

Vergaderingen CoViVa va september 2020

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 27 augustus 2020
 Aanvang: 12.30 uur – 15.30
 Plaats: **Kantoor POV te Ede (zaal 'de koppel')**

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e 5.1.2.e
 , 5.1.2.e , 5.1.2.e (vervanger 5.1.2.e), 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. **Opening**
2. **Vaststellen agenda**
3. **Mededelingen**
 - a. Berichten van verhindering.
 - b. Overige mededelingen.
4. **Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst**
 - a. Notulen van de vergadering van 30 juli Bijlage 1
 - b. Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst. Bijlage 2
5. **Actuele situatie Covid-19 voor de varkenssector**
6. **Verslag gesprek met de minister op 9 september 2020** Bijlage 3
7. **Situatie aansluiting NEVEDI-leden bij CoViVa** Bijlage 4
8. **Governance CoViVa: notitie Rabobank m.b.t. Nationaal Groeifonds** Bijlage 5
9. **Stand van zaken beschikkingen Srv en uitvoeringsknelpunten** Bijlage 6
10. **Onderzoeksvoorstellen CoViVa** Bijlage 7
11. **Stand van zaken sporen en Werkplannen 2020 – 2021**
 - a. Overkoepelend werkplan Bijlage 8
 - b. Werkplan Goede zorg voor de leefomgeving Bijlage 9
 - c. Werkplan Centrale positie in de circulaire economie Bijlage 10
 - d. Werkplan Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie Bijlage 11
 - e. Werkplan Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij Bijlage 12
 - f. Werkplan Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking Bijlage 13
 - g. Overall begroting 2020-2021
 Tijdens de vergadering wordt een overall begroting gepresenteerd waarin de voornoemde posten bij de agendapunten zijn weergegeven.

12. Rondvraag

13. Sluiting

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 27 augustus 2020

Plaats: Ede

Aanvang: Aanvang 14.30

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e (verslag) en 5.1.2.e .

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering met een woord van welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

3. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e en plaatsvervanger zijn niet aanwezig. 5.1.2.e is verhinderd en 5.1.2.e vervangt hem.

b) Vergadering 24 september verplaatsen naar de ochtend.

Besloten wordt de vergadering van 24 september 2020 te vervroegen naar 12.30 uur te Ede.

c) Overige mededelingen.

Op 9 september van 13 tot 14 uur is het gesprek minister – CoViVa. 5.1.2.e zal zorgen dat er na afloop een uur is voor CoViVa om te evalueren en urgente zaken te bespreken.

4. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

a. Notulen van de vergadering van 30 juli

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld. Naar aanleiding van worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- P. 1. 5.1.2.e meldt dat het beeld van varkenshouderijen die nabij natuurgebieden zijn gelegen (p. 1 onderaan) volgende week opgeleverd zal worden.
- 5.1.2.e is binnen LNV de opvolgster van 5.1.2.e . Zij zal op 9 september of in de volgende vergadering van 24 september worden voorgesteld.
- M.b.t. Covid-19 meldt 5.1.2.e het bijzonder te vinden dat VION al een maand geleden een audit heeft gehad om de export naar China weer te kunnen hervatten. Een aantal andere slachterijen hebben een latere audit gehad en hebben inmiddels hun toestemming en VION heeft nog niets gehoord.
- M.b.t. planning governance meldt 5.1.2.e dat hij, 5.1.2.e en 5.1.2.e (ondersteunend jurist) de ingekomen opmerkingen op vrijdag 4 september zullen bespreken. 5.1.2.e merkt op dat de Rabo reactie dan nog niet gereed zal zijn en zal 5.1.2.e informeren wanneer dat wel zal zijn. Geconstateerd wordt door een enkeling dat de materie als 'zware kost' ervaren wordt.
- Srv: 5.1.2.e geeft aan dat gepoogd wordt om eind september een overzicht te hebben van definitief aantal stoppende bedrijven, inclusief betrokken dieraantallen per categorie. Van de eerder gemelde 20 complexe gevallen zijn er nog 3 waar nu nog gesprekken lopen. Op 24 september zal er een globale analyse vanuit LNV tijdens de CoViVa vergadering gepresenteerd worden.

- Vanuit POV-zijde wordt gevraagd welke info door RVO wordt bijgehouden als door hen contact opgenomen wordt met bedrijven die zich voor sanering hebben gemeld, maar nu niet of niet tijdig reageren. Hierin kunnen interessante punten zitten voor evaluatie. LNV zal dat navragen.
- M.b.t. WOB-verzoek: dit blijkt te komen van onderzoeksbureau Investico. Zij hebben inmiddels gesprekken gevoerd met 5.1.2.e en 5.1.2.e. Ook met 5.1.2.e. Investico kijkt naar eigen zeggen met name naar de effectiviteit van de regeling en de rol die de Rabobank speelt, waarbij met name de vraag gesteld werd of die rol van de bank wel zuiver is geweest. Geconcludeerd wordt dat we niets te verbergen hebben en we de resultaten van het onderzoek afwachten. Wel is het goed om na te denken over de woordvoeringslijn.

- b. Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst
De actielijst wordt doorgenomen en zal worden geactualiseerd n.a.v. de in deze vergadering gemaakte opmerkingen.

5. Actuele situatie Covid-19 voor de varkenssector

Er zijn geen meldingen van knelpunten bij de POV. De druk is er af. M.b.t. de China situatie is er al voldoende gemeld naar aanleiding van het verslag.

6. Voorbereiding gesprek met de minister op 9 september 2020

Voordat de bespreking plaatsvindt m.b.t. voorbereiding gesprek met de minister geeft 5.1.2.e een toelichting op de recente situatie omtrent het intrekken van de voermaatregel bij melkvee en de aankondiging dat in plaats daarvan de stikstofwinst uit de Srv zal worden benut. Er is hierbij een beeld ontstaan dat er dan sprake is van het 'naar voren halen' van deze stikstofwinst. 5.1.2.e wenst dat beeld hier te nuanceren. Naar voren halen van stikstofwinst kan niet en gebeurt ook niet. Daar is de PAS juist op gesneuveld.

De notitie die bij de agenda zit, wordt vervolgens besproken waarbij de volgende conclusies worden getrokken:

- a) We moeten ons beperken tot enkele hoofdlijnen en niet teveel operationele zaken vermelden en zorgen dat we duidelijke verzoeken hebben voor de minister.
- b) We moeten positiviteit uitstralen. Tuurlijk is er veel gebeurd, wat leidde tot enige schuring en vertraging, maar we hebben een goed plan en zijn er voortvarend mee aan de slag. Niet in de slachtofferrol kruipen.
- c) Richt je ook met name op die zaken die voor de minister van belang zijn en waar ze mee kan 'shinen' tot aan de verkiezingen.
- d) De verwachting is dat de contouren van het toekomstige mestbeleid zijn gepresenteerd voordat het gesprek met de minister plaatsvindt. Het is handig dat van tevoren hierover contact is tussen POV en LNV.
- e) Benoem de voordelen die we met Blockchain verwachten te realiseren voor sector, maar ook voor overheid. Geef aan dat je in gesprek bent met de NVWA over modernisering van het toezicht.
- f) Het is belangrijk dat we voortgang kunnen monitoren zodat CoViVa zowel richting politiek als maatschappij kan laten zien dat er vooruitgang geboekt wordt. Hierbij is een belangrijke kpi de CO2-footprint. Overigens vindt eind september overleg plaats over de wijze waarop de monitoring van de verschillende sectorplannen het beste kan gebeuren, waarbij een pragmatische insteek voorop staat.
- g) Concrete verzoeken aan de minister:
 1. Bij verdere opkoopregelingen geen doorhalen van varkensrechten meer. Rechten van deelnemende varkensbedrijven dienen weer op de markt te komen om de innovatie te versnellen.
 2. Indien blijkt dat het budget voor de subsidieregeling voor brongerichte aanpak van stalemissies overtekend is (waar het vooralsnog op lijkt) dan verzoek om meer geld ter beschikking te stellen en daarmee toekomstig budget naar voren te halen.
 3. Indien blijkt dat niet alle geld wat nu gereserveerd is voor de Srv (455 miljoen) nodig is voor opkoop van de bedrijven deze middelen aanwenden voor innovatie in de sector en investeringen in stallen en mestverwerking.

4. Benadrukken dat het varken het kringloofdier bij uitstek is en dat het voor meerdere doelen goed zou zijn dat de lobby in Brussel om diermeel weer toe te staan in varkensvoer verstevigd moet worden.
5. Maximale benutting van middelen uit de klimaatenvelophe.
6. Voortvarend oppakken van de aanbevelingen Taskforce Versnelling Stalsystemen en benadrukken dat dit cruciaal is voor halen van de doelstellingen in 2030.
7. Serieus faciliteren van nationale of regionale mestcoöperaties om daarmee sturing in de mestmarkt mogelijk te maken.
8. Ondersteuning en bevestiging m.b.t. de lijn om met doelvoorschriften te werken om daarmee maatwerk op bedrijven mogelijk te maken en innovaties te bevorderen. Dit geldt niet alleen voor de integrale benadering zoals voorgesteld in spoor 4, maar ook m.b.t. stalemissies en CO2 footprint.

Tenslotte wordt geconcludeerd dat het belangrijk is om een goed geschreven document te hebben, waarin helder aangegeven wordt wat we hebben gedaan, wat we het komende jaar gaan doen en wat vragen we de minister. 5.1.2.e geeft aan dat hij dat mogelijk met Imagro wil gaan oppakken.

7. Werkplannen 2020 – 2021

5.1.2.e heeft de concept werkplannen opgesteld inclusief een eerste begroting. Afstemming met de trekkers van de werkplannen was niet mogelijk, omdat alle 4 de afgelopen weken op vakantie waren. Het is wel van belang dat in september deze afstemming wel plaatsvindt. 5.1.2.e acht het belangrijk te benadrukken dat de verantwoordelijkheid voor werkplannen en begroting ligt bij de trekkers van de werksporen.

a) Overkoepelend werkplan

In het overkoepelend werkplan zijn de volgende zaken omschreven: kosten werkorganisatie, governance, BTW-positie, vergoeding in-kind uren, kennisoverdracht, kosten communicatie, free-riders en monitoring voortgang CoViVa.

In dit werkplan wordt voorgesteld om communicatiekosten, kosten voor juridische ondersteuning en inhuur expertise zoveel mogelijk op te nemen in de verschillende werkplannen van de sporen, om zo goed zicht te houden op deze kosten en de toewijzing ervan aan activiteiten. 5.1.2.e geeft aan hier geen voorstander van te zijn. Voorts wordt door 5.1.2.e aangegeven dat het aspect GLB i.r.t. free-riders belangrijk is en verzoekt dit nader uit te werken. Het document zal verder uitgewerkt worden voor de volgende vergadering.

b) Werkplan Goede zorg voor de leefomgeving

5.1.2.e geeft aan het lastig te vinden een goede begroting op te stellen. Een aantal zaken zijn nog onvoldoende duidelijk. 5.1.2.e geeft aan dat dat met name ligt op het vlak van inrichting van een projectorganisatie. Hiervoor is 2 miljoen euro cash gereserveerd in het vastgestelde actieplan. Geen van de aanwezigen weet de exacte achtergronden hiervan. Dit zal worden nagevraagd bij 5.1.2.e. Verder wordt opgemerkt dat het niet verstandig lijkt om de OBV (Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij) op te heffen. Het is belangrijk dat lopende activiteiten worden afgerond en de jaarrekening wordt behandeld in de stichting VIVA. Daarna dient besluitvorming plaats te vinden over de toekomst van de OBV. Verder dient er goed gekeken te worden naar de voorgenomen activiteiten van CoViVa m.b.t. uitrol van stalsystemen in relatie tot de middelen van LNV. 5.1.2.e geeft aan dat de SBV is opengesteld en dat RVO momenteel de binnengekomen aanvragen beoordeelt. Het lijkt erop dat de regeling is overtekend en dat er meer gehonoreerde initiatieven zijn dan aanvankelijk ingeschat. Belangrijk is ook eerst zicht te krijgen op deze innovaties. Welke innovaties werken wel en welke niet? Uitwerking vervolgens zo pragmatisch mogelijk invullen. Hiervoor is geen projectorganisatie van 2 miljoen nodig. Tenslotte geeft 5.1.2.e aan dat er een gesprek over benutten latente ruimte in relatie tot voorgenomen innovaties is gepland (pagina 7, punt 6).

c) Werkplan Centrale positie in de circulaire economie

De belangrijkste actie m.b.t. de voersporen is de uitwerking van de PPS Vitale Varkenshouderij. Deze dient uiterlijk 14 september te worden ingediend. Echter een deel van het onderzoek zou

goed passen om te financieren vanuit de Klimaatenveloppe. Besluitvorming daarover is eind september/begin oktober voorzien. Om hier toch pragmatisch een oplossing voor te vinden, zal er een overleg met LNV plaatsvinden op korte termijn, waarbij ook 5.1.2.e Kennis en Strategie betrokken wordt.

M.b.t. mestverwerking verzoekt 5.1.2.e een naam vanuit CoViVa die mee kan denken in de op te stellen subsidieregeling voor mestverwerking.

Er is geen draagvlak binnen CoViVa om de NCM vanaf 2021 (mede) te financieren. Hiervoor dient NCM de reguliere financiers te benaderen.

Het werkplan en begroting worden nader uitgewerkt voor de volgende vergadering.

d) Werkplan Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie

M.b.t. onderzoek geldt dat deel van de middelen uit de Klimaatenveloppe benut kunnen worden (zie vorige punt). De actie m.b.t. doorrekening van de effecten van de saneringsregeling op de klimaatdoelen wordt door het PBL uitgevoerd. De overige genoemde acties zullen in Q4 worden opgepakt. Dit zijn er veel en daarom dient er prioriteit in aangebracht te worden. M.b.t. de Klimaatdag op 12 oktober zijn wel communicatiemiddelen voorzien. Deze zullen nader gespecificeerd worden als meer info over opzet door de SER ontvangen is. M.b.t. de Carbon Footprint dient een relatie gelegd te worden met spoor 5, het keteninformatiesysteem en Blockchain.

e) Werkplan Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij

Vanuit LNV is nog € 100.000,- beschikbaar voor de 'gezondheidsladder'. Deze kan benut worden voor de integrale benchmark. Acties daartoe zijn inmiddels uitgezet.

5.1.2.e vraagt naar een beleidskader waaruit blijkt dat PRRS de belangrijkste bedrijfsgebonden aandoening is om de middelen te rechtvaardigen die ingezet worden voor de voorgestelde collectieve aanpak van PRRS. Onderbouw de prioriteit van deze aanpak.

M.b.t stoppen met couperen van staarten moet er een stappenplan opgesteld worden, waarbij er ook aandacht is voor een goed vangnet.

5.1.2.e deelt zijn ervaringen vanuit spoor 5 m.b.t. de positie van de dierenarts en het gebrek aan uniforme vastlegging van data. Alleen m.b.t. de dierdagdoseringen is er sprake van betrouwbare vastlegging. Het niveau van dataregistratie door dierenartsen zal een upgrade moeten krijgen.

f) Werkplan Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking

Naast de al genoemde gebrekkige wijze van vastlegging van data door dierenartsen is er m.b.t project Blockchain ook zorg m.b.t. terughoudendheid bij voerbedrijven om data via Blockchain te delen. Daarom is het belangrijk dat voor het einde van het jaar de Blockchain qua governance ondergebracht is in een onafhankelijke stichting. Hiervoor zijn 40k aan kosten voorzien. Tenslotte klopt de info niet bij punt 10a, de kosten JoinData. VION heeft 750k ingelegd en niet 375k.

8. Positie ForFarmers en aansluiting leden NEVEDI

De gesprekken met De Heus en Voergroep Zuid hebben nog niet plaatsgevonden. Met de laatste is een gesprek gepland op maandag 31 augustus. Met De Heus moet nog gepland worden. 5.1.2.e en 5.1.2.e voeren het gesprek vanuit CoViVa. De vergadering is van mening dat partners in de coalitie vooruit moeten willen en vol achter uitvoering van het actieplan moeten staan, anders heeft participatie weinig zin. Eerst moet het gesprek met NEVEDI plaatsvinden. Daarna zal ForFarmers gevraagd worden wat hun eindconclusie is m.b.t. participatie in CoViVa.

9. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

10. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar opmerkingen. Op 9 september, na het gesprek met de minister, kan verder ingegaan worden op de positie van NEVEDI en de voerbedrijven als ook op de governance aspecten.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij – mest(beleid)

Datum: Maandag 26 augustus 2020
 Aanvang: 10.30 uur – 12.30
 Plaats: Via Microsoft teams

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

Bericht van verhindering is ontvangen van 5.1.2.e.

4. Countouren van het mestbeleid

Bijlage 1

5. Rapportage Stuurgroep Nationale Mestcoöperatie

Bijlage 2

6. Presentatie NL Next Level Mestverwaarden

Bijlage 3

7. Procedure uitwerking acties m.b.t. mestverwerking

Bijlage 4

8. Rondvraag

9. Sluiting

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 29 oktober 2020
 Aanvang: 13.30 uur – 16.00
 Plaats: Digitaal via Teams

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering.
- b. Overige mededelingen.

4. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- a. Notulen van de vergadering van 24 september Bijlage 1
- b. Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst. Bijlage 2
- c. Notulen van de extra vergadering CoViVa over mest op 26 oktober Bijlage 3
De actiepunten uit dit verslag zullen nog opgenomen worden in de besluitenlijst

5. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

Sinds de vorige vergadering zijn diverse gesprekken gevoerd met COV en NEVEDI(-leden). In de vergadering zullen hier mededelingen over volgen en zullen afspraken gemaakt worden over vervolg.

6. Governance CoViVa

Bijlage 4

7. Concept eindrapportage Taskforce Versnelling Innovatieproces

Bijlage 5

8. Communicatie omtrent CO2-footprint varkensvlees

Bijlage 6

5.1.2.e van Imagro zal om 14.30u een presentatie houden

9. Kennisdoorstroming varkenshouderij; bundeling van krachten

Bijlage 7

5.1.2.e zal om 15.30 uur korte presentatie verzorgen

10. Financiering NCM

Bijlage 8

11. Stand van zaken sporen en Werkplannen 2020 – 2021

a.	Werkplan Goede zorg voor de leefomgeving	Bijlage 9
b.	Werkplan Centrale positie in de circulaire economie	Bijlage 10
c.	Werkplan Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie	Bijlage 11
d.	Werkplan Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij	Bijlage 12
e.	Werkplan Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking	Bijlage 13
f.	Overkoepelend werkplan, inclusief financiering werkorganisatie	Bijlage 14
g.	Overall begroting 2020-2021	

Deze zal ter vergadering worden gepresenteerd

12. Rondvraag

13. Sluiting

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 24 september 2020
 Plaats: Online Via Microsoft Teams
 Aanvang: Aanvang 12.30

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e (verslag) en 5.1.2.e.

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering met een woord van welkom en geeft aan, gezien de actuele situatie omtrent COVID-19, gekozen te hebben voor een online bijeenkomst. 5.1.2.e vult aan dat er in Duitsland veel meer gekeken wordt naar het achterwege laten van niet-kritische bewegingen en vraagt een ieder hier in eigen omgeving ook aandacht aan te besteden.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

3. Mededelingen

- Berichten van verhindering.
5.1.2.e is verhinderd en wordt vervangen door 5.1.2.e.
- Overige mededelingen.
5.1.2.e is de volgende vergadering afwezig in verband met AO "Dieren in de veehouderij" en kan ook geen plaatsvervanger regelen om die reden. Besloten wordt om te proberen een andere datum te vinden waarop een ieder kan. Indien dat niet het geval is, zal de vergadering op 29 oktober doorgang vinden zonder 5.1.2.e en zal de agenda vooraf met haar worden doorgenomen.

4. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 27 augustus 2020.
5.1.2.e geeft aan dat op p. 3, punt 7a aangegeven is dat hij geen voorstander is van het opnemen van communicatiekosten, kosten voor juridische ondersteuning en inhuur expertise in de verschillende werkplannen van de sporen, om zo goed zicht te houden op deze kosten en de toewijzing ervan aan activiteiten. Dat moet wel genuanceerder worden weergegeven. Het gaat erom dat kosten niet alleen opgaan in overhead, maar dat we met name projecten financieren en die moeten nu van de grond komen. Met inachtneming van deze opmerking worde de notulen vastgesteld.

Naar aanleiding van:

- Pagina 1: 5.1.2.e geeft aan dat het minder eenvoudig blijkt dan aanvankelijk gedacht om gegevens binnen Rabo te verzamelen van varkenshouders die nabij natuurgebieden zijn gelegen. Als de data beschikbaar zijn, is er nog 2 weken nodig voor verwerking en analyse. Er is voor nu geen einddatum aan te geven.
- Pagina 2: contact NVWA: 5.1.2.e geeft aan dat NVWA nog wel ver van de problematiek afstaat als het gaat om gebruik van moderne middelen voor toezicht. Er is een impuls vanuit de minister nodig om het belang ervan bij de NVWA te benadrukken. 5.1.2.e zal zorgen voor terugkoppeling van het gesprek met de minister naar de NVWA.
- Pagina 3: 5.1.2.e vraagt wanneer gesprek over benutten latente ruimte i.r.t. voorgenomen innovaties door LNV belegd zal worden. 5.1.2.e zal zorgen dat dit alsnog wordt opgepakt.
- 5.1.2.e geeft aan dat binnen Rabo geen rode draad is waargenomen m.b.t. de deelnemers aan de saneringsregeling. Er zijn diverse redenen voor deelname. POV ziet dit ook niet. Daarom actiepunt afgerond.

- Deelname Klimaatdag: de voorbereiding verloopt wat stroef met de organisatie. De Coalitie is van mening dat, als 5.1.2.e meerwaarde ziet, we wel gaan deelnemen. Anders haken we af. 5.1.2.e stemt af met 5.1.2.e en zal na afronding voorbereiding de link voor de deelname mailen aan de leden van de Coalitie.
- 5.1.2.e geeft aan dat er in oktober een bestuurlijk overleg gepland gaat worden over de Srv. CoViVa zal uitgenodigd worden. 5.1.2.e, programmadirecteur en vertegenwoordiger van POV zullen aansluiten.

- Doorlopende actie- en besluitenlijst.
De lijst wordt doorgenomen en zal worden geactualiseerd n.a.v. afgeronde acties.

5. Actuele situatie Covid-19 voor de varkenssector

De situatie omtrent Covid-19 is relatief rustig. China is weer open. Er zijn meer zorgen omtrent de AVP-situatie in Duitsland. De informatievoorziening vanuit Duitsland is gebrekkig. De afzet van NL vermeerderers naar Duitsland is zorgelijk. Ook vaste relaties komen onder druk. We moeten goed kijken naar de lege stallen die er zijn. De vraag is wat we nu extra kunnen doen, bovenop de maatregelen die inmiddels zijn genomen. Het is belangrijk dat de transportmodule van de handel nu ingevoerd gaat worden per 1 januari 2021. 5.1.2.e zal druk zetten richting Vee & Logistiek NL. 5.1.2.e zal in overleg met IKB's kijken of er nog aanscherpingen nodig zijn binnen IKB en/of Holland Varken.

6. Verslag gesprek met de minister op 9 september 2020

Aanwezigen vonden het een constructief en prettig gesprek. N.a.v. het verslag worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- De minister heeft aangegeven de niet te benutten middelen voor de Srv niet zo maar in de kunnen zetten voor innovatie in de sector. Daar kan ze nu geen toezeggingen over doen. Tevens is daar goedkeuring van het ministerie van Financiën voor nodig. Specifiek voor de stikstofmiddelen die additioneel beschikbaar zijn gesteld voor de Srv, geeft de minister aan bereid te zijn mee te denken met CoViVa, maar geeft tevens aan een goede onderbouwing nodig te hebben over de stikstof- en kosteneffectiviteit van alternatieve maatregelen t.o.v. de Srv. 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e zullen dit voorbereiden en oppakken na de extra te plannen vergadering CoViVa over mest(beleid).
- Indien de agenda van 5.1.2.e knelpunt blijkt te zijn voor de extra vergadering over mest kan 5.1.2.e gevraagd worden.
- M.b.t. diersmeermel merkt 5.1.2.e op dat er weinig beweging in dit dossier zit en pleit voor meer actie/druk. Verder wordt er vaker gesproken over insecten in het voer. De vraag is echter of dit een reëel alternatief is, zowel qua voederwaarde als kostentechnisch. In de daaropvolgende discussie wordt aangegeven dat het belangrijk is de discussie te verbreden naar diergezondheid en welzijn en de koppeling te maken tussen gebruik van diersmeermel en daarmee verlagen van colistinegebruik in de sector als ook een koppeling met het houden van varkens met lange staart. 5.1.2.e benadrukt dat het onderwerp op het netvlies staat en dat LNV de druk in 'Brussel' maximaal opvoert, waarbij ook het element borging wordt meegenomen. T.b.v. die borging is het van belang beter te onderbouwen hoe de sector het in Noordwest-Europa doet en dat te benutten in de discussies omtrent Farm-to-Fork. POV, VION en Agrifirm zullen dit oppakken, waarbij 5.1.2.e het initiatief zal nemen.
- 5.1.2.e benadrukt het belang van bewustwording bij de NVWA m.b.t. mogelijkheden die Blockchain kan bieden, ook voor NVWA toezicht.

7. Situatie aansluiting NEVEDI-leden bij CoViVa

5.1.2.e doet verslag van de gesprekken met Voergroep Zuid en De Heus. Die zijn beiden constructief en goed verlopen. Wel werd enige verbazing bij beide geuit over het proces tot nu toe en de verwachting die er leefde dat e.e.a. al lang geregeld was. Beide bedrijven ondersteunen het actieplan. Het gesprek met De Heus was op dezelfde dag dat er ook bestuur NEVEDI was. Daar is 5.1.2.e bij geweest, samen met 5.1.2.e. Daar was een ander geluid te horen. ForFarmers kwam met de reeds bekende argumenten. Andere NEVEDI-leden schaarden zich daarachter terwijl ze in directe gesprekken met bv. POV andere geluiden hadden laten horen. Conclusie is nu wel dat, met ook de berichtgeving van 5.1.2.e aan 5.1.2.e, ForFarmers geen deel meer uitmaakt van de coalitie en hun toekomstige deelname is afhankelijk van de besluitvorming binnen NEVEDI. Op 30 oktober is een nieuwe NEVEDI-ledenvergadering gepland. Dat zal worden voorbereid. 5.1.2.e

5.1.2.e heeft hierbij het voortouw.

5.1.2.e geeft aan dat COV mee gaat doen binnen CoViVa. Er is wel discussie over 5.1.2.f. 5.1.2.f is geen lid van COV en zegt dat ze hun eigen lijntjes hebben. 5.1.2.e is van mening dat niemand 5.1.2.f aanspreekt op hun verantwoordelijkheid. 5.1.2.e merkt op zich hier niet in te herkennen en wel degelijk met 5.1.2.f hierover spreekt, maar dat niet 'in de krant te zetten'. Daarnaast merkt ze op dat zij een verantwoordelijkheid heeft voor de primaire sector en zich juist richt op niet-leden van de POV. De POV is niet verantwoordelijk voor de wijze waarop de slachtwereld zich al dan niet organiseert. Wel wenst de POV constructief samen te werken in de keten en hoopt dat elke vereniging binnen de ketenschakels zich maximaal inspant om leden te binden.

5.1.2.e zal het voortouw nemen in het verdere proces m.b.t. aansluiting voer- en slachtbedrijven bij CoViVa en dan met name de voorbereiding richting de ledenvergadering van NEVEDI op 30 oktober. Dit in afstemming met 5.1.2.e. Ook zal 5.1.2.e zorgen dat de POV hier nauw bij betrokken wordt. De inzet zal zijn om iedereen erbij te houden en deel te laten nemen.

5.1.2.e meldt dat op maandag 28 september er een 'boardmeeting' is tussen aantal CEO's in de landbouw (waaronder Rabobank, VION en ForFarmers) en 5.1.2.e van LNV. 5.1.2.e zal zorgen dat ForFarmers ook via deze weg aangesproken wordt op haar verantwoordelijkheid.

8. Governance CoViVa: notitie Rabobank m.b.t. Nationaal Groeifonds

5.1.2.e geeft een toelichting. De voorwaarden voor een revolverend fonds vanuit CoViVa moeten nog worden vastgesteld. Belangrijk daarbij is dat een werkwijze zoals dat bij het Mestinvesteringfonds (MIF) gehanteerd wordt, voor de Rabobank niet acceptabel is, onder andere vanwege feit dat ook niet klanten dan debiteur van de bank worden en daarvoor uitgebreide onboarding eisen gelden. Een bruikbaar alternatief is gebruik maken van de bestaande grootbanken en het Nationaal Groenfonds. In deze structuur worden bedrijven waaraan leningen worden verstrekt geen debiteur van de CoViVa partners en wordt de stichting ViVa op een aantal essentiële onderdelen ontzorgd, zonder dat de stichting ViVa de regie verliest (toetsing aanvragen en finaal besluit ligt bij CoViVa). Bijkomend voordeel is dat in deze situatie geen eigen fondsmanager nodig is. Dat is in de notitie uitgewerkt en ligt ter besluitvorming voor.

In de daarop volgende discussie komen de volgende zaken aan bod:

- De constructie wordt als goed ervaren. Wel is de vraag wat eventuele nadelen (kunnen) zijn. Een nadeel kunnen de kosten zijn. Als er weinig aanvragen komen, is dit een dure optie. Ander nadeel is dat het dus niet aansluit bij de huidige structuur van het MIF, maar de argumenten van Rabobank worden valide gevonden.
- Als een aanvraag nu eerst bij de bank ingediend wordt i.p.v. eerst bij de fondsmanager (zoals aanvankelijk voorzien), is dan de benadering van het voorstel niet anders? 5.1.2.e oppert in dit kader om een eerste toetsing door CoViVa te laten plaatsvinden of een voorstel voldoet aan de criteria.
- Vraag is of de Rabo bereid is om interne rapportages met CoViVa te delen. Die vraag moet wel beantwoord worden.
- 5.1.2.e geeft aan dat LNV in het kader van het in te richten omschakelfonds ook in gesprek is met het Nationaal Groenfonds.
- Belangrijk is heel duidelijk te maken waar we nu ja of nee tegen zeggen. Belangrijke vraag hierbij is of dit het proces niet vertraagt. Dit is niet het geval. Dan moeten we nu ook snelheid maken m.b.t. de governance.

5.1.2.e concludeert dat de vergadering instemt met het voorliggende voorstel. Nu dit is uitgewerkt en duidelijk is, kan vaart gemaakt worden met de governance. De documenten daartoe zullen nu aangepast worden in lijn met deze besluitvorming en daarna voor laatste ronde gestuurd worden naar de partners. Vervolgens zal nog overleg plaatsvinden met juristen van VION en Rabo, zoals eerder afgesproken. Daarna besluitvorming in vergadering op 29 oktober.

9. Stand van zaken beschikkingen Srv en uitvoeringsknelpunten

5.1.2.e geeft de stand van zaken weer m.b.t. de aantallen bedrijven die meedoen of zich hebben teruggetrokken. Ook 5.1.2.e deelt vertrouwelijk cijfers m.b.t. inseminaties binnen Topigs waaruit ongeveer het aantal betrokken zeugen in de sanering afgeleid kan worden. Er zal in oktober door LNV een bestuurlijk overleg georganiseerd worden met de minister, waar CoViVa, betrokken provincies en VNG genodigd zullen worden. De slooptermijn zal naar verwachting met 10 maanden verlengd worden als de minister daarmee instemt. Hiervoor zijn geen Brusselse blokkades. Communicatie hierover kan als de Tweede Kamer hierover is ingelicht. Vanuit de POV wordt nog aandacht gevraagd voor het volgende:

- Een aantal ondernemers heeft van RVO schriftelijk uitstel gekregen voor beslistermijn en daarmee gelijktijdig ook uitstel voor de termijn om de productie te beëindigen (8-maanden termijn). Dat laatste uitstel is echter weer ingetrokken. Hoe gaat LNV om met die ondernemers die zich op deze schriftelijke bevestiging beroepen en hoe moet POV hier op antwoorden richting betrokken ondernemers. 5.1.2.e geeft aan dat deze situatie bekend is en verder zal worden opgepakt.
- Gesloten bedrijven hebben veel moeite om afnemers te vinden voor hun biggen, mede omdat ze geen vaste handelsrelaties hebben en de markt momenteel zeer slecht is. Een mogelijke oplossing is het zelf mogen afmesten van eigen biggen. Dit zal door 5.1.2.e verder met LNV worden besproken.
- M.b.t. de flora en faunawet i.r.t. mogelijk beschermde diersoorten zijn ondernemers bereid bij zelfs geringste twijfel vervangend nestmateriaal op te hangen, als daarmee onzekerheid over de slooptermijnen weggenomen kan worden. Dat is ook in gesprek met minister aan de orde geweest. Verzoek om op korte termijn te zorgen dat provincies hier helderheid over geven.

Er wordt een bestuurlijk overleg georganiseerd in oktober tussen LNV, provincies, VNG en CoViVa. Bovenstaande punten worden daarin ook meegenomen.

10. Onderzoeksvoorstellen CoViVa

Na overleg met LNV (directie SKI en DAD) is besloten om alle voorgenomen onderzoek binnen CoViVa in te dienen via de PPS Vitale Varkenshouderij. Daarmee is er wel meer aan budget ingediend dan naar verwachting kan worden gehonoreerd. Reden is dat termijnen m.b.t. besluitvorming over onderzoek uit verschillende bronnen niet parallel lopen. Andere mogelijke financieringsbronnen zijn namelijk beleidsondersteunende middelen van LNV, middelen vanuit de onderzoeksagenda POV en middelen uit de Klimaatenvolp. Overleg daarover dient in oktober/begin november plaats te vinden. Een eerste overleg hierover met POV heeft inmiddels plaats gehad. POV is bereid m.b.t. onderzoek en welzijn onderzoek te financieren uit de eigen onderzoeksmiddelen en reserves uit de huidige onderzoeksagenda, mits partners hierin mee instemmen. Prioriteiten vanuit POV zijn verlaging colistinegebruik, stoppen met castreren, bigvitaliteit en lange staarten. In het recent gehouden DAD overleg tussen LNV en POV is afgesproken dat LNV een overleg met POV zal beleggen over bijdrage LNV aan onderzoek diergezondheid en welzijn in oktober.

De Coalitie kan ook instemmen met het voorstel dat de middelen vanuit de voerindustrie voor de PPS Next Level Mestverwaarding voor 2020 en verder als CoViVa bijdrage worden ingebracht, op voorwaarde dat de voerindustrie via NEVEDI een brede deelname in de coalitie realiseert. Dit zal dan in de werkplannen worden opgenomen. Begin november zal het TKI-bureau een besluit nemen in kader van de ingediende PPS-voorstellen.

11. Stand van zaken sporen en Werkplannen 2020 – 2021

- Overkoepelend werkplan
 - Gezien de tijd wordt besloten om de jaarrekeningen stichting VIVA en onderliggende stichtingen nu niet te bespreken. Als er hierover vragen zijn, kunnen deze aan 5.1.2.e gemaild worden en dan zal gezorgd worden dat hier antwoord op komt. Er zal een aparte vergadering van de stichting VIVA (5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e) uitgeschreven worden, waarbij dan de controllers en 5.1.2.e 5.1.2.e (OBV) een toelichting kunnen geven. Met betrekking tot de dekking van de kosten van het ontwikkelingsbedrijf hebben 5.1.2.e en 5.1.2.e eerst een bilateraal gesprek.
 - In de oktobervergadering zal een overzicht gegeven worden van de inkomsten en uitgaven 2020. Onderdeel hiervan zijn de organisatiekosten. Hiervan is eerder aangegeven dat deze

maximaal 250k bedragen. Hieronder vallen de kosten van 5.1.2.e en de programmadirecteur, de juridische kosten en de algemene kosten werkorganisatie zoals kosten financiële ondersteuning (ingehuurd via LTO-Noord), kosten verzekeringen etc. Als gevolg van het opstellen van de basisdocumenten voor de governance vallen de juridische kosten dit jaar hoger uit. Ook speelt de BTW-positie van de stichting. Hierdoor zullen de organisatiekosten in 2020 hoger uitvallen. M.b.t. BTW is afgesproken dat er een analyse volgt waarbij de inzet is om met de Belastingdienst over een te komen dat de stichting BTW plichtig wordt, waardoor de BTW kosten verlegd kunnen worden. Uitkomst van deze discussie wordt verwacht in de eerste helft van 2021.

5.1.2.e benadrukt het uitgangspunt dat de trekkers verantwoordelijk zijn voor de uitwerking van de werkplannen per spoor en dus ook primair voor het rondzetten van de begroting. 5.1.2.e geeft aan dat hij in het totaaloverzicht ook de kansen voor het binnenhalen van externe middelen zal meenemen. Daar moeten we ook met elkaar naar zoeken.

- Er zal ook een overzicht worden opgesteld van de communicatiekosten met een onderscheid tussen algemene kosten en projectcommunicatie.
- De werkplannen van de verschillende sporen worden doorgenomen. De afspraak wordt gemaakt dat inhoudelijke vragen en opmerkingen ook na de vergadering nog kunnen worden kortgesloten met 5.1.2.e De opmerkingen worden verwerkt. Tijdens de volgende vergadering zal definitieve besluitvorming plaatsvinden

- Werkplan Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking
5.1.2.e geeft een toelichting. In het actieplan CoViVa zijn ruim 11 miljoen aan cash middelen voorzien vanuit CoViVa, participerende slachterijen en heffingen per varken aan de slachtlijn. Er dient nader bepaald te worden welke cash middelen vanuit CoViVa per activiteit worden gelabeld. Daartoe is in het werkplan een voorstel gedaan. Benadrukt wordt dat de inzet ook gericht moet zijn op financiering vanuit externe bronnen. Een prioritering van de inzet van cash-middelen over de sporen heen is noodzakelijk. Hieraan dient een inkleuring te worden gegeven. Het punt van inkomsten via heffingen aan de slachtlijn is ingegeven door de plannen die zijn gemaakt voor de extra financiering van vlees.nl.
- Werkplan Goede zorg voor de leefomgeving
De elementen van het werkplan zijn al aan de orde geweest bij vorige agendapunten. Er zijn vooralsnog geen aanvullende opmerkingen over de inhoud van het werkplan en de voorgestelde financiële opzet. Besloten wordt om in te stemmen met het instellen van een stuurgroep Innovatie en Leefomgeving zoals aangekondigd in het actieplan en suggesties te doen voor samenstelling. Een voorstel zal dan voorgelegd worden in de oktobervergadering.
- Werkplan Centrale positie in de circulaire economie
Het werkplan wordt kort besproken. Inzet en financiering zijn helder. Besloten wordt om na de presentatie van de rapportage over de Nationale Mestcoöperatie, de contouren van het mestbeleid en ook de rapportage van de Taskforce Versnelling Innovaties een concreet actieplan op te stellen voor vervolg. Hiervoor zal een aparte vergadering van CoViVa worden belegd.

Er wordt vastgesteld dat de NCM financiering niet via CoViVa loopt.

- Werkplan Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie
De punten in de covernotitie worden kort toegelicht en besproken. Veel van de acties dienen opgepakt te worden in het kader van het klimaatakkoord in de daarvoor ingerichte stuur- en werkgroepen, waarin zowel 5.1.2.e als 5.1.2.e een rol hebben.
- Werkplan Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij
5.1.2.e geeft een toelichting bij het werkplan. 5.1.2.e gaat nader in op de achtergronden en onderbouwing van de kosten voor het PRRSv onderzoek. De voorstellen voor vervolgacties worden vastgesteld. Het betreft:

- Overleg LNV en POV m.b.t. onderzoeksprioriteiten en financiering vanuit middelen onderzoeksagenda en beleidsondersteunend onderzoek.
- Afstemming trekkers spoor 4 en 5 m.b.t integratie benchmark data binnen keteninformatiesysteem en Blockchain.
- Afstemming CoViVa met Slimme Varkensketen om te voorkomen dat er dubbel werk gebeurt.

5.1.2.e sluit het agendapunt af met dank voor de inzet en input van iedereen. Het is nu nog een kwestie van fine tunen en mede op basis van een totaal overzicht de besluitvorming tijdens de oktober vergadering afronden.

12. Rondvraag

13. Sluiting

Verslag van de extra vergadering CoViVa over mest d.d. 26 oktober 2020

Aanwezig: 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
en 5.1.2.e (beiden BCI)

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Berichten van verhindering

5.1.2.e is verhinderd.

4. Contouren van het mestbeleid

- Exacte invulling is een zaak tussen overheid en belangenbehartigers. Voor CoViVa is het belangrijk te constateren dat de contouren in lijn zijn met onze plannen met als belangrijkste dat mestverwerking noodzakelijk blijft, ook bij krimpende veestapel.
- 5.1.2.e geeft aan het belangrijk te vinden dat we het steeds hebben over dezelfde invulling van de begrippen en daarmee het vastleggen van definities, bv. m.b.t. grondgebondenheid.

5. Rapportage Stuurgroep Nationale Mestcoöperatie

Door CoViVa is (samen met AgriNL) de stuurgroep Nationale Mestcoöperatie ingesteld. 5.1.2.e is daarbij aangesteld als projectleider voor de verkenning van mogelijkheden omtrent een nationale mestcoöperatie. In de presentatie van 5.1.2.e komen de volgende zaken aan bod:

- De stuurgroep heeft gedurende traject even pas op de plaats gemaakt om tussenlijn met POV bestuur af te stemmen en de 'contouren mestbeleid' te kunnen betrekken. Aanvankelijk zou oplevering 1 oktober zijn, nu is er ook nog ruimte voor verdere uitwerking van de vervolgstappen.
- Op basis van gegevens en analyses van NCM en Nest Level Mestverwaarden blijkt duidelijk dat mestverwerking nodig is, ondanks krimp van de varkensstapel. Belangrijkste redenen zijn de hoge mestafzetkosten, producten die aansluiten bij de wensen van de afnemers (m.n. akkerbouw) en beperken frauduleus handelen. Ook is er druk op de huidige afzetmarkt in het buitenland. Op papier is er voldoende mestverwerkingscapaciteit in NL, maar er is sprake van onvoldoende professionaliteit en daarmee onvoldoende rendement. LNV geeft in de contouren van het mestbeleid de hoofdlijn aan en nodigt nadrukkelijk stakeholders uit om mede invulling te geven. Het is goed dat we nu zelf ook initiatief nemen. Verder is mestverwerking ook noodzakelijk om kringlooplandbouw en klimaatdoelen te kunnen realiseren. Dit past dan ook naadloos binnen het actieplan CoViVa.
- Binnen de stuurgroep is gewerkt langs 3 sporen:
 1. Basis op orde met schotten tussen de VVO's (Vervangende Verwerkingsovereenkomsten)
 2. Het garanderen van de aanvoer richting de mestverwerking. En moet dat dan verplicht of vrijwillig en nationaal of regionaal? Er is gekozen voor regionale oplossingen met een beperkte nationale koepel voor innovatie en regelgeving.

3. Professionalisering van de mestverwerking

- Er is tussentijds afgestemd met POV-bestuur. Zij onderschrijven de lijn, maar geven wel aan dat er aan de voorkant garanties ingebouwd moeten worden m.b.t. prijzen om aanvoer van voldoende mest ook te kunnen garanderen. Daarom is een garantiefonds op hoofdlijnen verder uitgewerkt.
- Uiteindelijk mondt dit uit in vier vervolgstappen:
 - Uitwerken opzet regionale coöperatie
 - Inrichten van een garantiefonds. Hierover is ook overleg gevoerd met de Rabobank.
 - Integrale aanpak met stalsystemen. Hiervoor wordt voorgesteld dat de lead door de veevoersektor wordt opgepakt.
 - Scherper maken van de definities door CoViVa in afstemming met LNV. Bijvoorbeeld: wat verstaan we onder mestverwerking.
- De vraag is wat er nieuw is aan bovenstaande. We werken immers al jaren aan het van de grond trekken van mestverwerking. Nieuw is het garantiefonds om daarmee aanvoer te garanderen. Daarnaast nopen de ambities m.b.t. kringlooplandbouw en klimaat ook tot mestverwerking. De noodzaak wordt collectief breder gevoeld.
- In de daarop volgende discussie komen de volgende zaken aan bod:
 - We moeten ergens beginnen, maar hebben wel voldoende tijd nodig om echt een slag te maken.
 - Het gaat om het collecteren van mest. “Collectanten” zijn niet per definitie ook mestverwerker. Beide gecombineerd moet echter wel mogelijk zijn. Voordeel is dan dat er meer focus is op kostenverlaging. Vraag is dan wel hoe we het over enkele jaren het garantiefonds invullen als prijs lager wordt
 - Groot volume betekent marktmacht. Maar dat moet je dan wel strategisch invullen.
 - Als we het hebben over een garantiefonds, waar moet je dan qua geld aan denken? Eerste inschattingen gaan uit van 2 euro per kuub mest. Maar dat moet wel nader onderbouwd worden, ook gezien de spreiding momenteel in de markt. Is dat voldoende drive om mee te doen? Met een prijs van 2 euro is het relatief te overzien qua kosten.
 - Wat mist is het vergunningentraject. Dat moet wel apart geadresseerd worden inclusief acties. Is immers ook onderdeel van een integrale aanpak.
 - Het is van groot belang de regionale overheden, m.n. de provincies een plek te geven.
 - De geschetste benadering is met name vanuit financieel economisch perspectief en is met name gericht op het afdekken van risico's aan de aanvoerkant. Vraag is ook wat het voor de varkenshouders betekent als de risico's in de verwerking afgedekt worden. Immers met name de risico's kosten veel geld en hoe maak je dan een businesscase voor het totale pakket? Een vervolgstap moet daarom zijn om risico's in het gehele traject inzichtelijk te maken en deze toe te wijzen. Zo gauw je risico's beheersbaarder maakt, worden de kosten ook lager.
 - Dit is een 'push-model' en dat is voor korte termijn ook wel logisch. Maar je hebt een 'pull-model' nodig, waarbij eindproducten gevraagd worden door de afnemers (m.n. de akkerbouwers). Een totale businesscase is nodig waarbij ook de vraagkant is meegenomen. Overigens zit deze 'klantbenadering' in het derde spoor.
 - Er is vanwege afspraken omtrent vertrouwelijkheid nog niet uitgebreid gesproken met mestverwerkers. Dit moet nu wel opgepakt worden om te komen tot een businessmodel.
 - Regionale partijen willen ook mee investeren. Gaat om provincies Gelderland, Overijssel en Limburg. Met het nieuwe college in Noord-Brabant is er ook daar bereidheid. Vorige week is er een bestuurlijk overleg geweest over de Srv, met LNV, CoViVa, provincies en

VNG. Provincies (ook Brabant) willen graag in gesprek met CoViVa. Dat moet dus in de actiepunten worden meegenomen.

- Wat betreft de participatie van LNV is het verstandig rechtstreeks te schakelen met de directie PAV (5.1.2.e, 5.1.2.e). 5.1.2.e zit ook in de stuurgroep.
- 5.1.2.e geeft aan dat hij zich in het actieplan kan vinden, maar dat er nog wel enig draagvlak gevonden moet worden richting NEVEDI voor 'eigenaarschap' lijn stalsystemen.
- Op basis van deze presentatie lijkt het dat we kiezen voor grootschalige mestverwerking. Maar wat betekent dat dan voor mestverwerking op bedrijfsniveau?
Eén van de redenen om te kiezen voor uitwerking op regionaal niveau is juist om ook kleinschaliger maatwerkoplossingen kansen te geven. Het gaat om de beste initiatieven. Wel blijkt dat een groot volume sterk bepalend is voor de uiteindelijke kostprijs. Dit blijkt ook uit de presentatie van 5.1.2.e bij agendapunt 6.
- Er worden 4 vervolgstappen voorgesteld:
 1. Praktisch uitwerken model regionale coöperaties. Pilot regionale coöperatie samen met LLTB rond Zitta Biogas Chemelot. Voorstel: Lead bij POV.
 2. Verkennen nut & noodzaak garantiefonds. Kleine werkgroep om kansen en meerwaarde garantiefonds te bepalen. Voorstel: Lead Rabo i.s.m. LNV en eventueel provincies.
 3. Integrale aanpak stalsystemen en mestverwerking. Met provincies integrale aanpak ontwikkelen. Voorstel lead Agrifirm i.s.m. 5.1.2.e.
 4. Scherper stellen essentiële definities uit Contouren Mestbeleid. Kleine werkgroep om te discussiëren over werkbare definities. Voorstel: lead CoViVa eventueel i.s.m. NCM.
- Van belang om te zorgen dat AgriNL ook aangehaakt blijft. Afstemming tot nu toe is goed.
- In de communicatie ook de maatschappelijke belangen van mestverwerking benadrukken, kringlooplandbouw en klimaatdoelen.

De coalitie spreekt zijn waardering uit voor het werk en de heldere presentatie. Actiepunten zullen door 5.1.2.e i.s.m. CoViVa verder worden opgepakt de komende 2 maanden. Hiervoor lijkt nog voldoende ruimte binnen het budget. Indien dat niet het geval is, zal dat tijdig worden gecommuniceerd.

6. Presentatie NL Next Level Mestverwaarden

5.1.2.e heeft een presentatie voorbereid die met de agenda is meegestuurd. De hoofdlijnen worden doorgenomen:

- de presentatie bestaat uit 3 onderdelen:
 - doorrekening van de technologie op basis van output NL Next Level Mestverwaarden.
 - Bemesten in het nieuwe Nederland: transitie naar groene circulaire meststoffen.
 - Hoe ziet de toekomst van de bemestingsketen van varken tot land er in de toekomst uit.
- De doorrekening heeft betrekking op 4 deelvlakken: gewenste productkwaliteit, procestechnologie en kosten, stalsystemen i.r.t. productmarktcombinaties (PMC) en de noodzakelijke ingrepen die nodig zijn om een systeemdoorbraak mogelijk te maken:
 - M.b.t. de markt (productkwaliteit) geldt dat er nieuwe interessante PMC's voorhanden zijn, dat de producten zijn te maken met bewezen technologie en dat er een belemmeringen zijn m.b.t. regelgeving.

- M.b.t. productiekosten zijn de investering (kapitaalslasten), onderhoud en energie van significante invloed.
 - M.b.t. businesscases geldt een realistisch poorttarief van 20 – 25 euro per ton, waarbij de marktprijs voor de eindproducten een gering effect heeft op het poorttarief. Daarnaast is de invloed van (optimalisering van de) technologie op de economische haalbaarheid beperkt.
 - Voor een haalbare businesscase is een grote schaal nodig. Liefst 750 kton per jaar, maar dat lijkt maatschappelijk niet haalbaar. Alleen onder bepaalde voorwaarden (samenstelling product, vergisting) is poorttarief van 15 euro haalbaar. Er kan dan ook geconcludeerd worden dat er geen één technologie op voorhand beschikbaar is die er uit springt om tot fors lagere poorttarieven te komen.
 - Er is gekeken naar internationale markten maar ook nadrukkelijk naar (nieuwe) nationale markten.
 - De berekende prijzen zijn een overschatting van de werkelijkheid. Er is dus zeker perspectief.
 - Er is gekeken naar 7 producten en welke interessante markten (PMC's dus) er daarvoor zijn en effecten van (bestaande) regelgeving daarop. Hiervan zijn er 3 in de presentatie getoond:
 1. Bij de eerste route zie je duidelijk een schaalgrootte effect. Hier komen nog wel transportkosten bij. Uit de gevoeligheidsanalyse blijkt overduidelijk dat bij verse mest er een enorme opbrengst is qua biogas.
 2. Bij route 2 zie je een zelfde effect.
 3. Route 3 lijkt aantrekkelijk en ook daar zie je opnieuw dat composteren in combinatie met verse mest het gunstigst is.
 - De belangrijkste conclusies zijn:
 - De verschillende businesscases ontlopen elkaar niet zo zeer
 - Poorttarieven 250 kton-installaties van -18 tot -22 €/ton mest
 - Incrementele verbeteringen denkbaar, stappen van 1,5 €/ton (markt, technologie, etc.)
 - Twee grote doorbraken:
 - Biogas in combinatie met herinrichting varkenshouderij
 - Grote installaties (750 kton)
 → Dan komen doelen in beeld tussen -6 tot -10 €/ton varkensmest
- Bemesten 'in het nieuwe Nederland'.
 De druk op het gebruik van drijfmest in Nederland zal fors toenemen, vanwege emissies, uitspoeling en invloed op het bodemleven. Remkes schetst in zijn rapport dat er over 10 jaar geen drijfmest meer uitgereden mag worden. Ook aan de klimaattafel is hierover gesproken, omdat mest 30% van de klimaatopgave in Nederland vormt voor de landbouw. Vraag is wat dat dan betekent. Momenteel is 60% van de stikstofuitstoot in NL afkomstig van drijfmest en 90% van de fosfaataanwending gebeurt via drijfmest. Regelmatig hoor je dat verwerkte dierlijke mest alle kunstmest zou moeten vervangen, maar dat is niet reëel. Naast stikstof, fosfor en kalium hebben planten ook sporenelementen nodig en dat moet via kunstmest aangeleverd worden. Het gaat bij bemesting om de juiste mineralen op het juiste moment op basis van de plantbehoefte: precisiebemesting dus. We staan pas aan het begin van de hele transitie, waarbij het belangrijk is dat er een wenkend perspectief komt. Dat kan dan marktvraag creëren. Het gaat dus om een transitie naar groene, circulaire meststoffen en dat moet ook zo uitgedragen worden, ook t.b.v. de maatschappelijke

acceptatie. Een goed voorbeeld is groene energie. Je kunt dat dan ook uitnutten bij inkoopvoorwaarden en als voorwaarde voor (investerings)subsidies. Wel is het van belang om met eenduidige definities te werken. Voor een goed functionerende, toekomstbestendige keten moeten enkele grote bedrijven gaan ontstaan die van de productie van groene, circulaire meststoffen hun kernactiviteit gaan maken. Hierbij moet de omvang van deze bedrijven voldoende groot zijn om aan technologie-, product- & marktontwikkeling te kunnen doen.

5.1.2.e concludeert dat er veel info is gegeven en dat beide presentaties goed bij elkaar aansluiten. In de er op volgende discussie komen de volgende aspecten aan bod:

- De presentatie van 5.1.2.e betreft vooral de korte termijn en die van 5.1.2.e de lange termijn. Het zou goed zijn als er een soort roadmap gemaakt wordt met concrete acties, verantwoordelijken en haalbare termijnen.
- Geef in enkele zinnen aan wat je in een nieuw regeerakkoord zou willen hebben.
- Zorg dat je denkt vanuit de maatschappelijke belangen in de communicatie. Wat dat betreft is de kunstmestproducent Yara, wat je er verder ook van vindt, een goed voorbeeld. Zij communiceren dat ze groene kunstmest produceren en dat doet het goed bij een breed publiek. Leer daarvan. Het gaat erom om een gewaardeerde en geaccepteerde sector te krijgen. Het gaat om productie van groene circulaire meststoffen i.p.v. mestverwerking. Mest is een beladen woord geworden.
- 5.1.2.e geeft aan dat met een positieve framing er aan de afzetkant ook meer marge te halen is. Dat moeten we niet onderschatten. Die marge is dan veel sneller in beeld dat kostprijsverlaging aan de voorkant. Hij is enthousiast over de presentatie en wil hier graag over doorpraten.
- Met betrekking tot regelmatige afvoer van verse mest moeten we wel beseffen dat daar veel transportbewegingen mee gepaard gaan. Kunst is volume van af te voeren mest wel zo laag mogelijk te houden. Dat kan via de integrale benadering met alternatieve stalsystemen.
- Het aantal mestverwerkers moet niet teveel worden. Het gaat om voldoende schaalgrootte waarbij nog wel onderlinge markwerking is. Hou handen vrij om te onderhandelen.
- Bij uitwerking is het van belang goed te weten of het om afvoer van verse niet gescheiden mest gaat of een combinatie met scheiding, bv. onder het rooster.
- De recente uitspraak van de Raad van State m.b.t. MACE is positief.
- Goed uitwerken hoe je langzamerhand poorttarief gaat verlagen als er stappen van 1,5 euro per kuub kunnen worden gezet. Voorkom dat het een Rendac model wordt, waarbij kosten, ongeacht wat er gebeurt, elk jaar blijken te stijgen. Niet inzetten op één grote superverwerker, maar 6 a 7 professionele bedrijven. En hierbij ook beseffen dat we momenteel te maken hebben met circa 25 verschillende initiatieven.
- Nogmaals wordt benadrukt dat het belangrijk is de risico's goed in beeld te hebben en die waar mogelijk af te dekken om tot lagere kosten te komen. Financiering is namelijk niet vaak het probleem, maar het afdekken van risico's dat die financiering niet terug komt.
- 5.1.2.e Dit is een fundamenteel plan waarbij de CO2-emissies omlaag vliegen. Is er geen financiering haalbaar uit het Wopke-Wiebes fonds?
- 5.1.2.e : 5.1.2.e stelde aan het begin dat er nog wat zendingswerk nodig was richting NEVEDI om 'eigenaar' te worden van het stalsystemenspoor. Een benadering via het leveren van mineralen via het voer en dan verantwoordelijkheid nemen, in kader van kringloopgedachte, om het teveel aan mineralen terug te nemen, is verdedigbaar en

haalbaar. 5.1.2.e geeft aan dat hier vaker aan gedacht is en dat de discussie dan niet alleen binnen NEVEDI gevoerd moet worden, maar samen met alle stakeholders.

7. Procedure uitwerking acties m.b.t. mestverwerking

De genoemde punten (vergunningen mestverwerking, uitwerking revolverende fondsen CoViVa en regeling mestverwerking) zullen meegenomen worden in de Roadmap. M.b.t. vergunningentraject bestaat al de afspraak dat LNV hierin zal faciliteren richting provincies. 5.1.2.e zal intern kijken wie dat oppakt. M.b.t. positionering producten uit dierlijke mest versus kunstmest is al het nodige gezegd. Het gaat met name om productie van groene circulaire meststoffen en dat goed communiceren. Daar moeten we nu al mee beginnen. Gesprekken met provincies is ook aan de orde geweest en de lijnen daarvoor zijn uitgezet. Verder is het van belang na te gaan wat we moeten doen in het Europese domein (Green Deal; Farm-to-Fork) en kijken of we daar ons voordeel mee kunnen doen. Dat helpt bij de positieve framing van de stip op de horizon.

8. Rondvraag

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering. Het was nuttig om eens apart bij een thema stil te staan. Daar is de reguliere agenda vaak te vol voor.

AGENDA

Extra Vergadering Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

Datum: Maandagmiddag 23 november 2020
Aanvang: 13.00 uur – 15.00 uur
Plaats: Via Microsoft Teams

- 1. Opening**
- 2. Vaststellen agenda**
- 3. Mededelingen**
 - a. Berichten van verhindering
 - b. Overige mededelingen
- 4. Presentaties JoinData ? Blockchain**
- 5. Contourennotitie databeschikbaarheid in de varkenshouderij**
- 6. Rondvraag**
- 7. Sluiting**

Bijlage 1

Bijlage 2

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 26 november 2020
 Aanvang: 13.30 uur
 Plaats: Digitaal via Teams

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- a. Berichten van verhindering.
- b. Financiering Connecting Agri & Food t.b.v. alternatieve inzet Srv-middelen.
- c. Overige mededelingen

Bijlage 1

4. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- a. Notulen van de vergadering van 29 oktober
- b. Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst.
- c. Notulen van de extra vergadering CoViVa over Blockchain/JoinData

Bijlage 2

Bijlage 3

Bijlage 4

De actiepunten uit dit verslag zullen nog opgenomen worden in de besluitenlijst

5. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

Bijlage 5

6. Governance CoViVa

Bijlage 6

7. Notitie CoViVa-plan inzet niet benutte Srv-middelen

Bijlage 7

8. Presentatie Collectieve aanpak PRRS

Bijlage 8

9. Financiering NCM

Bijlage 9

10. Verdere procedure PPS Vitale Varkenshouderij

Bijlage 10

11. Werkplannen 2020 – 2021

a. Werkplan Goede zorg voor de leefomgeving	Bijlage 11
b. Werkplan Centrale positie in de circulaire economie	Bijlage 12
c. Werkplan Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie	Bijlage 13
d. Werkplan Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij	Bijlage 14
e. Werkplan Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking	Bijlage 15
f. Overkoepelend werkplan, inclusief financiering werkorganisatie	Bijlage 16
g. Overall begroting 2020-2021	Bijlage 17

12. Rondvraag

13. Sluiting

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Deelname aan de vergadering:

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- #### 4. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- 1

- Doorlopende actie- en besluitenlijst
De actielijst wordt besproken en zal worden aangepast. De actielijst zal door 5.1.2.e worden omgezet naar een actielijst per spoor.
- Notulen van de extra vergadering CoViVa over mest op 26 oktober
Het verslag van de extra vergadering wordt ongewijzigd vastgesteld. De actiepunten zullen in de doorlopende actie- en besluitenlijst worden verwerkt. Aanwezigen geven aan het een goede vergadering gevonden te hebben. De agenda's van de reguliere vergaderingen geven geen ruimte om deze diepgang samen te zoeken en nut en noodzaak van acties te verhelderen. 5.1.2.e zal haar collega's van PAV informeren en de presentaties met hen delen en dan ook haar eigen connotaties daarbij aangeven. Met betrekking tot de door 5.1.2.e voorgestelde vervolgacties (p. 3) worden de gemaakte afspraken als volgt geconcretiseerd:
 - Praktisch uitwerken model regionale mestcoöperaties:
POV (5.1.2.e / 5.1.2.e) coördineren (in afstemming met 5.1.2.e en met de LLTB) de opzet van de pilot rond Zitta Biogas Chemelot in Limburg.
 - Verkennen nut & noodzaak garantiefonds:
Van belang om hierover het gesprek aan te gaan met LNV en eventueel provincies, maar dan wel op basis van een nader uitgedacht voorstel. Rabo (5.1.2.e) zal dit trekken. Uitwerking via werkgroep van 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e
 - Integrale aanpak stalsystemen en mestverwerking:
Zoals in vergadering 26 oktober aangegeven is het belangrijk om met de provincies een integrale aanpak te ontwikkelen. 5.1.2.e zal het voortouw nemen in afstemming met 5.1.2.e.
 - Scherper stellen essentiële definities uit Contouren Mestbeleid:
5.1.2.e zal initiatief nemen, in afstemming met NCM, om een kleine werkgroep te formeren om met concrete voorstellen te komen m.b.t. werkbare definities.

Tenslotte wordt opgemerkt dat onderwerpen als 'keurmest' en 'mineralenmanagement' weliswaar actueel zijn in kader van het mestbeleid, maar dat dit beleidsmatige discussies zijn die niet binnen CoViVa worden gevoerd en een zaak zijn voor belangenorganisaties.

5. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

5.1.2.e geeft een update van de situatie. Sinds de vorige vergadering zijn diverse gesprekken gevoerd met COV en NEVEDI(-leden). Hierbij hebben ze ook kennis kunnen nemen van de notities waarin de governance is beschreven. Deze informatie en de gesprekken over en weer hebben er toe geleid dat er inzicht en een breder draagvlak is ontstaan. Ook de problematiek van de 'free riders' en de oplossingsrichtingen die CoViVa ziet is besproken en het vertrouwen in die aanpak is uitgesproken.

Op basis van de gesprekken met Nevedi (leden) worden door Nevedi twee voorstellen gedaan. Deze zijn verwoord in een mailbericht van 5.1.2.e aan de CoViVa leden en luiden:

- *Beschikbaarstelling van investeringsgelden:*
Het staat een Geleding vrij om maximaal 50% van de Gelden ten behoeve van Investeringsprojecten vrij te geven nadat een formele evaluatie heeft plaatsgevonden van de eerste bestedingen aan de Investeringsprojecten. Besluitvorming over het beschikbaar stellen van het resterende deel van de Gelden ten behoeve van Investeringsprojecten zal binnen de Geleding plaatsvinden op basis van gewogen stemming op basis van het marktaandeel van dat moment. Als de gewogen meerderheid besluit om de resterende Gelden beschikbaar te stellen, geldt dit voor alle deelnemers namens de Geleding. De evaluatie zal plaatsvinden op basis van een analyse van effectiviteit van de inzet van de middelen in relatie tot de door de Coalitie Vitale Varkenshouderij geformuleerde doelstellingen.
- *Aanvullende afspraak tot aan moment van evaluatie:*
De door een geleding ingebrachte gelden ten behoeve van het verstrekken van achtergestelde leningen kunnen worden ingezet voor het financieren van initiatieven behorende bij het spoor waarvoor de betreffende geleding als trekker staat opgesteld. Het aldus specifiek alloceren van investeringsgelden dient op basis van een concreet plan aan het bestuur voor besluitvorming te

worden voorgelegd. Het accorderen van concrete financiersaanvragen blijft daarbij voorbehouden aan het bestuur van de coalitie (Artikel 7: Besluitvorming Financieringsaanvragen uit het reglement Vitale Varkenshouderij), die in lijn met het voorgestelde plan zal oordelen met dien verstande dat voor investeringsaanvragen die binnen deze regeling vallen de betreffende geleding een blokkerende stem heeft. Verwacht mag worden dat met name vertegenwoordigers uit de betreffende geleding een actieve opstelling hebben bij het aanbrengen van passende initiatieven.

5.1.2.e geeft vervolgens een toelichting bij beide punten en stelt voor om in te stemmen met deze voorstellen. Als we dat doen, halen we de angel uit de discussie en kunnen we door. Het overschot vanuit de MIF wordt overgeheveld. Bij MIF heeft men een positief beeld. Er zit nog wel veel sentiment. Het vertrouwen is er in de breedte nog niet helemaal. Door het voorstel over te nemen haal je een aantal sentimenten weg en groeit het vertrouwen en krijg je met name ook de 'grote vijf' op een lijn. 5.1.2.e sluit zich hierbij aan en benadrukt dat er elk jaar een evaluatie zal plaatsvinden. Hij ziet de voorstellen als een mogelijkheid waarvan men gebruik zou kunnen maken. De vraag is of men dat gaat doen. De route is om werkende weg tot de conclusie te komen dat we dit als keten actief en positief oppakken.

In reactie op deze voorstellen worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e heeft aangegeven dat ze de kracht van CoViVa vindt dat bedrijven samenwerken die toekomstgericht willen produceren. Dit moeten we niet laten afremmen. Een brede aansluiting is zeer welkom, maar wel met die gedachte als basis. Deelname van brancheorganisaties als zodanig is in haar ogen niet wenselijk. Je komt dan met de hele groep nooit zo ver dan met de welwillenden allen.
- Het voorstel is gericht op de geleding veevoeder. Het is de vraag of je dat dan tot diervoeder kunt beperken. Feitelijk zou dit dan voor alle geldingen moet gelden.
- De benadering is 'dubbel'. Het is nog steeds defensief en straalt niet echt een houding uit van: we zetten er gezamenlijk de schouders onder. Waarom hebben we dan de coalitie?
- De benadering die we tot nu toe hebben gevolgd is om geen schotjes tussen de sporen te zetten. Dat kan ook niet de bedoeling zijn. Als je dat wel doet ga je ook scheef lopen als het gaat om financiën voor onderzoek versus stimuleren van investeringen. De integrale benadering moet voorop blijven staan. Met zijn allen hechten we veel waarde aan een ketenbenadering. Als we daar van afwijken wordt e.e.a. moeilijk bestuurbaar.
- Het is belangrijk dat alle geledingen commitment uitspreken voor het geheel en niet alleen voor hun eigen onderdeel. Dat dient wel te worden vastgelegd. We mogen niet vast blijven zitten in het dilemma en de vraag: is er nu commitment?
- Er moet breed draagvlak zijn. Nevedi partijen mogen geen 'remmers' worden. Het gevoel en de ervaring met het MIF is binnen diervoeder goed en het gevoel met CoViVa nog niet. Er is vanuit de geleding voer bijvoorbeeld nog onvoldoende aansluiting bij het blockchain project. Dat roept vragen en irritatie op. Hiervoor wordt dan nu ook een aparte vergadering belegd. De punten waar het schuurt, moeten we proberen om boven tafel te krijgen. Bij het blockchain traject zit bij de diervoeder bedrijven nog veel sentiment. Dit met name op het punt van uitwisseling en beheer van data. De diervoeder sector moet goed worden aangesloten. Ook hier geldt betrokkenheid en inzicht geeft vertrouwen. Iedereen moet aanvoelen waar we mee bezig zijn. Dat lukt als we alle partijen vanuit het juiste perspectief aan tafel hebben en met elkaar doorgaan met de discussie over data uitwisseling.

5.1.2.e en 5.1.2.e constateren het volgende.

- Terecht dat we uit moeten blijven gaan van een integraal commitment en dit ook vastleggen. Nog niet alle partijen (grote vijf) geven dit brede commitment maar de meerderheid wel degelijk.
- Vanuit de diervoeding geleding, maar dat geldt ook voor de slachterij geleding, hebben we nog steeds te maken met sentimenten. Nu is het moment om deze sentimenten te laten kantelen. Dat werkt het beste als de partijen nu vanuit de nieuwe governance-structuur en de juridische uitwerking hiervan aan tafel komen.

- Het eerste punt van het voorstel moeten we overeind houden. Het is niet gewenst en wordt ook lastig om dit juridisch weg te zetten. De route zou kunnen zijn om dit specifiek te maken en vast te leggen in een bestuursbesluit van CoViVa.
- Het tweede onderdeel van het voorstel kunnen we koppelen (doorschuiven naar) aan de jaarlijkse evaluatie.
- Het is cruciaal om nu door te pakken. Als we dit nu goed formuleren en terugkoppelen halen we de twijfelaars over de streep.

5.1.2.e vraagt om akkoord te gaan met deze lijn.

5.1.2.e geeft aan dat hij moeite heeft met dit traject. Er moet een duidelijk commitment komen voor het hele plan. Hier mag bij geen enkele geleiding licht tussen zitten. Er dienen nadrukkelijk afspraken gemaakt te worden m.b.t. de insteek van de voersector bij het blockchainproject.

Om het beeld compleet te maken gaat 5.1.2.e eerst in op de resultaten van de gesprekken met de COV. Hij heeft gesproken met 5.1.2.e van de COV 5.1.2.e. Ook met COV zijn vooraf de stukken gedeeld. Er is commitment over het feit dat vanuit de geleiding slachterijen drie vertegenwoordigers aan tafel komen. Het voorstel is dat 5.1.2.e van de COV aansluit als vertegenwoordiger van de kleinere varkensslachterijen. De status van het CoViVa blockchain project moet helder worden. Dit is juist een ketenbreed project en geen Vion-project. Binnen de leden van de COV is er een groeiende behoefte om mee te gaan doen.

Het bestuur van CoViVa kan zich vinden in het voorstel van de COV om 5.1.2.e van de COV als lid van het bestuur van CoViVa aan tafel te hebben. Dit dan wel onder de voorwaarde dat hij hier zit 'zonder last of ruggespraak' en er geen sprake is van vertraging m.b.t. besluitvorming.

Met betrekking tot de voorstellen van Nevedi kan het bestuur zich vinden in het voorstel van de 5.1.2.e Dit omvat.

- a. Scherp maken van het brede commitment dat alle geledingen aan het actieplan en de uitvoering daarvan geven.
- b. Akkoord gaan met het eerste voorstel maar dit niet juridisch vastleggen maar in een bestuursbesluit. Daarbij nog wel nagaan hoe dit zich verhoudt met governance aangaande de toetredingsreglementen en de samenwerkingsovereenkomst. Dit kan worden meegenomen in het afrondende traject met de juristen.
- c. Het tweede voorstel koppelen aan een evaluatie halverwege de rit. Dit betekent dat de tweede vijftig procent van de investeringsgelden van een geleiding niet beschikbaar kan worden gesteld na evaluatie, als de gewogen meerderheid van die geleiding daar tegen is. Dat kan via een bestuursbesluit en waarbij de intentie moet worden uitgesproken dat men door wil.

6. Governance CoViVa

5.1.2.e constateert dat bij het vorige agendapunt de governance m.b.t. de rol en positie van de geledingen voldoende aan de orde is geweest. Alle eerder gemaakte opmerkingen t.a.v. de governance documenten zijn verwerkt of er is gemotiveerd aangegeven waarom deze niet is verwerkt. 5.1.2.e heeft hierover tussentijds op 17-10 jl. een notitie gestuurd.

Volgens afspraak is er vervolgens getracht een afspraak in te plannen met juristen van RABO en VION om de concept einddocumenten nog een keer door te lopen. Dat overleg (met VION) heeft plaatsgevonden op 27 oktober 2020. De belangrijkste zaken zijn in de covernotitie opgenomen. RABO heeft aangegeven dat ze bij hun standpunt blijven om eerst alles intern afgetikt te hebben voordat we de governance kunnen goedkeuren. Dit traject loopt. Wijzigingen die doorgevoerd gaan worden, zullen nogmaals naar de leden gestuurd worden waarbij deze wijzigingen zichtbaar aangegeven zullen zijn.

Na de vergadering heeft nog overleg plaatsgevonden met 5.1.2.e van POV, waarbij is afgesproken om binnen de statuten het instemmingsrecht van POV te beperken tot artikel 18 'Statutenwijziging'. Voor overige aanpassingen is instemming van de Instructiecommissie

noodzakelijk.

7. Concept eindrapportage Taskforce Versnelling Innovatieproces

5.1.2.e geeft een toelichting, zowel m.b.t. de inhoud als m.b.t. het verdere proces. Er wordt nog een laatste check gedaan. Er zijn gesprekken gevoerd met diverse stakeholders en aantal gesprekken lopen nog. De lijn vanuit de Taskforce wordt daarin ondersteund, zowel centrale als decentrale overheden, waarbij wel aangegeven moet worden dat het ministerie van IenW zich niet zo duidelijk heeft uitgesproken. In het verdere proces moet daar met name aandacht aan geschonken worden. Het zal nog een hele operatie worden om de aanbevelingen van de Taskforce te operationaliseren. Belangrijkste nu is te zorgen voor politiek draagvlak en zorgen dat de hoofdlijn in het nieuwe regeerakkoord komt. Daarvoor is het van belang dat er een vrij stevige lobby agenda opgezet wordt, waarbij de sleutel zal liggen bij IenW.

Belangrijk voor CoViVa is volgens 5.1.2.e om helder aan te geven hoe CoViVa zelf wil dat het verder gaat met de aanbevelingen.

Besloten wordt dat hier in klein comité over verder gesproken wordt (5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e zodat 5.1.2.e de bevindingen kan meenemen in het bestuurlijk overleg, waarin ook de andere stakeholders zitting hebben.

8. Communicatie omtrent CO2-footprint varkensvlees

Naar aanleiding van een presentatie van 5.1.2.e tijdens de door LNV georganiseerde 'Inspiratiedag' zijn er vragen gesteld over de CO2-footprint van varkensvlees. Het is belangrijk dat we dat goed positioneren, om de unieke positie van varkensvlees op dit punt goed weg te zetten. Daartoe heeft er een overleg plaatsgevonden tussen 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en Imagro (5.1.2.e en 5.1.2.e). 5.1.2.e is vervolgens gevraagd een presentatie te houden tijdens deze vergadering voor een mogelijke opzet en een offerte uit te brengen voor een communicatiestrategie. 5.1.2.e verzorgt vervolgens de presentatie. Kernpunt is dat het van belang is dat we als varkenssector de CO2-footprint kunnen weergeven per 100 gram eiwit. Dan vergelijk je producten ook reëel, namelijk op basis van voedingswaarde. In de discussie over CO2-footprint worden twee lijnen gevolgd. De eerste is de zogenaamde PEFCR-lijn, de lijn die de Europese Commissie volgt. We zullen in Nederland niet in staat zijn om daar van af te wijken. Europese standaarden en eigenlijk wereldwijde afspraken zullen leidend zijn. Maar binnen de PEFCR is nog wel een discussie gaande over toedeling naar producten. Dit speelt bv. sterk in de zuivel. Hoe vindt de verdeling naar melk en vlees bijvoorbeeld plaats daar? In de presentatie van 5.1.2.e wordt wel duidelijk dat we moeten kiezen tussen consumentencommunicatie en marketing. Dat zijn twee verschillende benaderingen. Je kunt als keten gewoon doorwerken met de afspraken die je maakt met de retail en er vervolgens een marketingcampagne tegenaan gooien en aangeven dat je wereldtopper wilt zijn op het gebied van CO2-footprint. Maar welke actie je ook kiest, belangrijkste is de keuze voor een footprint gerelateerd aan de voedingswaarde.

Naar aanleiding van de presentatie worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e is het eens met de geschetste lijn. Maar de ambitie om topper te worden in de wereld staat los van de keuze om de footprint per kilogram product of per gewichtseenheid eiwit uit te drukken. Daarnaast is het wel van belang hoe je het in de markt zet. Is daarover al contact geweest met de zuivel? Die doen al heel veel op dit gebied en kunnen we mogelijk van leren.
- 5.1.2.e geeft aan dat hij n.a.v. de presentatie er inderdaad meer voor voelt om niet alleen te richten op de wijze van vermelding op de verpakking, maar het breder te betrekken in een goede marketingcampagne.
- De vraag wordt gesteld of COV of de Europese organisatie dit al heeft opgepakt. Volgens 5.1.2.e is dit nog niet of nauwelijks het geval. Als we dat gaan doen, is het goed om een gesprek met 5.1.2.e aan te gaan hoe de zuivel dit Europees heeft aangevlogen.
- Hebben we een gevoel bij de positie van de retail en hun wensen? Die willen zich onderscheiden en het onderwerp past heel erg in de tijdsgeest. Het mooiste zou zijn om het in co-creatie met een retailer te doen, waarbij Albert Heijn als marktleider de beste optie is, ondanks hun focus op vega.
- Belangrijk om te bepalen wie je doelgroep is.

- Het lijkt gewenst om eerst een tussenstap in te bouwen. Eerst even herverkavelen wat we wel en niet gaan doen en dit met paar mensen uitwerken. Hierbij ook 5.1.2.e betrekken.

Besloten wordt dat er eerst een gesprek plaats zal vinden met 5.1.2.e , die de discussies van nabij heeft meegemaakt. Op basis van dat gesprek kan verdere uitwerking plaatsvinden waarbij dan ook 5.1.2.e betrokken zal worden.

9. Kennisdoorstroming varkenshouderij; bundeling van krachten

Doorstroming van nieuwe kennis naar varkenshouders, hun medewerkers en de periferie is erg belangrijk om collectieve ambities ook daadwerkelijk te kunnen realiseren. In het 'werkplan algemeen', zoals die vorige keer bij de agenda zat, is een van de acties om bestaande initiatieven in beeld te brengen als ook een overzicht te maken van de meest geëigende instrumenten. Bij de verdere uitwerking van spoor Gezondheid en Welzijn afgelopen maand is het idee ontstaan om hiervoor de samenwerking te verkennen met de Stichting Kennis Platform Varkenshouderij (KPV). KPV is gevormd door POV, ZLTO en Colland. Colland is het samenwerkingsverband tussen fondsen en regelingen in de agrarische en groene sector. 5.1.2.e is uitgenodigd hierover een presentatie te geven, waarin de volgende elementen aan bod komen:

- Werken in de varkenshouderij vraagt kennis en vaardigheden. Steeds worden nieuwe inzichten en technieken ontwikkeld om varkens nog beter te verzorgen. Denk daarbij aan het terugdringen van antibiotica en het verhogen van dierwelzijn. Ook ondernemers en leidinggevenden willen zich persoonlijk ontwikkelen in hun managementkwaliteiten. Daarom zet Stichting KPV zich in voor:
 - Het ontwikkelen van de kennis en vaardigheden van varkenshouders en hun personeel.
 - Van werkgever en werknemer een goed team maken.
 - Het verbeteren van goed werkgeverschap.
- Om deze doelen te verwezenlijken worden er kennissessies voor zowel varkenshouders als hun personeel en verschillende projecten georganiseerd. In samenwerking met Varkens.nl organiseert Stichting KPV kennissessies voor varkenshouders en medewerkers. Elke maand wordt er een sessie in Noord- en één in Zuid- Nederland georganiseerd. Telkens rondom een specifiek thema, waarbij experts inleidingen verzorgen en vragen worden uitgediept tijdens workshops.
- Gedachte is om gezamenlijk de huidige kenniskalender door te ontwikkelen in samenwerking met Agripers (o.a. "Nieuwe Oogst" en "Varkens"). Agripers is actief in het benaderen van bedrijven die de kenniskalender zowel inhoudelijk alsook financieel willen ondersteunen. Voor een gezamenlijke kenniskalender is het wel van belang dat er draagvlak is bij alle betrokken (Stichting KPV, CoViVa, POV, Agripers en mogelijk ook onderwijsinstellingen).
- Bedoeling is te starten met een gezamenlijke agendacommissie en te starten met 4 trainingen.

Tijdens de discussie over het voorstel worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e Het is goed om in kennisontwikkeling te investeren. Vraag is in hoeverre het aansluit bij de behoefte in de markt.
Dit kan ingevuld worden via de agendacommissie, waarin CoViVa kan participeren.
- 5.1.2.e : goede presentatie. Het is een geweldig platform voor communicatie. Wel van belang dan onze eigen communicatie via Imagro goed aan te laten sluiten.
- 5.1.2.e heeft aangegeven dit initiatief te ondersteunen. Kennisdoorstroming is ook een belangrijk aandachtspunt binnen LNV. Zij zal kijken hoe de directie Strategie, Kennis en Innovatie aangesloten kan worden.
- Laat het ontstaan vanuit de behoefte van de ondernemers.
- Vraag is wel of dit hoort bij de kern van CoViVa. Hoewel het geen kernonderdeel is, is het erg belangrijk dat het actieplan gaat leven, niet alleen bij ondernemers in de sector, maar ook breder, bijvoorbeeld het onderwijs.
- 5.1.2.e geeft aan dat het initiatief prima is, maar dat we ons, zeker in dit stadium, moeten focussen en dan is het de vraag of we als CoViVa zelf hier veel energie in moeten steken.

5.1.2.e concludeert dat dit een goed initiatief is en dat het goed is dat CoViVa onderwerpen meegenomen worden in de kennisagenda. Er wordt nu geen bijdrage van CoViVa gevraagd, alleen de ondersteuning. Dat is prima. Het lijkt het beste dat iemand van POV (5.1.2.e of 5.1.2.e) deelneemt in de agendacommissie.

10. Financiering NCM

Op maandag 26 oktober heeft er overleg plaatsgevonden tussen CoViVa/POV (5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e) met NCM (5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e (5.1.2.e Raad van Toezicht). Vraag was of de varkenssector via POV/CoViVa wilde bijdragen aan financiering van de NCM (Nederlands Centrum Mestverwaarding).

De wens bestaat om NCM uit te breiden naar 2 fte (nu 1 fte zijnde de directeur). Er is een begroting opgesteld en goedgekeurd voor 4,5 ton per jaar. Er is gesproken met de bestaande financiers (LNV, provincies, LTO, NEVEDI, Darling en POV). Daarnaast is SBK (kalversector) benaderd. Ook wil NCM 50k gefinancierd krijgen uit projecten. Het bestuur van NCM moet uiterlijk in de eerste week van december een besluit nemen en hoopt dan de financiering rond te hebben.

Aan CoViVa en POV wordt gezamenlijk 100k gevraagd. POV heeft laten weten hiervan de helft te willen financieren voor de komende jaren en aan CoViVa wordt de andere helft gevraagd. Overige financiers, behalve SBK, hebben inmiddels toezeggingen gedaan.

In de reactie op dit verzoek worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Over de meerwaarde van NCM bestaat geen discussie. Die is er gebleken. De onafhankelijke positionering wordt door partijen als belangrijk ervaren. M.b.t. de financiering kan onderscheid gemaakt worden in generieke kosten en projectgerelateerde kosten. Dit kunnen overigens dan ook algemene diensten zijn zoals kennisverspreiding, maar dan heb je ze wel begroot en gelabeld. Generiek geld is in dit stadium voor CoViVa lastig. Voor support op dat vlak zijn POV en NEVEDI de geëigende partijen.
- Juist nu is een organisatie als NCM belangrijk. Het opzetten van voldoende professionele mestverwerkers om afzetkosten beheersbaar te maken en cruciaal voor de sector om doelen op gebied van klimaat en kringlooplandbouw te realiseren. Daar ligt een forse uitdaging (zie verslag CoViVa 26 oktober). Verbinding tussen CoViVa en NCM (ook gezien hun netwerken) is goed. Dan is het wel essentieel dat NCM activiteiten kan overnemen en dan creëer je een win/win.
- Coalitie wordt geadviseerd, op basis van het gesprek met de NCM, deze lijn de komende maand te verkennen en na te gaan of er vanuit de op te stellen Roadmap (zie verslag extra CoViVa mest) activiteiten zijn die hieraan voldoen. Als het er niet is, dan is het er niet. Dan moet NCM begroting aanpassen of ergens anders geld vandaan halen. Echter de verwachting is dat dat zeker wel het geval zal zijn.

Op basis van voorgaande wordt besloten dat in het gesprek over de op te stellen Roadmap mest verkend gaat worden of en zo ja welke activiteiten door NCM opgepakt kunnen worden ter waarde van 50k. Dat komt de volgende vergadering terug. Als dat zo is, kan CoViVa 50k toezeggen voor 2021. Toezeggingen voor latere jaren zijn nu niet aan de orde. Dat kan op zijn vroegst in het eerste kwartaal van 2021 als alle acties in de Roadmap zijn benoemd en deze goedgekeurd zijn door CoViVa.

11. Stand van zaken sporen en Werkplannen 2020 – 2021

- Werkplan Goede zorg voor de leefomgeving
- Werkplan Centrale positie in de circulaire economie
- Werkplan Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie
- Werkplan Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij
- Werkplan Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking
- Overkoepelend werkplan, inclusief financiering werkorganisatie

- Overall begroting 2020-2021

Gezien de tijd is er nu geen ruimte om uitgebreid op de werkplannen in te gaan. Een ieder wordt verzocht separaat opmerkingen door te geven en ook na te denken of er ook ergens inkomsten gegenereerd kunnen worden om ambities te kunnen financieren. 5.1.2.e geeft aan dat ze de huidige begroting nog te veel 'hoog over' vindt en verzoekt om "één spade dieper" te gaan. Besloten wordt dat trekkers van de sporen zelf aangeven hoe ze de begroting binnen hun spoor vorm willen geven. 5.1.2.e geeft aan dat ook graag hierover afstemming te hebben met COV. 5.1.2.e geeft aan de wens te hebben om met name meer inzicht te krijgen in de financiën van spoor 4 en 5. Voor spoor 5 zal een extra bijeenkomst gepland worden gericht op JoinData en Blockchain. 5.1.2.e zal in de volgende vergadering achtergronden schetsten bij het PRRS-plan.

12. Rondvraag

5.1.2.e meldt dat hij recent met 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e een brainstorm heeft gehad over het inzetten van niet benutte middelen Srv voor innovatie, zoals ook besproken in het gesprek met de minister op 9 september. Dit overleg krijgt binnenkort een vervolg waarbij ook Connecting Agri & Food betrokken zal worden voor de onderbouwing met berekeningen. LNV heeft aangegeven het voorstel graag half november te willen ontvangen.

13. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

Notulen

Bijeenkomst Extra Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Maandagmiddag 23 november 2020

Plaats: Online Via Microsoft Teams

Aanvang: Aanvang 13.00

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e

Gast: 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e (Sim Supply Chain).

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom, in het bijzonder 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e van het bedrijf 'SIM Supply Chain'.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen

5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e sluiten later aan.

4. Presentaties Blockchain/JoinData

Nadat de gasten van Sim Supply Chain zich hebben voorgesteld, geeft 5.1.2.e als eerste een presentatie. Doel is om hiermee dieper inzicht te geven in de Blockchain en de (toekomstige) voordelen en mogelijkheden en zal met name ingegaan worden op de veiligheid van data en de gewenste governance structuur. Momenteel wordt te vaak VION als afzender gezien, terwijl het een sectorsysteem is en zo ook ervaren moet worden. Daarom is het belangrijk CoViVa als afzender te framen en Holland Varkens als het basisinstrument. De presentatie is als bijlage bijgevoegd (bijlage 3a). Vervolgens geeft 5.1.2.e een presentatie welke als bijlage 3b is bijgevoegd.

N.a.v. de presentaties worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- De IT-infrastructuur in de varkenshouderij is veel beter dan aanvankelijk ingeschat.
- Het gaat uiteindelijk om meer vraaggestuurde ketenconcepten voor de varkenshouderij te ontwikkelen voor meer toegang tot aantrekkelijke markten. Hiervoor is Blockchain technologie essentieel.
- Een andere groot voordeel is dat administratieve lasten in elke schakel van de keten fors lager worden. De huidige kosten voor informatieoverdracht zijn erg hoog.
- Nederland kenmerkt zich door sterke bedrijven in elke schakel van de keten. Door data via Blockchain geborgd te verbinden ontstaan er sterke virtuele ketens, waarmee we de concurrentiekracht met integraties in het buitenland goed aankunnen.
- Door corona wordt de huidige planning niet gehaald en met circa 2 maanden vertraagd. Dit betekent dat vanaf voorjaar 2021 er al een aanzienlijk aantal (circa 150) varkensbedrijven zijn aangesloten op de Blockchain.
- De kosten voor fase 1 en 2 bedragen ruim 1,6 miljoen euro. De totale kosten voor het Blockchain project worden geschat op 2,5 miljoen euro. Dit zijn niet alle kosten voor spoor 5. In het actieplan staan de kosten voor spoor 5 genoemd en die tellen op tot ruim 11 miljoen euro. Echter met de kennis van nu zijn lang niet al die kosten nodig. Genoemd is al dat de IT-infrastructuur in de varkenshouderij goed is, waardoor de begrote 3 miljoen euro voor uitrol van PC's op varkensbedrijven niet nodig zal zijn. De kosten spoor 5 zullen nog inzichtelijk worden gemaakt en komt ook in de vergadering van 26 november aan de orde.

- Het is belangrijk om duidelijk aan te geven wat met brondata bedoeld wordt. Het gaat hier uitdrukkelijk niet om data zover mogelijk terug in de keten te halen, maar data waar ze gegenereerd worden.
- Het is belangrijk om een goede strategie te formuleren om het vertrouwen van alle ketenpartners op een pragmatische wijze te winnen. In de praktijk blijkt er best veel weerstand, mede door onbekendheid. Kwesties met data(eigendom) liggen nu eenmaal gevoelig.
- In de presentatie wordt ingegaan op beperken van faalkosten. Is het mogelijk dit per schakel inzichtelijk te maken? Dat is lastig. Wel is het zo dat, naarmate je meer informatie hebt, ook meer faalkosten verminderd kunnen worden.
- Blockchain kan gezien worden als een specifieke database. Iedereen kan op hetzelfde moment de zelfde 'waarheid' zien m.b.t. publieke data. Er is veel minder manipulatie mogelijk en elke deelnemer bepaalt zelf wie je de sleutel tot de data geeft. Dat is te allen tijde geborgd. Feitelijk kun je het zien als een soort snelweg die bestaande systemen koppelt, zodat iedereen in zijn eigen systeem kan blijven werken.
- Alle brondata worden eerst via JoinData geborgd, zodat duidelijk is wie welke data voor welk doeleinde kan gebruiken.
- Vraag is dan hoe je dat doet bij internationale ketens. JoinData is een Nederlands initiatief. Wat is de toegevoegde waarde van JoinData? Je krijgt ongetwijfeld te maken met bv. buitenlandse voerleveranciers. Daar moet je wel een alternatief voor bieden. In antwoord daarop geeft 5.1.2.e aan dat Nederland al een doelomschrijving heeft; die wordt overgenomen. Te allen tijde geldt namelijk dat je moet regelen dat er voldaan wordt aan AVG (internationaal GDPR) gekoppeld aan een doelomschrijving.
- Vraag is of de info op de smartphone of ander device alleen voor die specifieke gebruiker zichtbaar is. Dat klopt, zo heeft een ieder die deelneemt zo'n overzicht met alle eigen data.
- Zijn de data voor SIM zichtbaar? Hoe is dat geborgd? En in welke mate zijn we straks afhankelijk van SIM en welke risico's zijn er dan? 5.1.2.e geeft aan dat SIM zich wel onafhankelijk moet opstellen om bestaansrecht te houden. Ze hebben veel en grote klanten met grote belangen. Daarom maakt SIM ook zoveel mogelijk gebruik van uniforme technologieën. Het is ook belangrijk e.e.a. contractueel goed vast te leggen.
- Vraag is of de overheid ook bezig is met deze ontwikkelingen. Heeft SIM ervaring met de overheid als een van de gebruikers, bv. NVWA? Bij vis heeft SIM ervaring met de NVWA als 'observer'. Daarnaast zijn er in kader van deze Blockchain door 5.1.2.e en 5.1.2.e gesprekken gevoerd met de NVWA, waar ook 5.1.2.e en 5.1.2.e (5.1.2.e) aan deelnamen. Belangstelling is er, maar e.e.a. is nog wel in een pril stadium.
- Wat zijn de mogelijkheden om de kengetallen en de statussen die we straks definiëren bij de integrale benchmark in spoor 4 te koppelen aan de Blockchain? Dat is sowieso mogelijk. Kengetallen moeten ergens worden geregistreerd en dan is koppeling eenvoudig. Dat gebeurt al met de dierdagdoseringen en is eenvoudig uit te breiden. Nu is e.e.a. bij de start beperkt tot 60 datavelden. De architectuur staat er.
- Belangrijke vraag voor velen zal zijn: "What's in it for me"? Het gemaakte onderscheid tussen generiek en specifiek is verhelderend en reflecteert de werkelijkheid. We moeten daarbij eigenlijk één spade dieper door aan te kunnen geven hoe dat voordeel dan gedeeld wordt. Wat is de propositie met of zonder Blockchain. Hoewel het voordeel bij specifieke ketens groter is, is het ook groter bij generiek omdat we Holland Varken daarmee onderscheidend positioneren. Het is te kort door de bocht om Holland Varken alleen als generiek en daarmee kostenbesparend neer te zetten. We moeten goed nadenken over een uitrolstrategie, zodat straks ook een ieder graag wil instappen.
- Vraag is nu hoe de governance eruit ziet. 5.1.2.e schetst dat het de bedoeling is zo snel mogelijk een onafhankelijke stichting Blockchain in te richten. Zodra de statuten CoViVa zijn vastgesteld kan dat geregeld worden. Op 17 december zal een concept in de CoViVa vergadering worden geagendeerd. Hierin moet ook het verschil tussen het ontwikkel- en beheerstadium worden uitgewerkt.
- In welke mate is het eenvoudig te realiseren om uitbreiding met nieuwe partijen te realiseren en dan met name bedrijven die zelf ook al initiatieven ontplooid hebben in de richting van

Blockchain. 5.1.2.e geeft aan dat dat goed is te realiseren. Gaat dan om afspraken over definities. Het is, zoals gezegd, een soort snelweg met op- en afritten.

- Voor opbouwen van vertrouwen is het belangrijk dat CoViVa straks kan (laten) toetsen dat e.e.a. ook daadwerkelijk geborgd is als dat is voorzien.
- Het is belangrijk dat we op korte termijn weer met NVWA om tafel gaan en ze te blijven betrekken en aangeven wat het betekent om 'observer' te kunnen zijn.
- 5.1.2.e geeft aan het erg ingewikkeld te vinden. Welke impact gaat het straks hebben. Dat weet ze nu nog niet. We moeten wel beetje op elkaar kunnen vertrouwen en zeker weten dat we samen het goede doen. Anderen delen dat gevoel. Op basis van deze presentatie is het te snappen, maar vervolgens nog steeds moeilijk aan een ander uit te leggen. We moeten echt goed nadenken hoe we het vertrouwen kunnen laten groeien. Daarbij ook belangrijk een vergelijking te maken met de huidige situatie waarbij veel meer data dan vaak beseft wordt gedeeld worden met anderen en dat is straks voorbij. Dan heeft een ieder glashelder welke data met wie gedeeld worden. Gaandeweg het verhaal opbouwen. Daar zou ook een communicatiebureau als Imagro bij kunnen helpen, maar ook die zullen eerst moeten snappen hoe het in elkaar zit.
- Kan SIM voorbeelden aanleveren van succesvolle implementatie in andere sectoren en hoe die met voorgaande zijn omgegaan. Wat waren daar de leerpunten en hoe kunnen wij dat dan inbouwen?
- Je zou de vraag moeten omdraaien. Wat heb ik nu nodig om vertrouwen te hebben en comfort dat we de juiste besluiten nemen (checks and balances).
- 5.1.2.e geeft aan dat hij als pilotdeelnemer binnen het project nu geen angst heeft dat data op de verkeerde plek komen. Hij maakt zich wel zorgen over wat het hem nu echt gaat opleveren. Als bijvoorbeeld de bewaarplicht van bepaalde documenten zou kunnen vervallen zou dat een aanwijsbaar voordeel zijn: laaghangend fruit plukken.
- 5.1.2.e geeft aan dat ze best practices wil delen, maar dat groot deel ook berust op vertrouwen op de voordelen die het biedt. Vrijwel alle gebruikers van mobiele telefoons snappen niet hoe het technisch werkt om op afstand met iemand te kunnen praten, terwijl je er ook op vertrouwt dat derden niet meeluisteren. Belangrijk is om stap voor stap op te bouwen en te laten zien wat voordelen zijn.
- 5.1.2.e geeft aan dat de meeste Blockchains gebouwd zijn op verzoek van grote ketenpartijen, meestal de retailer. Wij doen het juist samen in de hele keten, om daarmee een sterke onderhandelingspositie te creëren. Dat is uniek.
- 5.1.2.e geeft aan dat het nu de kans is om de juiste keuzes te maken, waarbij de ervaringen in de melkveehouderij een waarschuwing moeten zijn. Daar zijn ze aan de verkeerde kant begonnen en schijnt delen van informatie gekoppeld te worden aan afname van de melk.

5. Contourennotitie databeschikbaarheid in de varkenshouderij

5.1.2.e geeft aan dat het erg belangrijk is om discussies zo snel mogelijk de kop in te drukken om te voorkomen dat ze een eigen leven gaan leiden. Voorbeeld is het verschil in beleving bij de definitie van brondata. Hij verzoekt 5.1.2.e schriftelijk te reageren op de voorgestelde uitgangspunten in de bij de agenda gevoegde notitie. Dan kun je dat bespreken en daarna scherp maken wat nog resterende discussies zijn. 5.1.2.e verzoekt een ieder om ook andere vragen die er leven te formuleren, zodat ook daar op ingegaan kan worden en geeft aan dat het wel erg moeilijk is om het voordeel in concrete euro's aan te geven. 5.1.2.e en 5.1.2.e gaan samen om tafel om te proberen e.e.a. visueel te maken.

6. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

7. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng en geeft aan dat hij duidelijk enthousiasme proeft, ondanks aarzelingen vanwege de complexiteit. Belangrijk om samen te werken en de voordelen gezamenlijk uit te dragen.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 17 december 2020

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: Digitaal via Teams

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Mededelingen

- Berichten van verhindering.
- Overige mededelingen

Bijlage 1

4. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 26 november
- Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst.

Bijlage 2

Bijlage 3

5. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

Bijlage 4

6. Rapportage stuurgroep Nationale Mestcoöperatie en Roadmap Mest 2030

Bijlage 5

7. Collectieve aanpak PRRS

Bijlage 6

8. Notitie CoViVa-plan inzet niet benutte Srv-middelen

Bijlage 7

9. Jaarplannen en begroting 2021

- Werkplan Goede zorg voor de leefomgeving
- Werkplan Centrale positie in de circulaire economie
- Werkplan Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie
- Werkplan Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij
- Werkplan Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking
- Overkoepelend werkplan, inclusief financiering werkorganisatie
- Overall begroting 2020-2021

Bijlage 8

Bijlage 9

Bijlage 10

Bijlage 11

Bijlage 12

Bijlage 13

Bijlage 14

10. Rondvraag

11. Sluiting

Bijlage 2

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 26 november 2020
 Plaats: Online Via Microsoft Teams
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering met een woord van welkom.

2. Vaststellen agenda

5.1.2.e heeft tot uiterlijk 15.30 uur de tijd. Besloten wordt om agendapunt 6 en zo nodig ook de PRRS presentatie naar achteren te schuiven.

3. Mededelingen

- Berichten van verhindering.
5.1.2.e is verhinderd en wordt vervangen door 5.1.2.e.
- Financiering Connecting Agri & Food t.b.v. alternatieve inzet Srv-middelen.
In aansluiting op de informatie die eerder door de 5.1.2.e aan de Coalitie is gestuurd besluit de Coalitie om in te stemmen met het beschikbaar stellen van €6000,- voor de advisering en inzet van Connecting Agri & Food betreffende doorrekening voorstellen alternatieve inzet overblijvende Srv-middelen. Gezien de noodzaak tot snel handelen heeft Agrifirm de opdracht, in afstemming met 5.1.2.e verstrekt aan CAF. CoViVa zal het bedrag vervolgens verrekenen met de Agrifirm bijdrage.
- Overige mededelingen
De Coalitie neemt kennis van de mededelingen zoals opgenomen in het overzicht (bijlage 1)

De Coalitie besluit de overgang van de arbeidsovereenkomst met 5.1.2.e van de POV naar de Stichting ViVa uit te stellen tot het moment dat formele besluiten zijn genomen over de inrichting van de governance en de financiering van CoViVa. De overdracht was voorzien per 1 januari a.s.

5.1.2.e benadrukt dat de BTW positie van CoViVa alle aandacht heeft. In de huidige situatie kan er geen BTW worden teruggevorderd. Naar de toekomst toe is het echt noodzakelijk dat dit wel kan. Ook hier geldt dat het proces pas kan worden afgerond als het traject van de governance is afgerond.

Buiten de vergadering om heeft 5.1.2.e contact met LNV betreffende de resultaten van de Srv. De Coalitie zal hierover worden geïnformeerd.

4. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 29 oktober
De notulen worden met dank aan de samenstellers vastgesteld.
- Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst.
De lijst wordt kort doorgelopen en zal worden geactualiseerd.
De Coalitie stelt vast dat actiepunt 1 van 25 juni beter past bij de brancheorganisaties en besluit dit actiepunt te laten vervallen. De Coalitie heeft bij het overleg over de coronasituatie een aanjagende

functie gehad. Het heeft niet direct te maken met de uitvoering. De lead ligt nu bij de brancheorganisaties.

- Notulen van de extra vergadering CoViVa over Blockchain/JoinData
Met de complimenten aan 5.1.2.e voor het snel beschikbaar hebben van de notulen worden deze vastgesteld. De actiepunten zullen nog in het overzicht worden opgenomen.

5. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

De Coalitie bespreekt de stand van zaken. Er hebben vervolgesprekken met NEVEDI en COV plaatsgevonden.

De sectie varkensvoerders van NEVEDI is positief over aansluiting. De verwachting is dat het algemeen bestuur van NEVEDI een positief besluit zal nemen zodat aansluiting per 1 januari a.s een feit kan zijn.

Bij de COV gaat het voor sommige leden nog iets te snel. Er is op een aantal punten gevraagd om nadere informatie. Die zal worden verstrekt. Het vergt nog vervolgoverleg om tot een afronding te komen. Vanuit CoViVa dringen we aan op besluitvorming nog voor de kerst zodat ook de COV per 1-1-2021 kan aansluiten. Vanuit LNV zal contact met de COV worden opgenomen om het belang van aansluiting vanuit alle varkensslachterijen te benadrukken. Tijdens de volgende vergadering op 17 december zullen we de balans opnieuw opmaken.

De Coalitie staat stil bij de positie van ForFarmers. Dit bij de situatie dat ze terug willen komen aan de bestuurstafel. In die situatie zijn de voorwaarden waaronder dit zou kunnen aan de orde en zal het vertrouwen hersteld moeten worden. 5.1.2.e zal zodra er definitieve besluitvorming is bij Nevedi contact opnemen en gesprekken organiseren.

6. Governance CoViVa

De stand van zaken is weergegeven in de notitie. Alle partners hebben hun inbreng kunnen leveren. CoViVa besluit om de voorgestelde inrichting per spoor verder te bespreken met de trekkers. De invulling zal per spoor verschillend zijn gericht op efficiënte uitvoeringsteams per spoor en betrokkenheid belangrijke andere stakeholders.

7. CoViVa-plan inzet niet benutte Srv-middelen

De Coalitie heeft geen aanvullingen op de notitie. De POV benadrukt het belang van het gesprekspunt 'behoud van rechten' en wil meer nadruk leggen op het instrument van bedrijfsverplaatsingen. Het gesprek met LNV vindt morgen plaats. De Coalitie zal worden geïnformeerd over de resultaten en mogelijke vervolgstappen.

8. Presentatie Collectieve aanpak PRRS

De presentatie is bij de agenda gevoegd. 5.1.2.e geeft een toelichting.

De schade van PRRS zit vooral op de varkenshouderij bedrijven. De revenuen van het programma zullen dus ook met name daar terecht komen. De ambities zullen scherp moeten worden neergezet. In het kader van Holland Varken en onderscheidenlijk zijn op de internationale markt zit er een belangrijke verbinding met het PRRS programma. Om de ambities te kunnen waarmaken zal het programma voor varkenshouders niet vrijblijvend mogen zijn. Om tot een versnelling te komen zal er druk moeten uitgaan naar varkenshouders om mee te doen. De vraag is hoe je dit op een effectieve wijze kunt doen? Het begint met bewustwording en gedragsverandering bij de varkenshouders. Daar moet je mee beginnen. Hierbij is ook aan de orde hoe prominent je de verbinding met HV kan en moet maken? Monitoring heeft ook een verbinding met blockchain. Er is geen specifieke informatie die nog gemist wordt. Wel mag e.e.a. steviger weggezet worden.

9. Financiering NCM

De Coalitie neemt kennis van de resultaten van de vervolg overleggen die hebben plaatsgevonden zoals verwoord in de notitie. Uitgangspunt van medefinanciering is dat er een concrete tegenprestatie tegenover moet staan die aansluit bij de uitvoering van het actieprogramma en de roadmap mestverwerking die nu wordt ontwikkeld.

De Coalitie beluist om in te stemmen met de bijdrage van 50.000 euro voor 2021 voor financiering NCM en het voorstel in voorjaar 2021 te besluiten over vervolfinanciering.

Vanuit het ministerie van LNV wordt een bijdrage van €100.000,- beschikbaar gesteld. Ook provincies en andere partijen nemen deel.

10. Verdere procedure PPS Vitale Varkenshouderij

In de notitie is een procedure voorstel opgenomen. Dit wordt toegelicht door 5.1.2.e De coalitie besluit om in te stemmen met het procedurevoorstel en steunt de lijn om de financiering, indien mogelijk, uitsluitend via CoViVa te laten lopen. Over de verdere uitwerking zal nog overleg met de trekkers van de sporen plaatsvinden. Tevens zullen we ons voorbereiden op een situatie waarbij toch de partners de overeenkomst dienen te ondertekenen en de juridische inbedding daarvan in de governance en de statuten.

Verdere procedure:

- Afstemming 5.1.2.e en 5.1.2.e over prioriteiten spoor 4, waarbij afstemming plaatsvindt (waar nog nodig) met POV, LNV en VION.
- Ondertekening Consortium agreement op 17 december
- Verder afstemming met LNV over kennisagenda en financieringsmogelijkheden uit publieke middelen.

11. Werkplannen 2020 – 2021

- Werkplan Goede zorg voor de leefomgeving

In de begroting dienen ook de opstartkosten van het groenfonds meegenomen te worden (50k) als ook de minimum fee kosten (15k). Daarnaast is het belangrijk om in de begroting vooralsnog uit te gaan van het worstcase scenario, dus inclusief de kosten van RABO in de OBV en de voorziening die is getroffen voor het eventueel terugbetalen van gelden aan Brussel. Eind mei 2021 is er duidelijkheid over deze laatste 2 posten. Het gaat dan om 186k ex BTW voor innovatiekosten en 175k ex BTW voor de voorziening. In dit kader is het van groot belang dat we snel duidelijkheid krijgen over de BTW-positie van de stichting.

Afspraak is om eerst helderheid te krijgen over de afrekening OBV m.b.t. de opgenomen voorziening en vervolgens, afhankelijk van een eventueel batig saldo, te besluiten over de voorgeschoten middelen van de RABO. M.b.t. de voorziening wordt afgesproken dat de situatie in een vroeg stadium met RVO wordt besproken.

5.1.2.e geeft vervolgens een toelichting op de stand van zaken m.b.t. de beoordeling van de stalsystemen in het kader van de SBV regeling. Voor de kerst worden de uitkomsten verwacht. In de praktijk blijken de eisen m.b.t. fijnstof moeilijk te realiseren. Dit moet meegenomen worden in de evaluatie van de regeling 1e tranche.

Er wordt een zogenaamde verbindingsofficier aangesteld. We moeten bij oplevering van het rapport van de Taskforce bekijken welke rol deze zou kunnen gaan vervullen. Deze kan mogelijk ook als vraagbaak dienen voor initiatieven in de praktijk. Nu komen veel (technische) vragen terecht bij POV en CoViVa, die niet altijd goed beantwoord kunnen worden en waarvoor ook vaak menskracht ontbreekt.

- Werkplan Centrale positie in de circulaire economie
Er zijn geen inhoudelijke opmerkingen bij het werkplan. Wel is de vraag of de extra werkzaamheden voor 5.1.2.e nog passen binnen de begroting. Dat is het geval. 5.1.2.e heeft met 5.1.2.e hierover afspraken gemaakt en indien budget overschreden dreigt te worden, zal dit eerst voorgelegd worden aan de coalitie.
- Werkplan Erkende bijdrage aan klimaat en energietransitie
Er zijn geen inhoudelijke opmerkingen bij het werkplan.
- Werkplan Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij
Er zijn geen inhoudelijke opmerkingen bij het werkplan. Afstemming heeft plaatsgevonden met LNV en POV.
- Werkplan Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking
5.1.2.e vraagt aandacht voor het project Verduurzaming Dierlijke Producten binnen LNV. Het zou goed zijn als de plannen van CoViVa daarmee geïntegreerd worden. Daarnaast is er een (digitale)

EU-conferentie op 2 december georganiseerd door InV, waarvoor CoViVa partners uitgenodigd worden.

Holland Varken is een essentieel onderdeel van spoor 5. Via Holland Varken moet 'trust' opgebouwd worden en Nederland zich onderscheiden op de nationale en internationale markten, om zo meerprijs te kunnen realiseren. Hierbij is het van belang dat communicatie over Holland Varken goed opgepakt wordt en niet 'tussen wal en schip' belandt. Die discussie moeten we samen goed voeren.

- Overkoepelend werkplan, inclusief financiering werkorganisatie

Er zijn geen inhoudelijke opmerkingen bij dit werkplan.

- Overall begroting 2020-2021

Besloten wordt deze in de volgende vergadering uitgebreider te bespreken en aan te vullen met de zaken die al bij de werkplannen zijn genoemd. Het overzicht geeft een goed inzicht in de kosten zoals die voorzien waren bij het opstellen van het actieplan. Maar de totalen van deze kosten gaan de 8 miljoen cash middelen te boven. Daarom moet voor nu duidelijk gemaakt worden welke zaken we in 2021 gaan oppakken en moet een doorkijk gegeven worden naar de jaren erna, waarbij het wel noodzakelijk is duidelijke keuzes te maken als er geen andere financiering aangeboord kan worden. 5.1.2.e heeft een voorzet gedaan om deze kosten voor 2021 en verder in lijn te brengen met de beschikbare middelen (8 mln cash). De coalitie kan zich op hoofdlijnen hier in vinden. Besluitvorming vindt plaats op 17 december.

12. Rondvraag

Blockchain nog wat verder uitwerken ten behoeve van de bijeenkomst met diervoeder.

13. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

Vergaderingen CoViVa

2021

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 28 januari 2021

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: Digitaal via Teams

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e (vervanger 5.1.2.e voor verslag).

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- a) Notulen van de vergadering van 26 november Bijlage 1
- b) Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst. Bijlage 2
Vanaf deze vergadering zal er een nieuwe lijst opgesteld worden, waarin alleen de nog openstaande acties vanuit 2020 worden opgenomen.

4. Mededelingen

- a) Berichten van verhindering.
5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e (deels) zijn verhinderd.
- b) Alternatieve inzet niet-benutte middelen Srv Bijlage 3
- c) Stand van zaken Subsidieregeling Stalsystemen (Sbv) Bijlage 4
- d) Stand van zaken borgingsvoorstel toestaan diermeel in voeders
In het gesprek met de minister heeft CoViVa gepleit om extra druk te zetten op het dossier 'diermeel'. De minister heeft CoViVa gevraagd daarbij een voorstel aan te leveren gericht op borging dat er geen kannibalisme plaatsvindt. 5.1.2.e zal de voortgang toelichten.
- e) Overige mededelingen Bijlage 5

5. Stand van zaken Governance CoViVa

Ter vergadering zal vanuit de Rabobank de stand van zaken worden toegelicht.

6. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa Bijlage 6

7. Rapportage Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen Bijlage 7

8. Concept Rapportage stuurgroep Nationale Mestcoöperatie en Roadmap Mest 2030 Bijlage 8

9. Stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord onderdeel varkenshouderij

a) Individuele afrekenbaarheid klimaatafspraken

Bijlage 9a

b) Analyse stand van zaken klimaatakkoord t.b.v. gesprek 5.1.2.e

Bijlage 9b

10. Eerste gedachten nadere invulling governance CoViVa per thema

Bijlage 10

11. Vergaderdata 2021

De vergaderdata 2021 zijn eerder vastgesteld en inmiddels ook gecommuniceerd met de nieuwe toetreders. Donderdag 16 december blijkt voor de leden vanuit voer lastig te liggen, vanwege overlap met een NEVEDI-bijeenkomst. Het verzoek is ter vergadering een alternatief vast te stellen.

12. Rondvraag

13. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 17 december 2020
 Plaats: Online Via Microsoft Teams
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering met een woord van welkom.

Het betreft de laatste vergadering van 5.1.2.e die binnenkort met pensioen gaat. 5.1.2.e heeft vanaf het begin CoViVa ondersteund en veel werk verzet. Het bestuur bedankt 5.1.2.e voor al zijn inzet en wenst hem een prettige pensioentijd toe. 5.1.2.e bedankt CoViVa voor de prettige samenwerking en de kleurrijke attentie.

5.1.2.e staat stil bij het vertrek van 5.1.2.e bij LNV en dus ook bij de Coalitie en 5.1.2.e

Hij spreekt zijn erkentelijkheid uit naar Vion en Agrifirm voor het tijdelijk overbruggen van de financiële huishouding.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

Berichten van verhindering.

5.1.2.e is niet in de gelegenheid om de vergadering bij te wonen. 5.1.2.e zal iets later aansluiten.

Overige mededelingen

Er is een overzicht bijgevoegd van de actuele ontwikkelingen. Het bestuur neemt hiervan kennis. Naar aanleiding van het overzicht komen de volgende punten nader aan de orde.

- 5.1.2.e heeft het gesprek met VNG als positief ervaren. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt. Afgesproken is dit overleg ook te benutten voor innovatie binnen Coalitie. Aandacht tot nu toe heeft erg bij aspecten m.b.t. de stoppende bedrijven gelegen.
- 5.1.2.e wil nogmaals benadrukken dat er een duidelijke scheiding is tussen beleid en uitvoering. Beleidsmatige zaken zijn de verantwoordelijkheid van de brancheorganisaties (POV, COV, Nevedi) en CoViVa voert het actieplan uit. 5.1.2.e heeft dat ook correct verwoord in zijn gesprek met LNV over mogelijkheden om via verlaging eiwit in veevoer aanvullend stikstofbeleid te kunnen voeren.
- 5.1.2.e informeert het bestuur over de stand van zaken beoordeling aanvragen Sbv. Er zijn inmiddels meerdere bedrijven gehonoreerd, maar er zijn ook afwijzingen. Een aantal zit nog in een afrondingstraject. Er wordt getracht afronding voor de kerst te realiseren, maar het is de vraag of dat gehaald kan worden. Anders begin januari. Het beeld ziet er in algemene zin nu redelijk positief uit.

Ze kan nog niets zeggen over de inhoud en diversiteit van de toegezegde aanvragen. 5.1.2.e deelt dat er de nodige signalen zijn met als achtergrond dat het niet goed loopt. Actiepunt: De afspraak wordt gemaakt om hier nog specifiek aandacht aan te besteden. 5.1.2.e heeft hierover contact gehad met LNV en er zal nog vervolgoverleg plaatsvinden waarbij wordt bekeken of de betreffende casussen in de goede richting gebogen kunnen worden.

- Er komt een extra overleg over de Blockchain met een aantal CoViVa partners. Daarna is het wel van belang ook het traject richting NVWA en RVO weer op te pakken, zodat we sneller de voordelen kunnen benutten. Het is voor een relatieve buitenstaander complex te begrijpen wat de voordelen (kunnen) zijn en daarom moet hier de nodige energie in gestoken worden.

4. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

De notulen van de vergadering van 26 november 2020 worden vastgesteld.

De doorlopende actie- en besluitenlijst wordt kort doorgenomen.

CoViVa 26-11. Punt 7. Actiepunt: De afspraak wordt gemaakt dat 5.1.2.e terugkomt met een concreet voorstel voor de ondertekening van de consortium overeenkomst voor de PPS. Insteek is dat CoViVa als 'Partner' tekent en WUR en GD als kennisinstelling. Indien CoViVa niet als partner kan tekenen, dienen de onderliggende bedrijven binnen CoViVa partners te worden. Dit wordt nog nader uitgezocht.

5. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

5.1.2.e geeft een toelichting bij de stand van zaken. Het bestuur van Nevedi heeft besloten haar leden positief te adviseren over toetreding tot CoViVa. In de bij de agenda gevoegde brief wordt aangegeven wie namens deze leden vanaf 1 januari a.s. tot de coalitie toetreedt.

Het bestuur bespreekt de brief. Belangrijk is nu om concrete vervolgspraken te maken om het proces ook goed af te ronden. Het is positief dat vrijwel alle Nevedi leden positief staan tegenover toetreding en ondersteuning van de coalitie. De brief roept nog wel een aantal vragen op over het vervolg en de concrete invulling van de aansluiting, met name m.b.t. de positie van de bestuursleden vanuit voerbedrijven in CoViVa, ook in relatie tot (de sectorcommissie varkensvoerders van) Nevedi. De voorgestelde bestuursleden zitten vanuit hun eigen bedrijf aan tafel. Coördinatie vindt plaats via de sectorcommissie varkensvoerders waarvan 5.1.2.e 5.1.2.e is. De brief is op dit punt niet helemaal helder.

Belangrijk is dat de nieuwe personen goed worden aangehaakt. Daarvoor zijn al 2 bijeenkomsten voorzien in januari over Blockchain en over mest. We moeten voorkomen dat we achteruit gaan vergaderen. Voorstel is dat de beide nieuwe bestuurders vanuit voer meegroeien in de besluitvorming en daarom, formeel nog als toehoorder, mee kunnen groeien in de besluitvorming vanaf 1 januari. De Coalitie is van mening dat de Nevedi-5.1.2.e als adviseur de vergaderingen kan bijwonen op het moment dat de voerbedrijven samen 80% van de totale varkensvoeromzet vertegenwoordigen en/of 60% van het totaal aantal is aangesloten.

Het bestuur besluit de brief te beantwoorden waarbij ook helder de afspraken worden vastgelegd op basis waarvan de voorgestelde bestuursleden kunnen gaan participeren in het CoViVa bestuur.

Actiepunt 5.1.2.e en 5.1.2.e

Er is tijdens de vorige vergadering afgesproken dat vanuit de Coalitie er nog een gesprek met 5.1.2.e zal plaatsvinden. Dit gesprek zal zo snel mogelijk worden ingepland. De CoViVa delegatie zal bestaan uit 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e geeft aan dat het traject met de COV nog niet is afgerond. Er heeft opnieuw overleg plaatsgevonden. Vanuit de COV zijn aanvullende vragen gesteld en is er nogmaals uitleg gegeven en informatie verstrekt. Het is belangrijk dat er op korte termijn, nog voor de kerst, duidelijkheid komt.

We kunnen niet blijven doorschuiven. 5.1.2.e pakt dit, ook in overleg met 5.1.2.e verder op. 5.1.2.e benadrukt dat het dan in de volgende vergadering ook helder moet zijn en is van mening dat, indien er geen voortgang blijkt, CoViVa vanaf dat moment individuele vleesverwerkers moet gaan benaderen.

De 'governance' nadert de afronding. 5.1.2.e geeft aan dat de stukken bij de Rabo in de afrondende fase zitten. Morgen vindt hierover het laatste interne overleg plaats met als doel dat de stukken in de eerste helft van januari ter accordering aan de coalitie kunnen worden voorgelegd. Hierna kan het proces van bestuurlijke goedkeuring parallel lopen bij alle partners.

6. Rapportage stuurgroep Nationale Mestcoöperatie en Roadmap Mest 2030

5.1.2.e geeft een toelichting bij de stand van zaken.

De concept eindrapportage van de stuurgroep Nationale Mestcoöperatie wordt morgen in de stuurgroep besproken en waar mogelijk afgerond. Aangezien LNV niet aanwezig kan zijn, zal er nog een apart overleg met LNV in januari worden gepland.

Er ligt nu een compleet actieplan waarin de verschillende sporen zijn geïntegreerd en dat samen met enkele direct betrokkenen (keten, Rijk, provincies en mestverwerkers) verder ingevuld kan worden. Die gezamenlijke uitwerking is van belang om ook meerjarige investeringen binnen te kunnen halen en ook om breed draagvlak te creëren bij de varkenshouders, maar zeker ook bij de overheden.

Voor nu is het van belang een eerste reactie te geven die ook meegenomen kan worden in de bespreking in de stuurgroep. Bedoeling is dan om in de vergadering van januari een voorstel voor te leggen voor concrete vervolgstappen, tezamen met de aanbevelingen uit de Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen.

5.1.2.e geeft aan dat er ruimte moet zijn voor bestuurlijke afstemming binnen de POV om een zo breed mogelijk draagvlak te krijgen voor de uitwerking en uitvoering. Verder is het goed dat de sporen bij elkaar zijn gebracht, maar we moeten nu ook goed kunnen aangeven of we nu daarmee ook het verschil gaan maken.

Het actieplan kan worden gezien als basis voor de herziening en toekomstige invulling van het mestbeleid. 5.1.2.e pleit voor het instellen van een realisatieoverleg waarin LNV participeert zodat er een stevige verbinding komt met de herbezinning van het mestbeleid. Het CoViVa plan dient de status te krijgen van de invulling van de kaders van de varkenshouderij binnen deze 'herbezinning'. Het zou niet effectief en efficiënt zijn als hiervoor andere structuren zouden worden opgezet. 5.1.2.e geeft aan dat LNV nu vertegenwoordigd is in de stuurgroep en dat LNV ook bij de verdere uitwerking en uitvoering direct betrokken kan blijven. Geen dubbele structuren. 5.1.2.e geeft aan dat er inmiddels voor begin januari een gesprek met LNV is gepland.

5.1.2.e stelt de vraag of er al voorlopers zijn die we bij de hand kunnen nemen? Er komen al de nodige vragen en verzoeken voor ondersteuning binnen bij CoViVa. Dit ook bij de POV. Hoe gaan we om met concrete verzoeken? 5.1.2.e stelt dat het handig zou zijn om een centraal loket te hebben. Dit punt zal morgen in de stuurgroep worden ingebracht en besproken.

7. Collectieve aanpak PRRS

5.1.2.e geeft een toelichting bij de notitie en de stand van zaken.

Op 11 december is gesproken met GD om te bezien in hoeverre er nog ruimte is om tot lagere projectkosten te komen. Bijgaand concept gaat uit van een aanpak in 3 fases voor een totaal van 1

miljoen euro (ex. BTW) voor de komende 3 jaar. De begroting zal met ruim 2 ton naar beneden worden bijgesteld.

Nu LNV zeer recent een projectvoorstel voor een integrale benchmark die gezondheids heeft goedgekeurd (100k), waarin een deel van de in dit project voorziene activiteiten worden opgepakt, wordt de begroting nog verder hierop aangepast. Bij de overall begroting komen we hierop terug.

8. Notitie CoViVa-plan inzet niet benutte Srv-middelen.

Het bestuur bespreekt de stand van zaken. Het proces verloopt constructief. 5.1.2.e gaat het oorspronkelijke voorstel nog aanpassen aan de hand van de opmerkingen die in beide bijeenkomsten met LNV en enkele ervaringsdeskundigen uit het veld zijn gemaakt. De inzet van de coalitie zal dan, via deze notitie, begin januari aan de minister worden voorgelegd. De voorgestelde lijn sluit goed aan bij de uitkomsten van het stikstofdebat en zal in betrokken gebieden een versnelling van de innovatie geven in lijn van de koers die we samen binnen CoViVa voor ogen hebben.

9. Jaarplannen en begroting 2021

De werkplannen voor de verschillende sporen worden gezamenlijk aan de orde gesteld. In vergelijking met de versies die tijdens de vorige vergadering zijn besproken hebben maar een paar wijzigingen plaatsgevonden. Een ieder is in de gelegenheid geweest opmerkingen door te geven.

De volgende punten worden nader besproken.

- Spoor 4: welzijnscheck
5.1.2.e benadrukt dat het uitvoeren van de welzijnscheck door de varkenshouders nog veel discussies oplevert. De POV moet alle zeilen bijzetten om voldoende draagvlak te houden. In het handhavingsoverleg met de NVWA hebben we te horen gekregen dat de NVWA de opdracht van LNV heeft gekregen om bij controles op varkenshouderijbedrijven aandacht te besteden aan de welzijnscheck. Dat is bij de POV 'koud op het dak gevallen'. Dit komt te vroeg en gaat het draagvlak aantasten. De POV verzoekt LNV deze opdracht in te trekken. 5.1.2.e zegt toe de factoren die betrekking hebben op deze opdracht na te gaan en komt hierop terug.
- Spoor 5: Berichtgeving Vion over 'blockchain'
5.1.2.e geeft aan dat de recente berichtgeving van VION in de media bij de POV tot veel vragen en discussie leiden. De timing is zeer ongelukkig gekozen. 5.1.2.e sluit zich hier bij aan. Het mislukte overleg met de COV over promotie varkensvlees doet hierbij ook geen goed. Met Vlees.nl komen we niet verder. Inmiddels hebben de POV en Nevedi de Stichting Voorlichting Varkensvlees opgericht. Er komen in de kerstperiode advertenties in de dagbladen. Daarnaast is het van belang dat in spoor 5 er ook voldoende aandacht besteed wordt aan positionering van andere marktconcepten, dat Holland Varken goed wordt geladen en dat we de kansen benutten binnen het LNV programma 'Verduurzaming dierlijke producten'.
- Spoor 1: SBv regeling. 5.1.2.e vraagt aandacht bij LNV m.b.t. de classificatie industriële ontwikkeling. Die zou afgewaardeerd zijn van 50% naar 25%. Dat zou bijzonder jammer zijn en de innovatie niet bevorderen. De Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen wijst daar ook op. Daarnaast geeft 5.1.2.e aan uit het veld wat onvrede te vernemen m.b.t. de afwijzingsgronden en dan met name m.b.t. onvoldoende verstrekken van wetenschappelijke referenties. Dat zal vrij vaak het geval zijn bij innovaties.
- 5.1.2.e constateert dat er binnen het werkplan mondiaal koploperschap nog een aantal fundamentele zaken uitvoerder besproken moeten worden. Die zullen we in het vervolgoverleg over spoor 5 integraal op tafel moeten leggen. 5.1.2.e vult aan het belangrijk te vinden goed na te denken over de vraag of Blockchain een infrastructuur is of als cash out project gezien moet worden. Een optie is ook om een externe adviseur er bij te halen. Er komt een extra CoViVa overleg over spoor 5.

De werkplannen van spoor 1 t/m 4 worden vastgesteld. Het werkplan spoor 5 zal worden vastgesteld in de extra vergadering over spoor 5 in aanwezigheid van de trekker van dit spoor, 5.1.2.e .

Overall begroting 2020-2021

5.1.2.e geeft een toelichting. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- M.b.t de begroting bij spoor 2 wordt toegelicht dat afgesproken is dat de kosten die de veevoersektor maakt m.b.t de bijdrage aan de PPS Next Level Mestverwaarding onder CoViVa geboekt kunnen worden (dus verrekend worden met de bijdrage van de voerindustrie) als blijkt dat de eerder genoemde percentages voor participatie Nevedi binnen CoViVa worden gehaald. Huidige partners binnen deze PPS zijn Agrifirm, ForFarmers en De Heus. Dit is eerder als zodanig afgesproken, omdat we de lijn hebben onderzoek m.b.t. mestbe- en mestverwerking niet in de PPS Vitale Varkenshouderij op te nemen, maar ons aansluiten bij de reeds lopende PPS Next Level. Dit geldt alleen voor deze PPS. Andere bestaande bijdragen van partners in projecten worden niet via CoViVa verrekend.
- De Taskforce heeft de werkzaamheden afgerond en 5.1.2.e zal zorgen dat voor einde jaar de financiële afwikkeling met LNV heeft plaatsgevonden. Er is nog beperkte financiële ruimte die benut zal worden als 'meerkosten' richting Schuttelaar & Partners, aangezien die veel meer uren hebben gemaakt dan aanvankelijk was voorzien. 5.1.2.e stemt dat verder af binnen LNV.
- De financiële afwikkeling OVB moet nog kortgesloten worden met LNV (5.1.2.e). De voorziening OVB gaat van de worst case situatie. 5.1.2.e geeft aan dat dit voor hem een verrassing is. Het is in de vorige vergadering van CoViVa aan de orde geweest, maar 5.1.2.e was daar niet aanwezig.
- M.b.t. de PPS Vitale Varkenshouderij is eerder een voorlopige verdeelsleutel afgesproken. Van het totale jaarlijkse bedrag is 50% PPS-subsidie en 50% is bijdrage CoViVa. Dat betekent bij een jaarlijks bedrag van 1 miljoen euro dat € 500.000 euro door CoViVa bijeen wordt gebracht, waarvan 150.000 euro in de vorm van in kind uren. Indien het aantal in kind uren niet gehaald wordt, zal dit in de vorm van cash door CoViVa moeten worden aangevuld. Het CoViVa deel is vervolgens 50-50 verdeeld tussen sporen circulair en klimaat enerzijds en spoor gezondheid en welzijn anderzijds. En binnen de sporen circulair en klimaat is dit ook weer 50-50 verdeeld. De CoViVa middelen worden betaald uit de cashmiddelen. En daarvoor geldt de verdeling zoals eerder afgesproken: Rabobank 49%, slachterijen samen 24,5%, veevoerbedrijven samen 24,5% en Topigs Norsvin 2%.
- Voor spoor 4 geldt dat het bedrag nog aangepast wordt aan de inmiddels toegezegde subsidie van LNV (100k incl. BTW) voor het project valideren bigvitaliteitsindex en benchmark PRRS.
- Voor spoor 5 vindt eerst nog nader overleg plaats voordat deze begroting wordt vastgesteld. Uitgangspunt blijft de 8 miljoen cash middelen die door partners zijn toegezegd voor het actieprogramma.
- Bedragen zijn deels nog inclusief BTW. We gaan er vanuit dat vanaf 2022 de BTW positie van CoViVa gewijzigd zal zijn.

Besluit: Het bestuur stemt in met de overall begroting met een voorbehoud voor het blockchain project:

	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Gezonde leefomgeving	240	318	50	50	50	708
Circulair en Klimaat	10	435	435	435	410	1.725
Gezondheid en Welzijn		825*	705	525	525	1.755
Werkorganisatie en communicatie		333*	280	280	280	840
Totaal	250	753	1470	1290	1265	5.028

*incl. BTW

10. Rondvraag

Er zullen een aantal themabijeenkomsten aan de vergaderagenda van CoViVa worden toegevoegd om op onderwerpen samen wat meer diepgang te kunnen realiseren. Dit naar voorbeeld van de extra CoViVa bijeenkomsten die in het najaar zijn georganiseerd m.b.t. Blockchain en 'stalsystemen/mestverwerking'.

11. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng en wenst iedereen prettige kerstdagen en jaarwisseling.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 25 februari 2021

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: Digitaal via Teams

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 en 5.1.2.e .

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

a) Notulen van de vergadering van 28 januari 2021

Bijlage 1

b) Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst 2021

Bijlage 2

4. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e is verhinderd.

b) Alternatieve inzet niet-benutte middelen Srv

CoViVa heeft begin januari, n.a.v. gesprek met de minister op 9 september 2020, een plan ingediend om de gereserveerde middelen sanering die niet daarvoor benut hoeven te worden, in te zetten voor innovatie in de varkenssector. De stand van zaken m.b.t. interne LNV-afstemming hierover zal ter vergadering worden ingebracht.

c) Adviezen Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen.

In de vorige vergadering is het rapport van deze taskforce aan de orde geweest. Ter vergadering zal LNV aangeven wat de stand van zaken is m.b.t. het vervolgproces.

d) Samenwerking met Imagro inzake communicatie

Mondelinge toelichting.

e) Overige mededelingen

Bijlage 3

5. Stand van zaken Governance CoViVa

Ter vergadering zal vanuit de Rabobank de stand van zaken worden toegelicht.

6. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

Ter vergadering zal 5.1.2.e de stand van zaken sinds de vorige vergadering toelichten.

7. Klimaatakkoord: Rapport "Bestemming Parijs"

Bijlage 4

8. Rapportage stuurgroep Nationale Mestcoöperatie en Roadmap Mest 2030

Bijlage 5

9. Voornemen schrappen luchtwassers uit de Maatlat Duurzame Veehouderij	Bijlage 6
10. Kennis- en innovatieagenda Varkenshouderij (KIA) 2021	Bijlage 7
11. Instellen stuurgroepen CoViVa.	Bijlage 8
12. Vergaderdata 2021	
De vergaderdata 2021 zijn eerder vastgesteld en inmiddels ook gecommuniceerd met de nieuwe toetreders. Donderdag 16 december blijkt voor de leden vanuit voer lastig te liggen, vanwege overlap met een NEVEDI-bijeenkomst. Voorstel is om hiervoor vrijdag 17 december 13.30 uur vast te leggen.	
13. Rondvraag	
14. Sluiting	

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 28 januari 2021
 Plaats: Online Via Microsoft Teams
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 (vanaf 15.30u) en 5.1.2.e .

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom, in het bijzonder 5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e , die voor het eerst de vergadering bijwonen. 5.1.2.e is deels verhinderd en 5.1.2.e vervangt hem en maakt het verslag. 5.1.2.e moet om 15u de vergadering verlaten en 5.1.2.e om 15.30u.

Voor 5.1.2.e is dit de laatste vergadering in haar huidige functie. Vandaag neemt ze afscheid bij LNV. 5.1.2.e staat stil bij de belangrijke rol van 5.1.2.e m.b.t. CoViVa. 5.1.2.e heeft op eigen wijze, spiegelend, beelden vanuit Den Haag binnen gebracht en ook andersom op plezierige, verhelderende wijze. Vriendelijk, duidelijk, zakelijk en kundig. Altijd goed voorbereid. Echt betrokken bij het wel en wee van de varkenshouderij en dit ook altijd uitgedragen. Namens de coalitie wenst 5.1.2.e haar veel succes als 5.1.2.e .

5.1.2.e dankt de varkenssector voor de intensieve samenwerking in ketenverband, hiermee krachtig aan eigen toekomst werkend. Het is belangrijk met elkaar de juiste dingen te doen voor de sector. 5.1.2.e gaat haar opvolger vragen haar lijn door te zetten.

2. Vaststellen agenda

I.v.m. eerder vertrek van 5.1.2.e en 5.1.2.e worden de agendapunten 6 en 9 eerst behandeld na het verslag.

3. Notulen vorige vergadering en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 17 december 2020
 Gemaakte opmerkingen (inhoudelijk en naar aanleiding van):
 - Inhoudelijk: het overleg over blockchain met de veevoertegenwoordigers is doorgeschoven naar 12 februari.
 - P. 2: 5.1.2.e geeft een terugkoppeling van het gesprek met 5.1.2.e . Er is volledig commitment vanuit ForFarmers als initiële partner in haar oorspronkelijke rol en we gaan met volle energie weer vooruit en de samenwerking continueren.
 - P. 2 punt 4. PPS Vitale Varkenshouderij. Voorstel is dat Agrifirm, ForFarmers en VION het Consortium Agreement (CA) als private partners tekenen. Als nieuwe partners aansluiten, kan het CA in later stadium uitgebreid worden of er kan verrekening via CoViVa plaatsvinden. 5.1.2.e merkt op dat VION dan mogelijk vorderaar wordt vanwege de hoogte van het bedrag en vraagt zich af of dat wenselijk is. Vanuit secretariaat CoViVa zal gezorgd worden dat e.e.e. goed schriftelijk vastgelegd wordt en gecommuniceerd wordt met betrokkenen. Overigens gaat de PPS zeker door, maar het CA moet dan wel voor 1 maart (nu uitstel van een maand) getekend zijn.
 - 5.1.2.e geeft aan dat het nu te lang duurt m.b.t. duidelijkheid over de BTW-positie van CoViVa en verzoekt hier op korte termijn duidelijkheid over te creëren.

- P.4. 5.1.2.e N.a.v. de vorige vergadering is nu besloten dat de handhaving door de NVWA op de welzijnscheck voorlopig on hold is gezet. Er zal nu eerst overleg hierover plaatsvinden.
- P.4. 5.1.2.e benadrukt dat het bij blockchain om meer gaat dan enkel techniek en het een basis is die voor de uitwerking van meerdere sporen essentieel is (benchmark gezondheid en welzijn, CO2-footprint). We moeten blockchain goed uitleggen en Holland Varken verder en beter uitwerken. 5.1.2.e sluit zich hier bij aan. Daarnaast meldt ze dat vanuit het platform varkensketen er aan een strategisch plan gewerkt wordt m.b.t. vleespromotie. 5.1.2.e oppert om dit binnen CoViVa in te brengen. 5.1.2.e geeft hierbij aan dat er een subsidieaanvraag loopt via CBS. In een later stadium zal bezien worden of dit in CoViVa ingebracht wordt. Wel is het van belang om tijdig te zorgen dat er geen dubbel werk plaatsvindt.
- P. 6. 5.1.2.e geeft aan dat weliswaar aangegeven is dat vanwege zijn afwezigheid de begroting voor spoor 5 nog moet worden vastgesteld via een extra vergadering, maar dat dan met vaststellen van de begroting van de eerste 4 sporen geconcludeerd kan worden dat er dan nog maximaal 3 miljoen euro beschikbaar zou zijn voor spoor 5 en tekent daar bezwaar tegen aan. 5.1.2.e geeft aan dat, als alle cashbedragen uit het actieplan per spoor worden opgeteld, dat we dan meer cashmiddelen nodig hebben dan 8 miljoen. Daarom is eerder aangegeven dat, uitgaande van 8 miljoen euro, er keuzes gemaakt moeten worden, tenzij er extra fondsen kunnen worden aangeboord. Dat is nog niet het geval. In de afgelopen vergadering is de begroting 2021 voor de sporen 1 t/m 4 vastgesteld. Hierbij is ook aangegeven dat deze begroting de worstcase scenario is gezien de voorziening OBV en het gegeven dat CoViVa de BTW (nog) niet kan verleggen. De overige bedragen (2022 en verder) zijn indicaties op basis van de huidige kennis en er van uitgaande dat vanaf 2022 de BTW wel verlegd kan worden.
- Doorlopende actie- en besluitenlijst.
Vanaf deze vergadering zal er een nieuwe lijst opgesteld worden, waarin alleen de nog openstaande acties vanuit 2020 worden opgenomen en de nieuwe acties 2021.

4. Mededelingen

- Berichten van verhindering.
5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e (deels) zijn verhinderd.
- Alternatieve inzet niet-benutte middelen Srv.
5.1.2.e geeft aan dat hier vrijdag over gesproken wordt in het directeurenoverleg van LNV en vervolgens gaat er een advies naar 5.1.2.e. Dan ligt er een mooie notitie om die middelen goed te besteden. De demissionaire status kan nog wel een spelbreker zijn en het is de vraag of de minister hierover nu een standpunt wil innemen. 5.1.2.e zal na afloop contact zoeken met 5.1.2.e hierover.
- Stand van zaken Subsidieregeling Stalsystemen (Sbv).
5.1.2.e schetst de stand van zaken als aanvulling op hetgeen er al bij de agenda is gevoegd. Het ligt aan het specifieke project of er al dan niet mogelijkheden zijn om de afgewezen aanvragen, op basis van de bezwaarschriften, op te waarderen. De SBv is ook bedoeld om innovaties te ondersteunen waarvan daadwerkelijk verwacht kan worden dat die emissies kunnen reduceren. Daarom zijn de voorwaarden ook scherp. Contact is erg belangrijk, er zal sowieso niet aan de normen gesleuteld worden.
Vanuit CoViVa wordt het belang benadrukt van inzichten in toewijzings- en afwijzingsgronden op basis van een grondige evaluatie, zodat ervaringen meegenomen kunnen worden in toekomstige tranches. 5.1.2.e geeft aan dat er een lijst met goedgekeurde initiatieven wordt opgevraagd bij 5.1.2.e en dat, indien nodig, er budget naar voren wordt gehaald om alle positief beoordeelde aanvragen ook te kunnen honoreren. 5.1.2.e vraagt of kansrijke initiatieven niet te snel worden afgewezen. Dit zal meegenomen worden in de evaluatie. Tenslotte wordt aangegeven dat er een aparte subsidie komt voor sensor- en datasystemen. Dat is van belang als er in de toekomst gewerkt wordt met emissieplafonds per bedrijf en borging via real-time meten.
- Stand van zaken borgingsvoorstel toestaan diermeel in voeders
In het gesprek met de minister heeft CoViVa toegezegd met een voorstel te komen die kan

helpen de discussie in Europa over hernieuwd toelaten van diermeel in diervoeders te faciliteren en dan met name gericht op borging dat er geen soorteigen diermeel gevoerd wordt. 5.1.2.e licht e.e.a. toe en geeft aan dat dit een zwaar en politiek gevoelig onderwerp is. Bij de Nederlandse overheid is er wel meer draagvlak, ook in het kader van de kringloopgedachte, maar er zijn grote verschillen tussen Europese landen. Belangrijk is om de markt in de gaten te houden, waarbij er ook concepten zijn die het gebruik van diermeel uit gaan sluiten. Soja import zal bovendien ook nodig blijven. Dit half jaar zal er naar verwachting een besluit genomen worden in Brussel.

- Overige mededelingen:
 - 5.1.2.e schetst de stand van zaken m.b.t. aantallen definitieve stoppers. Een deel van degenen die zich voor de Srv hebben ingeschreven, moeten nog een definitief besluit nemen op basis van nog lopende gesprekken met de regionale overheden over toekomst en herbestemming. Deadline voor besluiten is nu gezet op 1 april 2021. Dan zal voor 15 mei duidelijk zijn over totalen en de hoeveelheid ammoniak reductie. 5.1.2.e verzoekt om tijdig informatie te ontvangen over de locaties van de stoppende bedrijven en de hoeveelheid ammoniak die dit oplevert, voordat anderen aan de haal gaan met deze cijfers. 5.1.2.e kan die cijfers niet eerder delen dan in de periode naar 15 mei toe.
 - 5.1.2.e
 1. pagina 4. Gelderland heeft middelen beschikbaar en heeft richting CoViVa aangegeven geïnteresseerd te zijn in concrete voorstellen op korte termijn. We moeten die verbinding nu wel maken. 5.1.2.e is hierbij ook betrokken. 5.1.2.e vraagt LNV hierbij te ondersteunen.
 2. Pagina 6: het is fijn te constateren dat maatschappelijke organisaties als Dierenbescherming waardering hebben voor het CoViVa-werk.
 3. Binnen de POV is er discussie over stalinnovaties. Stellen we daarbij niet te hoge ambities? Belangrijk is om goede focus te hebben op de grote middengroep en familiebedrijven en niet enkel op de voorlopers. Als we deze groep willen bewegen, is het essentieel meer focus te leggen bij langetermijnperspectief en het terugverdienen van de extra kosten via bijvoorbeeld subsidies, hogere bedrijfsrendementen of te gelde maken van emissiewinsten.

5. Stand van zaken Governance CoViVa

5.1.2.e schetst de stand van zaken van de behandeling van de governance binnen de Rabobank. Meerder afdelingen moeten daar een oordeel over geven en de reacties zijn terug, op die van de juridische afdeling na. Tot nu toe geen spannende vragen. 5.1.2.e verwacht nu binnen een aantal dagen uitsluitsel.

5.1.2.e geeft aan dat het dan belangrijk is snel door te pakken en niet te willen wachten tot de volgende vergadering. Als er verder geen spannende zaken terugkomen, is het de bedoeling dat de governance stukken rondgestuurd worden en dan via een extra online vergadering goedgekeurd kunnen worden.

6. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

5.1.2.e geeft een toelichting op de nagezonden brief. Voor bedrijven die aan willen sluiten, is het belangrijk te weten wat ze aan CoViVa moeten bijdragen op basis van de verdeelsleutel en daarom is de ontbindende voorwaarde gesteld van 60% van de bedrijven of 80% van de omzet. Alles wordt er aan gedaan om deze percentages te halen, maar als die niet gehaald worden trekken de Nevedi-bedrijven, behoudens Agrifirm en ForFarmers, zich mogelijk terug.

Naar aanleiding van de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e geeft aan een aantal opmerkingen te hebben bij de brief. Het is niet Nevedi die aansluit, maar de individuele leden. Dus het is dan ook niet aan Nevedi om te bepalen of individuele leden al dan niet aansluiten en heeft een naar gevoel bij de ontbindende voorwaarde. Niets is dus zeker, pas als de beide percentages zijn bereikt. De hoogte van de bedragen per veevoerbedrijf is een zaak voor de veevoerbranche en die moet nu niet bij CoViVa gelegd worden. Per schakel is helder wat de totale bijdrage is en elke schakel is zelf verantwoordelijk voor interne verdeling. Afspraak was nadrukkelijk dat genoemde percentages bepalend zouden zijn voor aansluiting van de Nevedi-

5.1.2.e als adviseur en niet meer dan dat. Daarnaast geeft 5.1.2.e aan dat het bord van de programmadirecteur al vol ligt met de uitvoering en dat ondersteuning van Nevedi dan gewent is. 5.1.2.e geeft aan dat bedrijven wel eerst de contracten moeten krijgen, voordat ze ja kunnen zeggen en dat Nevedi alleen ondersteunt met uitleg en stimulering. Contracten moeten door CoViVa zelf worden opgesteld en afgesloten.

Het schrijven van Nevedi wordt verder voor kennisgeving aangenomen. De procesgang omtrent aansluiting wordt verder door 5.1.2.e uitgewerkt waarbij extra aandacht zal worden geschonken aan de genoemde 'ontbindende voorwaarde'.

Naar aanleiding van de brief van het COV worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e geeft aan het een bijzondere brief te vinden. Het lijkt wel of er een smeekbede vanuit CoViVa geweest is richting COV om aan te sluiten en dat we in ruil daarvoor een hele rits voorwaarden terug krijgen. Het is belangrijk dat 5.1.2.f ook aan tafel komt en daar in ieder geval toe in de gelegenheid wordt gesteld. Er wordt momenteel druk onderhandeld over nieuw lidmaatschap van 5.1.2.f binnen COV. COV stelt zich op het standpunt dat lidmaatschap COV gekoppeld is aan lidmaatschap CoViVa.
- Vanuit POV wordt ook aangegeven dat punt 11 over JoinData niet in deze brief thuis hoort. CoViVa gaat niet over JoinData.
- En punt 12 straalt heel veel wantrouwen uit, dat is geen gezonde basis voor samenwerking. 5.1.2.e geeft daarop aan zich zorgen te maken over freeriders en de afspraken die zij separaat kunnen maken. 5.1.2.e tekent daarbij aan dat we streven om freeriders uit te sluiten, maar dat dat niet wil zeggen dat we alles kunnen dichttimmeren en garanderen. Allen erkennen dat het uitsluiten van freeriders op dit moment onmogelijk is, maar het wel het streven blijft van CoViVa. Verder is het volgens 5.1.2.e niet de bedoeling om wantrouwen uit te stralen, maar dat COV wel over alle info wil beschikken van voor de periode van aansluiting. 5.1.2.e geeft aan dat agendabladen en notulen vanzelfsprekend beschikbaar zijn en dat nadere info verstrekt kan worden bij gerichte vragen. 5.1.2.e is van mening dat het beter is dat 5.1.2.e en 5.1.2.e samen gaan kijken hoe slacht- en voerbedrijven op inhoud aangehaakt kunnen worden i.p.v. het opsturen van oude notulen. Een aantal punten uit de COV brief zullen eerst nader uitgediscussieerd moeten worden. Belangrijkste is dat we vooruit komen samen en niet teveel blijven hangen in discussies uit het verleden. Hier sluit 5.1.2.e zich bij aan. 5.1.2.e geeft aan dat het erg belangrijk is dat er niet teveel politiek wordt bedreven, want dan haakt Westfort af. De COV-5.1.2.e wil benadrukken dat COV er positief in zit en nu graag aansluit om niets meer te hoeven missen qua ontwikkelingen. 5.1.2.e en 5.1.2.e gaan met COV in gesprek om een eventueel informatietekort te dichten.

7. Rapportage Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen

5.1.2.e geeft een korte toelichting op inhoud en proces. De rapportage wordt maandag aangeboden aan de minister van LNV en de staatssecretaris van I&W en zal de dag erop naar de Tweede Kamer gestuurd worden. Belangrijk advies is het instellen van een regieorgaan. Bedoeling is dat deze nog ingesteld wordt voor de verkiezingen en opgenomen wordt in het regeerakkoord. Er heeft afstemming plaatsgevonden met POV en CoViVa over de communicatie.

5.1.2.e geeft aan dat er een heel mooi advies ligt en dat deze goede voorstellen bevat om innovatie en implementatie te versnellen. Maar we hebben wel meer aandacht nodig voor de positie van de boer, vooral dat niet alle financiële risico's bij de boer terecht komen. 5.1.2.e geeft hierop aan dat hier ook een taak ligt bij de boer en geeft als voorbeeld het opstellen van leveringsvoorwaarden bij de implementatie van de innovaties. Inderdaad moet goed geregeld worden waar welke verantwoordelijkheden komen te liggen en het rapport doet daartoe ook een aantal aanbevelingen. CoViVa is wel de juiste plek om hier zaken over te regelen en te organiseren.

8. Concept Rapportage stuurgroep Nationale Mestcoöperatie en Roadmap Mest 2030.

5.1.2.e geeft een korte toelichting op het ontstaan van de roadmap. Aanvankelijk richtte de stuurgroep zich op een analyse naar mogelijkheden van een Nationale Mestcoöperatie. Later is er voor gekozen de analyse te verbreden en ook in te gaan op brongerichte aanpak van stalsystemen en de contouren van het mestbeleid. Er is nu gekozen voor een regionale aanpak met regionale mestcoöperaties, waarbij o.a. via een garantiefonds meer continuïteit te realiseren m.b.t. de

aanvoer van mest naar de mestverwerking. Verder is geconstateerd dat er vele initiatieven zijn op verschillende plaatsten en door verschillende partijen, waarbij versnippering dreigt en te eenzijdig naar onderdelen van de mestverwerkingsketen wordt gekeken. Daarom is gekozen voor het opstellen van een roadmap waarin aangegeven wordt wie welke acties wanneer zou moeten uitvoeren. Dat concept resultaat ligt nu voor en afronding zal plaatsvinden op 5 februari a.s. De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- 5.1.2.e geeft aan dat in het Landelijk Bestuur van de POV deze roadmap goed is ontvangen. Wel is het belangrijk de bestaande marktstimulansen voor mestverwerking optimaal te benutten en daarom is het noodzakelijk om schotten te plaatsen tussen de VVO's, in ieder geval tussen pluimvee en varkens.
- In de laatste vergadering van de stuurgroep zal ook verder ingegaan worden op het garantiefonds en een schatting worden gemaakt van de benodigde middelen. 5.1.2.e oppert om hierbij ook te kijken naar publiek-private middelen.

9. Stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord onderdeel varkenshouderij

- Individuele afrekenbaarheid klimaatafspraken
5.1.2.e geeft aan dat het voorstel aansluit bij het LNV standpunt hierover. Naar verwachting zal de resultaatsverplichting voor de varkenshouderij gehaald worden door de sanering en dat de combinatie van stalsystemen en mestverwerking de basis is om de genoemde ambitie in het Klimaatakkoord in te kunnen vullen en LNV dit moet ondersteunen. Aan de Tweede Kamer zal daarom gemeld worden dat een instrument om achterblijvers te stimuleren vooralsnog niet nodig is en dat het belangrijk is de resultaten van de Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen in de analyse te betrekken. LNV wil meehelpen om binnen de GLB de ruimte te creëren dat veevoer wordt toegevoegd aan de lijst van producten waarvoor via een erkende brancheorganisatie een AVV mogelijk is, om freeriders te voorkomen. Indien dit lukt, heeft de sector zelf een instrument om bij achterblijvende resultaten bij te sturen. De verwachting is wel dat dit geen eenvoudige zaak is. Op de vraag van 5.1.2.e hoe hierbij te ondersteunen geeft 5.1.2.e aan dit met de directie EIA (Europees, Internationaal en Agro-economisch Beleid) te willen afstemmen en dit aan 5.1.2.e terug te koppelen.
- Analyse stand van zaken klimaatakkoord t.b.v. gesprek 5.1.2.e
5.1.2.e geeft aan dat we in het voortgangsoverleg hebben benadrukt dat stalinnovaties en mestverwerking essentieel is om ambities waar te kunnen maken. Binnen de Klimaat tafel is landbouw maar relatief. 5.1.2.e zal met 5.1.2.e hierover afstemmen om te komen tot een notitie. In het volgende voortgangsoverleg op 25 februari zal ook de minister aanschuiven.

10. Eerste gedachten nadere invulling governance CoViVa per thema

5.1.2.e geeft een toelichting. Het is belangrijk om een aantal hoofdthema's te benoemen en daar stuur-/werkgroepen voor in te stellen. Dit om meer vertegenwoordigers en ook andere stakeholders te kunnen betrekken en te zorgen dat er samen meer diepgang bereikt kan worden. Voorstellen van deze stuurgroepen zullen altijd door de coalitie moeten worden bekrachtigd. Voordeel is dan ook dat de coalitievergadering efficiënter ingevuld kunnen worden. Aandachtspunt is nog hoe we invulling geven aan de governance rond de PPS Vitale Varkenshouderij. Daar ligt een verplichting. Mogelijk kan dit gekoppeld worden aan de voorgestelde stuurgroepen. Bijkomend voordeel is dan dat de uren van betrokkenen ook opgevoerd kunnen worden als in kind uren binnen de PPS. 5.1.2.e stelt voor eerst deze stuur-/werkgroepen in te richten ("stalinnovaties en mest", "gezondheid en welzijn" en "markt en verdienmodellen" en vooralsnog niet over te gaan tot instellen van een adviesraad van NGO's, zoals 2 jaar geleden geopperd. Dit zouden we invoeren als de governance met nieuwe partners is afgerond. N.a.v. deze toelichting het volgende:

- 5.1.2.e is positief over het voorstel. Nu blijkt al telkens dat we in de coalitievergaderingen niet aan de inhoud toekomen.
- 5.1.2.e voor trekkracht en verbreding is dit goed, maar teveel gespreksgroepen is niet wenselijk, we hebben ook uitvoerders nodig. POV wil in alle groepen.
- 5.1.2.e sluit zich hier bij aan. Hij stelt nog een extra groep voor "circulair en klimaat", voor zover het geen stalsystemen en mestverwerking betreft.

- Ook 5.1.2.e kan zich vinden in het instellen van deze groepen, waarbij terugkoppeling naar de coalitie goed georganiseerd moet worden. Een soort heisessie per stuurgroep is wenselijk om de start en taakopdracht goed te definiëren.

5.1.2.e zal een concreet voorstel maken, afgestemd met de trekkers.

11. Vergaderdata 2021

De vergaderdata 2021 zijn eerder vastgesteld en inmiddels ook gecommuniceerd met de nieuwe toetreders. Donderdag 16 december blijkt voor de leden vanuit voer lastig te liggen, vanwege overlap met een NEVEDI-bijeenkomst. 5.1.2.e zal in afstemming met 5.1.2.e een alternatieve datum voorstellen.

12. Rondvraag

5.1.2.e verzoekt het verslag, zodra het gereed is, rond te sturen naar de leden.

13. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagochtend 25 maart 2021

Aanvang: 10.00 uur

Plaats: Digitaal via Teams

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

a) Notulen van de vergadering van 25 februari 2021

Bijlage 1

b) Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst 2021

Bijlage 2

4. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd.

b) Gevolgen uitspraak rechtbank Noord Nederland m.b.t. ammoniakreducties uit reeds erkende stalsystemen.

c) Overige mededelingen

Bijlage 3

5. Stand van zaken Governance CoViVa en aansluiting nieuwe partners

Bijlage 4

6. Kabinetsformatie 2021 en positionering CoViVa, waaronder inzet informatiefilm

Bijlage 5

7. BTW-positie CoViVa

Bijlage 6

8. Aanpak spoor 5 en begroting 2021

Bijlage 7

9. Samenwerking tussen CoViVa en Marktprogramma duurzame veehouderij nationaal en internationaal

Bijlage 8

10. Rondvraag

11. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 25 februari 2021
 Plaats: Online Via Microsoft Teams
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e
 en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom, in het bijzonder 5.1.2.e , als opvolger van 5.1.2.e en 5.1.2.e en 5.1.2.e die beide vanaf 2021 namens de varkensvoerproducerende bedrijven in CoViVa participeren.

2. Vaststellen agenda

- De PPS vitale varkenshouderij wordt bij het verslag behandeld.
- 5.1.2.e moet om 15.45 uur de vergadering verlaten.

3. Notulen vorige vergadering en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 28 januari 2020
 Gemaakte opmerkingen (inhoudelijk en naar aanleiding van):
 - Inhoudelijk:
 - P. 3: aansluiting Nevedi: Nevedi heeft per brief aangegeven dat het zowel om 60% van het aantal bedrijven gaat als om 80% van de omzet. 5.1.2.e meldt wel dat we altijd uitgegaan zijn van één van beide, maar gemelde is een correcte weergave van wat Nevedi in de afgelopen vergadering schriftelijk heeft ingebracht.
 - P. 4: 'gewent' is 'gewenst'
- Het verslag wordt vastgesteld met inachtneming van gemaakte opmerkingen.
- Naar aanleiding van:
 - M.b.t. BTW krijgen we in de eerste week van maart de conceptvragen voor de Belastingdienst voorgelegd. 5.1.2.e zal dit traject verder oppakken om z.s.m. duidelijkheid te verkrijgen met de inzet dat CoViVa BTW zal kunnen verleggen.
 - De Sbv (subsidieregeling stallen) is opengesteld voor de 2e tranche en er is weer een webinar hierover georganiseerd. M.b.t. subsidie voor sensor- en datasystemen komt er een aparte module. De lijst met gehonoreerde aanvragen van de 1e termijn zal op korte termijn naar CoViVa verstuurd worden. Ook zal LNV op korte termijn een evaluatie 1e tranche organiseren waarbij CoViVa betrokken wordt. CoViVa ontvangt veel vragen van aanvragers die in de 1e termijn niet zijn gehonoreerd. Belangrijk is inzicht te krijgen in afwijzingsgronden en te bezien of op basis daarvan bijsturing voor toekomst mogelijk is.
 - De eerder vastgestelde begroting 2021 (sporen 1 t/m 4), als ook de doorkijk naar de komende jaren (exclusief spoor 5) zal worden rondgestuurd naar de partners. Gezien de toelichting van 5.1.2.e tijdens de vergadering dat vaststelling alleen sporen 1 t/m 4 voor dit jaar betreft, is ook 5.1.2.e akkoord. Begroting spoor 5 2021 en doorkijk komende jaren komt in de volgende vergadering aan de orde. Binnen COV wordt gewerkt aan de uitwerking spoor 5 en 5.1.2.e zal hierbij ook betrokken worden.

- M.b.t. diermeel heeft 5.1.2.e in de vorige vergadering de stand van zaken geschetst. Er komt geen aparte notitie meer hierover.
- M.b.t. de PPS Vitale Varkenshouderij geeft 5.1.2.e een toelichting naar aanleiding van hetgeen in de vorige vergadering is verzocht. Bij de uitwerking is ook Topigs Norsvin bereid gevonden mee te tekenen ter hoogte van maximaal hun jaarlijkse bijdrage van 40k. De verdeling zou dan worden dat Agrifirm en VION elk een derde voor hun rekening nemen en ForFarmers en Topigs samen ook een derde. In de daarop volgende discussie komen de volgende punten aan de orde:
 - 5.1.2.e geeft aan geen risico te willen lopen dat ForFarmers netto ontvanger wordt van CoViVa omdat dat richting auditoren en belastingdienst lastig is.
 - VION en Agrifirm hebben eerder ook al voorschotten verstrekt aan CoViVa en vinden het billijk dat ook ForFarmers een gelijke bijdrage levert als zij in de PPS.
 - 5.1.2.e oppert e.e.a. zodanig te regelen in de tijd dat het risico op daadwerkelijk betalen van alle facturen door genoemde partijen wordt geminimaliseerd. Dit kan door WUR te verzoeken de facturen pas in de tweede helft van 2021 te versturen, zodat voor die tijd ook nieuwe partners binnen het Consortium Agreement kunnen participeren en daarmee gelijk naar rato meebetalen. Daarnaast is de ervaring dat omvang en aard van de PPS in de loop van de tijd gewijzigd kunnen worden mocht blijken dat we de governance CoViVa niet op voorziene wijze kunnen rondzetten. 5.1.2.e zal dit punt ook afstemmen met WUR om zeker te zijn dat dit tot de mogelijkheden behoort. Besloten wordt dat Topigs Norsvin, ForFarmers, VION en Agrifirm de PPS ondertekenen naast CoViVa zelf en dat bij de verdeling van de cashmiddelen Topigs jaarlijks 40k bijdraagt en dat het jaarlijkse resterende bedrag gelijk verdeeld wordt over ForFarmers, VION en Agrifirm. Tevens zal het verzoek gedaan worden aan WUR om de facturering vanaf 1 juli te laten lopen als ook nagevraagd worden of bijstelling van de PPS in aard en omvang mogelijk is indien de governance CoViVa niet haalbaar blijkt als voorzien.
- Doorlopende actie- en besluitenlijst. 5.1.2.e meldt dat het om AVG-technische redenen niet mogelijk is om informatie over stoppende bedrijven te verstrekken.

4. Mededelingen

- Berichten van verhindering. 5.1.2.e is verhinderd.
- Alternatieve inzet niet-benutte middelen Srv
CoViVa heeft begin januari, n.a.v. gesprek met de minister op 9 september 2020, een plan ingediend om de gereserveerde middelen sanering die niet daarvoor benut hoeven te worden, in te zetten voor innovatie in de varkenssector. 5.1.2.e geeft aan dat er nog geen voortgang is, mede door de demissionaire status van het kabinet. Voor de zomer wordt duidelijkheid verwacht. 5.1.2.e vraagt wat de gevolgen zijn voor de varkenssector als deze middelen niet volgens plan sector worden aangewend. 5.1.2.e geeft aan dat varkenssector heeft aangegeven dat nu volop ingezet moet worden op innovatie en heeft daarom voorstellen gedaan voor benutting van deze middelen. Dit voorstel past binnen het stikstofbeleid en is niet onlogisch. Het blijft echter een politieke afweging of de middelen ook als zodanig ingezet worden. Daar zijn verder geen andere gedachten bij.
- Adviezen Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen. 5.1.2.e schetst de stand van zaken n.a.v. het verschijnen van de eindrapportage van de Taskforce en dan met name m.b.t. het advies om een publiek-privaat regieorgaan in te stellen. Dit wordt momenteel binnen LNV nader bestudeerd in samenwerking met I&W. Hierbij wordt ook gekeken naar de betekenis van zo'n orgaan voor de eigen projectorganisatie en de relatie tot de in te stellen informatiegezent. Vanuit CoViVa worden de volgende zaken benadrukt:
 - Doelvoorschriften zijn essentieel om ondernemerschap te belonen en daarmee tijdig doelen te halen.
 - Niet wachten tot de formatie van een nieuw kabinet en daar waar CoViVa een rol kan spelen, is ze daar toe bereid. Vraag is dan hoe we kunnen helpen?

- Er is een afsluitende bespreking van zowel de kern- als werkgroep geweest. Benut de energie die er nu nog is. De Taskforce Stallen in Noord-Brabant kan een goede rol spelen hierin om nu ook provinciaal door te kunnen pakken, zonder de nationale overheid in de wielen te rijden.

Besloten wordt dat er een apart overleg met direct betrokkenen wordt georganiseerd (5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e/5.1.2.e over verdere invulling en betrokkenheid.

- **Samenwerking met Imagro inzake communicatie**
Naar aanleiding van de toelichting wordt besloten dat 5.1.2.e en 5.1.2.e een besluit kunnen nemen m.b.t. verdere organisatie van de communicatie en de betrokkenheid van Imagro daarbij. Belangrijk is dat bij elk agendapunt bij de besluitvorming ook aangegeven wordt of en zo ja op welke wijze communicatie plaatsvindt.
- **Overige mededelingen**
Naar aanleiding van het overzicht met actualiteiten geeft 5.1.2.e complimenten aan 5.1.2.e voor het vele werk en de aangedragen concrete oplossingen voor de uitvoeringsknelpunten rond de saneringsregeling varkenshouderij. Maar daar zit gelijk ook de zorg. Daar gaat veel te veel tijd in zitten. We moeten met zijn allen juist bezig zijn met de innovatie en knelpunten uitvoering sanering snel en praktisch gericht afhandelen. Processen duren nu veel te lang. 5.1.2.e onderschrijft dat. Ook voor LNV vergt het veel meer dan verwacht. Voor de NB-vergunning is nu een oplossing afgesproken, waarbij ondernemers dus niet afhankelijk zijn van vertraagde processen bij de decentrale overheden, waarbij de maximale termijn nu op 8 maanden gesteld is, mits ondernemer zelf tijdig aan de voorwaarden heeft voldaan waar hij zelf wel invloed op heeft. Deze oplossing zal op korte termijn op schrift worden gesteld. Het genoemde knelpunt m.b.t. de ontwerpbeschikkingen voor intrekking van de omgevingsvergunning door de gemeentes is nieuw en zal door LNV op korte termijn opgepakt worden. De punten zullen betrokken worden bij de evaluatie van de uitvoering rond de Srv, waarbij ook CoViVa en RVO worden betrokken.

5. Stand van zaken Governance CoViVa

5.1.2.e geeft een toelichting. Doordat de Rabobank nog geen uitsluitsel heeft gegeven, kan de governance niet afgerond worden. Op basis hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e geeft aan dat het proces bij de Rabo veel meer tijd in beslag neemt dan verwacht. De hobbel m.b.t. CDD is het grootst (Customer Due Diligence). De verwachting is dat er volgende week meer duidelijkheid komt. Mogelijk is een tijdelijke tussenvorm nodig, om als CoViVa financieel door te kunnen blijven draaien.
- 5.1.2.e vraagt wat we kunnen doen om te helpen of om het proces te versnellen. Wat is het perspectief en komt er een oplossing?
- 5.1.2.e geeft aan dat het commitment van de Rabo niet ter discussie kan staan, gezien eerdere toezeggingen. Het gaat dan dus om een technisch aspect en stelt voor om, als er met een week geen witte rook is van de Rabo, de statuten en contracten zodanig aan te passen dat we verder kunnen en nieuwe partijen zich ook daadwerkelijk kunnen aansluiten. Daarnaast kunnen we het mechanisme van het MIF (Mestinvesteringsfonds) gebruiken om zaken snel te operationaliseren. We moeten juridisch door. Dit duurt te lang.
- 5.1.2.e geeft aan dat Rabobank onderdeel is van CoViVa. De vraag is dan of je als CoViVa dan een bankvergunning nodig hebt. In haar ogen is dat zo. De vraag doet zich dan voor waarom dat bij het MIF niet het geval is.
- 5.1.2.e sluit zich aan bij 5.1.2.e. Desnoods moeten de statuten maar tijdelijk anders ingevuld worden op basis van wat nu wel kan. Indien niet anders, dan Rabo tijdelijk uit de statuten en een vorm organiseren waarbij commitment Rabo wel ingevuld kan worden.

Besloten wordt dat 5.1.2.e komende week met Rabo zoekt naar een pasklare oplossing. Indien dat niet binnen een week kan zoals aanvankelijk voorzien, zal een tussenvariant gekozen

worden met aanpassing van statuten, waarbij CoViVa in ieder geval door kan met alle zaken waarbij geen sprake is van (revolverende) leningen en nieuwe partners zich kunnen aansluiten.

6. Situatie aansluiting NEVEDI-en COV leden bij CoViVa

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen. E.e.a. is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen m.b.t. governance. Eind volgende week dient er een besluit te zijn m.b.t. de bij punt 5 genoemde varianten. Het eerder genoemde tijdspad tot 1 mei voor bepaling of al dan niet voldoende voerbedrijven zijn aangesloten wordt nu wel erg krap.

7. Klimaatakkoord: Rapport "Bestemming Parijs"

5.1.2.e geeft een toelichting op de status en inhoud van het rapport. Het is besproken in het voortgangsoverleg van de Klimaattafel, waar 5.1.2.e namens de varkenshouderij zitting heeft en 5.1.2.e vanuit zijn rol als 5.1.2.e werkgroep KILL (innovatie Landbouw en Landgebruik). De volgende aspecten komen aan de orde:

- CoViVa heeft eerder een fiche aangeleverd. De maatregelen zijn wel in de rapportage en bijlage opgenomen. Maar niet de daarmee gepaard gaande kosten. Wat is de status van ons fiche? En wat is de status van het rapport. Er zit zelfs een afvinklijstje in.
- Het lijkt erop dat de ambitie die we als sector eerder hebben geformuleerd, met bijbehorende randvoorwaarden, nu volledig is ingerekend, waarbij verder niet op de randvoorwaarden wordt ingegaan. Als dat zo is, is dat volstrekt onacceptabel en een sterke ondermijning van het opgebouwde draagvlak, zowel m.b.t. samenwerking als bij individuele ondernemers.
- Het rapport zoomt eenzijdig in op inkrimping van de veestapel als integrale oplossing en erkent niet de waarde van de technische bronmaatregelen om emissies te beperken (stallen en mestverwerking).
- 5.1.2.e geeft aan dat LNV zelf ook in het rapport de onderbouwing mist die er wel is m.b.t. de landbouw.
- 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn van mening dat we het rapport veel te genuanceerd benaderen. Het rapport is ook erg eenzijdig. Sector heeft al veel inspanningen gepleegd, waarvan een groot deel niet eens meegerekend mag worden, omdat die ten goede komen aan andere sectoren (energie, mobiliteit) of in buitenland gereduceerd worden. Er wordt te eenzijdig gekeken naar nationale maatregelen, waarbij afwenteling naar buitenland optreedt en klimaat daar niet bij gebaat is. Er staan ook veel onwaarheden in over de landbouw, die we zichtbaar moeten maken.

Besloten wordt dat 5.1.2.e in afstemming met 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e een reactie zal geven richting 5.1.2.e, waarbij ook ingegaan wordt op de inhoudelijke onwaarheden in het rapport. Deze reactie zal ook naar 5.1.2.e gaan, die dat vervolgens binnen LNV op de juiste plekken zal laten landen.

8. Rapportage stuurgroep Nationale Mestcoöperatie en Roadmap Mest 2030

5.1.2.e geeft een toelichting op het proces en de belangrijkste inhoudelijke punten. De stuurgroep stelt voor om de Roadmap nu vast te stellen en de volgende prioritaire acties, in samenspraak met LNV, Rabo, POV en NCM op te pakken op korte termijn:

1. Het verder uitwerken van twee pilots (in regio zuid en regio oost). Voorstel voor oost is een aanpak in de Achterhoek. Dit om ervaring op te doen en van daaruit ook andere gebieds-gerichte initiatieven op te pakken.
2. Ontwikkeling van een basismodel voor een regionale mestcoöperatie, ondersteund door een garantiefonds. Uitwerking door CoViVa, POV, Rabo en LNV.
3. Erkenning van het mineralenconcentraat als kunstmestvervanger.
4. Uitwerken van een VVO systeem met schotten tussen sectoren en dat met LNV afstemmen of invoering daarvan mogelijk is.
5. Opstellen van goede, werkbare definities van mestverwerking.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- Hoe ziet de regionale mestcoöperatie eruit?
Dat moet nog nader ingevuld worden, waarbij de gedachte is zoveel mogelijk aan te sluiten bij initiatieven die er al zijn. Voorbeelden zijn er in de Achterhoek en in Noord-Brabant. Deze kunnen dan mogelijk ook ingezet worden bij de uit te werken pilots.
- 5.1.2.e geeft aan dat LNV zich kan vinden in de Roadmap en de voorgestelde prioritaire acties, waarbij aangetekend moet worden dat erkenning van het mineralenconcentraat als kunst-mestvervanger afhankelijk is van Europese besluitvorming. LNV deelt de mening dat het nu belangrijk is door te pakken en wil graag betrokken worden bij de vorming van de governance structuur.

Besloten wordt dat er een overleg wordt gepland tussen CoViVa, LNV en POV en dat bij de uitwerking Rabo (5.1.2.e) en NCM 5.1.2.e) worden betrokken.

9. Voornemen schrappen luchtwassers uit de Maatlat Duurzame Veehouderij

5.1.2.e geeft een toelichting op de in de Tweede Kamer aangenomen motie van de PvdD. Vraag van LTO en POV aan CoViVa is hen te steunen in de poging om deze motie niet ten uitvoer te brengen. Luchtwassers zijn essentieel om de reductiepercentages van bv. ammoniak en geur te kunnen halen. Brongerichte maatregelen alleen zijn onvoldoende hiervoor. In de discussie daarop volgend komen de volgende zaken aan bod:

- Voor LNV is het belangrijk dat de opties in beeld worden gebracht, inclusief de consequenties, waar mogelijk onderbouwd met cijfers (bv. aantallen luchtwassers in 2019 gefinancierd op basis van de MDV)
- We hebben nog te maken met middelvoorschriften. We moeten zo snel mogelijk naar doelvoorschriften, om ook managementmaatregelen te stimuleren. Deze kunnen nu niet tot waarde gemaakt worden.
- We worden fors op achterstand gezet als deze motie ook tot uitvoering wordt gebracht. Ondernemers komen dan in de knel omdat banken ook regelmatig bij financiering de MDV als criterium meenemen.
- Belangrijk is om Tweede Kamerleden te benaderen en te wijzen op de consequenties voor tempo en draagvlak van verduurzaming die hiermee in gevaar komt.

5.1.2.e zal contact opnemen met POV en aangeven dat CoViVa de inzet van POV en LTO ondersteunt.

10. Kennis- en innovatieagenda Varkenshouderij (KIA) 2021

5.1.2.e geeft een toelichting. Belangrijk is te werken met één kennis- en innovatie agenda. Deze is dan de basis om vervolgens concreet publieke middelen te kunnen benutten voor uitvoering van het actieplan (PPS, Klimaatenvoloppe, beleidsondersteunende middelen etc.).

5.1.2.e geeft aan dit een uitstekend initiatief te vinden. Hij zal zijn aanvullingen separaat doorgeven. Hij vraagt LNV hoe deze KIA zich verhoudt tot de MMIP's (meerjaren missiegedreven innovatieprogramma's). Belangrijk is dat de MMIP's en deze KIA goed aangehecht worden. 5.1.2.e geeft hierop aan dat de KIA de uitwerking is van de MMIP's. De prioriteiten voor onderzoek 2021 dienen 5 maart vastgesteld te worden. Voor de varkenssector zijn die wel duidelijk en ook uitgewerkt in de PPS Vitale Varkenshouderij.

Een ieder zal zijn aanvullingen doorgeven aan 5.1.2.e 5.1.2.e zal vervolgens met LNV deze KIA verder afronden.

11. Instellen stuurgroepen CoViVa

De Coalitie stemt in met de voorstellen voor invulling. Per stuurgroep zal er een taakdocument worden opgesteld. In de eerste vergadering, te houden eind maart/begin april kan dan nog bepaald worden of nog aanvullingen m.b.t. samenstelling nodig zijn. Voor de stuurgroep "circulariteit en klimaat" zal 5.1.2.e van Nevedi als 5.1.2.e worden aangesteld. 5.1.2.e zal de stuurgroepen voorbereiden. Voor de stuurgroep 'diergezondheid en welzijn' zal 5.1.2.e als secretaris

aangesteld worden. We gaan er vanuit dat de verschillende geledingen grofweg dezelfde inzet zullen leveren. Uren van deelnemers worden niet vergoed. Wel zullen deze uren als in kind uren worden ingebracht in de PPS Vitale Varkenshouderij voor afstemming over prioriteiten en inhoud van de onderzoeken. Namen van vertegenwoordigers zullen, waar nog nodig, binnen 2 weken aan 5.1.2.e worden doorgegeven. 5.1.2.e geeft aan dat bij LNV 2 directies betrokken zijn en zal dit afstemmen met de directie PAV (waar mestbeleid onder valt).

12. Vergaderdata 2021

- Op verzoek van 5.1.2.e wordt de volgende vergadering op 25 maart verplaatst naar de ochtend (10.00 uur).
- De decembervergadering wordt verschoven van donderdagmiddag 16 december naar vrijdagmiddag 17 december.

13. Rondvraag

- 5.1.2.e verzoekt LNV om een bestuurlijk overleg met de minister te organiseren. Er zijn verschillende urgente zaken die om afstemming vragen en waar bij het van belang is niet te wachten op een nieuw kabinet. 5.1.2.e en 5.1.2.e zullen nut en noodzaak verder in onderling overleg afstemmen.
- 5.1.2.e vraagt aandacht voor de start van de collectieve PRRS-aanpak. Op basis van eerdere besprekingen in CoViVa hierover zijn verwachtingen geschept richting GD. Echter het project kan niet starten voordat er duidelijkheid is over de governance. Spreker verzoekt om hier in de volgende vergadering een formeel besluit over te nemen, er vanuit gaande dat er dan, gezien de vandaag gemaakte afspraken, duidelijkheid is over de governance. We moeten aan de slag.

14. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagochtend 29 april 2021

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: Digitaal via Teams

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e en 5.1.2.e .

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- a) Notulen van de vergadering van 25 maart 2021 Bijlage 1
- b) Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst 2021 Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- a) Berichten van verhindering.
- b) Overzicht actualiteiten april Bijlage 3
- c) Stand van zaken uitwerking aanbevelingen Taskforce Versnelling Innovatie-proces Stalsystemen.
Er heeft volgens afspraak overleg plaatsgevonden met een aantal CoViVa-partners. Ter vergadering zal 5.1.2.e de stand van zaken toelichten.
- d) Afbakening werkzaamheden CoViVa versus brancheorganisaties. Bijlage 4
- e) Ingekomen brief Wroetvarken Bijlage 5

5. Statuten en Reglementen CoViVa en aansluiting nieuwe partners Bijlage 6

- a) Stand van zaken aansluiting Nevedi-en COV leden
- b) Concept statuten en onderliggende reglementen

6. Begroting 2021 Bijlage 7

7. Kabinetsformatie 2021 en positionering CoViVa, waaronder inzet informatiefilm Bijlage 8

8. Governance Blockchain Bijlage 9

9. Projectvoorstel Collectieve aanpak PRRS Bijlage 10

10. Stuurgroepen CoViVa Bijlage 11

11. Rondvraag

12. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagochtend 25 maart 2021
 Plaats: Online Via Microsoft Teams
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom en feliciteert 5.1.2.e met zijn benoeming als 5.1.2.e. 5.1.2.e is benoemd tot 5.1.2.e.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. 5.1.2.e verlaat de vergadering om 10.30 uur voor een gesprek met 5.1.2.e. 5.1.2.e verzoekt om een gesprek om taakvelden CoViVa en belangenbehartiging scherper te scheiden. 5.1.2.e zal dit organiseren. Hoofddijn die eerder is vastgesteld is dat CoViVa zich beperkt tot de uitvoering van het actieplan. Bevindingen worden gedeeld met 5.1.2.e en liggen vervolgens in de volgende vergadering voor.

Verzoek aan een ieder om relevante stukken uiterlijk vrijdag voorafgaande aan de vergadering naar 5.1.2.e te sturen, zodat de agenda en bijlagen in het weekend verstuurd kunnen worden, zodat vooroverleg ook effectief kan zijn.

3. Notulen vorige vergadering en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 25 februari 2021.
 Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Naar aanleiding van de volgende punten:
 - 5.1.2.e geeft aan dat de Sbv wel is geëvalueerd. Dit betreft echter de evaluatie v.w.b. de ervaringen met de aanvragen. Hierbij waren de intermediairs betrokken. De ervaringen gedurende het behandelingstraject en de uitkomsten kunnen ook van belang zijn voor effectievere uitvoering in de komende jaren. CoViVa zal voortouw nemen en heeft inmiddels deels al ervaringen verzameld en zal dat tzt inbrengen in een gezamenlijk te houden overleg met LNV en RVO.
 - Het actiepunt m.b.t. overleg over aanbevelingen Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen zal deze week door LNV worden opgepakt.
 - Verzoek aan een ieder om namen van vertegenwoordigers voor de in vorige vergadering vastgestelde stuurgroepen deze week nog door te geven aan 5.1.2.e
 - 5.1.2.e geeft aan dat sommige zaken, zoals in dit geval het agendapunt over luchtwassers, lastig kunnen zijn voor hem om daar namens CoViVa een standpunt in te nemen. LNV moet daar nog een oordeel over geven, maar LNV is ook volwaardig lid van CoViVa. We moeten samen goed bepalen hoe we met dit soort zaken omgaan. Dit zal meegenomen worden in het overleg genoemd bij het vorige agendapunt.
- Doorlopende actie- en besluitenlijst 2021
 - In overleg tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e en in afstemming met 5.1.2.e is besloten om geen bestuurlijk overleg te houden met de minister. Redenen waren onder andere dat er recent nog een b.o. is geweest over de aanbevelingen van de TF stallen en de huidige demissionaire status van het kabinet. 5.1.2.e vraagt zich wel af of de gemaakte afspraken in het b.o. van begin februari wel

concreet genoeg waren en geeft aan, tezamen met andere sectoren, nog een schriftelijke reactie te zullen sturen.

- Punt 14 AVV. Het Europese mandaat voor AVV's is breder dan toegepast in Nederland. Daarnaast is het op basis van de huidige Europese voorwaarden niet mogelijk om AVV in veevoersektor in te zetten. 5.1.2.e wil een overleg organiseren om een volgende slag te kunnen maken en stelt voor dit met 5.1.2.e voor te bereiden. Gezien het belang van freeriders en positie van veevoer hierin zal ook 5.1.2.e aansluiten. 5.1.2.e suggereert 5.1.2.e te betrekken. 5.1.2.e regelt i.s.m. 5.1.2.e een vervolgoverleg.

4. Mededelingen

- a) Berichten van verhindering.
5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd. 5.1.2.e zal om 12u aanschuiven.
- b) Gevolgen uitspraak rechtbank Noord Nederland m.b.t. ammoniakreducties uit reeds erkende stalsystemen.

De rechtbank in Noord-Nederland heeft een vergunning van een melkveehouder vernietigd die geïnvesteerd had in een erkende emissie arme stal, met als argumentatie dat er teveel onzekerheden zijn m.b.t. daadwerkelijk verlaagde stikstofemissie. Dit n.a.v. een proces aangespannen door MOB. LNV heeft vervolgens de volgende punten opgepakt:

- WUR is gevraagd naar de gedetailleerdere onderbouwing van de RAV-codes (onderliggende data)
- WUR is gevraagd ook inzicht te geven in de onzekerheidsmarges, omdat RAV codes gemiddeldes zijn.

Vervolgens is de vraag wat de handelingsperspectieven zijn? Waarschijnlijk volgt er een hoger beroep. Gedeputeerde Staten neemt hier begin april een besluit over. Dit is erg belangrijk, omdat de impact van de uitspraak veel breder is dan enkel voor dit bedrijf. De hele innovatierichting via stallen is at risk en er is grote terughoudendheid in het veld m.b.t. voorgenomen investeringen. Het is van belang aanbevelingen "Taskforce Stallen" zo veel mogelijk versneld uit te voeren en dat emissiedoelen en metingen als basis gaan dienen. Besloten wordt dat lenW ook betrokken zal worden bij overleg op korte termijn over uitwerking aanbevelingen Taskforce.

- c) Overige mededelingen
De Coalitie neemt kennis van de notitie met actuele ontwikkelingen.

5. Stand van zaken Governance CoViVa en aansluiting nieuwe partners

5.1.2.e geeft aan de hand van een presentatie een toelichting. Belangrijkste punten hieruit:

- Op maandag 29 maart neemt de groepsdirectie een besluit. Het gaat niet om de vraag of de Rabobank gaat deelnemen, maar hoe dat kan rekening houdend met de bancaire spelregels, met name op het vlak van due diligence.
- Het Nationaal Groenfonds is de beheerder m.b.t. de revolverende middelen CoViVa voor stallen en mestverwerking. De Rabobank vervult hierbij enkel de rol van investeerder net als de overige partners. Zij wil dus geen rol als directe financier. Rabo heeft dan ook geen stem bij de besluitvorming.
- Rabobank zal de bijdrage voldoen in tranches van 1 miljoen euro, waardoor haar inbreng niet gekoppeld kan worden aan bepaalde investeringen. De overige ketenpartners brengen naar rato in bij verstrekking van een lening.
- De achtergestelde lening vanuit CoViVa is altijd een aanvulling op een bancaire financiering van één van de 3 grootbanken en bedraagt nooit meer dan het bancaire gedeelte.
- Stichting CoViVa laat aanvullend een technische en financiële beoordeling doen door een onafhankelijke expert
- M.b.t. de voorgestelde stemverhouding binnen de onderzoeksprojecten volgt nog een reactie van RABO.
- Hoofddlijnen voorwaarden revolverend fonds:
 - Hoogte van de lening minimaal EUR 50k en maximaal EUR 1.000k

- Hoogte van de lening nooit hoger dan de bancaire financiering
- Hoogte van de lening nooit hoger dan 50% van de in aanmerking komende kosten
- Looptijd van de lening max 6 jaar (inventaris, installaties en machines) of 12 jaar (gebouwen) conform voorwaarden Borgstelling Landbouw
- Investeringsreglement wordt door ketenpartners gezamenlijk opgesteld. Doel: versnelling innovaties -> aftopping van aantal verstrekkingen per initiatief opnemen in reglement
- Aflossing lineair gedurende de looptijd
- Aflossingsvrije periode (grace period) maximaal 24 maanden na start van de aflossing van de lening van de bank. De totale looptijd van de lening verandert niet
- Geen zekerheden, geen afsluitkosten
- Rente:
 - Looptijd 6 jaar: Euribor tarief + 5% opslag
 - Looptijd 12 jaar: Euribor tarief + 6% opslag
- Kosten NGF naar inschatting 1,5% (afhankelijk van omvang leningen + aantal verstrekkingen)
- Governance:
 - Rabobank behoudt zitting in het stichtingsbestuur
 - Rabobank heeft stemrecht bij toekennen van onderzoeksprojecten (cash out)
 - Rabobank is niet betrokken bij de besluitvorming omtrent het toekennen van investeringsprojecten (revolverend fonds)
 - Rabobank geeft in beginsel een financieel commitment voor 4 jaar. Exit scenario's worden opgenomen (is standaard).
- Verder noemt 5.1.2.e nog een aantal aandachtspunten:
 - Er moet een onafhankelijke expert bepaald worden voor zowel finance als techniek.
 - Er is aandacht nodig voor privacy voor dossiers die aangeleverd worden richting Stichting CoViVa en NGF.
 - Operationalisatie van het fonds kost tijd. Wie gaat dat vanuit CoViVa oppakken?
- Na besluitvorming groepsdirectie zal RABO in 1e week van april reactie geven op de concept governance stukken, zodat oprichting per 1 mei mogelijk is.

Naar aanleiding van de presentatie worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e geeft aan dat Nationaal Groenfonds de fondsbeheerder zou zijn en is verbaasd dat dit nu weer in CoViVa getrokken wordt. Nu haal je het dus weer inhoudelijk naar CoViVa toe en dat lijkt niet verstandig. 5.1.2.e geeft hierop aan dat dit niet in beton is gegoten en dus nog wel bespreekbaar is. Dit valt onder Operationalisatie en moet nog ingevuld worden.
- 5.1.2.e geeft aan dat er tot nu toe nooit gesproken is over gemelde voorwaarde dat lening CoViVa nooit hoger mag zijn dan bancaire lening. Daarnaast werkt het MIF wel met zekerheden. Wat is de argumentatie om dat hier niet te doen? Ook hier geldt volgens 5.1.2.e dat dit nog een bespreekbare optie is.
- 5.1.2.e vraagt welke opmerkingen er nog gaan komen van de juridische afdeling over de concept stukken. Rabo heeft 7 maanden gehad om hier naar te kijken. Nevedi heeft op 19 april de varkensvoerproducerende bedrijven uitgenodigd. Dan is duidelijkheid echt nodig en tijd is krap en hij is erg bezorgd over de snelheid. 5.1.2.e geeft aan dat niet te kunnen aangeven.

Besloten wordt om nu eerst de besluitvorming van RABO van maandag a.s. af te wachten. Vervolgens zullen 5.1.2.e en 5.1.2.e per omgaande contact hebben en zullen vervolgstappen uitgezet worden om te zorgen dat we voorgenomen tijdlijnen nog halen. Dan zullen ook genoemde aandachtspunten worden opgepakt.

6. Kabinetsformatie 2021 en positionering CoViVa, waaronder inzet informatiefilm

De vraag is of CoViVa zelf inbreng wil leveren m.b.t. de kabinetsformatie en of de gemaakte informatiefilm, hierbij ter ondersteuning kan dienen. In de discussie hierop volgende komen de volgende zaken aan bod.

- Informatiefilm: eens met reactie van 5.1.2.e over benadrukken lage footprint in vergelijking met andere vleesproducten en vegetarische producten. Belang van benutten reststromen humane voedingsindustrie kan niet vaak genoeg benadrukt worden. Mensen weten het niet. Verder aan het eind de ‘founding fathers’ niet noemen, alleen aangeven dat CoViVa samenwerking is van LNV, Rabo en hele varkensketen. Dan doe je niemand te kort.
- Zorg voor goede afstemming met de brancheorganisaties wie wat inbrengt. Brancheorganisaties moeten CoViVa ondersteunen. Daar benadruk je juist de gezamenlijkheid in uitvoering van het actieprogramma met goede balans tussen saneren en innoveren. Varkenshouderij heeft gesaneerd, nu samen vol in zetten op de innovatie. Plan kent zeer ambitieuze doelen, die echter maar beperkt bekend zijn buiten de partners. Besloten wordt de film aan te bieden, inclusief een begeleidend schrijven.
- Voorgaande is echter niet voldoende. Er moet veel meer actie komen en de film buiten de eigen kringen onder de aandacht brengen, liefst vanuit een onafhankelijke boodschapper. 5.1.2.e benadrukt het belang van snelheid en oppert 500.000 euro gezamenlijk neer te leggen voor bv. TV-spotjes. Niet wachten op een bijdrage vanuit het CBS.
- 5.1.2.e suggereert de film te gebruiken om in gesprek te komen en dan door de praten over de omvang van de varkenshouderij. Het is nu het moment om zaken te doen als je extra geld nodig hebt. 5.1.2.e geeft hierop aan dit geen faire insteek te vinden voor de varkenshouderij. Het saneringsdeel is afgerond en er moet nu volop samen ingezet worden op innovatie. En dat gaat veel te traag. De overheid heeft een rol om dat te faciliteren. Verdere reductie ligt niet op het bord van CoViVa. In de daarop volgende discussie wordt benadrukt dat verdere sanering niet in het belang is van klimaatdoelen als productie zich daarbij verplaatst naar het buitenland, dat het gevolgen heeft voor primaire sector en periferie en dat export van varkensvlees goed uit te leggen is, omdat mensen geen varkens eten, maar varkensvlees. Alle onderdelen van het varken worden gebruikt, maar niet alles in Nederland benut. Technisch is er veel mogelijk, maar implementatie wordt met name belemmerd door het vastlopende systeem van vergunningen en bv. staatssteunaspecten.

De afspraak wordt gemaakt dat 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e tezamen met 5.1.2.e/5.1.2.e de CoViVa reactie opstellen en nadenken over concrete acties voor korte termijn voor het vertellen van onze sterke boodschap, gericht op circulariteit. 5.1.2.e zal betrokken worden.

7. BTW-positie CoViVa

De coalitie kiest voor de eerste optie, waarbij CoViVa ondernemer is voor de BTW, factureert met BTW, ontvangen BTW afdraagt, maar betaalde BTW kan terugvorderen. Hierbij is het van belang te beseffen dat de renteopbrengsten van de aan investeringsprojecten toegekende achtergestelde leningen niet aan de stichting CoViVa ten goede mogen komen. Deze lijn, onderbouwd, zal schriftelijk aan de Belastingdienst worden voorgelegd, nadat er definitieve besluitvorming is over de governance.

De bijdrage van de Rabobank is inclusief BTW, dit betekent dat er minder dan 8 miljoen euro cash beschikbaar is. Vraag is of daar fiscaal een oplossing voor te vinden is? Dit lijkt niet het geval te zijn omdat de Rabo de BTW niet kan verleggen.

8. Aanpak spoor 5 en begroting 2021

5.1.2.e geeft een toelichting. Hij benadrukt dat dit de activiteiten en bedragen zijn die volgens de vleessector nodig zijn om van CoViVa ook daadwerkelijk een succes te maken. Hierop worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e geeft aan dat spoor 5 erg belangrijk is, omdat de meerkosten wel terugverdiend moeten worden om toekomstbestendig te kunnen zijn, maar mist nogal wat onderbouwing om nut en noodzaak van de voorstellen goed te kunnen beoordelen. Het gaat om forse bedragen, die we dan wel goed moeten kunnen uitleggen.
- Vervolgens worden de posten langsgelopen en worden vanuit de vergadering de volgende opmerkingen gemaakt.
 - Holland Varken
Holland Varken is de basis voor de verwaarding van meeropbrengsten. Belangrijk met een

goed plan te komen met voorgenomen acties. Zijn de slachterijen bereid om Holland Varken als inkoopvoorwaarde te hanteren? ^{5.1.2.e} geeft aan dat dit het geval is en waarbij dan meerdere certificerende instellingen betrokken kunnen worden.

- Moderne IT-infrastructuur
Noodzaak hiervoor is voor aanwezigen moeilijk te overzien. Dat zal mede afhankelijk zijn van de snelheid om nieuwe systemen uit te rollen. Mogelijk zijn devices nodig om in de stal data te kunnen scannen of invoeren. Als je wilt versnellen, dan moet je faciliteren. Dat zal bij uitwerking moeten blijken. De vraag is wel of dit een taak voor CoViVa is. M.b.t. de interfaces (API's) wordt gevraagd of dit geen standaardonderdelen zijn van softwarepakketten voor de ondernemer. Dient hier nog apart in geïnvesteerd te worden?
- Doorontwikkeling digitale snelweg.
De vraag wordt gesteld wat de beweegredenen zijn om participatie JoinData als CoViVa middelen op te voeren. Vraag is dan ook of VION dan wel partner binnen JoinData blijft. Ook andere bedrijven, als bv. Agrifirm, hebben in JoinData geïnvesteerd. Dat wordt een lastige discussie. Aangegeven wordt dat bij deze begroting het vastgestelde actieplan CoViVa leidend is geweest. Echter in dat plan worden naast CoViVa ook andere financiers genoemd bij spoor 5, al is niet altijd helder weergegeven hoe de verdeling van de middelen dan is.
- Blockchain.
Waardering voor VION m.b.t. hun voorstel. De governance moet dan wel snel en zorgvuldig geregeld worden, zodat de onafhankelijkheid m.b.t. blockchain voor een ieder goed geborgd is. ^{5.1.2.e} zal dit op korte termijn oppakken en uitwerken en voorstel aan CoViVa voorleggen. ^{5.1.2.e} benadrukt het belang van een onafhankelijke stichting voor de governance.
- Communicatie
^{5.1.2.e} geeft aan dit een ingewikkelde te vinden. In het CoViVa plan zijn hier geen CoViVa middelen opgenomen. Nu wordt dit wel gedaan, terwijl als organisaties samen een grote subsidieaanvraag is gedaan bij CBS. Gaan we nu geen zaken dubbel doen? Verder wordt hier een afdracht per varken genoemd als mogelijkheid voor toekomst. We hebben nu een gezamenlijke CBS aanvraag en POV wil hier geen voorschot nemen op de toekomst. Er is dus nu geen sprake van een besluit om over een aantal jaren een afdracht via heffing te realiseren. Afgesproken wordt dat aangegeven zal worden dat over 5 jaar een heroverweging plaatsvindt m.b.t. inzet gezamenlijke middelen voor communicatie als ook de mogelijke bronnen voor dekking van die middelen.
- Vraaggestuurde ketenconcepten
Er vindt een uitvoerige discussie plaats over het belang van ketenconcepten en afbakening hierbinnen tussen private ketenverantwoordelijkheid en noodzakelijke gezamenlijke inspanningen. Hierbij komen de volgende zaken aan bod:
 - De vertegenwoordigers vanuit de vleessector geven aan dat uit ervaring blijkt dat er circa 5 ton nodig is voor basis van een nieuw concept. Bij 6 concepten gaat het dan om 3 miljoen euro.
 - ^{5.1.2.e} is van mening dat uitbreiding van het aantal concepten geen doel op zich is. Versterking van bestaande concepten kan ook aan de orde zijn. Concepten zijn een middel voor verzilvering van toegevoegde waarde.
 - Vanuit de vleessector wordt aangegeven dat de markt zich zodanig ontwikkelt dat we nog maar aan het begin staan van de ontwikkelingen m.b.t. marktconcepten. En dat is ook nodig. We moeten af van het imago van bulkproductie. Hierbij is het van belang te beseffen dat een groot deel van het vlees buiten Nederland wordt afgezet en ook nog een groot deel buiten het reguliere supermarktkanaal, met name verwerkers. Ook daarvoor zijn concepten essentieel om de meerwaarde te kunnen verzilveren.
 - Vanuit CoViVa zou gewerkt worden aan de basisinfrastructuur Holland Varken, waarna het voor ketens mogelijk zou zijn daarbovenop eigen concepten te bouwen. De vraag doet zich voor welke middelen collectief ingezet moeten worden en welke

via afzonderlijke ketens. Centrale vraag is of wij een subsidieprogramma voor nieuwe ketenconcepten willen of niet.

- 5.1.2.e geeft aan zich wel te verbazen over deze discussie. Er is een samenhangend actieplan vastgesteld om het huidige kostprijsnadeel om te zetten in een concurrentievoordeel. De voorstellen die nu gedaan worden liggen in lijn met het vastgestelde actieplan. 5.1.2.e benadrukt dat e.e.a. zoals nu voorligt, niet eerder is besproken.
- Belangrijk is de verbinding te leggen met de Alliantie Verduurzaming Voedsel. Dat is bij het volgende agendapunt aan de orde. Ook daar zijn middelen te benutten.
- Markttoegang
Ook hier is het lastig te zien wat nodig is. Wel belangrijk dat ook de overheid hier haar rol pakt om toegang tot markten buiten de EU te vergroten, door inzet van de Landbouwraden. De hier genoemde bedragen zijn gebaseerd op de ervaringen met “Trusted Pork”. Bij het opstellen van het actieplan was het de insteek om, net als de Denen, veel dichter op de afnemers te zitten. Het gaat hier om de eigen positie in het buitenland te versterken. De zin in de notitie m.b.t. aanpassing ambtelijke structuur zal geschrapt worden.

5.1.2.e concludeert dat voor de verschillende sporen de wensen nu in beeld zijn. Het is wel nu van belang samen te kijken of er andere financieringsbronnen zijn voor onderdelen of dat er gezamenlijk keuzes gemaakt moeten worden. In de volgende vergadering zullen besluiten genomen moeten worden, in ieder geval over de begroting 2021. Om dat goed voor te bereiden, zullen 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e en 5.1.2.e/5.1.2.e in een overleg bij elkaar komen om tot voorstellen te komen. Hierbij is het van belang bedragen zo goed mogelijk te onderbouwen, om ook een ieder het comfort te geven m.b.t. besluitvorming over grote bedragen.

9. Samenwerking tussen CoViVa en Marktprogramma duurzame veehouderij nationaal en internationaal

De coalitie kan instemmen met het voorstel om in samenwerking tussen CoViVa en marktprogramma Versnelling Afzet Duurzame Producten een activiteitenplan op te stellen. Dit is in lijn met hetgeen bij het vorig agendapunt is besproken.

10. Rondvraag

5.1.2.e geeft aan dat ze nog een keer wil benadrukken, waarom we aan dit traject begonnen zijn. Dat is de positie van de boer te verstevigen. En als we dat goed doen, heeft een ieder in de keten daar baat bij. Ze doet de oproep dat niet uit het oog te verliezen en elkaar vast te houden hierin.

11. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 27 april 2021

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: 5.1.2.e (bedrijf familie 5.1.2.e)

Deelname aan de vergadering:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e,
5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e,
5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- a) Notulen van de vergadering van 29 april 2021 Bijlage 1
- b) Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst 2021 Bijlage 2
- c) Notulen extra vergadering CoViVa 12 mei 2021 Bijlage 3

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- a) Berichten van verhindering.
- b) Uitgaande brief CoViVa/POV/provincie Gelderland Bijlage 4
- c) Stand van zaken Srv (mondeling)

5. Governance Blockchain

Bijlage 5

6. Statuten en Reglementen CoViVa en aansluiting nieuwe partners

Bijlage 6

- a) Stand van zaken aansluiting Nevedi-en COV leden
- b) Concept statuten en onderliggende reglementen

7. Input CoViVa voor kabinetsformatie (mondeling)

8. Aansluiting fokkerij organisatie Hypor

Bijlage 7

9. Rondvraag

10. Sluiting

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 29 april 2021
 Plaats: Online Via Microsoft Teams
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Vaststellen agenda.

I.v.m. korte afwezigheid van 5.1.2.e wordt agendapunt 5 gelijk na het verslag behandeld. Agendapunt Blockchain wordt voorafgaande aan de begroting behandeld. 5.1.2.e sluit later aan. Een aantal aanwezigen geeft aan te weinig (afstemmings)tijd gehad te hebben om een gedegen oordeel te geven over de governance stukken. Daar zal in het proces bij agendapunt 5 rekening mee worden gehouden.

3. Notulen vorige vergadering en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 25 maart 2021.
 Het verslag wordt vastgesteld met de opmerking dat aanvang 10.00u was en niet 13.30u. Naar aanleiding van de volgende punten:
 - P. 3.: de genoemde rentepercentages zijn indicatief. Aantal operationele zaken wordt nog nader uitgewerkt.
 - P. 6. Het is voor de vleessector essentieel dat de genoemde centrale vraag of er al dan niet een subsidieprogramma voor nieuwe ketenconcepten moet komen ook (positief) beantwoord wordt. Dat komt bij de begrotingsbehandeling aan de orde. In de vorige vergadering is aangegeven dat ketenconcepten van groot belang zijn, maar dat aantallen geen doel op zich zijn.
- Doorlopende actie- en besluitenlijst 2021
 - De vraag is wat de stand van zaken is omtrent knelpunten Srv en dan in het bijzonder omtrent de omgevingsvergunning. Hierover is overleg geweest tussen betrokkenen van LNV, RVO en CoViVa. Binnenkort zal 5.1.2.e hierover een advies voorgelegd krijgen; er is voor nu geen concrete voortgang te melden.

4. Mededelingen

- a) Berichten van verhindering.
 Er zijn geen berichten van verhindering.
- b) Overzicht actualiteiten april
 - M.b.t. Sbv zullen de genoemde punten meegenomen worden in de evaluatie, zoals eerder afgesproken, waarbij input door CoViVa wordt verzameld. Het gaat te ver om in een CoViVa overleg individuele cases te bespreken. Afgesproken wordt dat wel nadere aandacht besteed wordt aan typering van de innovaties in experimenteel onderzoek danwel industrieel onderzoek. 5.1.2.e geeft aan dat de huidige gehanteerde kaders voor ondersteuning van innovatie afgeleid zijn van hoe dat in het groot bedrijfsleven plaatsvindt en dat dat in de agrarische sector wezenlijk anders is dan in bv. de chemie. Toetsing van stalsystemen kan in onze sector niet anders dan in de praktijk. De Taskforce Innovatie Stalsystemen heeft dat ook als een van de dringende issues bestempeld. Nu

worden innovaties naar de mening van de Taskforce onnodig gefrustreerd door afwaardering tot experimenteel onderzoek binnen de subsidieregeling. Besloten wordt dit in een apart overleg tussen 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e verder op te pakken.

- M.b.t. kringlooplandbouw is het belangrijk eenduidige gedragen definities toe te passen. Dit wordt nu te versnipperd opgepakt en zal, zo is inmiddels definitief besloten, opgepakt worden in de PPS Kringlooptoets. Verder vindt hierover ook afstemming met Natte diervoeders plaats. In de notitie moet 'FMD' 'FND' zijn.
 - De reeds vergunde locatie voor mestverwerking in Varsseveld dreigt verloren te gaan. Vergunningen voor mestverwerking zijn al uiterst moeizaam te verkrijgen. Gezien algemeen belang zal er gezamenlijke brief verstuurd worden van CoViVa, POV en provincie Gelderland met oproep aan gemeente om locatie nog voorlopig voor mestverwerking aan te houden. LNV is verzocht zich hierbij aan te sluiten en 5.1.2.e geeft aan dat LNV dit zal ondersteunen of een aparte reactie zal sturen naar de gemeente, na eerst contact met de gemeente te hebben gehad.
- c) Stand van zaken uitwerking aanbevelingen Taskforce Versnelling Innovatie-proces Stalsystemen.
5.1.2.e geeft aan dat er een aantal afspraken zijn gemaakt in het recente gesprek met 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e. Er komt een overleg voor de zomer met alle stakeholders over de concept aanpak. Inrichten van een regieorgaan nu is lastig vanwege de demissionaire status van het kabinet. De regie ligt nu bij LNV en IenW om voortgang te houden. Er komt op korte termijn een gesprek met die personen die door 5.1.2.e zijn aangedragen over te stellen voorwaarden aan meet- en sensortechnologie. In het bestuurlijk overleg begin juni zal ook de regiegroep a.i. aan de orde komen, om voortgang in proces te borgen.
- d) Afbakening werkzaamheden CoViVa versus brancheorganisaties.
De coalitie stemt in met de voorgestelde lijn en 5.1.2.e spreekt zijn waardering hiervoor uit, gezien de positie van LNV.
- e) Ingekomen brief Wroetvarken
Het ketenconcept wroetvarken heeft CoViVa al eerder benaderd en heeft een tweetal gesprekken gevoerd. Nu ligt er een brief voor waarin ondersteuning wordt gevraagd, m.n. m.b.t. data-issues en wordt gevraagd of en zo ja op welke wijze CoViVa (financieel) kan ondersteunen. De volgende opmerkingen worden gemaakt:
- 5.1.2.e is van mening dat CoViVa geen ketenconcepten kan ondersteunen, gezien het gelijkheidsbeginsel. Als je er één ondersteunt zul je ook anderen moeten ondersteunen. Aangegeven wordt dat dit wel kan in de vorm van pilots.
 - Van belang is het hebben van een beleid en visie op basis waarvan je kan ondersteunen met een concrete set aan voorwaarden. Dan kun je vervolgens leren van de opgedane kennis.
 - Aanwezigen zijn van mening dat dit een prachtig initiatief is.
 - Er wordt gesproken over een machtigingen structuur om te bepalen wie welke data kan gebruiken. Daarvoor kan aangesloten worden bij JoinData.

Conclusie is dat dit een mooi ketenconcept is; dat ondersteuning vanuit CoViVa opportuun is, maar dat eerst kaders opgesteld moeten worden met criteria. Getracht wordt dat in de maand mei op te stellen, waarbij COV trekker is. Dit zal teruggekoppeld worden naar Wroetvarken.

5. Statuten en Reglementen CoViVa en aansluiting nieuwe partners

Naar aanleiding van de stukken worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- COV overlegt op woensdag
- Inmiddels is duidelijk dat Rabo wel participeert in besluitvorming ontwikkelingsprojecten (cash projecten) en niet in investeringsprojecten.
- Nieuwe bedrijven die aansluiten worden via hun geleding vertegenwoordigd. Het is aan de geleding om te bepalen, wie namens geleding zitting neemt in CoViVa, waarbij wel geldt dat initiatiefnemers een plek hebben als ze dat wensen.

- De vraag doet zich voor of initiatiefnemers in dit stadium nog een aparte overeenkomst moeten tekenen, omdat formele aansluiting eerder was voorzien en toen wel nodig was. Dat zal worden nagegaan. Dan moet het wel juridisch afgedicht zijn dat financiële garanties worden overgenomen door het collectief, gezien ook de afspraken die hierover met de minister zijn gemaakt.
- Vanaf het begin is aangegeven dat belangenbehartigers als COV en NEVEDI geen directe plek hebben binnen CoViVa, omdat het niet mogelijk is om harde financiële risico's op deze verenigingen af te wentelen. Daarom zijn individuele bedrijven lid en dient elk bedrijf, ieder voor zich, te besluiten of ze deelnemen en zich dan ook financieel te committeren. Belangenbehartigers kunnen als adviseur worden toegevoegd als genoemde percentages (60% leden en/of 80% volume) worden gehaald. Het is aan de geledingen vervolgens hoe ze een eventueel vooroverleg voor afstemming inrichten.

Een ieder heeft de gelegenheid om de stukken intern af te stemmen. Via een extra overleg op 12 mei 14u zullen opmerkingen besproken worden en zal besluitvorming plaatsvinden.

6. Begroting 2021

5.1.2.e geeft een toelichting. We beseffen dat er nog een gat zit tussen wensen en beschikbaar budget. Over de meerjarenbegroting vindt in juni een extra overleg plaats, fysiek. In de tussentijd zullen trekkers i.s.m. 5.1.2.e bezien of er extra financiering gevonden kan worden. Een aantal suggesties worden hiervoor toegelicht. Dat vergt enige creativiteit van iedereen. M.b.t. begroting 2021 is een concept voorstel bij de agenda gevoegd en wordt toegelicht. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Sluiten deze getallen enigszins aan bij de geplande activiteiten komende jaren? Hebben we daar een beeld bij?
- Bij spoor 1 is de inhuur van experts nog niet meegenomen. De kosten voor het Nationaal Groenfonds zijn eenmalig.
- 5.1.2.e geeft aan dat goed gekeken moet worden naar de kosten voor ondersteuning en daar praktische oplossingen voor te vinden, zodat de uren van 5.1.2.e effectief ingezet kunnen worden. Hierover zijn we in gesprek met POV.
- De cash out uitgaven zoals nu voorzien (8 miljoen euro minus BTW RABO) zijn het maximum. Als we meer willen, zal daar externe financiering bij gevonden moeten worden.
- In de juni vergadering ook de kosten 2020 betrekken inzake de betaalde voorschotten.
- 5.1.2.e geeft aan dat over lopende PPS'en nog geen afspraken gemaakt zijn. Dat wordt ook binnenkort in de voorstellen betrokken.
- Ketenconcepten zijn in de ogen van de vleessector cruciaal. Hiervoor is voor 2021 nog geen budget gereserveerd, maar voor de vleessector is het cruciaal dat er nu een toezegging wordt gedaan dat die wel onderdeel vormen van de jaren 2022, 2023 en 2024. M.b.t. ketenconcepten is het dan essentieel dat dit samen uitgediscussieerd wordt en dat heldere criteria worden opgesteld. Ook dienen de mogelijkheden van cofinanciering via de Topsector Agro en Food en PIB geïnventariseerd te worden.
- 5.1.2.e merkt op dat de CBS-subsidie niet aangewend kan worden voor markttoegang, omdat dat statutair is uitgesloten.
- 5.1.2.e geeft aan dat het meeste geld wordt besteed aan de markt en dat is ook essentieel. Wel belangrijk dat de projecten/activiteiten concreter worden gemaakt en dat er goed gekeken wordt naar de collectieve belangen versus de commerciële belangen, zodat duidelijk wordt waar ondernemers zelf een verantwoordelijkheid hebben.
- Voor 2021 is 300k begroot voor Holland Varken. Dat zal ongetwijfeld niet allemaal besteed kunnen worden gezien de fase van het jaar waar we nu al zitten.
- Meerjarenbegroting hangt wel nauw samen met de besluitvorming over de governance van de Blockchain. 5.1.2.e geeft aan hier veel waarde aan te hechten. Voor hem is het essentieel dat de onafhankelijkheid geborgd is, anders besteedt spreker liever middelen aan overname van het digitale systeem.

- Van belang is om de junivergadering goed voor te bereiden. Als iedereen overal zijn zegje over wil doen, komen we niet tot besluiten. In zijn algemeenheid geldt dat we nu al te lang vergaderen en dat besluitvorming in kleinere groepen goed voorbereid moet worden, zodat we effectiever kunnen vergaderen. De discussie over financiering Joindata via CoViVa moet ook in kleiner verband uitgediscussieerd worden, anders legt dat een te groot beslag op de CoViVa vergadering.

De begroting 2021 wordt vastgesteld met die kanttekening dat er in de jaren 2022 t/m 2024 een significante hoeveelheid middelen worden gereserveerd voor vraaggestuurde ketenconcepten en dat er de komende maand creatief gezocht wordt naar extra cash middelen om ook in juni een gedragen meerjarenbegroting op te stellen. Hiertoe zal de vleessector afstemming zoeken met 5.1.2.e om zijn ervaring daarin te kunnen benutten.

7. Kabinetsformatie 2021 en positionering CoViVa, waaronder inzet informatiefilm

5.1.2.e geeft een toelichting. In de afstemming in kleiner verband is een lijn uitgezet en is besloten ook een praatplaat te maken in samenwerking met de communicatiedeskundige van POV. Een conceptbrief en concept presentatie zijn bijgevoegd. Hierover worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- In de brief moet ook benadrukt worden dat de sector al veel heeft gedaan.
- Ook moet meer uitgegaan worden van eigen kracht en niet teveel wijzen naar anderen, zoals publiek.
- In de presentatie moet ook duidelijk worden dat sector zelf al veel heeft gedaan m.b.t. stikstof.
- Kijk naar woordkeuze. Er staan nu aantal termen in die geen recht doet aan de sector.

Afgesproken wordt dat een ieder zijn of haar opmerkingen aan 5.1.2.e mailt. 5.1.2.e stelt vervolgens de brief op en als deze gereed is, wordt deze naar de leden van de coalitie gestuurd.

8. Governance Blockchain

5.1.2.e geeft een toelichting. Hij heeft getracht het document zodanig op te stellen dat de structuur van de Blockchain veilig gesteld wordt en dat bedrijven daar op voort kunnen bouwen. Het gebruik is daarom zo breed mogelijk weggezet op basis van ervaringen die in het afgelopen jaar zijn opgedaan. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Het verschil tussen 'structuur' en 'gebruiker' is niet altijd even duidelijk. Graag daarin scherpte aanbrengen.
- Van belang is dat de governance Blockchain onafhankelijk wordt weggezet. In het voorstel staat dat VION en COV samen 65% van de stemmen bezitten t.a.v. structuuraangelegenheden en VION alleen 50% met een prioriteitsstem bij stakende stemmen. Wat is daarvan de reden?
- Wat is SIM voor een bedrijf? Als je daar naar zoekt via 'google' zie je meerdere BV's. Wat is hun verdienmodel en hoe wordt geborgd dat de data door SIM niet worden gebruikt voor doeleinden die niet zijn afgesproken? Hoe dominant is hun positie? En hoeveel macht wil je zo'n bedrijf geven?
- Het onderdeel met 'kruisjes' bij contractafspraken is niet overal helder. Wie gaat er over de licenties en kun je dat weigeren?
- Wat wordt beoogd (p. 4, punt e) met de eindverantwoordelijkheid van VION om de professionaliteit en de continuïteitswaarde van de blockchain te waarborgen?
- M.b.t. toegang tot de Blockchain: mogen alle partijen juridische sublicenties afsluiten?
- Waar praat je over inzake operationele kosten en wat is de hoogte daarvan? Voorgesteld wordt dat die gezamenlijk gedragen worden. Dan is inzicht in soort en hoogte van belang.
- Wat is de verbinding tussen Holland Varken en Blockchain?

In de antwoorden op bovenstaande wordt het volgende gemeld:

- Er is bewust een onderscheid gemaakt tussen 'structuur' en 'gebruik'. In de volgende versie zal dit, waar mogelijk, scherper worden geformuleerd. Het wezenlijke belang is het veiligstellen

van de continuïteit, omdat bedrijven er hun bedrijfsvoering op gaan bouwen. VION gaat bijvoorbeeld alles op de Blockchain zetten.

- De genoemde 'kruisjes' zijn indicatief en dus niet in beton gegoten. Hierover kan nog nader gesproken worden.
- Ook de stemverhoudingen zijn niet meer dan een voorstel. Daar moeten we ook verder met elkaar over spreken. Voor VION is het essentieel grip te houden op de structuur, gezien de omvang van het concern en de daarmee gepaard gaande belangen. In reactie daarop wordt aangegeven dat we moeten denken in 'termen van het onmogelijke' m.b.t. veiligstellen van de zo essentiële infrastructuur. Ook VION kan worden overgenomen of failliet gaan. Het beheer zal dan ook in een stichting moeten en zo veilig gesteld worden. Er moet sprake zijn van een exit-clausule. Een aantal aanwezigen geeft aan zich niet senang te voelen als VION zowel 50% van de stemmen heeft en een prioriteitsstem bij staken van stemmen. Voor beeldvorming is dit bovendien ook niet wenselijk. In het veld zal het dan snel als VION-systeem ervaren worden. Hier moeten we het eerst over eens worden, voordat verdere (externe) uitwerking plaatsvindt, ondanks dat er begrip is voor het genoemde afbreukrisico voor VION. VION, maar ook andere partijen, moeten niet afhankelijk worden van een politieke discussie. Het gaat om continuïteit en ontwikkelingskracht. De uitdaging is het zodanig te organiseren dat een ieder er comfort bij heeft.
- Bij aanvang van het Blockchain project is met meerdere partijen gesproken en een aantal zijn uitgenodigd om met een voorstel te komen. SIM was verreweg de interessantste partner, gezien hun ervaring, hun kennis van de Blockchain en kennis van de agrarische sector en retail. De vragen die m.b.t. SIM gesteld zijn, zijn het beste met SIM zelf te bespreken. Ze zitten bij veel Europese retailers, dat kan een risico zijn, maar ook een kans. Dat SIM niet te dominant moet worden, onderschrijft ook VION. Het hart van het systeem is weliswaar door SIM ontwikkeld, maar voor applicaties kan ook voor andere softwarebedrijven gekozen worden. Ook VION doet dat.
- M.b.t. hoofdlicenties en sublicenties: ook continuïteit van SIM moet geborgd worden, ook in situaties van overnames. Contract moet dan opzegbaar zijn en daar is voor gezorgd doordat de broncodes bij de hoofdlicentiehouder liggen. Overigens zitten we niet vast aan de terminologie m.b.t. licenties. Dat kan ook anders geformuleerd worden als dat tot meer comfort leidt.
- M.b.t. vergoedingen is het verstandig dat we met SIM in gesprek gaan om de operationele kosten (exploitatie) qua aard en hoogte in beeld te krijgen. Dat zal datavolume gedreven zijn en die zullen naar verwachting acceptabel zijn.
- Insteek van CoViVa is één centrale structuur: één kwaliteitssysteem (Holland Varken) en één digitaal borgingssysteem (Blockchain). Beide zijn essentiële randvoorwaarden om 'trust' en 'proof' te kunnen bieden. Hierbij is het van groot belang dat we straks niet, zoals momenteel het geval is, twee kwaliteitssystemen hebben. Wel is het mogelijk dat er gewerkt wordt met meerdere certificerende instellingen.
- Geopperd wordt om ook bij zuivel ons licht op te steken, om te kijken hoe daar e.e.a. geregeld is. De beleving van ^{5.1.2.e} is echter dat wij verder zijn dan zuivel, maar afstemming kan natuurlijk geen kwaad.
- We moeten waken voor meerdere machtigingssystemen m.b.t. datagebruik. De risico's worden dan te groot.

Geconcludeerd wordt dat het onderwerp essentieel is voor de verdere voortgang en dat e.e.a. snel, maar zorgvuldig, moet worden uitgewerkt. De volgende vergadering van CoViVa op 27 mei zal hiervoor benut worden. Dat zal ook een fysieke vergadering zijn. In de tussentijd zal het concept verder uitgewerkt worden aan de hand van de gemaakte opmerkingen.

9. Projectvoorstel Collectieve aanpak PRRS

De coalitie stemt in met de het projectvoorstel. ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e} gaan in overleg met GD om voorstel verder te finetunen met het door LNV eerder goedgekeurde project bigvitaliteit en benchmarking om overlap te voorkomen. Ook zal gekeken worden of het project op andere wijze gefinancierd kan worden, zodat middelen vrijkomen voor andere bestedingen binnen CoViVa. Een

optie is om hiervoor farmaceuten te benaderen en het voorstel binnen Topsectoren te brengen. Mogelijkheden hiertoe worden ook met LNV verkend. Als farmaceuten meefinancieren is het van belang te zorgen dat e.e.a. strikt gescheiden wordt van commerciële belangen van betrokkenen. Het betrekken van farmaceuten zal ook binnen POV nader worden afgestemd.

10. Stuurgroepen CoViVa

De coalitie stemt in met het op zo kort mogelijke termijn bijeen roepen van de verschillende stuurgroepen. Hierbij is het van belang dat Nevedi, en waar relevant ook andere partners, per omgaande namen van stuurgroepleden doorgeven. COV verzoekt om ook een plek te krijgen in de stuurgroep 'stallen en mestverwerking'. 5.1.2.e van de stuurgroepen zijn de trekkers van de sporen tenzij die zelf een alternatief aandragen.

11. Rondvraag

5.1.2.e vraagt aandacht voor de moeizame afstemming met DGB. De opstelling van DGB vormt een risico bij de verdere uitwerking. Mogelijk kan LNV ook een rol spelen, zoals ze dat eerder ook gedaan heeft bij de invoering van de welzijnscheck.

5.1.2.e vraagt RABO of het mogelijk is hun bijdrage (50% van de begrote kosten) exclusief BTW te doen of een andere oplossing te vinden, zodat RABO netto 4 miljoen bijdraagt. 5.1.2.e geeft aan dat RABO al de grootste financier is en ziet daar nu geen ruimte voor.

12. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

Bijlage 3

Notulen

Extra vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Woensdagmiddag 12 mei 2021
 Plaats: Online Via Microsoft Teams
 Aanvang: 14.00 uur

Aanwezig:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 (van 14.15 tot 15u), 5.1.2.e (tot 15u), 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e is met kennisgeving afwezig.

Op woensdag 12 mei is er via Microsoft Teams een extra vergadering gehouden over de aangepaste documenten m.b.t. de governance van CoViVa. De stukken die ter bespreking voorliggen zijn door de 5.1.2.e per e-mail naar de coalitieleden gestuurd op 7 mei 2021. Hieronder volgende de in de vergadering gemaakte opmerkingen.

- 5.1.2.e is de opvolger van 5.1.2.e per 1 juli 2021 en wordt sinds 1 mei ingewerkt en is voor het eerst bij de vergadering aanwezig. Hij stelt zich voor.
- Niet iedereen is in de gelegenheid geweest alle documenten te lezen. Op verzoek wordt een toelichting per onderdeel gegeven. Het gaat erom dat we het eens zijn over de inhoud. De wijze van formulering kan dan tussen betrokken juristen worden afgestemd en wijzigingen t.o.v. de teksten die vandaag voorliggen, zullen zichtbaar gemaakt worden, zodat in de volgende vergadering besluitvorming kan plaatsvinden.
- Het is belangrijk, waar mogelijk, een bepaling op te nemen waarbij het voor ketenpartners niet aantrekkelijk is om te wachten met aansluiting bij CoViVa. Aansluiten in een later stadium moet mogelijk blijven, maar dat zou dan financieel onaantrekkelijker moeten zijn dan aansluiting nu. Hiervoor zal een voorstel volgen in de volgende vergadering.
- 5.1.2.e vraagt naar de gevolgde procedure en de afspraken hierover tot en met heden. Hoe is inspraak mogelijk van niet-initiatiefnemers m.b.t. voorliggende stukken? Afspraak is dat de initiatiefnemers de governance regelen en dat anderen kunnen aansluiten. Sinds 1 januari van dit jaar draaien ook al anderen mee vooruitlopend op formalisering.
- Bestuurders zijn zelf verantwoordelijk voor afstemming met de achterban daar waar dat gewenst is. COV en Nevedi kunnen adviseur worden, zoals eerder is afgesproken, als er een bepaalde dekkingsgraad is gerealiseerd. Binnen de geleding slacht is de afspraak gemaakt dat 5.1.2.e COV één van de bestuurszetels van deze geleding zal invullen.
- M.b.t. tarief voor in kind uren vergoeding wordt nogmaals bevestigd dat dit een tarief is vergelijkbaar met Topsectoren. Dit betekent dus niet dat de Topsectorenstructuur gevolgd zal worden. Dat zal in de documenten worden verduidelijkt.
- Er wordt duidelijkheid gevraagd m.b.t. bijdrage per geleding en bijdrages binnen geleding, waarbij idee bestond dat één vertegenwoordiger per jaar namens geleding geld ophaalt. Dat is niet het geval. Er zal explicieter aangegeven worden dat het hier gaat om eenmalig per jaar de gelegenheid geven per geleding om eventueel gewijzigde marktaandeelverhoudingen tussen bedrijven aan programmadirecteur door te geven.

- Artikel 4.2.3.3 is moeilijk te lezen. De genoemde evaluatie halverwege is onduidelijk. Het gaat hierbij om de tweede helft van het totale bedrag. Daarbij geeft Nevedi via 5.1.2.e aan dat het belangrijk is ook vertrouwen in elkaar uit te spreken. Nevedi voelt zich verantwoordelijk voor het mineralenstuk, waaronder mestverwerking. Dat is ook altijd gebleken via het mestinvesteringsfonds (MIF). De vraag is of dat ook voor bv. stallen geldt. Dat vertrouwen bij leden moet daarin ook groeien. 5.1.2.e geeft wel aan dat zo'n opstelling een hele grote valkuil is voor uitvoering van het actieprogramma en nodigt partijen uit dit op een andere wijze te regelen dan vastleggen in deze documenten.
- Op verzoek van 5.1.2.e wordt er een einddatum in de documenten opgenomen m.b.v.t CoViVa, te weten 31 december 2024. Dat geeft duidelijkheid naar alle partijen. Als er tegen die tijd gegronde redenen zijn om de samenwerking te verlengen, kan dat altijd nog geregeld worden. Dit naar aanleiding van een vraag van 5.1.2.e hoe het dan zit met achtergestelde leningen en terugbetaling ervan. Er is immers ook na 2024 een voorziening hiervoor nodig. Tevens gaan gestelde doelen CoViVa verder dan 2024.
- De passage "heeft niet tot doel" zal verwijderd worden.
- De ingestelde instructiecommissie is nodig omdat formeel de coalitie geen status heeft. In de documenten is geregeld dat het stichtingsbestuur alleen een besluit van de instructiecommissie niet hoeft te volgen als er sprake is van gevaar voor continuïteit van de stichting of in geval van personele aangelegenheden.
- 5.1.2.e geeft aan dat de beoordelingen van financieringsaanvragen een grote verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Er moet wel geborgd worden dat er voldoende capaciteit hiervoor wordt vrijgemaakt. Het is niet haalbaar dat allemaal bij de programmadirecteur te beleggen? Opgemerkt wordt dat bureau expertise kan inhuren.
- 5.1.2.e vraagt nog eens goed te kijken naar artikel 7.5, laatste deel. Als een project betrekking heeft op meerdere geledingen, dan kun je in zijn ogen met de huidige bepaling niet meer aan de 80% komen.
- In de coalitieovereenkomst is opgenomen dat initiatiefnemers garant staan voor hele bedrag en dat deze lager wordt als er meerdere nieuwe toetreders zijn.
- 5.1.2.e vraagt naar de passage waarin aangegeven staat dat het mogelijk is om coalitiepartijen uit te sluiten van verdere deelname. Zo'n besluit kan niet lichtvaardig genomen worden. Hierop ontstaat opnieuw een discussie over initiatiefnemers en niet-initiatiefnemers. Je bent nu, met de late uitwerking van de documenten in een situatie beland dat er niet alleen maar sprake is van initiële initiatiefnemers. Je zou dat nu moeten verbreden en degene die nu aansluiten gelijk stellen. Het is dan altijd mogelijk dat bedrijven die later komen alsnog aansluiten, als er voor gezorgd wordt dat dat minder aantrekkelijk is dan nu aansluiten. Dat is volgens 5.1.2.e een goede oplossing voor Agrifirm en Forfarmers. Dit zal verder worden uitgewerkt. 5.1.2.e geeft aan dit bespreekbaar te vinden, als er wel geborgd wordt dat er niet getornd wordt aan het afgegeven commitment richting de minister van LNV m.b.t. bijdrage bedrijfslevenpartners (40 miljoen euro).

Besloten wordt dat de gemaakte opmerkingen verwerkt zullen worden en dat de wijzigingen ten opzichte van hetgeen vandaag voorligt, helder in de nieuwe stukken zullen worden weergegeven.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 1 juli 2021

Aanvang: 13.00 uur

Plaats: 5.1.2.e (bedrijf familie 5.1.2.e). Ingang 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

a) Notulen van de vergadering van 27 mei 2021

Bijlage 1

b) Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst 2021

Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

a) Berichten van verhindering.

b) Schrijven politiek in kader van kabinetsformatie

Bijlage 3

Ter informatie bijgevoegd.

c) Stand van zaken Srv

mondeling

d) Notitie POV

Bijlage 4

Kern is dat de bouwkosten enorm zijn gestegen en nog steeds stijgen. Voor de komende periode ziet dat er niet goed uit. Financieringen komen onder druk te staan. Hoe gaan we daar mee om? Wij vragen varkenshouders in het kader van CoViVa te verduurzamen, stallen aan te passen, maar hoe moeten we dat financieren?

e) Varkenshouderijdag

Idee is het organiseren van een 'varkenshouderijdag' door CoViVa met veel ruimte voor het plan, ontwikkelingen, perspectieven. En eventueel gecombineerd met een afscheid voor 5.1.2.e waarin we ook terugkijken op 40 jaar belangen-behartiging varkenshouderij. Iets voor in het najaar? Meteen podium voor CoViVa?

f) Afscheid oud 5.1.2.e CoViVa en 5.1.2.e en 5.1.2.e

Idee is in september afscheid te nemen van 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e Ter vergadering nadere mededelingen.

5. Statuten en Reglementen CoViVa en aansluiting nieuwe partners

a) Stand van zaken aansluiting Nevedi-en COV leden

mondeling

b) Concept statuten en onderliggende reglementen

Bijlage 5

6. Criteria ketenconcepten en meerjarenbegroting CoViVa

Bijlage 6

a) Criteria Ketenconcepten

b) Concept Meerjarenbegroting

7. Landelijke Pilot gebiedsgerichte aanpak stallen en mest Achterhoek

Bijlage 7

8. Rondvraag

9. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 27 mei 2021

Plaats: Beers

Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Speciaal woord van welkom voor 5.1.2.e, 5.1.2.e. Zij zal de presentatie verzorgen omtrent blockchain. 5.1.2.e is als gast aanwezig. Hij volgt 5.1.2.e op per 1 juli 2021.

2. Vaststellen agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Notulen vorige vergadering en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 29 april 2021.
Het verslag wordt vastgesteld met de opmerking dat m.b.t. financiering JoinData dit gekoppeld is aan de definitieve besluitvorming omtrent de governance van de blockchain.
- Doorlopende actielijst
 1. Het bestuurlijk overleg over uitwerking adviezen Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen zal in juni plaatsvinden. LNV heeft dinsdag 1 juni hierover overleg met I&W.
 2. Informatie over definitieve aantallen deelnemers Srv en verdeling van de ingetrokken rechten over de diercategorieën is nog niet te geven. Mogelijk in de volgende vergadering.
 3. Ook is er nog geen definitief besluit van LNV m.b.t. de omgevingsvergunning i.r.t. sanering. Ook dit volgt binnenkort.
- Notulen extra vergadering CoViVa 12 mei 2021
De notulen worden ongewijzigd vastgesteld. Opmerkingen naar aanleiding van deze notulen worden bij het betreffende agendapunt ingebracht.

4. Mededelingen

- a) Berichten van verhindering.
Berichten van verhindering zijn ontvangen van 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e. Met 5.1.2.e was al eerder afgesproken dat fysieke aanwezigheid geen must was, gezien het onderwerp van de vergadering. Met hem is de agenda verder afgestemd.
- b) Uitgaande brief CoViVa/POV/provincie Gelderland
De brief wordt ter kennisneming aangenomen. Het was een bewuste keuze om zowel te laten ondertekenen door CoViVa als door POV. LNV heeft bilateraal contact gezocht met de gemeente Oude IJsselstreek.
- c) Stand van zaken Srv
Er is geen nieuwe info. Gezien de recente uitlatingen over de gebiedsgerichte aanpak van stikstof is wel de verwachting dat er op korte termijn meer duidelijkheid komt over de status van het door CoViVa ingebrachte plan voor besteding niet-benutte Srv-middelen.

5. Governance Blockchain

5.1.2.e geeft een presentatie over het instrument blockchain en de fase waarin de ontwikkeling zich bevindt. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Vraag is wie de kwaliteit van de data bepaalt en wie daar vervolgens toezicht op houdt. Het gaat om spelregels die daarvoor gezamenlijk worden afgesproken binnen het netwerk. Voor de betrouwbaarheid van de data is het essentieel dat brondata gebruikt worden. Er worden diverse 'checks & balances' ingebouwd.
- Hoe specifiek is het format voor de data? Kunnen de data dan ook gelijktijdig met andere ketens gedeeld worden waar gewenst? Hoe zit dat verder terug in de keten (bv. ingekochte tarwe) en hoe zit dat internationaal? Er zijn veel internationale standaarden, die zoveel mogelijk zullen worden gebruikt. Dit om te voorkomen dat er overal interfaces gebouwd moeten worden.
- Wat is er tot nu toe gebouwd? Tot nu toe zijn er circa 60 velden gedefinieerd en gebouwd die gerelateerd zijn aan Holland Varken. Dit zijn dus de onderliggende data die die velden moeten vullen.
- In hoeverre zitten we vast aan SIM? SIM is het bedrijf die de blockchain bouwt en daar zijn contractueel afspraken mee gemaakt. Het is te allen tijde belangrijk dat er afspraken gemaakt worden waarbij de continuïteit is geborgd. Deze afspraken heeft VION ook gemaakt en zullen meegenomen worden bij de onafhankelijke invulling van de borging. We zitten niet aan SIM vast, maar het is ook niet logisch om te switchen. Ook is het mogelijk bij bouw van aanvullende modules met andere partners te werken. Ook VION bouwt niet uitsluitend bij SIM, maar wel voor de basisinfrastructuur.
- Als het gaat om brondata voor de berekening van de CO2-footprint, voor wie zijn die dan zichtbaar? De berekening gaat op basis van een algoritme. Dit wordt geprogrammeerd. De uitkomsten worden dan zichtbaar, maar de onderliggende data niet; die komen nergens anders terecht. Dat is geborgd.
- Hoe borg je het wereldwijd? En hoe ga je daar mee om met concepten? 5.1.2.e geeft aan dat er wereldwijd geen ambitie is om te standaardiseren op dit moment. Er wordt veel te makkelijk gedacht over brondata voor veevoer. Daar moeten we het wel samen over hebben. De CO2-footprint is een toepassing. Alles kan voor wat betreft data vastlegging, maar daar hangt wel een prijskaartje aan. Wel van belang om daar duidelijke afspraken over te maken.
- Het is belangrijk dat er een goed samenspel komt met JoinData voor het vastleggen van het doel waarvoor data gebruikt mogen worden door middel van SMART-contracts. Dat is de kern voor het datadelen.

Vervolgens geeft 5.1.2.e een presentatie over de governance waarbij achtereenvolgens ingegaan wordt op het doel van de blockchain, het risico van discontinuïteit, eigenaarschap van de blockchain, de gehanteerde uitgangspunten voor de governance en de hoofdlijnen van de voorgestelde governance. Dit levert de volgende opmerkingen op:

- 5.1.2.e geeft aan dat het in de discussie over twee zaken gaat, die nu beide door elkaar heen gebruikt worden, namelijk als eerste de bereidheid tot het delen van data en het optimaliseren van de keten hierdoor en als tweede het instrument blockchain. Het eerste aspect is veel belangrijker dan het tweede. Daarbij is het belangrijk dat er sprake is van vertrouwen en borging ervan en of een ieder voor zich gaat of dat we samen streven naar een wereldwijde koppositie.
- Tot nu toe zijn de datavelden gevuld o.b.v. huidige IKB voorschriften. Uitgangspunt is Holland Varken en het laden daarvan. Dan moeten we goed weten wat we met Holland Varken willen en dan samen afspraken maken over wat er nog meer aan datavelden gevuld moet worden.
- Waar liggen de onderhoudskosten straks en hoe gaan we zorgen dat iedere gebruiker daar in rato aan bijdraagt. Kan dat via een abonnementenstructuur?
- De vraag van 5.1.2.e is wanneer er sprake is van het bouwen van een applicatie en wanneer van het bouwen van de basisinfrastructuur.
- 5.1.2.e vraagt m.b.t. de governance of het gaat om de angst dat VION bepaalt wie toegang heeft tot de blockchain. Dat is niet het geval. Voor VION zit de grootste zorg in de continuïteit van de

basisinfrastructuur van de blockchain, de snelheid van besluitvorming en belang van gebruik van brondata om kwaliteitserosie te voorkomen.

- 5.1.2.e vraagt in welke mate het voorstel nu is aangepast aan de hand van de in de vorige vergadering gemaakte opmerkingen. Het is voor hem essentieel dat de governance onafhankelijk wordt ingevuld, met afdekking van risico's.

Naar aanleiding van de discussie wordt besloten dat er een werkgroepje voorstellen ontwikkelt voor de governance CoViVa, voorgezeten door 5.1.2.e. Hierin één vertegenwoordiger namens voer, één namens POV en één namens COV. Van de werkgroep wordt verwacht dat zij een voorstel aan de Coalitie voorlegt betreffende de governance-inrichting blockchain met als basis: de memo d.d. 25 april 2021 van 5.1.2.e 'Conceptvoorstel Governance Blockchain' en de diverse opmerkingen die naar aanleiding van deze notitie en de gehouden toelichting zijn geplaatst in deze en vorige vergadering.

6. Statuten en Reglementen CoViVa en aansluiting nieuwe partners

- Stand van zaken aansluiting Nevedi-en COV leden
5.1.2.e geeft een toelichting op het proces bij Nevedi. Op dit moment is duidelijk dat circa 75% van het totale voervolume en circa 45% van het aantal bedrijven deel zal nemen. Het eerder genoemde percentage van 80% (volume) zal worden gehaald, maar het is twijfelachtig of 60% van het aantal bedrijven daadwerkelijk zal aansluiten. Er zijn veel kleinere bedrijven waar met name het freeridersaspect zwaar meeweegt. Komende maandag is er een bestuursoverleg. Vanuit Nevedi worden nu 3 aanvullende voorstellen voorgelegd die behulpzaam zouden zijn om twijfelaars over de streep te trekken en duidelijk te laten zien dat CoViVa het freeridersaspect serieus oppakt:
 1. Verankering in de governance van de blockchain en eventueel andere producten, die ontwikkeld worden vanuit CoViVa, onderdeel van een juridisch bindend kader. Deelname aan Holland Varken betekent ook deelname aan CoViVa.
 2. Bedrijven die later willen deelnemen (termijn af te spreken) betalen een 'boete' van 100%. Dit omdat de bedrijven die gelijk deelnemen ook het risico lopen dat met geïnvesteerde middelen niet de beoogde doelen gehaald worden. Wel is het van belang dat dan eerst een NMa-toets uitgevoerd wordt om te checken dat dit mag.
 3. Koppeling van IKB-systemen aan Secure Feed per 1-1-2022 en ook koppeling van Secure Feed met Holland Varken zodra deze verder gepositioneerd wordt.
 4. Toezegging van LNV zich hard te willen maken voor een AVV-mogelijkheid voor voer. Met de Nederlandse overheid wordt een actieplan afgesproken om AVV-en mogelijk te maken.

Als reactie hierop wordt het volgende aangegeven:

- Als een 'boete' ingevoerd wordt bij latere toetreding is het belangrijk dat hiervoor redelijke termijnen gehanteerd gaan worden.
- De vraag is of een 'boete' van 100% proportioneel is. In de stukken die voorliggen wordt al uitgegaan van 5%. Nader overleg is nodig om dit percentage samen te bepalen. In ieder geval moet sprake zijn van compensatie van het substantiële risico.
- Een en ander moet goed gedefinieerd worden. Het zou kunnen betekenen dat een buitenlands bedrijf ook de mogelijkheid moet hebben om toe te treden.
- Misschien is het beter om i.p.v. een boete te werken met kortingen voor bedrijven die bij aanvang participeren, maar dat wordt mogelijk qua uitwerking ingewikkeld.
- SecureFeed is geen probleem voor eigen mengers. Mogelijk wel voor buitenlandse bedrijven.
- POV heeft ook freeriders. Dat is nu eenmaal een gegeven in tijden dat er geen instrumenten zijn zoals aantal jaren geleden via de productschappen. POV is een erkende producentenorganisatie en kan het middel AVV inzetten voor een beperkt toepassingsgebied.
- Belangrijk is om dan wel buitenlandse equivalenten van SecureFeed te erkennen, zoals dat nu ook gebeurt m.b.t. kwaliteitssystemen voor de primaire sector (IKB versus QS).
- Voor een AVV voor veevoer is het van belang dat er een erkende brancheorganisatie wordt ingericht en dat binnen GLB de lijst van producten waarvoor een AVV toegestaan is wordt

uitgebreid. Dit is al wel met LNV besproken in het kader van 'individuele afrekenbaarheid'. LNV zal hiertoe actie ondernemen, maar aanpassing GLB is niet mogelijk voor 2027.

- POV wil ruimte om dit te bespreken met de achterban de komende weken.

Afgesproken wordt dat een ieder de Nevedi wensen komende weken in de achterban bespreekt. Op- en/of aanmerkingen kunnen worden doorgegeven tot uiterlijk 14 dagen na deze vergadering. Met name zijn daarbij van belang:

- 5.1.2.e komt met een voorstel met betrekking tot de in rekening te brengen boete bij het eventueel later aansluiten
- 5.1.2.e komt vanuit POV met een reactie omtrent het voorstel inzake Securefeed.

De COV gaat binnenkort een vergadering uitschrijven om de deelname aan CoViVa te peilen. Hierbij wordt door COV aangetekend dat het niet vol overnemen van het voorstel m.b.t. ketenconcepten een tegenvaller is.

- Concept statuten en onderliggende reglementen

Afgesproken wordt dat uiterlijk 11 juni a.s. de laatste opmerkingen vanuit de diverse coalitiegenoten worden doorgegeven inzake de vast te stellen governance-documenten (concept-statuten en onderliggende reglementen CoViVa). Dit zijn dan opmerkingen naar aanleiding van de stukken die voor deze vergadering geagendeerd staan. De opmerkingen die nu nog worden gemaakt zullen, daar waar mogelijk, nog worden verwerkt c.q. zal met argumenten worden aangegeven waarom ze niet verwerkt worden. Tijdens de vergadering van 24 juni wordt tot definitieve vaststelling overgegaan.

Gevraagd wordt naar de rol van de instructiecommissie t.o.v. de coalitie en t.o.v. het stichtingsbestuur. De instructiecommissie neemt de besluitvorming van de coalitie één op één over. Dit omdat de coalitie geen rechtsvorm heeft en het belangrijk is dat ook de positie van LNV in de coalitie is geborgd. Het stichtingsbestuur neemt de besluiten van de instructiecommissie over, tenzij de continuïteit van de stichting daarmee in gevaar komt en/of het personele aangelegenheden betreft.

7. Input CoViVa voor kabinetsformatie

5.1.2.e geeft een toelichting op het proces tot nu toe. De coalitie gaat akkoord om verdere uitwerking af te stemmen met 5.1.2.e.

8. Aansluiting fokkerij organisatie Hypor

Hypor is onderdeel van Hendrix Genetics en is leverancier van varkensgenetica. Hypor heeft CoViVa benaderd met de vraag of en zo ja, onder welke voorwaarden, toetreding mogelijk is. De gedachte om samen in de keten te werken aan een toekomstbestendige varkenshouderij spreekt hen aan. 5.1.2.e heeft een overleg gehad met Hypor om het actieprogramma en de stand van zaken toe te lichten. De coalitie gaat akkoord met het voorstel om eerst een aantal criteria op te stellen voor toetreding van andere bedrijven binnen genetica dan Topigs. Uitbreiding van de coalitietafel is niet gewenst, er blijft één vertegenwoordiger namens genetica aan tafel. Wel is het mogelijk Hypor of andere fokkerijorganisaties bij onderdelen van de uitwerking te betrekken. Dat is voor het draagvlak belangrijk. Eventueel werken met geassocieerde leden, dat wordt ook bij de uitwerking betrokken.

9. Rondvraag

5.1.2.e meldt dat dit zijn laatste vergadering is als coalitielid. 5.1.2.e neemt het van hem over. 5.1.2.e zit ook in het COV-bestuur en dat is ook qua afstemming makkelijker. De volgende keer komen 5.1.2.e en 5.1.2.e samen. 5.1.2.e dankt 5.1.2.e voor zijn inbreng in de coalitie: gedreven en een van de trekkers van het eerste uur. Er zal in een later stadium op gepaste wijze hier aandacht aan besteed worden.

De volgende vergadering zal vrijwel geheel besteed worden aan de meerjarenbegroting CoViVa. Ook zal dan definitieve besluitvorming plaatsvinden over de stukken m.b.t. governance.

10. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 29 juli 2021

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: Via Microsoft teams

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
(Topigs, vervanger 5.1.2.e), 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

a) Notulen van de vergadering van 1 juli 2021	Bijlage 1
b) Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst 2021	Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

a) Berichten van verhindering.	
b) Concept Verslag Stuurgroep Stallen en Mestverwerking d.d. 15-07-2021	Bijlage 3
c) Concept Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 08-07-2021	Bijlage 4
d) Kamerbrief: "Invulling Economisch Herstelfonds binnen de plattelands-ontwikkeling en voortgang GLB-NSP	Bijlage 5
e) Governance Blockchain	Mondeling
f) Actuele ontwikkelingen	Bijlage 6

5. Statuten en Reglementen CoViVa en aansluiting nieuwe partners

Bijlage 7

6. Meerjarenbegroting CoViVa

Bijlage 8

7. Analyse CoViVa-fonds versus andere beschikbare fondsen

Bijlage 9

8. Rondvraag

9. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 1 juli 2021
 Plaats: Beers
 Aanvang: 13.00 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Speciaal woord van welkom voor 5.1.2.e, die 5.1.2.e zal opvolgen binnen de coalitie.

2. Vaststellen agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Notulen vorige vergadering en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 27 mei 2021.
Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.
- Doorlopende actielijst
 - 1) Het bestuurlijk overleg over de adviezen van de Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen zal in juli plaatsvinden.
 - 2) Gevraagd wordt of er een lijst is met deelnemers Srv. Om AVG-redenen is die niet beschikbaar.
 - 3) Het overleg over de governance blockchain onder leiding van 5.1.2.e zal op 14 juli plaatsvinden.
 - 4) 5.1.2.e en 5.1.2.e hebben overleg gehad over aansluiting van andere fokkerij organisaties binnen CoViVa en stellen voor dat aansluiting mogelijk is, waarbij er geen plek is aan de coalitietafel, maar wel in relevante stuurgroepen. Elke fokkerijorganisatie die wil toetreden zal jaarlijks 20.000 euro bijdragen. De coalitie gaat hiermee akkoord. Aan de coalitietafel kunnen alleen de initiatiefnemers plaats hebben of, bij de geledingen slacht en voer (als medefinanciers) een vertegenwoordiging van de geleding, waarbij in ieder geval de initiatiefnemers een plek krijgen (VION, Agrifirm, ForFarmers) indien ze dat zelf wensen.

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- Berichten van verhindering.
5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd. 5.1.2.e sluit rond 14.30 uur aan en 5.1.2.e zal rond 15.30 de vergadering verlaten. Opgemerkt wordt dat het van cruciaal belang is dat LNV aangesloten blijft. Echter door verschuiving van de vergadering op verzoek van 5.1.2.e was het voor 5.1.2.e niet mogelijk aanwezig te zijn.
- Schrijven politiek in kader van kabinetsformatie
De betreffende brief is ter informatie bijgevoegd bij de agenda. 5.1.2.e geeft aan het een goede brief te vinden en suggereert om, net als bij persberichten, eerst de kern te benoemen. Daarnaast is het belangrijk om naast gezondheid ook welzijn specifiek te benoemen.
- Stand van zaken Srv
Er vindt een korte discussie plaats of er een reactie gegeven moet worden vanuit CoViVa op de brief van de minister aan de Tweede Kamer. Besloten wordt dat niet te doen, omdat er al een schrijven is opgesteld over CoViVa (zie voorgaand agendapunt) aan de politiek. Daar is voldoende duidelijk gemaakt dat naast sanering innovatie van essentieel belang is en dat belemmeringen

daarin weggenomen dienen te worden om doelen ook tijdig te kunnen realiseren. Dat zal in het bestuurlijk overleg over de Taskforce Stalsystemen ook benadrukt worden.

- Notitie POV m.b.t. hoge bouwkosten.
Kern is dat de bouwkosten enorm zijn gestegen en nog steeds stijgen. Voor de komende periode ziet dat er niet goed uit. Financieringen komen onder druk te staan. De vraag is hoe daar mee om te gaan? Wij vragen varkenshouders in het kader van CoViVa te verduurzamen, stallen aan te passen, maar hoe moet dat gefinancierd worden? Doorberekenen van kosten naar het eindproduct is bijzonder lastig en vaak niet mogelijk. Wel dient hier rekening mee gehouden te worden bij subsidieregelingen, waarbij vergoeding van de onrendabele top mogelijk is. Ook in de werkgroep financieren die is ingesteld n.a.v. het klimaatakkoord dient het punt aan de orde gesteld te worden. 5.1.2.e zal dat meenemen. Het is van belang dat dit punt onder de aandacht van LNV wordt gebracht. Ook provincies dienen zich hiervan bewust te zijn. In het te houden bestuurlijk overleg Taskforce Stallen zal dit daarom ook aangekaart worden. Provincies zitten daar aan tafel. In de gesprekken met de politiek (zowel nationaal als provinciaal) zal dit aspect ook besproken worden. Ook zal dit punt besproken worden met LTO, omdat dit ook de andere veehouderijsectoren treft.
- Varkenshouderijdag
Idee is het organiseren van een 'varkenshouderijdag' door CoViVa met veel ruimte voor het plan, ontwikkelingen, perspectieven. En eventueel gecombineerd met een afscheid voor 5.1.2.e waarin we ook terugkijken op 40 jaar belangen-behartiging varkenshouderij. De vraag is of dit iets is voor het najaar om daarmee ook CoViVa een podium te geven. Tijdens de bespreking worden de volgende opmerkingen gemaakt:
 - 1) Een optie is om de organisatie te financieren vanuit de CBS gelden van COV, POV en Nevedi en het in een totaalaanpak in te bedden.
 - 2) Vraag is wat het doel is. Alleen eigen achterban of breder richting maatschappij. Je zou het ook om kunnen keren en denken vanuit de maatschappelijke wensen op het vlak van natuur, welzijn etc. en de rol die de varkenshouderij hierin speelt en zorg via CoViVa voor de verbinding. Zorg dat je autoriteit wordt en jaarlijks een grote dag organiseert. Dan is het wel van belang dat we vanaf het begin met een concrete boodschap komen, gebaseerd op het onderscheidend vermogen via Holland Varken. De vraag is wel of oktober dan niet te vroeg is. Een duidelijke beleidslijn m.b.t. Holland Varken is nog niet opgesteld. Zou mooi zijn als een CoViVa symposium gekoppeld kan worden aan het lanceren van Holland Varken.
 - 3) We moeten zorgen voor brede gedragenheid van Holland Varken. De EU-subsidie loopt af en de lat gaat hoger worden. We moeten uit de huidige impasse komen en werken aan één kwaliteitssysteem in Nederland, die de extra eisen transparant borgt. Nu lopen we met audits steeds tegen dezelfde problematiek aan en verschillen tussen de beide IKB-systemen qua voorwaarden en bereidheid om data te delen. Besloten wordt dat COV en POV gezamenlijk de voorwaarden voor Holland Varken op een rij zetten. Waar moet een varken in Nederland aan voldoen om Holland Varken te heten. Eind september zal een uitgewerkt voorstel in CoViVa worden besproken.

Vooralsnog wordt er geen definitief besluit genomen inzake een eventueel te organiseren varkenshouderijdag. Eerst dient duidelijkheid te ontstaan inzake de criteria rondom Holland Varken.

- Afscheid oud 5.1.2.e CoViVa en 5.1.2.e en 5.1.2.e
Idee is in september afscheid te nemen van 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e maar ook 5.1.2.e en 5.1.2.e. Een ieder wordt gevraagd op de datavoorstellen van 5.1.2.e te reageren, waarbij de voorkeur uitgaat naar vrijdagavond 24 september.

5. Statuten en Reglementen CoViVa en aansluiting nieuwe partners

- Stand van zaken aansluiting Nevedi-en COV leden
5.1.2.e doet verslag van het overleg vanuit voer met POV over een aantal door Nevedi eerder ingebrachte punten, waaronder freeriders, steun achterban voor CoViVa en koppeling Holland Varken aan SecureFeed. Dat was een goed gesprek, maar vervolgbespreking binnen voer heeft nog niet plaatsgevonden. 5.1.2.e vult aan en geeft aan dat het punt m.b.t. latere CoViVa-toetreders

is opgepakt via de governance en geeft aan dat er momenteel een gevoel van stroperigheid ervaren wordt. In dat kader moet ook zijn voorstel gelezen worden die hij in zijn mail van maandag jl. (zoals verwoord in cover bijlage 5) is bedoeld om een slag te kunnen maken door de geledingen in hun kracht te zetten. 5.1.2.e geeft aan dat deze mail later deze vergadering aan de orde komt na afronding van de besluitvorming over de governance.

N.a.v. de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 1) 5.1.2.e geeft aan in principe voorstander te zijn van koppeling van Holland Varken aan SecureFeed, maar dan moeten de voordelen evident zijn en goed uitlegbaar. Over voedselveiligheid geen discussie, die moet te allen tijde goed geborgd zijn. Maar koppeling met SecureFeed mag niet leiden tot uitsluiting. Probleem zit bij de zelfmengers en dat aantal is groeiende. Als daar sprake is van kostprijsverhoging zonder dat dat goed uitlegbaar is o.b.v. voedselveiligheid, zal koppeling wel op problemen stuiten. Ook is het belangrijk dat buitenlandse systemen ook erkend kunnen worden, zodat niet bij voorbaat buitenlandse voerbedrijven worden uitgesloten.
 - 2) 5.1.2.e zou graag een intentie willen horen om dit aspect op te lossen, het gaat om veiligheid en het dichten van gaten. Dat heeft bij zuivel goed gewerkt. Afgesproken wordt dat er de komende maand tussen POV en Nevedi tot een afspraak gekomen wordt. Bij het gesprek zal ook een COV-vertegenwoordiger aangesloten worden.
 - 3) 5.1.2.e geeft aan dat alle COV-leden achter CoViVa staan en aan willen sluiten. 5.1.2.f is geen lid van COV en COV heeft aangegeven dat een eventueel lidmaatschap alleen mogelijk is als ook 5.1.2.f CoViVa omarmt. Daar is nog geen sprake van. 5.1.2.e geeft aan dat het belangrijk is om, na afronding governance, 5.1.2.f schriftelijk uit te nodigen voor CoViVa.
- Concept statuten en onderliggende reglementen
5.1.2.e geeft een toelichting en verontschuldigt zich voor het later nasturen van een van de documenten. De documenten worden vervolgens doorgelopen en er worden de volgende opmerkingen gemaakt.
 - 1) 5.1.2.e geeft aan enkele dagen nodig te hebben om de juristen van de bank de gelegenheid te geven de laatste wijzigingen te beoordelen. Ze verwacht geen problemen. Uiterlijk eind van de volgende week zullen eventuele opmerkingen doorgegeven worden.
 - 2) Er zijn geen opmerkingen m.b.t. statuten, samenwerkingsafpraak, reglement en coalitieovereenkomst nieuwe partijen. Deze zijn akkoord. M.b.t. de coalitieovereenkomst wordt door 5.1.2.e opgemerkt dat het van belang is dat e.e.a. niet alleen nu helder is voor een ieder, maar ook over enkele jaren. In dat kader stelt hij art. 2.10.2 van de coalitieovereenkomst initiatiefnemers aan de orde. De bepaling m.b.t. tegenstrijdig belang geldt blijkbaar alleen voor de banken. Dan is het wijs om die bepaling ook alleen maar op te nemen in de overeenkomst met de Rabobank en niet op te nemen in de overeenkomst die met de andere coalitiepartijen wordt afgesloten. Aldus wordt besloten.

Onder het voorbehoud van de Rabobank worden de statuten en de onderliggende documenten vastgesteld. Het proces kan nu worden doorgezet en de statuten kunnen naar de notaris.

6. Criteria ketenconcepten en meerjarenbegroting CoViVa

- Criteria Ketenconcepten
5.1.2.e geeft een toelichting. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:
 - 1) Het gaat nu om een aantal basiszaken voor ketenconcepten. Als voorbeeld de individuele registratie van dieren op basis van eartags. Daarmee geef je een enorme boost aan Holland Varken. 5.1.2.e geeft aan daar in beginsel voorstander van te zijn, maar dat goed beseft moet worden dat er al voorlopers zijn die al werken met eartags. Maar dat betekent niet dat anderen dat niet kunnen doen.
 - 2) Er worden vragen gesteld m.b.t. het voorstel over de relatieve verdeling van de middelen. Zoals het er nu staat, lijkt het of het budget al is verdeeld. Dat kan niet de bedoeling zijn. In dat kader verwijst 5.1.2.e naar de werkwijze van de MIF. Daar is het losgezet van de bedrijven en hun commerciële belang.
 - 3) 5.1.2.e geeft aan dat ketenconcepten essentieel zijn, maar dat je in dat kader moet oppassen met het delen van kennis. Dit wordt niet door iedereen gedeeld. Als je geen kennis wilt delen,

prima, maar dan moet je ook geen aanspraak willen maken op collectieve middelen en zou je alles in eigen beheer moeten ontwikkelen.

4) Wie bepaalt wat vertrouwelijk is?

5) 5.1.2.e is van mening dat ketenconcepten die een beroep doen op middelen van CoViVa in ieder geval dienen zorg te dragen dat er een eerlijke positie voor de boeren is en stelt voor om als voorwaarde op te nemen dat marktclusters van boeren binnen het ketenconcept als basisvoorwaarde geldt. 5.1.2.e stelt daarop dat een eerlijke positie moet gelden voor alle partners en dat voorkomen moet worden dat er een vetorecht komt voor POV alleen. Wat wel een optie is om als voorwaarde op te nemen dat partners in het ketenconcept allen CoViVa lid moeten zijn om voor de collectieve middelen in aanmerking te komen. Aldus wordt besloten.

6) 5.1.2.e stelt voor om punt 6 te schrappen m.b.t. vertegenwoordiging uit elke geleding (voer, boer, slacht). Genetica is ook een belangrijke geleding en is binnen bepaalde concepten zelfs een voorwaarde.

7) 5.1.2.e verzoekt de subsidievoorwaarden nog iets meer uit te werken en geeft aan dat er een nieuw voorstel komt, waarbij de opmerkingen vanuit deze vergadering worden meegenomen en dat, waar relevant, ook genetica wordt betrokken, zonder exclusiviteit voor Topigs. Aldus wordt besloten.

- Concept Meerjarenbegroting

5.1.2.e geeft een presentatie waarin hij voorstellen doet voor een sluitende meerjarenbegroting. Daarbij is de volgende lijn gevolgd

1) Als alle voorgenen acties in het actieplan worden opgeteld, is er meer cash nodig de komende 4 jaar dan de beschikbare middelen (8 miljoen euro) die in het plan worden genoemd. In het actieplan is aangegeven dat naast CoViVa-middelen er ook afzonderlijke middelen van private partners worden ingezet, maar de verdeling ervan is niet (altijd) duidelijk weergegeven. Ook is aangegeven dat zoveel mogelijk gebruik gemaakt moet worden van publieke fondsen.

2) Er zijn ook minder dan 8 miljoen euro aan cashmiddelen beschikbaar, omdat de bijdrage van de Rabobank inclusief BTW is, waardoor er circa 7 ton minder beschikbaar is.

3) Er is eerst gekeken naar de huidige cashbehoefte. Sinds medio 2019 zijn er immers diverse ontwikkelingen geweest op basis waarvan behoeftes veranderd (kunnen) zijn. Deze cashbehoefte is gebaseerd op de in CoViVa besproken jaarplannen en concept meerjarenbegrotingen per spoor. Er is zoveel mogelijk rekening gehouden met de opmerkingen die daartoe door de leden zijn gemaakt, bijvoorbeeld met het door allen onderschreven belang van ketenconcepten.

4) Vervolgens is gekeken waar er reële mogelijkheden liggen om nog externe middelen aan te boren. Deze worden gezocht door het benaderen van farmaceuten voor medefinanciering van het meerjarig PRRS-project (inzet 4 ton), door het PRRS project binnen Topsectoren te brengen (inzet ook 4 ton), de Partners in Business subsidie met inzet om jaarlijks tenminste 1 project gehonoreerd te krijgen (totaal 1,050 miljoen) en 500k inzet vanuit LNV programma Verduurzaming Dierlijke Producten.

5) Vervolgens wordt een beroep gedaan op alle ketenpartners om het resterende 'gat' te dichten, waarbij specifiek gevraagd wordt aan:

- De Rabobank om m.b.t. gezonde leefomgeving garant te willen staan voor een eventueel te kort binnen de stichting OBV m.b.t. innovatiekosten en de opgenomen voorziening (max. 432k).
- De geleding voer om m.b.t. sporen circulariteit en klimaat er geen verrekening binnen de voergeleding plaats te laten vinden m.b.t. de PPS Next Level Mestverwaardig (300k) en dat er geen ruimte is voor financiering NCM voor de komende jaren vanuit CoViVa middelen.
- POV en Topigs om m.b.t. spoor gezondheid en welzijn geen aanvullende zaken te schrappen, aangezien er al fors wordt ingezet wordt op extra financiering via Topsectoren en farmaceuten. Dat POV in dit kader wel gevraagd wordt 2 ton extra in te leggen (50k) per jaar voor voorgenen onderzoek binnen Topsectoren.
- De geleding slacht om de volgende zaken te accorderen:

- De voorgenomen post communicatie Holland Varken (300k) te financieren vanuit de CBS gelden.
- De post IT-infrastructuur vanuit CoViVa middelen te verlagen van 1,5 miljoen naar 0,5 miljoen.
- De post ketenconcepten naar 2,5 miljoen euro te brengen. In het actieplan was hiervoor 1 miljoen gereserveerd en in kader van de jaarplannen is eerder dit jaar 3 miljoen euro gevraagd.
- LNV te vragen garant te willen staan voor 1 miljoen euro aan middelen. Dit kan via cash bijdrage, maar kan ook door een gezamenlijke inspanning om meer of andere publieke fondsen te benutten dan in de meerjarenbegroting is meegenomen.

5.1.2.e benadrukt dat bovenstaande een inspanning vraagt van elke partner en dat dit een voorstel is, waarbij nog geen afstemming heeft plaatsgevonden met elke partner aan tafel. Het is gebaseerd op een eerder verzoek om een voorstel te presenteren. De komende maand moet dan benut worden om het voorstel in eigen geleding te bespreken, zodat we binnenkort een gedragen meerjarenbegroting hebben naast goedgekeurde governance documenten. Hierbij geldt dat er is uitgegaan dat CoViVa de BTW zal kunnen verleggen en dat het lukt om de extra financieringsbronnen te benutten. Beiden zijn niet zeker en nadere besluitvorming is nodig indien blijkt dat deze aannames geen werkelijkheid worden. Dit heeft nu geleid tot het volgende concept voorstel voor inzet van de CoViVa-middelen, uitgaande van 7,3 miljoen euro beschikbare cashmiddelen

- Gezonde Leefomgeving: 275.000 euro
- Circulariteit en klimaat: 895.000 euro
- Robuuste en Gezonde Varkens: 855.000 euro
- Markt en Ketensamenwerking: 3,9 miljoen euro
- Ondersteuning: 1,25 miljoen euro.
- Onvoorzien: 125.000 euro.

Naar aanleiding van de presentatie worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Complimenten voor de creatieve insteek en de voorgestelde oplossing. We lijken nu toch te koersen op een gedragen meerjarenbegroting.
- 5.1.2.e geeft aan nog wel een aantal opties te zien, waaronder het onderbrengen van een aantal IT-zaken via revolverende fondsen. Vraag is dan wel wie deze gaat aflossen. Het nu gepresenteerde voorstel is voor 5.1.2.e acceptabel als vertrekpunt.
- 5.1.2.e geeft aan weinig ruimte te zien voor het voorstel om als Rabo garant te staan voor de innovatiekosten OBV en de voorziening. 5.1.2.e benadrukt hierbij dat het maximaal om 432k gaat, maar dat de kans dat dit daadwerkelijk nodig is niet hoog wordt ingeschat.
- 5.1.2.e geeft aan dat extra middelen vanuit de POV middels het AVV-traject lastig is, maar dat er vanuit POV andere opties zijn via het in te richten Varkensfonds met middelen vanuit de verkoop van de onderzoekslocaties Raalte en Sterksel. Er wordt daartoe nu een reglement opgesteld, waarin opgenomen wordt dat besteding van de middelen in lijn moet liggen met het actieplan CoViVa, sporen 4 en 5. Ook wordt door 5.1.2.e aangegeven dat er nu weer gesproken wordt over het versneld afschrijven van stallen, waardoor ook middelen vrijkomen.
- 5.1.2.e vindt de voorgestelde lijn prima, maar de weg om via de farmaceuten geld op te halen is alleen acceptabel als farmaceuten geen invloed krijgen in de in te slagen koers. Onafhankelijkheid dient altijd geborgd te zijn.
- 5.1.2.e geeft aan het een uitstekende presentatie te vinden en dat we nu dichter bij elkaar zitten dan we ooit gedaan hebben en doet een beroep op een ieder om deze lijn te omarmen. We hebben samen het actieplan vastgesteld en aangeboden aan de minister en zijn nu ook samen verantwoordelijk om de ontstane knelpunten m.b.t. de middelen op te lossen. 5.1.2.e sluit zich hierbij aan.
- 5.1.2.e en 5.1.2.e vragen zich af of nu met het schuiven van miljoenen en schrappen van grote posten de ambities wel gerealiseerd kunnen worden. 5.1.2.e geeft hierop aan dat dit

een terechte vraag is, maar dat een in zijn ogen evenwichtig beroep gedaan wordt op elke geleding om een steentje bij te dragen om tot een gedragen oplossing te komen.

Afgesproken wordt dat een ieder de voorstellen in eigen geleding bespreekt en in de volgende vergadering aangeeft of de voorgestellen al dan niet gedragen worden. M.b.t. liquiditeit van CoViVa worden 5.1.2.e gevraagd op korte termijn met een oplossing te komen en worden daartoe gemandateerd.

7. Landelijke Pilot gebiedsgerichte aanpak stallen en mest Achterhoek

De vergadering stemt in met het verzoek om vanuit CoViVa maximaal 100k beschikbaar te stellen, waar nodig, voor pilotprojecten in de Achterhoek en Noord-Brabant, waarbij de inzet is om een groot deel hiervan 'in-kind' te leveren via inzet van NCM op basis van de CoViVa bijdrage van 50k in 2021 voor NCM en de voorwaarde daarbij dat die middelen benut worden voor activiteiten CoViVa. 5.1.2.e vraagt hierbij of dit kan binnen de begroting van 2021. Dit is het geval, maar er zijn geen middelen hiervoor begroot in het voorstel meerjarenbegroting welke bij het vorige agendapunt is behandeld. Mogelijk kan financiering van de pilots op andere wijze plaatsvinden, maar dat is niet zeker en de CoViVa bereidheid is nu nodig om de volgende stap te maken.

8. Rondvraag

Qua bereikbaarheid is dit een prima locatie in Beers, maar het geluid is storend. Daarom verzoek om bij een volgende fysieke vergadering voor een andere locatie te kiezen. Ook wordt voorgesteld, indien mogelijk, ook online te vergaderen, bijvoorbeeld afwisselend fysiek en online. De volgende vergadering vindt online plaats.

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Bijlage 3Verslag van de vergadering Stuurgroep 'Stallen en Mestverwerking' d.d. 15 juli 2021

Aanwezig:

5.1.2.e (POV, 5.1.2.e 5.1.2.e (LNV), 5.1.2.e (provincie Gelderland), 5.1.2.e (Rabobank), 5.1.2.e (Nationaal Groenfonds), 5.1.2.e (provincie Noord-Brabant), 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (NCM), 5.1.2.e (Agrifirm), 5.1.2.e (Rabobank; agendapunt 7) en 5.1.2.e (provincie Gelderland)

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en schetst kort het doel van het overleg. Binnen CoViVa zijn 4 stuurgroepen ingesteld die de uitvoering van het actieplan op onderdelen aansturen. Formele start is in september als van alle gedeelten helder is wie deelneemt.

2. Kennismaking

De deelnemers stellen zich voor. De diervoedersector zal in september de vertegenwoordigers vaststellen. 5.1.2.e zit er daarom nu namens Agrifirm. Vanuit Gelderland wordt aangegeven nu met 2 personen deel te nemen, ook vanwege de actualiteit omtrent de voorgenomen regio initiatieven (agendapunt 9). Er zal nog definitief bepaald worden wie aansluit, ook namens Overijssel. Ook Noord-Brabant en Limburg hebben samen een vertegenwoordiger. Ook dat zal nog onderling goed worden afgestemd. Vanuit LNV zal waarschijnlijk 5.1.2.e als 5.1.2.e verantwoordelijk voor stallen aansluiten en vanuit de directie PAV zal nog bepaald worden 5.1.2.e zal aanschuiven voor mestverwerking. 5.1.2.e neemt in deze vergadering de honneurs namens beide directies waar. Vanuit de vergadering wordt het belang van aansluiting van VNG benadrukt. Zeker bij regionale pilots is dit essentieel. 5.1.2.e zal met 5.1.2.e (bestuurslid VNG, verantwoordelijk voor de intensieve veehouderij) afstemmen of en zo ja wie vanuit VNG gaat deelnemen.

3. Berichten van verhindering

Er zijn geen berichten van verhindering.

4. Taakstelling Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

5.1.2.e schetst de hoofdlijn m.b.t. de taakstelling en gaat in op de sanering en de definitieve resultaten ervan. Sanering is onderdeel van het actieplan en was een regeling gebaseerd op geur. Later zijn in kader van klimaat (Urgenda) en stikstof middelen toegevoegd. Ondanks de krimp van de varkensstapel (circa 7%) is mestverwerking (centraal en op bedrijven) noodzakelijk. Een integrale aanpak van stallen en mestverwerking is voor de varkenshouderij de basis om te voldoen aan klimaat- en stikstofdoelen. Hierbij is het voornemen daar CoViVa fondsen voor in te zetten, als blijkt dat deze meerwaarde hebben t.o.v. reeds bestaande regelingen. Sinds het aanbieden van het actieplan medio 2019 zijn er op dat vlak diverse ontwikkelingen gaande. Een van de eerste acties die in het kader van het actieplan is opgepakt, is de verkenning van de mogelijkheden van een Nationale Mestcoöperatie. Een stuurgroep van CoViVa (inclusief LNV en POV) en AgriNL heeft echter geconcludeerd dat zo'n nationale coöperatie te weinig meerwaarde heeft, maar dat regionale coöperaties een sleutelrol kunnen spelen. Daarbij is het wel nodig dat er een integrale aanpak is gebaseerd op een optimale samenwerking tussen Rijk, regio (provincies en gemeentes) en sector. Voorts vormen de aanbevelingen van de Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen een belangrijke basis. Het is cruciaal dat daar nu voortvarend stappen in worden gezet.

N.a.v. deze toelichting wordt opgemerkt dat er al veel loopt. Het is belangrijk dat we doelgericht te werk gaan, scherp weten waar we op koersen en de tussenliggende resultaten monitoren, zodat successen in beeld zijn en tegelijkertijd in beeld is wat er nog moet gebeuren. In dat kader zijn er nu verschillende activiteiten ontplooid, onder regie van LNV, om duurzaamheidsplannen te monitoren. Het is belangrijk dat we geen dubbel werk doen en ook dat er gedragen kpi's worden vastgesteld. In de volgende vergadering zal dat besproken worden en zal inzicht gegeven worden in de werkzaamheden tot nu toe.

5. Wat is er tot nu toe gebeurd?

- Subsidie Brongerichte Aanpak Stalsystemen (Sbv)

5.1.2.e geeft een toelichting. Binnen de Sbv is er een innovatiemodule en een investeringsmodule. Deze laatste is nog niet opengesteld voor de varkenssector. De innovatiemodule zit nu in de afwikkeling van de tweede openstelling. In de eerste openstelling zijn 10 van de 22 initiatieven gehonoreerd. De derde openstelling is eind dit jaar voorzien. Er is een evaluatie uitgevoerd van de eerste openstelling met de intermediairs. Hiervan is een evaluatieverslag gemaakt, maar deze is nog niet met CoViVa gedeeld.. Er wordt nog een evaluatie voorzien waarbij CoViVa betrokken zal worden. Relevante bevindingen worden meegenomen bij de derde openstelling.

5.1.2.e geeft aan dat hij het evaluatieverslag van de eerste ronde wel heeft gezien. Het ging met name om praktische uitvoeringsknelpunten. Naar zijn mening vergt een integrale aanpak dat ook mestopslagen meegenomen moeten worden en vraagt zich af of op dat punt een verandering te verwachten is. 5.1.2.e geeft aan dat dat punt bekend is bij LNV, maar kan niet aangeven of en wanneer dat aspect wordt meegenomen. Dat zal ze nagaan. Tevens geeft ze aan dat er in de Sbv inmiddels ruimte is voor subsidie voor sensor- en datasystemen.

- Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen

5.1.2.e schetst de hoofdconclusies van de rapportage die begin februari is aangeboden aan LNV en I&W. Op donderdag 22 juli is er een bestuurlijk overleg over de voortgang omtrent de uitwerking van de adviezen van de Taskforce. 5.1.2.e geeft aan dat hierbij ook de aangenomen motie Lodders een rol speelt: het werken met een innovatiegezant en dat e.e.a. ook afhankelijk is van wensen van het nieuwe kabinet. Ook is er een overleg geweest van LNV en I&W, waarbij ook 5.1.2.e was betrokken, om verder invulling te geven aan sensor- en datasystemen. 5.1.2.e geeft hierbij aan dat dit een belangrijk onderwerp is en verzoekt dit onderwerp voor de volgende keer te agenderen. Het is belangrijk dat er helderheid aan de markt wordt gegeven m.b.t. technische specificaties en vergunningverlening. Dan breng je innovatie in een stroomversnelling. Er is een werkgroep die hier mee aan de gang gaat. Ook hier is het belangrijk dat VNG betrokken wordt. Er zijn mogelijkheden via de crisis- en herstelwet om nu al actief met metingen aan de slag te gaan in de praktijk. Bij de uitwerking van de adviezen van de Taskforce zou de bestaande Taskforce Stallen in Noord-Brabant ook betrokken kunnen worden om voortgang te realiseren.

5.1.2.e geeft aan dat hij bezig is met een overzicht van perspectievolle stalsystemen. Dat overzicht is weliswaar nog niet compleet, maar al wel bruikbaar voor inzicht. Wel constateert hij dat er (te) weinig gebruik gemaakt wordt van elkaars leerervaringen. Hij is dan ook een voorstander van samenwerking tussen de Brabantse Taskforce en het landelijke regieorgaan. Ook geeft hij aan dat er in Brabant gewerkt wordt aan een project "Brabant Bemest Beter", waar ook NCM een actieve rol speelt. 5.1.2.e zou graag zien dat deze

Stuurgroep Stallen en Mestverwerking voor wat betreft de varkenssector een actieve rol hierin gaat spelen.

- Roadmap Stallen en Mestverwaarding

De eerder genoemde Stuurgroep Nationale Mestcoöperatie heeft een Roadmap Versterking Mestketen Varkenshouderij opgesteld. De roadmap benoemt concrete acties met verantwoordelijkheden. De acties moeten nog wel weggezet worden in de tijd, maar dat is mede afhankelijk van de verdere invulling van het mestbeleid. De roadmap dient ook het belangrijkste onderdeel te zijn van de routekaart die in kader van klimaatakkoord opgesteld dient te worden per sector. Er zijn 2 belangrijke conclusies getrokken:

- i. Belangrijk is een integrale benadering van stallen en mestverwerking, om doelen m.b.t. stikstof en klimaat te kunnen halen. De wijze van scheiding van mest en/of frequente afvoer van mest uit stallen is bijvoorbeeld mede bepalend voor de verlaging van emissies, maar vooral opbrengst biogas bij vergistingsprocessen.
- ii. Er zal een optimale samenwerking nodig zijn tussen Rijk, regio (decentrale overheden) en sector om bijvoorbeeld versnippering te voorkomen. Mede op basis van deze conclusies is de stuurgroep Stallen en Mestverwerking samengesteld.

- Stuurgroep Next Level Mestverwaarding

5.1.2.e geeft een presentatie, waarin ook de activiteiten van deze stuurgroep zijn meegenomen. Dat komt bij het volgende agendapunt aan de orde.

6. Schets situatie op de mestmarkt met doorkijk naar 2030

Naar aanleiding van de presentatie van **5.1.2.e** worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- **5.1.2.e** geeft aan dat de Hoeve Innovatie een goed voorbeeld is van een bronaanpak van emissies gecombineerd met monovergisting.
- Is de prijskant van kunstmest ook relevant? Naar de mening van **5.1.2.e** niet en is deze relatief klein. **5.1.2.e** geeft aan dat een hogere kunstmestprijs wel meer vraag naar dierlijke mest genereert.
- Er is onzekerheid m.b.t. ontwikkeling van de veestapel de komende jaren.
- Er wordt in de presentatie aangegeven dat de mest van melkkoeien regionaal afgezet dient te worden. Dan is wel de vraag hoe groot de regio is gedefinieerd.
- **5.1.2.e** wil een algemeen punt maken. Er wordt al veel gedaan om mestverwerking te stimuleren. De ervaring leert nu dat de meest bepalende factor voor succes de 100% garantie is dat volumes ook daadwerkelijk geleverd worden, gezien de hoogte van de investeringslast. Hij pleit voor een goede gezamenlijke visieontwikkeling met de vraag welke stimuli daarvoor ingezet kunnen worden.

7. Uitrol Stallen

5.1.2.e van het Nationaal Groenfonds geeft een presentatie, waarin hij ingaat op de taak en werkwijze van de organisatie als ook de bestaande fondsen: klimaatfonds en investeringsfonds duurzame landbouw. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Kunnen varkenshouders die investeren volgens de actielijnen van het actieplan vitalisering varkenshouderij gebruik maken van genoemde fondsen. Dit kan. M.b.t. stallen met bronaanpak van emissies lijkt het erop dat die volledig voldoen aan de criteria van het klimaatfonds. Er kan ook gebruik gemaakt worden van het investeringsfonds duurzame landbouw, mits er sprake is van integrale omschakeling.
- Een van de adviezen van de Taskforce Verdienvermogen is dat er een transitiefonds nodig is. Nu is er nog sprake van achtergestelde leningen, waarbij het nadeel is dat de

ondernemer failliet is als het misgaat. Er is echter eerder een soort garantstelling nodig en pleidooi is dat hier wat aan gedaan wordt. 5.1.2.e geeft aan dat er binnenkort een werkkapitaalregeling met borgstelling landbouw komt, maar ook dat is geen garantieregeling. M.b.t. garantstelling zou er misschien een rol voor CoViVa weggelegd kunnen worden. Insteek zou dan moeten zijn dat er eerst zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van bestaande fondsen en dan richten op het 'gat' wat overblijft.

- 40-60% o.b.v. achtergestelde lening kan helpen, maar je zult altijd subsidies nodig hebben, waarbij je snel tegen staatssteunregels aan zult lopen. Dat wordt door 5.1.2.e bevestigd. Eerst moeten de subsidiabele kosten bepaald worden en van het totaal investeringsbedrag worden afgetrokken.
- Vanaf september is er ook subsidie mogelijk voor advieskosten. Het is wel bijzonder dat dit aan het einde van het traject mogelijk is en niet bij aanvang.

De bevindingen worden ingebracht in CoViVa eind juli, waar een discussie zal moeten plaatsvinden over de inrichting van het CoViVa fonds. Het heeft geen zin om een fonds voor CoViVa in te richten, waarbij de voorwaarden minder aantrekkelijk zijn dan die van bijvoorbeeld het klimaatfonds voor de uitrol van stallen. Fondsen moeten niet met elkaar concurreren, maar elkaar versterken.

Bouwkosten en vergunning verlening

De POV notitie wordt door 5.1.2.e toegelicht. Als gevolg van corona en de verstoring van de logistiek en vraag zijn de bouwkosten nu structureel veel hoger. Dit geldt m.n. voor de materiaalkosten (hout en metaal bijvoorbeeld zijn fors duurder dan voorheen). Dit remt de innovatie. Een ieder onderkent dit en dit aspect zal op diverse plekken ter sprake worden gebracht. Bij subsidieregelingen waar de onrendabele top wordt gefinancierd dient hier terdege rekening mee te worden gehouden. In de volgende vergadering zal het onderwerp opnieuw geagendeerd worden om hier over door te praten, omdat de tijd hiervoor nu ontbreekt.

8. Mestverwerking

5.1.2.e geeft een toelichting. Er is op basis van de klimaatenvolpe 33 miljoen euro gereserveerd en in kader van stikstofbeleid nog eens 15 miljoen euro. Er wordt momenteel een subsidieregeling uitgewerkt door LNV gericht op het produceren van eindproducten die ingezet kunnen worden als kunstmestvervanger. Begin deze week is er een overleg geweest met stakeholders, waaronder POV en NCM. De presentatie die hier is gegeven, zal rondgestuurd worden. 5.1.2.e vraagt of het klopt dat deze regeling alleen opengesteld wordt voor subsidie voor nieuwe mestverwerkingsinitiatieven. Dit is niet het geval, er zijn ook middelen voor versterking van bestaande initiatieven die aan de criteria voldoen.

9. Proeftuin gebiedsgerichte aanpak verduurzaming varkenshouderij in de Achterhoek

5.1.2.e geeft een toelichting op de bijgevoegde concept aanpak. De provincie Gelderland heeft aangegeven met deze pilot verder te willen. Er is contact opgenomen met LNV en vragen zullen worden beantwoord. Ook is contact opgenomen met Rabobank Noordoost Achterhoek (NOA). Hier is nog geen reactie op gekomen. 5.1.2.e biedt aan hier ondersteuning te willen verlenen. 5.1.2.e geeft aan dat er ook initiatieven lopen in Noord-Brabant en dat het goed is dat CoViVa daar ook een actieve rol speelt, zodat krachten gebundeld worden. Hij geeft aan de aanpak in de Achterhoek een goede te vinden. Uitwisseling van ervaringen tussen provincies is erg belangrijk. De verdere uitwerking zal voor de volgende vergadering worden geagendeerd.

10. Datum volgende vergadering

Er zal een datumbriefje verstuurd worden voor een bijeenkomst begin oktober.

11. Rondvraag

- 5.1.2.e spreekt zijn verbazing uit over de vele initiatieven en besprekingen die er zijn, inclusief fondsen. Het is van belang dat het voor varkenshouders die willen investeren volstrekt duidelijk is waar hij dan terecht kan. Daar moet aandacht aan worden besteed.
- 5.1.2.e geeft aan dit een nuttige vergadering te vinden. Goed dat er afstemming is tussen rijk, regio en sector. Hij onderstreept het belang van een integrale aanpak van stallen en mestverwerking. Dat is ook een aandachtspunt voor LNV. De beleidsterreinen vallen onder verschillende directies. Dat is niet erg, zo lang er maar sprake is van goede afstemming daarbinnen en ook met en tussen provincies. In het kader van de Taskforce Stallen in Noord-Brabant wordt er gestart met studiegroepen van ondernemers met investeringsplannen, waarbij voorlopers in contact worden gebracht met deze groep. ZLTO en HAS zijn hierbij betrokken en het zou goed zijn als de verbinding wordt gezocht met POV en CoViVa voor investeringen in de varkenshouderij. 5.1.2.e zal daartoe na zijn vakantie contact opnemen met 5.1.2.e
- 5.1.2.e geeft aan dat zij de vergadering als positief heeft ervaren. Zowel de voorbereiding via de stukken als het leiden van de vergadering waren professioneel. Gelderland blijft graag betrokken.

12. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

Bijlage 4Verslag van de vergadering Stuurgroep 'Circulariteit en Klimaat' d.d. 8 juli 2021

Aanwezig:

5.1.2.e (Nevedi, 5.1.2.e 5.1.2.e (Cargill), 5.1.2.e (Voergroep Zuid),
5.1.2.e (ABZ Diervoeding), 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (Topigs Norsvin), 5.1.2.e
(VION Food), 5.1.2.e (LNV).
5.1.2.e en 5.1.2.e (WUR) (gasten).

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en schetst kort het doel van het overleg. Binnen CoViVa zijn 4 stuurgroepen ingesteld die de uitvoering van het actieplan op onderdelen aansturen. Formele start is in september als van alle geledingen helder is wie deelneemt. Omdat de prioriteiten voor onderzoek binnen de PPS Vitale Varkenshouderij moeten worden bepaald om de voortgang niet te vertragen, vindt deze stuurgroep in voorlopige samenstelling nu plaats.

2. Kennismaking

De deelnemers stellen zich voor. De diervoedersector zal in september de vertegenwoordigers vaststellen. Binnen LNV zijn recent enkele functiewisselingen doorgevoerd en volgt in augustus de definitieve bemensing. Elke stuurgroep heeft zelf de mogelijkheid om, indien gewenst, extra leden buiten de genoemde geledingen te betrekken. Er wordt geopperd om iemand vanuit de circulaire grondstoffen te betrekken. Dit kan eventueel ook via expertgroepen. Hierover zal later worden besloten als ook bekend is welke veevoerb企业n zich definitief bij CoViVa aansluiten.

3. Berichten van verhindering

5.1.2.e (POV) en 5.1.2.e (Rabobank) zijn verhinderd.

4. Taakstelling Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

5.1.2.e geeft een toelichting op de achtergrond en de bijgevoegde documenten. Afspraak is dat de geleding voer trekker is van de stuurgroep "Circulariteit en Klimaat". In september zal er een kort taakdocument geagendeerd worden voor de stuurgroep. Bedoeling is dat de stuurgroep de activiteiten coördineert die betrekking hebben op de actielijnen 2 en 3 van het actieplan CoViVa, waarin ook de afspraken uit het Klimaatakkoord die betrekking hebben op de varkenssector zijn opgenomen. Echter die zaken die betrekking hebben op brongerichte aanpak van emissies via stallen en mestverwerking worden in een aparte stuurgroep opgepakt.

N.a.v. de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e vraagt naar de activiteiten m.b.t. energie. Alle emissiewinst die de landbouwsector maakt m.b.t. energie worden niet als 'winst' voor de landbouwsector erkend, gezien de internationale afspraken die gemaakt zijn. Deze worden toegerekend aan de energiesector. Het is wel belangrijk dat deze winst zichtbaar gemaakt wordt als inspanning van de sector. Ook is deze op bedrijfsniveau te benutten, bijvoorbeeld via systematiek zoals bij carbon credits. De Rabobank is daar ook mee bezig.
- De CO2-footprint is een instrument voor de sector waarin alle emissies, in binnen- en buitenland, die gepaard gaan met de productie van (in ons geval varkensvlees) worden meegewogen. Dit is een instrument die we ook marketingtechnische goed kunnen benutten.

5. Projecten Circulariteit

Begin juni zijn de bijgevoegde conceptvoorstellen m.b.t. onderdeel circulariteit besproken tussen projectleider (5.1.2.e) en 5.1.2.e en 5.1.2.e . Daarnaast is door 5.1.2.e ook afgestemd met een aantal personen uit zijn achterban. De opmerkingen zijn nog niet verwerkt, omdat 5.1.2.e nu met vakantie is. 5.1.2.e geeft daarom nu een toelichting:

- De eerder gemaakte opmerkingen zijn:
 - i. A: Definitie methodiek en trends
 - 1. M.b.t. de trendanalyse op pagina 3: Bij deze trendanalyse wordt gebruik gemaakt van de definities en methodieken die in PPS 'kringlooptoets' worden beschreven. We moeten voorkomen dat er op verschillende plekken gewerkt wordt aan de definities. Afspraak is dat deze alle in de PPS Kringlooptoets worden opgepakt.
 - 2. Van belang om in deze studie ook scenario mee te nemen dat er steeds minder reststromen op de markt komen. Er zijn initiatieven bij o.a. Cosun en brouwerijen om hun reststromen (bv. Pulp en Bierbostel) nog verder te verwerken. Op die manier ontstaat er een reststroom die niet meer geschikt is voor veevoer, maar slechts nog voor de vergister.
 - ii. B: Benutten human inedible grondstoffen
 - 1. P2: B 1.1. Inventarisatie van mogelijkheden om het aandeel human inedible grondstoffen in het varkensvoer te verhogen: Als onderdeel van deze activiteit zou ook een goede voederwaardeschatting/evaluatie moeten worden gedaan. Anders kunnen deze grondstoffen nooit goed doorgerekend worden naar nutritionele waarde voor het varken.
 - 2. P. 3: Haalbaarheid gebruik PAP's in varkensvoer: Hierbij is het van belang niet alleen te kijken naar de samenwerking met de PPS Circulaire Bio-economie, maar ook naar het project F4F. Daar wordt ook onderzoek voorzien naar PAP's en het verbeteren van toepassing in voeders door middel van technologische behandelingen. Van belang dat hier een ilnk wordt gelegd om ervoor te zorgen dat de projecten complementair zijn en niet overlappen.
 - 3. Laagwaardige biomassa: Van belang om deze goed te definiëren. Wat we verstaan we hieronder? Hier aansluiten op de definities die voortkomen uit het betreffende project in de PPS Kringlooptoets.
 - iii. C.: Type varken, gezondheid, welzijn & gedrag van het dier
 - 1. P. 3; In beeld brengen van eisen aan het toekomstige genotype varken i.c.m. de toekomstige grondstoffen en nutriënten in varkensvoer. De volgorde van activiteiten in dit project zou moeten worden gewijzigd: Dit project kan pas goed gedefinieerd worden zodra bekend is:
 - a. hoe de toekomstige voeders eruit gaan zien
 - b. wat dit betekent voor de varkenspopulatie
 - c. en als hier negatieve effecten worden verwacht dan zou het logisch zijn om dan te gaan kijken hoe deze via genetica, voer, management opgelost kunnen worden. Dus activiteit 1.1 moet na 2.3 of 2.4 gezet worden. Dan zou ook logisch zijn om een Go – No go beslissingsmoment in het project te bouwen. Uit de activiteiten 2.1 en 2.3 rolt mogelijk een onderzoeksvoorstel, maar de uitkomst kan ook zijn dat het huidige varken goed in staat is om toekomstig voeders efficiënt te verteren of dat er zoveel vragen zijn dat dit nooit in 1.5 jaar onderzoek uitgevoerd kan worden
 - 2. Fokdoelen worden toch bepaald op productie en bv. vleeskwiteit? Kan de genetica van het varken passend worden gemaakt aan het voer? Sturen middels

fokprogramma's duurt immers altijd te lang om op veranderende grondstofeisen in te spelen. Van belang om hier in de voorbereiding van dit project de mening van Topigs voor op te halen.

3. Kosten: Gelet op de opmerking die gemaakt is bij de activiteiten is het lastig om nu al aan te geven welk type onderzoek (2.4.) nodig is. We zullen er dus rekening mee moeten houden dat de verdeling van budgetten gedurende het project nog moeten worden bijgestuurd

Naar aanleiding van de toelichting en de hierboven eerder genoemde punten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- A: Definitie methodiek en trends
 - Er wordt inderdaad op verschillende plekken gewerkt aan definities en daarom is het goed om deze te bundelen via de PPS Kringlooptoets. 5.1.2.e van Nevedi coördineert dit. Wel van belang is dat dan ook budget verschuift van deze PPS naar de PPS Kringlooptoets en door het gebundeld aan te pakken kan er mogelijk ook budget bespaard worden.
 - Er moet ook een relatie gelegd worden naar circulaire bioeconomie. Is er een overzicht van wat waar gebeurt, om dubbel werk te voorkomen? Hier is vorig jaar aan gewerkt. Een overzicht zal bij de agenda van de volgende keer worden gevoegd en deze kan dan gedurende de looptijd worden aangevuld.
 - Het is ook interessant om nieuwe technologieën te betrekken in het onderzoek gericht op het ontsluiten van producten, waar dat nu nog niet mogelijk is. Dit zou bij punt 3.1 opgenomen kunnen worden.
 - Het is goed om e.e.a. breder te trekken. Wat goed is voor de CO2-footprint hoeft niet goed te zijn voor circulair. Dat komt ook terug in het werkplan CO2-reductie.
- B: Benutten human inedible grondstoffen
 - Dat diermeel weer toegestaan wordt in voer, zolang het niet soorteigen is, is op zich goed, maar er is een risico dat de markt dit niet accepteert. Daarom is enige nuance op zijn plaats. Hierbij moeten we de kennis van Sonac betrekken, anders is het zonde van het geld. Daarom contact opnemen met Darling 5.1.2.e).
 - Wat is het verschil tussen B.1.1 en B.1.2? De eerste is meer algemeen (bijvoorbeeld benutbaarheid van voedingsaspecten) en de tweede is specifiek, met name hoe het dier er mee omgaat.
- C: Type varken, gezondheid, welzijn & gedrag van het dier
 - Hierover moet de projectleider afzonderlijk contact opnemen met Topigs. Dat kan via 5.1.2.e 5.1.2.e geeft aan dat e.e.a. nu verkeerd om staat. Er zijn meer uitdagingen vanuit genetica dan enkel CO2-footprint. Het zou goed zijn om daar met meerdere fokkerijorganisaties over te praten. 5.1.2.e geeft aan dat de volgorde niet anders zou moeten. Het wordt met name gestuurd vanuit de maatschappelijke kant en daar moeten we aan wennen. Afgesproken wordt dat 5.1.2.e een overleg organiseert met 5.1.2.e en 5.1.2.e. Daar is nog voldoende tijd voor, omdat dit onderdeel voor volgend jaar is voorzien.
 - De vraag is of dit de juiste volgorde is om de activiteiten op te pakken. De marktwens is bepalend en van daaruit moet je terug gaan in de keten wat dan nodig is.

De gemaakte opmerkingen zullen doorgegeven worden aan de projectleider. Wel kan er gestart worden met zaken waarover een discussie bestaat, om geen onnodige tijd te verliezen.

6. Projecten Klimaat en Energie

5.1.2.e geeft een toelichting met aanvullingen vanuit 5.1.2.e. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Project CO2-reductie:
 - i. Het is belangrijk om het referentiejaar 1990 scherp te krijgen, daar worden we immers op afgerekend. 5.1.2.e geeft hierbij aan dat data uit 1990 lastig is en dit referentiejaar is van belang voor de landelijke emissies, niet voor de CO2-footprint (keten). 5.1.2.e heeft wel informatie op bedrijfsniveau (o.b.v. NIR) en 5.1.2.e zal bilateraal hiervoor contact met hem opnemen. Mogelijk kan ook Cargill ons helpen. 5.1.2.e geeft hierbij aan dat er wel een aantal aannames mogelijk zijn, maar dan verlies je wel nauwkeurigheid. Vraag is wel of dit in deze PPS meegenomen moet worden of elders. Belangrijk is dat de gegevens breed gedragen worden om discussies hierover te voorkomen. Als je methodiek gelijk houdt, is het wel mogelijk trends over jaren heen te beschrijven.
 - ii. Is de LCA politiek geaccepteerd? ER is geen PEF voor de varkenshouderij en het is de vraag of die er komt, gezien de vele belangen die spelen. Input is belangrijker dan de systematiek. Je houdt altijd discussie over de juiste standaard. Is de LCA methodiek geaccepteerd door de overheid? Het is wel van belang de referentie zo scherp mogelijk te krijgen. Destijds was het aandeel tapioca hoog, wel 40%. Het LEI heeft toch ook wel gegevens over voer en voersamenstelling. Dat kan een leidraad zijn.
 - iii. Ook belangrijk om aansluiting te houden met PBL, in kader van hun werk voor de jaarlijkse KEV (Klimaat- en EnergieVerkenning).
 - iv. Op basis van benchmarking moet worden gekeken waar laaghangend fruit zit. Meer aansluiten bij wat er al is in de sector.
 - v. De vraag is waarom energiegebruik zo hoog op de agenda staat, gezien het relatief lage aandeel en het vrij eenvoudige handelingsperspectief.
 - vi. 5.1.2.e zal zorgen dat de opmerkingen van LNV, na afstemming met haar collega's, per omgaande worden doorgegeven.

Daar waar er geen discussie is, kunnen de activiteiten verder opgepakt worden om geen onnodige tijd te verliezen.

- Klimaat en energie:

De stuurgroep neemt kennis van de documenten. Deze zullen in de volgende vergadering aan de orde komen, waarbij ook de activiteiten van de sectoroverschrijdende werkgroep energie (in kader van Klimaatoverleg) aan de orde komen.

7. Stand van zaken PPS Klimaatperspectief

5.1.2.e geeft een toelichting op de activiteiten binnen deze PPS, met name gericht om de NIR-systematiek en de LCA systematiek te kunnen vergelijken. Hiertoe is een varkensmatrix opgesteld, die veel inzicht geeft in de soorten emissies en waar deze plaatsvinden. De vraag is wat we met deze varkensmatrix willen. Dient hierover gepubliceerd te worden? Dat zal in de volgende vergadering in september aan de orde komen.

8. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering zal in september plaatsvinden en zal fysiek zijn indien de coronaregels dat toelaten. De vergaderingen daarna zullen digitaal plaatsvinden waar dat kan. Dat scheelt een ieder veel tijd.

9. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

10. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 30 september 2021

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: **POV, Nieuwe Kazernelaan 2, Ede**

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
(Topigs, vervanger 5.1.2.e), 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergaderingen en actielijst

Bijlage 1

4. Mededelingen en ingekomen stukken

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e is vanwege privéomstandigheden verhinderd. Hij wordt vervangen door 5.1.2.e (Topigs)

b) Stand van zaken wijziging statuten en reglementen

Mondeling

c) Herbenoeming SDa-bestuurslid 5.1.2.e

Bijlage 2

d) Tussentijdse evaluatie gesprekken CoViVa met politieke partijen

Bijlage 3

e) Actuele ontwikkelingen

Bijlage 4

5. Aansluiting vlees- en voerbedrijven

Bijlage 5

6. Bestuurssamenstelling stichting CoViVa

Bijlage 6

7. Financiering activiteiten CoViVa 2021 vooruitlopend op toetreding nieuwe partijen

Bijlage 7

8. Criteria Ketenconcepten

Bijlage 8

9. Rondvraag

10. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 29 juli 2021
 Plaats: Online via Microsoft Teams
 Aanvang: 13.00 uur

Aanwezig:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 (vervanger 5.1.2.e), 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Speciaal woord van welkom voor 5.1.2.e van Topigs Norsvin als vervanger van 5.1.2.e .

M.b.t. vervanging wordt afgesproken dat dat alleen kan bij geleidingen met één vertegenwoordiger en dan een vaste vervanger, zodat er niet elke keer sprake is van nieuwe gezichten.

2. Vaststellen agenda.

5.1.2.e zal bij agendapunt 5 verslag doen van het overleg tussen voersector en POV over koppeling SecureFeed met Holland Varken en daarvoor een procesvoorstel doen.

3. Notulen vorige vergaderingen en doorlopende actie- en besluitenlijst

- Notulen van de vergadering van 1 juli 2021
 De notulen worden ongewijzigd vastgesteld. N.a.v. het verslag worden de volgende opmerkingen gemaakt:
 - 5.1.2.e is binnen LNV benoemd als opvolger van 5.1.2.e Ook zal zij 5.1.2.e binnen CoViVa vervangen als vaste LNV-vertegenwoordiger, mogelijk al vanaf de volgende vergadering. Dan is 5.1.2.e met vakantie. 5.1.2.e geeft daarbij aan dat dit één van de zwaardere MT-functies is binnen LNV en dat dit niet leidt tot mindere betrokkenheid van LNV bij CoViVa. 5.1.2.e heeft directe toegang tot DG, SG en minister. Ook zal 5.1.2.e de ontwikkelingen blijven volgen.
 - 5.1.2.e geeft aan dat het laat toegestuurd verslag, in combinatie met de overdracht van 5.1.2.e naar 5.1.2.e oorzaak is dat niet alle acties voor COV tijdig konden worden afgerond. Overigens zal het conceptverslag, zoals meestal, vrij snel na de vergadering gestuurd worden.
 - Het is belangrijk dat de toegevoegde waarde van CoViVa voor de varkensketen helder in beeld wordt gebracht, om daarmee 5.1.2.f te overtuigen van aansluiting bij CoViVa. 5.1.2.e geeft aan dat het COV-lidmaatschap van bedrijven gekoppeld is aan meedoen aan CoViVa. Er volgt enige discussie of dat andersom ook geldt dat bedrijven die geen lid zijn van een branchevereniging uitgesloten worden van CoViVa-participatie. Besloten wordt dat vooralsnog niet te besluiten, maar de ontwikkelingen eerst af te wachten.
 - M.b.t. de pilot in de Achterhoek is gesproken met medewerkers van de directie PAV. Hier zal een vervolg op komen.
- Bijgevoegd is de doorlopende actie- en besluitenlijst 2021
 De volgende opmerkingen worden gemaakt:
 - De hogere bouwkosten lijken structureel te zijn. Dit belemmert de innovatie. Dit zal overal, waar dit relevant is, worden geagendeerd.
 - 5.1.2.e geeft een toelichting op de opzet van een varkenshouderijdag. POV wil dit wel op korte termijn, waarschijnlijk 7 oktober, organiseren ter ere van het afscheid van 5.1.2.e . Er zal

teruggekeken worden op 40 jaar belangenbehartiging en ingegaan worden op sector- en vleespromotie. Er zijn sprekers en er is een paneldiscussie.

- De actie m.b.t. schriftelijke uitnodiging aan 5.1.2.f om te participeren in CoViVa zal door COV opgepakt worden.
- 5.1.2.e zal ook genodigd worden voor het etentje ter ere van het afscheid van een aantal ex-CoViValeden. Dat zal plaatsvinden op vrijdag 24 september. Aanwezig zijn worden verzocht deze datum vrij te houden.
- De notitie m.b.t. criteria ketenconcepten zal, waar mogelijk, voor de augustusvergadering worden geagendeerd, en anders in september.
- 5.1.2.e doet verslag van het recent gehouden bestuurlijk overleg over de opvolging van de adviezen van de Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen. Hierbij geeft hij aan dat er een kwartiermaker wordt aangesteld, dat er een proactieve opstelling is m.b.t. het GLB i.r.t. staatssteunkaders en dat er vanuit diverse gremia zorgen zijn uitgesproken over de voortgang m.b.t. dit belangrijke onderwerp, zeker i.r.t. enkele recente rechtelijke uitspraken. Het verslag van deze bijeenkomst zal met de CoViVa-leden worden gedeeld via 5.1.2.e

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- Berichten van verhindering.
5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn vanwege vakantie verhinderd.
- Concept Verslag Stuurgroep Stallen en Mestverwerking d.d. 15-07-2021
5.1.2.e geeft aan dat dit een hele goede bijeenkomst was, met een positieve grondhouding van een ieder om e.e.a. samen voortvarend uit te werken.
- Concept Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 08-07-2021
Ook dit was een goede bijeenkomst, waarbij het draagvlak voor de PPS in de veevoersektor is vergroot. De geleding vlees wenst een extra vertegenwoordiger in deze stuurgroep en zal een naam hiervoor aanleveren bij 5.1.2.e
- Kamerbrief: "Invulling Economisch Herstelfonds binnen de plattelands-ontwikkeling en voortgang GLB-NSP"
5.1.2.e geeft een korte toelichting. In dit fonds zit 52,4 miljoen euro en het bevat interessante aanknopingspunten voor CoViVa. LNV zal op korte termijn met 5.1.2.e en een vertegenwoordiger van Nevedi, COV en POV een overleg houden waar de haakjes zitten voor benutting van deze middelen voor CoViVa. Hierbij zal ook gekeken worden of de regeling benut kan worden voor ketenconcepten en, waar dat nog mogelijk is, de voorwaarden oplijnen met het CoViVa-plan. De ruimte hiertoe wordt echter door 5.1.2.e niet groot ingeschat. Dit herstellfonds zal overlap hebben met bestaande regelingen, waarbij het logisch lijkt om daarvoor deze bestaande regelingen uit te breiden. Dit zal echter in veel gevallen niet mogelijk zijn, omdat dit Europese middelen zijn, waarvoor een ander type verantwoording geldt. Dan is het wel van belang om hier helder over te communiceren, zodat ondernemers de juiste keuze maken m.b.t. het opteren voor een regeling. De ervaring leert dat je veel tijd kwijt bent als je eenmaal voor een regeling opteert en dan blijkt dat dit alsnog anders moet. 5.1.2.e zal een bijeenkomst coördineren, waarbij ook Rabo betrokken wordt.
- Governance Blockchain
5.1.2.e doet verslag van het overleg gehouden op 14 juli jl., waarbij ook gesproken is over positionering en voorwaarden Holland Varken. Er komt hiertoe een notitie in de volgende CoViVa-vergadering.
- Actuele ontwikkelingen
N.a.v. het opgestelde overzicht worden de volgende opmerkingen gemaakt:
 - Afgesproken wordt dat 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e een (voorbereid) overleg voeren over het inzicht krijgen in de 0-situatie van het actieplan, het effect vervolgens van de Srv op de (tussen)doelstellingen en het ontwikkelen van dashboards om de voortgang te monitoren. 5.1.2.e coördineert.
 - Als gekeken wordt naar CoViVa-fondsen is het belangrijk naast stallen ook naar mestverwerking te kijken. Het lijkt nu af en toe dat daar onvoldoende rekening mee wordt gehouden.

- Voederwaarde.nl is een commerciële activiteit. Daar hoeft in kader van CoViVa geen aandacht aan besteed te worden.
- M.b.t. vertegenwoordiging vanuit sector in klimaatoverleg geeft 5.1.2.e een toelichting op de eerder daartoe genomen besluiten. Het betreft een voortgangsoverleg waarin sectorbreed voortgang en knelpunten in de uitvoering van de afspraken in het Klimaatakkoord worden besproken. Afspraak is dat het CoViVa-plan de uitwerking is van de afspraken. Daar waar een standpunt vanuit de sector wordt gevraagd, wordt dat in CoViVa geagendeerd. Ook relevante rapporten worden in CoViVa besproken. De stuurgroep Circulariteit en Klimaat speelt hierin ook een belangrijke rol.
- 5.1.2.e is verbaasd over hetgeen is weergegeven in de bijlage bij de notitie over de ervaringen met de Sbv. Als dit klopt, is het wel erg zorgelijk. Dan zijn er dus gerede twijfels over de deskundigheid van de beoordelaars. Daar moet wel serieus aandacht aan worden besteed. 5.1.2.e geeft aan dat afgesproken is dat elk punt in de analyse wordt betrokken en dat vervolgens wordt gezien of en zo ja hoe bijstelling plaats zou moeten vinden. Hij is het eens dat innovatie gestimuleerd moet worden, maar zorgvuldigheid is ook van belang. Inhoudelijk wordt nu niet op de punten ingegaan, deze zijn net 2 dagen ervoor ingebracht.
- 5.1.2.e geeft aan dat er ook een evaluatie van de Srv volgt en dat CoViVa hiervoor ook genodigd wordt. Hierbij zullen ook de eerder door CoViVa verzamelde aandachtspunten betrokken worden.

5. Statuten en Reglementen CoViVa en aansluiting nieuwe partners

De volgende zaken komen bij dit agendapunt aan de orde:

- *Stand van zaken Governance*
5.1.2.e geeft een toelichting op de stand van zaken. Er zijn geen opmerkingen meer binnengekomen over de documenten, waardoor deze nu definitief zijn en het proces naar notaris is ingezet. De eerdere mail van 5.1.2.e zal bij agendapunt 7 (fondsen) worden besproken.
- *Aansluiting nieuwe partners*
Binnen voor zal hierover in september overleg plaatsvinden.
5.1.2.e geeft aan dat zijn achterban positief is en dat het hem helpt als we zo spoedig mogelijk een helder document hebben waarin de toegevoegde waarde van CoViVa beschreven is. 5.1.2.e zal dat met hem afstemmen.
- *Koppeling SecureFeed aan HollandVarken*
5.1.2.e doet verslag van het overleg met POV en COV. Het gaat om zowel technische als strategische aspecten. SecureFeed zal binnenkort terugkoppeling geven op een aantal technische zaken. Strategisch is de vraag aan de orde hoe de varkenshouderij zich de komende jaren ontwikkelt, wat daarvoor nodig is en hoe je de uitrol daarvan dan organiseert. Hebben we daar hetzelfde beeld bij? 5.1.2.e stelt voor om dat nu verder binnen CoViVa op te pakken en een gezamenlijk standpunt over in te nemen. 5.1.2.e en 5.1.2.e zullen dit organiseren.
- *Slagkracht CoViVa*
N.a.v. de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:
 - Het is goed om na de doorvoering hiervan een evaluatiemoment af te spreken.
 - Dit voorstel komt overeen met de uitwerking waar we nu staan, door te werken met 4 stuurgroepen en verantwoordelijken per spoor. Dan moet wel goed nagedacht worden over een rapportage per werkstroom. 5.1.2.e maakt nog voorbehoud m.b.t. trekkerschap klimaat bij LNV, gezien de capaciteitsvraag.
 - Niet alles is te overzien. Nu gewoon tot uitvoering overgaan.
 - De vraag doet zich voor vanaf welk moment we de frequentie van vergaderingen van CoViVa terugbrengen naar 4x per jaar. Dit jaar blijven deze vergaderingen nog staan, maar welk korter, maximaal 2 uur. Einde jaar opnieuw bekijken als ook definitief duidelijk is hoeveel en welke bedrijven per geleding zijn aangesloten. Het streven is, zoals in de notitie verwoord, 4 coalitievergaderingen en de rest (slagvaardig) via de stuurgroepen.
 - Er komt meer verantwoordelijkheid bij de trekkers van de werksparen. Na enige discussie wordt besloten voorlopig niets in de stemverhoudingen te veranderen. Daarvoor is ook net de governance vastgesteld. We gaan er vanuit dat er zoveel mogelijk consensus is in de

stuurgroepen en waar dat niet het geval is, dat snel een coalitievergadering belegd kan worden om onnodige vertraging te voorkomen.

- 5.1.2.e van de werksporen zorgen vanuit hun eigen organisatie voor secretariële ondersteuning voor m.n. bepalen van vergaderdata (POV (Stallen en Mestverwerking), Nevedi (Circulariteit en Klimaat), Topigs (Gezondheid en Welzijn) en COV (Markt en Verdienmodellen).
- *Holland Varken*
POV en COV overleggen in 2^e helft augustus over Holland Varken, waarna een eerste discussie in de augustus vergadering gevoerd kan worden en, mede aan de hand van de opmerkingen, e.e.a. verder uitgewerkt wordt definitieve besluitvorming in september. Hierin wordt ook de gedachte bediscussieerd zoals in geagendeerde notitie is weergegeven, namelijk koppelen van Holland Varken aan deelname CoViVa. In hoeverre is dit wenselijk (onderbouwd) en zo ja, kan dat dan ook qua mededinging?

6. Meerjarenbegroting CoViVa

Afspraak was dat elke geleding het in de vorige vergadering gepresenteerde voorstel voor een meerjarenbegroting zou afstemmen. Resultaat:

- 5.1.2.e geeft aan in te kunnen stemmen. De Rabo heeft al eerder aangegeven dat zij het risico neemt m.b.t. de uitvoering van de ROK-regeling. Wel zal nog eens goed naar de innovatiekosten OBV gekeken moeten worden. Hiertoe zijn inmiddels afspraken gemaakt en dat komt ook aan de orde in het bestuur van de stichting ViVa.
- Voer: 5.1.2.e geeft aan dat hij kritisch is t.a.v. het nu wegstrepen van de bijdrage van CoViVa aan NL Next Level Mestverwaarding. Dat is een fors bedrag en lastig weg te strepen. Wel is de vraag of alleen de jaren 2021 en 2022 worden bedoeld of meer? Om welk budget gaat het precies? Wel akkoord om geen bijdrage meer te verlenen aan NCM, zij het 'met bloedend hart'.
- 5.1.2.e geeft aan dat er weliswaar onzekerheden blijven over de haalbaarheid, maar dat we nu ook voortgang moeten maken. Om die reden is COV akkoord met het voorstel.
- LNV kan geen 1 miljoen garanderen voor het totale plan de komende jaren. Als het om een cash bijdrage gaat, dient dat in de begroting te worden opgenomen en dat zal niet haalbaar zijn. Voor CoViVa is voor dit jaar en voor volgend jaar 50k in de begroting opgenomen en die kan aangewend worden voor specifieke projecten. De rest zal uit bestaande regelingen moeten komen, waarbij het besproken economisch herstellfonds een optie is, naast de al andere regelingen die in de presentatie van 5.1.2.e zijn genoemd. LNV wil zich maximaal met CoViVa inspannen om gebruik te maken van bestaande regelingen, maar kan geen garantstelling doen. Wel kan nog een overleg met RVO georganiseerd worden om goed zich op alle bestaande (en aankomende) regelingen te krijgen. Dat zal 5.1.2.e oppakken.
- De POV gaat zich maximaal inspannen om de extra bijdrage van 2 ton te kunnen realiseren, dat is een aanzienlijke opgave, aangezien dat via de AVV moet plaatsvinden.

5.1.2.e geeft aan dat de meerjarenbegroting een hulpmiddel is om inzicht te krijgen in de verschillende budgetten per werkspoor. De begroting 2021 is al eerder vastgesteld en in de vorige vergadering ook gepresenteerd binnen de presentatie over de meerjarenbegroting. Deze is nu het uitgangspunt voor dit jaar. We gaan nu aan de slag en stellen een begroting voor 2022 op in het najaar, zoveel mogelijk uitgaande van de hiervoor besproken uitgangspunten. Jaarlijks zal bezien worden of het gelukt is om externe middelen aan te boren en hoe dat zijn invloed heeft op het beeld voor de daaropvolgende jaren.

5.1.2.e vraagt nog hoe het werkt als er straks maar 2 voerpartijen zouden meedoen?
Er geldt dat de initiatiefnemers garant staan voor de bedrijfslevenbijdrage van 40 miljoen euro. Dat is verdeeld in 32 miljoen revolverend (24 miljoen voor uitrol stallen; 8 miljoen voor mestverwerking) en 8 miljoen euro cash. Voer betaalt hiervan 25%. Dat betekent 2 miljoen cash en 8 miljoen revolverend. Het is voor alle partijen goed dat er meer (voer)partijen aansluiten, zowel voor financiële bijdrage als voor draagvlak.

7. Analyse CoViVa-fonds versus andere beschikbare fondsen

5.1.2.e geeft een toelichting op de uitgevoerde analyse en de gesprekken met het Nationaal

Groenfonds. Bij de discussie wordt vervolgens ook de mail van 5.1.2.e behandeld, waarin hij, op basis van een praktische insteek, een aantal voorstellen doet om nu snel van start te kunnen gaan. Op basis hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- het beoogde CoViVa fonds voor uitrol stallen is niet onderscheidend. M.b.t. mestverwerking is die analyse i.r.t. bijvoorbeeld het recent ingesteld Klimaatfonds nog niet goed uitgevoerd.
- Ook de Sbv is bepalend. Daar moet ook een vergelijk meekomen. Wat is daar geregeld en wat is dan aanvullend nog nodig?
- Er gebeurt veel op het vlak van mestverwerking. Dat is inhoudelijk een andere discussie en daarvoor moet het ook helder zijn hoe de middelen uit Klimaatakkoord (33 miljoen) en stikstofenveloppe hiervoor (15 miljoen) worden aangewend. Er wordt voorlopig in het voorstel van 5.1.2.e nog wel uitgegaan van 8 miljoen revolverende middelen voor mestverwerking.
- M.b.t. klimaat zijn investeringskredieten een optie, maar ook daarvoor zijn er andere fondsen.
- Het voorstel van 5.1.2.e is opgesteld vanuit de gedachte om nu voor de korte termijn zaken los te trekken. De wijze waarop dat gaat gebeuren, is nu voor deze discussie niet relevant. Het betreft een voorzet zonder dat alle puzzelstukken al gelegd zijn. De voorstellen zijn mede gebaseerd op de ervaringen met JoinData, waarbij ook is afgesproken dat JoinData uiteindelijk 'zijn eigen broek moet ophouden'.
- 5.1.2.e vraagt zich af of allocatie per spoor nu nodig is. We moeten voorkomen dat we aantal zaken door elkaar halen. Een sluitende businesscase is een basisvoorwaarde voor medefinanciering voor revolverende middelen. Als leningen niet terugkomen, zijn het immers cash-out middelen. De vraag is of we wel hetzelfde beeld hebben bij wat we onder revolverende fondsen verstaan. Dat is volgens 5.1.2.e inderdaad niet het geval. We weten dat het veelal om hoog risico gaat en toch werken we met lage percentages. Dan weet je dat je in aantal gevallen moet afboeken. Dat is dan niet het beeld van Rabo. Als het gaat om opstartkapitaal met daarbij een goede businesscase om in de toekomst zelfstandig verder te kunnen, dan vinden we elkaar. Daar gaat het ook om volgens 5.1.2.e als we spreken over een bijdrage voor Holland Varken/Blockchain.
- Een optie is om zelf geen fonds voor stallen in te richten, maar vanuit CoViVa het klimaatfonds te benutten. Het is immers belangrijk dat er niet geconcurrereerd wordt tussen fondsen, dat is niet effectief en zonde van het geld.
- 5.1.2.e geeft aan dat we nu moeten bepalen waar de behoefte zit en dan middelen vrijspelen via tranches en jaarlijks te evalueren en bij te stellen, waarbij het dan volgens 5.1.2.e belangrijk is dat de innovatiefase voorbij is.

De discussie wordt afgesloten met het uitgangspunt dat het moet gaan om leningen die terugbetaald moeten worden en dat op basis van een verdere inventarisatie van lopende fondsen per spoor bekeken moet worden wat nodig is. Hierbij is het belangrijk ons te realiseren dat een fonds niet in enkele weken kan worden opgezet. M.b.t. mestverwerking wordt afgesproken dat 5.1.2.e en 5.1.2.e dit samen oppakken en hiervoor een actielijn opstellen. Hierbij wordt ook de subsidieregeling van LNV in de analyse meegenomen en of die voldoende aansluit op de transitieagenda. Besloten wordt om de activiteiten voor het opzetten van een fonds zoals oorspronkelijk bedoeld te staken.

8. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng en wenst een ieder, waar dat aan de orde is, een fijne vakantie.

Actielijst deze vergadering en openstaande punten vorige vergadering(en)

	Actiepunt	Uitvoering	Status
	CoViVa 29 juli 2021		
1.	Pilot Achterhoek verder afstemmen met medewerkers LNV-PAV	5.1.2.e	Pilot wordt opgestart. Provincie heeft medewerker aangesteld hiervoor voor coördinatie. Planning is stuurgroep eind oktober en projectgroep begin oktober. Na projectgroep wordt contact gezocht met LNV voor concrete vraagstelling.
2.	Knelpunt innovatie m.b.t. hogere bouwkosten overal agenderen waar relevant.	Een ieder	Is aan de orde gesteld in voortgangs-overleg Landbouw en Landgebruik Klimaatakkoord en in werkgroep Financiën onder klimaatakkoord. Met vaststellen onrendabele top moet hier rekening mee worden gehouden.
3.	5.1.2.f schriftelijk uitnodigen voor participatie in CoViVa	5.1.2.e	
4.	5.1.2.e uitnodigen voor afscheidsetentje op 24 september	5.1.2.e	Is gebeurd. 5.1.2.e was vanwege privé-omstandigheden verhinderd.
5.	Notitie m.b.t ketenconcepten afronden en, waar mogelijk, agenderen voor augustusvergadering	5.1.2.e	Notitie wordt nagezonden.
6.	Verslag Bestuurlijk Overleg aanbevelingen TaskForce stallen met CoViVa delen	5.1.2.e	
7.	Naam extra vertegenwoordiger vleesgeleding voor stuurgroep C en K doorgeven aan 5.1.2.e	5.1.2.e	Is gebeurd. 5.1.2.e treedt toe en heeft daartoe de stukken ontvangen voor de vergadering van de stuurgroep.
8.	Overleg organiseren over voorwaarden en benutting Economisch Herstelfonds voor CoViVa	5.1.2.e / 5.1.2.e	Overleg heeft plaatsgevonden op 17 september. De regeling bevat zeker handvaten voor CoViVa, m.n. spoor 5. Verdere uitwerking is voorzien op 29 september (POV, COV, CoViVa). Na afloop afstemming met 5.1.2.e (Nevedi) en 5.1.2.e (Rabo).
9.	Notitie Blockchain governance opstellen voor bespreken in volgende vergadering	5.1.2.e	Zie agenda.
10.	Overleg organiseren over monitoring CoViVa-plan en gedragen kpi's	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2	Overleg vindt plaats op woensdag 6 oktober.
11.	Terugkoppeling geven aan CoViVa m.b.t. ingebrachte evaluatiepunten Sbv.	5.1.2.e	
12.	CoViVa betrekken bij evaluatie Srv	5.1.2.e	Evaluatie heeft op 6 september. Vanuit CoViVa zijn ook 3 intermediairs betrokken geweest (Roba-advies, ABAB en DLV).
13.	Opstellen notitie toegevoegde waarde CoViVa voor de vleesgeleding	5.1.2.e / 5.1.2.e	Afgerond
14.	Beleidslijn opstellen m.b.t. koppeling SecureFeed aan Holland Varken	5.1.2.e / 5.1.2.e	Overleg heeft plaatsgevonden op woensdag 8 september. Belangrijkste punten zijn weergegeven in notitie actualiteiten (zie agenda) en komt terug bij agendapunt aansluiting COV- en Nevedi bedrijven.

15.	Nagaan of LNV trekkerschap Klimaat op zich kan nemen.	5.1.2.e	
16.	Overleg POV en COV over positionering en voorwaarden Holland Varken en vraag of koppeling HV aan CoViVa optie is in 2 ^e helft augustus. 5.1.2.e ook betrekken.	5.1.2 / 5.1.2.e	Overleg plaatsgevonden. Zie agenda.
17.	Overleg met RVO organiseren over mogelijk te benutten publieke regelingen	5.1.2.e	
18.	Actielijn m.b.t. mestverwerking opstellen, waarbij ook subsidieregeling LNV betrokken wordt.	5.1.2.e / 5.1.2.e	Overleg tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e heeft plaatsgevonden. 5.1.2.e zal concept opstellen.
Openstaande acties			
19.	5.1.2.e en 5.1.2.e stemmen onderling af om tot een voorstel te komen om de huidige liquiditeitsproblemen op te lossen via een tijdelijke overbrugging totdat governance definitief is en de bijdrage 2021 bij aangesloten bedrijven gefactureerd kan worden.	5.1.2.e / 5.1.2.e	Is afgerond. Rabo heeft 175k als voorschot verleend.
20.	Overleg met Belastingdienst over BTW positie stichting CoViVa	5.1.2.e	Uitnodiging aan Belastingdienst voor gesprek is verstuurd. Nog geen reactie.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 25 november 2021

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: Digitaal via Microsoft Teams

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergadering (30 september 2021) en actielijst

Bijlage 1

4. Mededelingen en ingekomen stukken

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e is verhinderd.

b) Concept Verslag Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn 29 september 2021

Bijlage 2

c) Concept Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat 23 september 2021

Bijlage 3

d) Actuele ontwikkelingen

Bijlage 4

5. Aansluiting vlees- en voerbedrijven

a) Aansluiting voerbedrijven

Bijlage 5

b) Aansluiting vleesbedrijven

mondeling

6. Governance Blockchain

Bijlage 6

7. Kwartiermaker instelling regieorgaan en aanstelling innovatiegezag

mondeling

5.1.2.e is als kwartiermaker aangesteld voor de instelling van een regieorgaan (advies Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen) en aanstelling van een innovatiegezag (motie Ladders) voor periode november 2021-mei2022. Ter vergadering zal 5.1.2.e e.e.a. toelichten, ook i.r.t. CoViVa-plan.

8. Knelpunten verduurzaming Veehouderij Noord-Brabant

Bijlage 7

9. Concept Jaarplan en begroting 2022

Bijlage 8

10. Rondvraag

11. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 30 september 2021
 Plaats: POV, Nieuwe Kazernelaan 2, Ede
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 (vervanger 5.1.2.e), 5.1.2.e (vervanger 5.1.2.e), 5.1.2.e ,
 5.1.2.e , 5.1.2.e (vervanger 5.1.2.e), 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Er is een aantal vervangers, die echter allen mandaat hebben om tot besluiten te komen.

2. Vaststellen agenda.

Agendapunt 4b (stand van zaken wijziging statuten en reglementen) zal behandeld worden na agendapunt 5.

3. Notulen vorige vergaderingen en actielijst

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld. N.a.v. de actielijst worden de volgende opmerkingen gemaakt:

1. De schriftelijke uitnodiging aan 5.1.2.f is nog niet opgepakt en zal plaatsvinden na besluitvorming m.b.t. agendapunt 5.
2. Terugkoppeling vanuit LNV m.b.t. evaluatie SBv zal geschieden zodra dat kan. Dit punt zal besproken worden tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e waarbij ook de actiepunten 15 (trekkerschap LNV m.b.t. klimaat) en 17 (subsidieregelingen RVO) meegenomen worden.

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- a) Berichten van verhindering.
 5.1.2.e is vanwege privéomstandigheden verhinderd. Hij wordt vervangen door 5.1.2.e (Topigs). 5.1.2.e vervangt 5.1.2.e en 5.1.2.e vervangt 5.1.2.e.
- b) Stand van zaken wijziging statuten en reglementen
 Komt bij agendapunt 5 aan de orde.
- c) Herbenoeming SDa-bestuurslid 5.1.2.e
 De coalitie stemt in met de herbenoeming van 5.1.2.e. Reden dat CoViVa gevraagd wordt om in te stemmen is vanwege het feit dat de werkzaamheden van de landelijke werkgroep ABRES varkens sinds april 2020 onder CoViVa vallen. Het convenant verlaging antibioticaresistentie is een convenant tussen LNV en de ketenpartijen (voer, primaire sector en vlees) en de beroepsgroep dierenartsen. 5.1.2.e merkt op dat dit niet is besproken binnen Nevedi, aangezien Nevedi officieel nog geen zitting heeft in CoViVa.
- d) Tussentijdse evaluatie gesprekken CoViVa met politieke partijen
 Belangrijk leerpunt is dat er niet gewerkt moet worden met een algemene presentatie alleen, maar dat er maatwerk nodig is per politieke partij om die onderdelen van CoViVa te benadrukken die politiek van belang zijn voor de betreffende gesprekspartner. Daarnaast is het van belang nu ook na te denken over een vervolg, om te zorgen dat de werkzaamheden van CoViVa en de geboekte resultaten blijvend onder de aandacht gebracht worden. Dit wordt meegenomen in het communicatieplan 2022 en verder.

e) Actuele ontwikkelingen

- N.a.v. verslag over bezoek aan SFR (Schothorst Feed Research) wordt besloten dat 5.1.2.e contact opneemt met 5.1.2.e SFR met het verzoek de afwijzing van de proef door de CCD (Centrale Commissie Dierproeven) te mogen ontvangen. Ook zal 5.1.2.e nagaan hoe de CCD is gepositioneerd. Afhankelijk van de inhoud van de afwijzing zal er een vervolgactie worden afgesproken.
- M.b.t. de geschetste problemen van de huidige mestverwerkingsinitiatieven zal 5.1.2.e intern informeren of en zo ja welke knelpunten er zijn m.b.t. eventuele oplossing via VVO's (vervangende verwerkingsovereenkomsten). Eerder is gesproken over de optie om uitwisseling van pluimvee-VVO's met andere diersoorten niet meer mogelijk te maken, maar dat zou juridisch ingewikkeld zijn. Van belang is dan het inzicht te geven waarom dat niet kan. Als er ruimte blijkt te zijn, volgt een overleg met POV.
- 5.1.2.e geeft aan dat het verkrijgen van een PIB-subsidie erg lastig blijkt voor de belangrijkste afzetmarkt China. Dan wordt het ook lastig om in het kader van de PIB elk jaar een subsidie te realiseren.
- 5.1.2.e geeft aan dat ze feedback heeft gehad m.b.t. de stuurgroepen die reeds gehouden zijn, namelijk 'Gezondheid en Welzijn', 'Stallen en Mestverwerking' en 'Circulariteit en Klimaat' en dat deelnemers tevreden zijn over de aanpak. Dat schept vertrouwen dat de voorgestelde koers ook goed werkbaar is, zoals ook geschetst in het volgende agendapunt.

5. Aansluiting vlees- en voerbedrijven

5.1.2.e geeft een toelichting. De voorgestelde lijn is in de covernotitie weergegeven. Per abuis is een bijlage niet meegezonden met de agenda en deze ochtend alsnog verstuurd. Daarin wordt ook gesproken over het, indien nodig, reserveren van een deel van de revolverende middelen voor Blockchain. Besloten wordt om eerst de lijn van de cover te bespreken, alvorens verder op Blockchain en mogelijkheid van revolverende middelen in te gaan. De punten uit de notitie worden punt voor punt doorgelopen:

- 1. Revolverend Fonds: gezien de huidige beschikbaarheid van subsidietrajecten blijft de intentie van de ketenpartijen het revolverend fonds aan te bieden, maar vooralsnog is er geen noodzaak dit te activeren. Mocht er door veranderde omstandigheden noodzaak zijn dit wel op te zetten wordt hiervoor initiatief genomen.**

De vergadering kan instemmen met dit punt. 5.1.2.e vraagt hoe dit zich verhoudt tot het Hoofdpijnakkoord. 5.1.2.e geeft aan hierover contact gehad te hebben met 5.1.2.e. Middelen zullen alleen worden aangewend indien noodzaak daartoe blijkt. Dit is in lijn met de gemaakte afspraken. 5.1.2.e merkt tenslotte op dat het, voor realisatie van mestverwerking essentieel is dat er vergunde locaties komen. 5.1.2.e geeft aan dat dit een van de afspraken is binnen het Klimaatakkoord en dat Rijksoverheid, in afstemming met provincies en gemeentes, hier actie op zullen zetten. 5.1.2.e zal de stand van zaken m.b.t. deze actie terugkoppelen.

- 2. Meer regie en verantwoordelijkheid bij de trekkers van de ambities voor uitvoering. De vier stuurgroepen krijgen budget en mandaat van CoViVa. Dit zijn:**

- a) Stuurgroep Circulariteit en Klimaat: trekker voer.**
- b) Stuurgroep Stallen en Mestverwerking: trekker POV**
- c) Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn: trekker Topigs**
- d) Stuurgroep Markt en Verdienmodellen: trekker vlees.**

Een ieder kan zich hier in vinden. Dit is conform eerder gemaakte afspraken in de coalitie. COV zal zorgen voor activatie van de Stuurgroep Markt en Verdienmodellen.

- 3. Het aantal CoViVa vergaderingen wordt teruggebracht naar 4x per jaar. Voortgang en knelpunten vanuit de stuurgroepen worden besproken. In Q4 wordt het jaarplan per stuurgroep vastgesteld en budget en mandaat gegeven voor verdere uitwerking.**

Een ieder kan hier mee instemmen en is in lijn met wat eerder is besproken. We wachten met het terugbrengen van de vergaderfrequentie tot na het aansluiten van de voerproducenten en vleesverwerkers (uiterlijk 1 januari 2022)

4. *M.b.t. de cash-bijdragen aan CoViVa wordt jaarlijks per 1 januari een bedrag gestort (gebaseerd op de jaarplannen en begroting per stuurgroep) op basis van de in CoViVa vastgestelde verhouding tussen de geledingen en binnen de geleding op basis van de daarvoor vastgestelde verdeelsleutel. Hierbij wordt onnodig rondpompen van geld voorkomen en rekening gehouden met de BTW-positie van CoViVa. Voor de financiering van de PPS'en wordt, in overleg, een zo eenvoudig mogelijke systematiek afgesproken.*
Een ieder kan zich hier in vinden. 5.1.2.e benadrukt dat het cruciaal is dat duidelijk is wie wat bijdraagt aan CoViVa en dat beslissingsbevoegdheid voor besteding van de middelen binnen CoViVa blijft om te voorkomen dat cofinanciering van de Rabobank en de overheid in gevaar komt.
5. *Participerende slachterijen hanteren Holland Varken als inkoopvoorwaarde. Binnen stuurgroep Markt en Verdienmodellen wordt bouw van Holland Varken voortvarend opgepakt.*
Een ieder is akkoord.
6. *Blockchain wordt ondergebracht in een onafhankelijke stichting, zo dicht mogelijk gepositioneerd bij CoViVa op basis van nadere besluitvorming.*
5.1.2.e geeft een toelichting. Hierover volgt enige discussie. 5.1.2.e geeft aan dat het geen doel op zich is dat er geen verdienmodel m.b.t. Blockchain komt. Belangrijk is om onderscheid te maken in twee zaken, namelijk beheer en output. M.b.t. beheer is er geen sprake van een verdienmodel, m.b.t. de output kan dit zeker wel het geval zijn.
Er zijn meerdere aanbieders van blockchainsystemen. Je bent dan concurrent van particuliere initiatieven. Zover het koppeling met Holland Varken betreft, dan moet e.e.a. tegen zo laag mogelijke kosten voor wat betreft beheer. Voor alles wat je aan techniek kunt uitbesteden, kan dan marktwerking plaatsvinden, zodat er geen sprake is van gedwongen winkelnering. Uitgangspunt moet dan wel zijn dat iedereen meedoet. E.e.a. moet nader uitgewerkt worden binnen de stuurgroep Markt en Verdienmodellen. Voor wat betreft de governance is een ieder het over eens dat dat in een stichtingsvorm moet en waar mogelijk via een personele unie met CoViVa. Voorwaarde is dan wel dat geborgd wordt dat er voldoende kennis en expertise (onafhankelijk) aanwezig is, maar dat is aan het stichtingsbestuur om dat te organiseren. Er ligt m.b.t. dit punt een leidende rol bij de geleding vlees en 5.1.2.e zal zorgen dat hier een notitie voor komt.
7. *Freeriders aanpak: verbinding met SecureFeed krijgt nu vorm en heeft bestuurlijk commitment. Hiermee kan de rol van Holland Varken los blijven van de freeriders discussie. Hierbij geldt de voorwaarde dat er geen mededinging technische belemmeringen zijn en er maatwerk komt voor zelfmengers voor eigen gebruik.*
Een ieder kan zich hier in vinden en wordt als zodanig besloten.
8. *Er is een meerjarenbegroting vastgesteld in de juni vergadering, waarbij de afspraak is gemaakt dat samen gezocht wordt naar extra publieke en private middelen. Voorstel is dat jaarlijks in de Q2 vergadering te actualiseren op basis van de stand van zaken op dat moment.*
Een ieder kan zich hier in vinden. Dit is in lijn met eerdere besluiten. Er zal een werkplan en begroting per stuurgroep worden opgesteld en vastgesteld in Q4. Jaarlijks wordt dan gezien of en zo ja in welke mate het gelukt is om extra externe financiering aan te boren en op basis daarvan wordt de meerjarenbegroting bijgesteld.

Vervolgens is agendapunt 4b aan de orde: stand van zaken statuten en reglementen. 5.1.2.e geeft daarop een toelichting. De documenten liggen nu bij de notaris voor conform eerdere besluitvorming, behalve het advies van de Rabobank om te borgen dat het verstrekken van hypotheek- en pandrecht ten behoeve van derden wel mogelijk wordt. De blokkerende clause in deze is er daarom uitgehaald. Hierdoor is een reguliere financiering mogelijk. Het is tenslotte ook onze bedoeling dat eerst dergelijke mogelijkheden worden onderzocht voordat eventueel een beroep op CoViVa wordt gedaan. Een ieder kan zich hier in vinden.

M.b.t. de stand van zaken toetreding voer- en slachtbedrijven wordt het volgende aangegeven:

- 5.1.2.e geeft aan dat er draagvlak voor deelname aan CoViVa is en de COV-bedrijven staan positief ten opzichte van inhoud en begroting van het Actieprogramma. Voor definitieve ondertekening van de contracten zal nog duidelijkheid moeten komen over de volgende punten:
 - Waar en voor welk bedrag zijn de nog door COV gewenste projecten concreet en zichtbaar in het actieprogramma opgenomen?
Dit is zichtbaar via de meerjarenbegroting en de jaarplannen.
 - Hoe is geborgd dat de begroting voor het Actieprogramma CoViVa niet overschreden wordt en dat ook de bijdrage van de deelnemers niet wijzigt?
Er wordt gewerkt met een jaarlijkse begroting per stuurgroep en eens per 3 maanden zal er financiële verantwoording worden afgelegd binnen de vergadering van de stichting CoViVa en voorbesproken in het coalitie overleg.
 - Wat zijn de concrete spelregels voor de toekenning en het beheer van de revolverende leningen?
Dit is vastgelegd in de reglementen en voorlopig niet aan de orde nu besloten is de revolverende middelen te bevroren totdat blijkt dat inzet daarvan meerwaarde heeft.
 - Wanneer vindt sessie met Joindata plaats om inzicht te krijgen in de systematiek van machtigingen, de governance van Joindata en de borging van integriteit en vertrouwelijkheid van de data.
Dit moet vanuit de Stuurgroep Markt en Verdienmodellen worden opgepakt en kan georganiseerd worden.
 - Hoe is de onafhankelijkheid binnen de governance van de Blockchain Holland Varken formeel geborgd?
Dit wordt nu verder uitgewerkt op basis van wat in deze vergadering is besloten via een onafhankelijke stichting met, waar mogelijk, een personele unie met CoViVa.
- 5.1.2.e geeft een toelichting op de stand van zaken bij Nevedi. Maandag 4 oktober is er daartoe een overleg van de varkensvoerproducerende bedrijven. De besluiten die vandaag genomen zijn, helpen daarbij. Daarmee is ook de freeriders discussie getackeld. 5.1.2.e is redelijk positief gestemd. De houding en acties van de politiek geven wel spanning en wantrouwen. 5.1.2.e vraagt zich af of de besluiten van vandaag nog aansluiten bij de statuten en reglementen. Dit is volgens 5.1.2.e het geval. 5.1.2.e beaamt dat en geeft aan dat zij deze zomer, samen met haar juridische collega's de statuten zeer grondig heeft doorgenomen. Als er passages zijn die volgens 5.1.2.e niet meer zouden aansluiten bij de eerder vastgestelde documenten is 5.1.2.e bereid om mee te kijken en verzoekt daartoe betreffende passages naar haar te mailen.

5.1.2.e eindigt de bespreking van dit punt met de constatering dat het erop lijkt dat hiermee een lang traject afgerond kan worden, waarbij het streven is dat aansluiting per 1-1-2022 gerealiseerd is. Daartoe zal 5.1.2.e zo nodig met ondersteuning, op basis van de info van de beide geledingen de contracten opstellen en zorgen dat de bedragen naar rato worden verdeeld op basis van de verdeelsleutel zoals die binnen de geleding geldt.

6. Bestuurssamenstelling stichting CoViVa

Elke geleding dient één lid af te vaardigen vanuit de Coalitie in het stichtingsbestuur van CoViVa. Hierin zitten nu 5.1.2.e als 5.1.2.e en 5.1.2.e en 5.1.2.e als bestuurslid. Vanuit de geleding slacht zal 5.1.2.e zitting nemen en vanuit genetica 5.1.2.e. De geleding voer zal nog met een naam komen. Overigens is het belangrijk te beseffen dat in het stichtingsbestuur er sprake is van één persoon per geleding, maar dat in de coalitie het mogelijk is dat geledingen meer personen afvaardigen, conform eerdere besluiten.

7. Financiering activiteiten CoViVa 2021 vooruitlopend op toetreding nieuwe partijen

5.1.2.e vraagt zich af of de optelling in de covernotitie klopt. 5.1.2.e zal dit met 5.1.2.e doornemen en vervolgens een overzicht delen met een ieder, zodat helder is welk bedrag gevraagd wordt. Een ieder is het eens dat lopende verplichtingen en verwachte uitgaven tot einde dit jaar gedekt moeten worden uit het bedrag per partner. Eerdere voorschotten worden verrekend bij toetreding van nieuwe

bedrijven. Daarmee gaat een ieder akkoord met de lijn zoals voorgesteld in de bijlage.

8. Criteria Ketconconcepten

Er volgt een toelichting door 5.1.2.e Hierbij wordt aangegeven dat het gaat om concepten die zich melden bij CoViVa. Op de vraag wat bedoeld wordt bij punt 7, begunstiging, wordt door 5.1.2.e aangegeven dat de COV wil voorkomen dat vleesbedrijven die een relatief kleine bijdrage leveren aan CoViVa wel een groot deel van het totale bedrag voor ketconconcepten zouden opsouperen. Hier zit een rekenregel achter, ook voor situaties van overschrijding van het besteedbaar budget. De vergadering kan instemmen met de criteria.

9. Rondvraag

Verzoek is om een duidelijke routebeschrijving bij de stukken te voegen voor nieuwe deelnemers aan de coalitievergadering. Met alleen navigatie is de exacte locatie zeer moeilijk te vinden.

De volgende vergadering zal online plaatsvinden. Half oktober zal besloten worden of deze doorgaat, omdat 5.1.2.e met verlof is vanaf 18 oktober tot en met een dag voor de vergadering.

10. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst deze vergadering en openstaande punten vorige vergadering(en)

Cursief is de stand van zaken van deze acties d.d. 18 november 2021 weergegeven.

	Actiepunt	Uitvoering
1	5.1.2.f schriftelijk uitnodigen voor participatie in CoViVa na besluit dat COV-leden aansluiten. <i>Wordt toegelicht tijdens de vergadering bij agendapunt aansluiting overige voer- en vleesbedrijven</i>	5.1.2.e
2.	Overleg 5.1.2.e en 5.1.2.e over: • Evaluatiepunten Sbv. <i>Zie notitie actualiteiten</i> • Trekkerschap LNV voor Klimaat <i>LNV kan het trekkerschap hiervoor niet op zich nemen. Dat is ook niet logisch in het kader van de verdere aanpak via de 4 stuurgroepen. Zowel onder de stuurgroep 'Stallen en Mestverwerking' als de stuurgroep 'Circulariteit en Klimaat' vallen acties die in het Klimaatakkoord zijn afgesproken en acties uit spoor 3 actieplan CoViVa. Wel is nu een overlegvorm ingericht waarbij 5.1.2.e met betrokken beleidsmedewerkers maandelijks de actuele stand van zaken doorneemt, zodat tijdig gestuurd kan worden. LNV zal nog een MT'er aanwijzen die aan de stuurgroep 'Circulariteit en Klimaat' zal deelnemen.</i> • Overleg RVO over mogelijkheid benutten publieke regelingen <i>In het overleg is afgesproken dat de direct betrokken LNV medewerkers m.b.t. actieplan CoViVa actief betrokken zullen worden bij het benutten van extra middelen voor het actieplan (5.1.2.e en 5.1.2.e).</i>	5.1.2.e
3.	Overleg met Belastingdienst over BTW positie stichting CoViVa <i>Overleg heeft nog niet plaatsgevonden. De Belastingdienst heeft aangegeven dat zij aan de hand van de brief en de bijlagen de feiten helder proberen te krijgen en dat zij verwacht in november contact op te nemen. Indien dit einde deze maand nog niet is gebeurd, zal weer contact opgenomen worden met de Belastingdienst.</i>	5.1.2.e
4.	CoViVa –(successen) blijvend onder aandacht politiek brengen. Opnemen in jaarplannen/communicatieplannen <i>Zie jaarplannen</i>	5.1.2.e
5.	Contact met SFR over afwijzingsredenen uitvoering praktijkproeven door Centrale Commissie Dierproeven en vervolgstappen voorbereiden.	5.1.2.e

	Er is contact opgenomen met 5.1.2.e, 5.1.2.e SFR. SFR heeft besloten eerst de uitkomst van de bezwaarprocedure af te wachten, alvorens dit via Nevedi en CoViVa aanhangig te maken.	
6.	Inzicht geven in (juridische) knelpunten aanpassing mestwetgeving inzake VVO's en overleg organiseren tussen LNV en POV wanneer blijkt dat daar ruimte is. <i>Juridisch is e.e.a. complex, maar er zijn wel mogelijkheden. De huidige minister gaat echter geen wijzigingen meer doorvoeren. Voorstel is nu om de voorstellen van het nieuwe kabinet af te wachten en dan gezamenlijk te analyseren wat nodig is, passend in de doelen die gesteld worden m.b.t. mestverwerking.</i>	5.1.2.e
7.	Terugkoppeling geven m.b.t. actie Klimaatakkoord dat Rijksoverheid en lokale overheden faciliteren m.b.t. versnellen proces vergunningen mestverwerkingslocaties. <i>Ook hier voorstellen nieuwe kabinet afwachten en dan gezamenlijk acties uitzetten hieromtrent.</i>	5.1.2.e
8.	Op korte termijn starten Stuurgroep Markt en Verdienmodellen. <i>Datavoorstellen zijn naar deelnemers verstuurd. Nog geen datum geprikt.</i>	COV
9.	Notitie invulling verdere governance en strategie Blockchain <i>Zie agenda</i>	5.1.2.e
10.	Vragen m.b.t. statuten en reglementen afstemmen met 5.1.2.e <i>Afgerond</i>	5.1.2.e
11.	Doorgeven naam voervertegenwoordiger in bestuur Stichting CoViVa <i>Zal ter vergadering worden doorgegeven, na besluitvorming in Nevedi vergadering van 18 november.</i>	Nevedi
12.	Afstemming met 5.1.2.e over inzicht in lopende en korte termijn verplichtingen CoViVa om bijdrage partners 2021 te kunnen bepalen. <i>Afgerond. Partners zijn via mail 5.1.2.e geïnformeerd over de hoogte van de facturen, waarbij ook rekening is gehouden met de kosten die gemaakt zijn in het kader van de PPS Vitale Varkenshouderij. Zie ook notitie actualiteiten.</i>	5.1.2.e

Concept Verslag

Vergadering Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn

Datum: Woensdag 29 september 2021

Aanvang: 13.00 uur

Plaats: Topigs Beuningen

Aanwezig: 5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e en 5.1.2.e (beiden LNV; online), 5.1.2.e (CPD), 5.1.2.e (KNMvD), 5.1.2.e (Topigs), 5.1.2.e (VION), 5.1.2.e (vanaf 14u online) en 5.1.2.e (POV). 5.1.2.e (online) voor toelichting op agendapunt 5, onderdeel 'staarten'.

1. Opening

5.1.2.e is om privéredenen verhinderd. 5.1.2.e zit de vergadering voor. Gezien de wens om de vergadering om 14.30 te beëindigen, worden bij agendapunt 4 (stand van zaken) alleen de onderwerpen m.b.t. bigvitaliteit en staarten behandeld, omdat daar besluitvorming nodig is m.b.t. prioritering onderzoek. Als er wel vragen zijn, kunnen deze separaat aan 5.1.2.e worden meegegeven en worden ze in het verslag opgenomen.

2. Mededelingen

- a) De POV heeft 2 plekken in deze stuurgroep, 5.1.2.e en 5.1.2.e. 5.1.2.e is zonder afmelding afwezig.
- b) Europese PRRS Research Award Boehringer Ingelheim
5.1.2.e geeft een toelichting op de prijs (25.000 euro) die ze gewonnen heeft in het kader van de Boehringer PRRS Award. Deze wordt jaarlijks uitgereikt aan 3 personen/projecten in Europa die baanbrekend zijn in het kader van de PRRS-bestrijding. De kennis die zij hierin gaat opdoen, kan betrokken worden bij het collectieve PRRS-project.

3. Taak en samenstelling Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn

5.1.2.e geeft een toelichting op de bijgevoegde notitie en gaat in op de aansluiting van andere voer- en vleesbedrijven, naar verwachting per 1 januari 2022. De voersector zal dan besluiten of en zo ja welke vertegenwoordiger in deze stuurgroep aansluit. Voornaamste taak van deze stuurgroep is aansturing van de acties uit 'ambitie 4' van het actieplan CoViVa m.b.t. Diergezondheid en Welzijn. Hierbij liggen de nodige raakvlakken naar andere stuurgroepen, m.n. naar ambitie 5: Markt en Verdienmodellen. Er zijn onder CoViVa 4 stuurgroepen ingericht, te weten 'Stallen en Mestverwerking', 'Circulariteit en Klimaat', 'Diergezondheid en Welzijn' en 'Markt en Verdienmodellen'. Middels deze stuurgroepen is het mogelijk om gericht invulling te geven met specifieke expertise en meer stakeholders en bedrijven te betrekken. In de stuurgroep Stallen en Mestverwerking zijn bijvoorbeeld ook de provincies vertegenwoordigd, als ook specialisten van het Nederlands Centrum Mestverwaarding en Nationaal Groenfonds. Per stuurgroep zal er een jaarplan worden opgesteld en is er budget beschikbaar. De stuurgroep heeft een grote mate van eigen bevoegdheid. De Coalitie is eindverantwoordelijk, maar besluit enkel m.b.t budget en bij voorkomende tegengestelde belangen. De eerste vergadering van deze stuurgroep is m.n. gericht op:

- a) 'De klok gelijk zetten' om inzicht te krijgen in hetgeen er op de verschillende deelaspecten is ondernomen de afgelopen jaren en waar de behoeftes m.b.t. verdere kennisvergaring zitten.
- b) Prioriteiten vast te stellen voor het onderzoek voor komende jaren en accordering van werkplannen binnen de PPS Vitale Varkenshouderij.

Naar aanleiding van deze introductie wordt gevraagd hoe je de integraliteit borgt als je uitwerking van het actieplan nu via 4 afzonderlijke stuurgroepen doet?

Verslagen van de stuurgroep worden ter info geagendeerd in de vergaderingen van de Coalitie en ook gedeeld tussen de stuurgroepen. Daarnaast zit 5.1.2.e in elke stuurgroep, om juist ook dit te kunnen bewaken.

4. Stand van zaken deelaspecten Diergezondheid en Welzijn

5.1.2.e geeft een toelichting op de stand van zaken m.b.t. bigvitaliteit aan de hand van de bijgevoegde 'stand van zaken notitie'. Ze schetst kort de ontwikkelde instrumenten van de afgelopen jaren o.b.v. het werkplan en de onderzoeksagenda. Er is een bigvitaliteitsindex (BVI) ontwikkeld, die momenteel gevalideerd wordt door de Faculteit Diergeneeskunde op basis van een door LNV gesubsidieerd onderzoek. Ook zijn er gesprekken gaande met de SDa om de zorg voor jonge dieren, net als de antibiotica aanpak, onder te brengen bij een onafhankelijke autoriteit.

5.1.2.e geeft een toelichting op de tot op heden uitgevoerde activiteiten m.b.t. het stoppen met couperen van staarten. In het kader van de onderzoeksagenda varkenshouderij is de risicobeoordeling voor bijtgedrag ontwikkeld en opgenomen in de Welzijnscheck varkens. Deze is nu verplicht onderdeel sinds 1 juli 2020 in de beide IKB's. Aan de hand van de ervaringen in het eerste jaar is er nu een Welzijnscheck 2.0 ingevoerd. Er is veel ervaring opgedaan via het netwerk van varkenshouders, die actief aan de slag zijn gegaan met het houden van varkens met lange staarten. Er is een brochure hokverrijking gemaakt en een website met belangrijke info. Ook zijn er welzijnscoaches opgeleid.

De stuurgroep neemt kennis van deze toelichting en de stand van zaken bij de overige thema's zoals in de notitie geschetst. Het is belangrijk inzicht te hebben in hetgeen al is gebeurd en ervaren om de prioriteiten voor het onderzoek voor de komende jaren vast te stellen.

5. Projectvoorstellen Diergezondheid en Welzijn binnen PPS Vitale Varkenshouderij

5.1.2.e geeft een toelichting op de PPS Vitale Varkenshouderij en de gevolgde procedure om te komen tot voorliggende prioriteiten en voorstellen. Het totale budget binnen deze PPS is 4 miljoen euro, verdeeld over 4 jaar. De helft van dit bedrag bestaat uit publieke middelen en de andere helft uit private middelen. Deze private middelen betreffen zowel cash-bijdragen als in-kind bijdragen. Jaarlijks is 350k cash begroot en 150k in-kind uren. Binnen CoViVa is de afspraak gemaakt dat er een voorlopige verdeling geldt van 50% voor onderzoeksprojecten voor circulariteit en klimaat en 50% voor onderzoeksprojecten op het vlak van diergezondheid en welzijn. Er is voorzien dat er minder onderzoek nodig is voor de overige ambities binnen CoViVa en zover het raakvlakken heeft met spoor 5 CoViVa (markt en verdienmodellen) dit meegenomen wordt bij een van beide hoofdgroepen. In het projectvoorstel (bijlage 3d) voor een blauwdruk van een robuuste houderij zijn daarom hier voorstellen m.b.t. vermarkting meegenomen.

Om de projecten inhoudelijk voor te bereiden is er een gezamenlijke werkgroep ingesteld van CoViVa-(partners) en GD en WUR. Vanuit CoViVa is hierin deelgenomen door 5.1.2.e en 5.1.2.e (beleidsmedewerkers dierenwelzijn en diergezondheid POV), 5.1.2.e (Topigs Norsvin) en 5.1.2.e (VION food). Tussentijds is afgestemd met 5.1.2.e ,

als verantwoordelijke binnen CoViVa. 5.1.2.e heeft ook gesprekken gevoerd met HAS Hogeschool Den Bosch en Aeres Hogeschool Dronten, om ook deze onderwijsinstellingen actief te kunnen betrekken. Daarom is in het voortraject ook 5.1.2.e (namens beide hogescholen) betrokken geweest. Daarnaast vindt maandelijks afstemming plaats met LNV-medewerkers diergezondheid en Welzijn. Voor welzijnsonderwerpen is 5.1.2.e (LNV) aangehaakt.

In afstemming met de partners van CoViVa zijn een aantal prioriteiten voor onderzoek vastgesteld, om verder richting te kunnen geven aan de uitwerking. Dit zijn zorg voor jonge dieren (bigvitaliteit), stoppen met couperen van staarten en een overall aanpak via het 'blauwdrukproject'.

a) Bigvitaliteit

5.1.2.e geeft een toelichting. Bij het schrijven van de PPS is geconcludeerd dat er geen behoefte is aan meer onderzoek, maar juist aan het verspreiden van de kennis die de projecten tot nu toe hebben opgeleverd en het geven van handelingsperspectief. De Focusgroep heeft aangegeven dat de beslisboom waardevol is en dus doorontwikkeld zou moeten worden. De PPS focust zich dus op:

- Doorontwikkelen beslisboom
- Ontwikkelen Vitale Big Box met tools om varkenshouders te helpen met bigvitaliteit aan de slag te gaan, bijv. de beslisboom, checklist, protocollen, voedingsbrochure etc. Dit met een duidelijke link naar de BVI en de integrale benchmark diergezondheid en dierwelzijn!
- Investeren in een goede communicatie om varkenshouders en erfbetreders te motiveren om met bigvitaliteit aan de slag te gaan. Dit in samenhang met andere projecten binnen de PPS (bijvoorbeeld staarten) en binnen CoViVa.

De stuurgroep stemt in met het werkplan en de voorstellen uit de cover, waarbij 5.1.2.e nog eens het belang benadrukt van het tijdig betrekken van de bedrijfseigen dierenarts. 5.1.2.e verzoekt om op te nemen dat in de loop van het traject nagegaan wordt welke data van het moederdier relevant zijn en verzameld zouden moeten worden, bv. glycogeen. Via Smart Farming en individueel meten komen veel data eenvoudig beschikbaar.

b) Stoppen met routinematige couperen van staarten.

Vanaf dit moment (14.00 uur) sluit 5.1.2.e aan online. 5.1.2.e schetst de belangrijkste punten uit het eerste uur. Vervolgens geeft 5.1.2.e een toelichting op de plannen m.b.t. staarten. Het werkplan voor de komende jaren is meer gericht hoe we de sector en de 'gemiddelde varkenshouder' meekrijgen richting 2030 (houding en gedrag), zonder dat het dierenleed oplevert en/of financiële consequenties. Voor een grote groep varkenshouders is het houden van lange staarten een nachtmerrie. Dit is begrijpelijk aangezien staartbijten ook bij varkens in alternatieven huisvestingssystemen (bio, buiten) voorkomt – het is complex waarbij management en snel signalering (oog ervoor) een belangrijke rol speelt. Met simpelweg informatie zenden, zullen de doelen niet gehaald worden. Daarom wordt er ook gekeken naar communicatie en hoe we de verschillende type varkenshouders kunnen bereiken en in beweging kunnen krijgen. Voor vele zal een grote motivatie financiële vergoeding zijn, wat niet onlogisch is, omdat investeringen nodig zijn en varkenshouders beloond mogen worden voor de inzet. Daarom wordt er door WECr een economisch rekenmodel gemaakt wat een lange staart extra zou moeten opbrengen. Voor andere varkenshouders zal het ook gaan om vertrouwen te krijgen in het houden van intacte staarten en het leren hiermee te werken. Een belangrijke vraag voor de stuurgroep is of zei akkoord kan gaan met het voorstel, waarover de meningen in het voortraject verdeeld waren, om in de loop der jaren de staart steeds minder kort te couperen.

Naar aanleiding van de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e ervaart dat het grootste probleem ligt bij basisverzorging. Zij pleit voor het beginnen met een beperkt percentage lange staarten op het bedrijf, wat feitelijk een verdieping is van de welzijnscheck.
- 5.1.2.e benadrukt dat in de discussie de fysiologische functie van de staart zelf belangrijk is. Bij minder kort gecoupeerde staarten zou dat als eerste uitgangspunt genomen kunnen worden, bv. afdekken vulva.). Daarnaast is het belangrijk dat de ondernemer vertrouwen krijgt, dat moet opgebouwd worden.
- 5.1.2.e geeft aan dat het geen kwestie van kiezen is. Het kan samen (een percentage dieren met hele staarten en overige dieren weliswaar couperen, maar dan minder kort). Ze wijst erop dat dat vanuit huidige wetgeving al zo zou moeten; daar staat immers dat blijkt als er geen aantoonbare problemen zijn, het houden van dieren met lange staart al moet. Belangrijk om altijd uit te gaan van wat er in de wet al voorgeschreven is, anders ben je in overtreding.
- 5.1.2.e benadrukt het financiële aspect. Wat levert een lange staart op voor de slachterij. Dat kan benut worden om de individuele ondernemer mee te krijgen.
- 5.1.2.e pleit om in het project ook de lengte van de staart vast te leggen d.m.v. een slimme camera. Dat kan dan in de terugkoppeling aan de boer worden meegenomen, inclusief de terugkoppeling over eventuele schade.

De stuurgroep stemt in met het werkplan en de daarin opgenomen voorstellen. Het vastleggen van de staartlengte wordt alleen meegenomen als dat past binnen het budget.

- c) Voorstel bijeenkomst gedragsexperts t.b.v. de projecten bigvitaliteit en staarten
De stuurgroep stemt in met het voorstel. 5.1.2.e oppert om hierbij ook 5.1.2.e en 5.1.2.e te betrekken.
- d) Werkplan: “Blauwdruk van een Robuust Houderij Systeem”
5.1.2.e geeft een toelichting. Het voorgenomen werkpakket kent een structuur welke goed past in een promotie onderzoek. Het gaat met name om moderne datatechnologieën. 5.1.2.e vraagt wie het overzicht bewaakt van de data, dat moet meegenomen worden in het plan. 5.1.2.e geeft aan dat het hier dus om smart farming gaat. Zij heeft een ander beeld bij een blauwdruk. Zou goed zijn om dat ook in de titel anders naar voren te laten komen.
De stuurgroep stemt in met voorgenomen onderzoek, waarbij in eerste instantie uitgegaan wordt van één AIO. Als er budgettaire ruimte blijkt te zijn, kan de beoogde tweede AIO ook aangesteld worden. Hierbij is het wel van belang dat deze ook ingezet worden tussen de koppeling van ambities binnen robuuste en gezonde varkens (spoor 4) aan de markt (spoor 5), zodat de borging in spoor 4 (kengetallen etc.) op een goede manier in de keten wordt georganiseerd.
6. Datum volgende vergadering
Hiervoor zal een datumbriefje worden gestuurd. Bedoeling is dat er 4 data per jaar geprikt worden en afhankelijk van de agendapunten wordt besloten of deze doorgaan en of fysiek dan wel digitaal vergaderd wordt.
7. Rondvraag
Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.
8. Sluiting
5.1.2.e sluit om 14.30 de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Concept Verslag

Vergadering Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

Datum: Donderdag 23 september 2021

Aanvang: 14.00 uur

Plaats: Campman, Renkum

Aanwezig: 5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
5.1.2.e en 5.1.2.e (WUR) voor toelichting op de projecten.

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn met kennisgeving afwezig.
5.1.2.e kan vanwege verkeersproblemen rond Eindhoven niet aanwezig zijn en heeft zijn belangrijkste punten doorgegeven aan 5.1.2.e
5.1.2.e (LNV) heeft aangegeven dat zij geen zitting meer heeft in deze stuurgroep en LNV zal een vervanger aanwijzen.

b) Overige mededelingen

Geen

3. Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 8 juli 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Voor de volgende vergadering wordt een taakdocument geagendeerd, als de vertegenwoordigingen per geleding definitief zijn. Hoofddlijn is dat deze stuurgroep is ingesteld om mede sturing te geven aan de acties die afgesproken zijn voor de varkenssector in het klimaatakkoord en daarnaast de acties binnen het actieplan gericht op "Centrale Positie in de Circulaire Economie" en "Erkende bijdrage aan de klimaat- en energietransitie", zover dit geen betrekking heeft op stalaanpassingen en mestverwerking.

4. Projecten Circulariteit

5.1.2.e geeft een toelichting. De opmerkingen die in de vorige vergadering zijn gemaakt, zijn in de projectvoorstellen verwerkt. Achtereenvolgens wordt ingegaan op projectplan A: 'definities', projectplan B: 'benutten human inedible grondstoffen' en projectplan C: 'type varken'.

Naar aanleiding van deze toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

a) Definities:

- Gebleken is dat in verschillende onderzoeksvoorstellen (PPS'en) gewerkt werd aan een definitie voor circulariteit. Om die reden is dit samengebracht in één project, waarbij vanuit elk afzonderlijke PPS hier budget voor is gereserveerd. Omdat e.e.a. nu samen wordt uitgevoerd, is de verwachting dat dit kan tegen lagere totale kosten dan wat hiervoor in de afzonderlijke projecten was gereserveerd. De begroting daarvoor is nog niet teruggekoppeld. Coördinatie vanuit voer ligt bij 5.1.2.e van Nevedi. Er moet dus nog teruggekoppeld worden welk deel van 'ons budget' hiervoor nodig is.

- Nu het definitievraagstuk niet meer onderdeel uitmaakt van deze PPS (Vitale Varkenshouderij) is de naamgeving van onderdeel A verwarrend. Er moet een andere naam gekozen worden die de lading beter dekt en die richting beleidsmakers ook helder is wat we willen. Bijvoorbeeld: 'verwaarden van niet humane stromen'.
- 5.1.2.e vraagt wat de impact is als de sector dit gaat doen. 5.1.2.e geeft aan dat dit buiten de scope van dit onderzoek valt. Het gaat hier om kennisontwikkeling. Later moet dan nagegaan worden welk effect dit genereert bij implementatie (potentie). Het is de verantwoordelijkheid van de stuurgroep om vervolgens richting te geven aan de implementatie. Het moment om hier mee te starten is afhankelijk van de (tussen)resultaten van dit project. Dit aspect moet meegenomen worden in het taakdocument van de stuurgroep.

Het projectplan is akkoord met inachtneming van een andere naam die de lading beter dekt.

b) Benutten human inedible grondstoffen

- In hoeverre zijn gezondheid van mens en dier hier meegenomen. Gezondheid van de mens moet wel randvoorwaarde zijn.
- Het is maar de vraag wat de haalbaarheid van PAP's (Processed Animal Proteins) zijn in varkensvoer. De inschatting is dat varkens-PAP's in pluimveevoer wel realiteit gaat worden, maar andersom is sterk afhankelijk van wat de markt accepteert. Als bijvoorbeeld Tesco dit niet wil, is het de vraag of het in de varkenssector voor andere stromen wel haalbaar is, dan is kanalisatie nodig. Heeft dit onderzoek dan wel zin als niet vanaf het begin de afzetkant wordt meegenomen?
- Het rendement wordt in de stukken gemist. Is wel belangrijk onderdeel.
- 5.1.2.e geeft aan dat het erg belangrijk is te weten wat we verstaan onder 'gebruik van grondstoffen niet geschikt voor humane consumptie'. De verwachting is immers dat de wetgeving in 2030 heel anders zal zijn dan de huidige wetgeving. Je moet e.e.a. nu heel goed beschrijven in relatie tot de huidige wetgeving, anders word je straks ingehaald.
- De rapportage PPS kringlooptoets wordt begin volgend jaar verwacht.

De stuurgroep besluit dat dit project, met inachtneming van gemaakte opmerkingen, verder uitgewerkt kan worden en gestart kan worden voor die zaken waarover geen discussie meer is.

c) Type Gezondheid, Welzijn en Gedrag

5.1.2.e geeft een toelichting. Het overleg tussen 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e (projectleider) is nog niet geweest. Zo gauw dat heeft plaatsgevonden, komt het voorstel ter bespreking terug.

d) Algemeen

5.1.2.e heeft een aantal vragen gesteld (bijlage 2, pagina 4). Deze worden besproken. Hierbij wordt aangegeven dat de stuurgroep op hoofdlijnen stuurt en dat technische zaken besproken moeten worden met de klankbordgroep. De inzet van deze mensen kan dan als in-kind bijdrage opgevoerd worden. Over invulling en administratie dient overleg gevoerd te worden met de WUR, zodat gemaakte uren ook meetellen en voortgang van het onderzoek in latere fase niet in gevaar komt. Van belang is dat er tenminste 1 vertegenwoordiger uit de stuurgroep in de klankbordgroep plaatsneemt voor optimale terugkoppeling. 5.1.2.e en 5.1.2.e zullen de invulling van de klankbordgroep verder afstemmen met de projectleider.

5. Reductie broeikasgasemissies in de varkenshouderijketen

5.1.2.e geeft een toelichting op het projectvoorstel. Belangrijk in dit project is dat er inhoudelijke expertise vanuit de sector wordt betrokken en dat sectordata ingebracht worden. Sectordata kunnen ook als in kind bijdrage opgevoerd worden. De stuurgroep suggereert om een klankbordgroep te vormen met 3 a 4 personen en er een lijst wordt gemaakt met aanspreekpunten, waarbij er één trekker wordt aangewezen die hiervoor verantwoordelijk wordt gemaakt. Vanuit de stuurgroep wordt een persoon aangewezen als **5.1.2.e** van de klankbordgroep. Er moeten concrete voorstellen opgesteld worden en teruggelegd worden aan de stuurgroep. **5.1.2.e** schetst zijn ervaring met budgetverdeling bij de VDN. Gedurende het project moet bijgestuurd kunnen worden, maar dat moet eerst dan goed voorbereid worden in de technische werkgroep.

De vraag is hoe bij toetreding van veevoerbedrijven tot CoViVa de geldstromen gaan. Dit is nog punt van overleg met Nevedi. Er is voor de PPS Vitale Varkenshouderij een consortiumagreement opgesteld. Hierin participeren CoViVa, VION, Agrifirm, ForFarmers en Topigs Norsvin. De in kind uren gaan via CoViVa. Zo lang CoViVa de BTW nog niet kan verleggen, gaan de cash stromen via de genoemde partners. Bij toetreding van nieuwe partijen kan het consortium agreement worden uitgebreid, indien dat gewenst is op dat moment. E.e.a. wordt geconcretiseerd na besluitvorming

5.1.2.e geeft aan dat er voor een trendanalyse wel data nodig zijn. Het is moeilijk om aan goede voerdata te komen. De data uit het verleden worden via intervallen van 5 jaar gerapporteerd. E.e.a is nu ingevuld tot en met 2022. **5.1.2.e** geeft aan dat tussen 1990 en nu de rekenmethode wel is veranderd. Hoe ga je daarmee om? Wat neem je mee? Bijvoorbeeld forfaitaire mestnormen? Hoe ga je er mee om als bij meer bijproducten de footprint ongunstig meebeweegt of dat er bij meer bijproducten meer fosfaat in de mest komt? Hoe ziet LNV dat? Er is heel veel kennis aanwezig, maar niet altijd wat de klimaatimpact is. Verder is het belangrijk dat inspanningen die leiden tot een lagere klimaatimpact wel opgelijnd kunnen worden naar de PBL rapportage.

5.1.2.e heeft bij dit punt aangegeven dat het van groot belang is dat de keten zelf een routekaart opstelt, gezien de druk vanuit Brussel om tussentijds de klimaatopgave te verhogen. Kom met een eigen verhaal en laat het je niet opleggen door derden.

5.1.2.e geeft aan dat we tot nu toe niet hebben gestuurd op CO2-footprint. Je mag niet zomaar veronderstellen dat de acties uit het verleden hebben geleid tot een lagere CO2-footprint.

5.1.2.e geeft aan dat transparantie noodzakelijk is in de keten. Dat betekent bijvoorbeeld ook dat Blonk daar ook aan moet voldoen zodat we de rekenregels kennen. Het moet immers verifieerbaar zijn.

De stuurgroep besluit dat, ondanks dat er nog diverse vragen zijn, nu wel te starten en een klankbordgroep in te richten en die moeten kleur geven aan de mitigaties.

6. Activiteiten werkgroep Energietransitie

5.1.2.e geeft een toelichting op de taakstelling van de werkgroep energie, vallend onder het voortgangsoverleg Landbouw en Landgebruik. Dit is een werkgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende sectoren. Zij wil inzicht geven in bestaand instrumentarium om bij te dragen aan de energietransitie. Welke maatregelen, hoe effectief zijn, wat zijn de kosten etc. Vervolgens is het belangrijk dat de energiewinst die we als varkenssector boeken ook zichtbaar gemaakt kan worden via een monitoringssysteem en dat de

varkenssector daarvoor de credits krijgt. Boekhoudkundig komen deze winsten de energiesector toe en tellen daarmee in de klimaatopgave. Als eerste stap wil de werkgroep een instrumentenpaneel ontwikkelen, zoals dat ook succesvol wordt toegepast bij Cosun. Dat brengt eenvoudig in beeld welke maatregelen er al genomen kunnen worden op bedrijfsniveau en wat de kosteneffectiviteit daarvan is. Aan de hand van deze info kan vervolgens bepaald worden welke kennislacunes er nog zijn en waar in dat kader onderzoek een optie kan zijn. Voorgesteld wordt dit op te pakken binnen deze PPS. De stuurgroep gaat hier mee akkoord. Er is ook een knelpunten notitie bijgevoegd. Als leden van de stuurgroep daar aanvullingen op hebben, kunnen deze aan 5.1.2.e worden doorgegeven.

7. Project “Energiebalans over bedrijf en keten”

Deze komt volgend keer aan de orde, nadat het instrumentenpaneel van vorige agendapunt is opgeleverd. Dat zal naar verwachting in het eerste kwartaal 2022 zijn.

8. Varkensmatrix

5.1.2.e geeft een toelichting.

Deze matrix is ontworpen binnen de PPS klimaatperspectief. Daar wordt een vergelijking gemaakt tussen de LCA systematiek en de NIR systematiek. Om hier verder mee te kunnen werken, zijn actuele data nodig. Dan kan via de klankbordgroep. Voor ‘bredere’ vragen kan 5.1.2.e bij Nevedi terecht.

9. EU voorstellen Fit for 55

De voorstellen zijn ter kennisname bijgevoegd.

10. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering zal begin nieuwe jaar zijn naar verwachting. Hiervoor zal een datumprikker gestuurd worden.

11. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

12. Sluiting

5.1.2.e sluit om 14.30 de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Vrijdagochtend 17 december 2021

Aanvang: 09.30 uur

Plaats: Digitaal via Microsoft Teams

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
en 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

a) Notulen vergadering 25 november

Bijlage 1

b) Actielijst met stand van zaken d.d. 15-12-2021

Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd.

b) Concept Verslag Stuurgroep Stallen en Mestverwerking 13 december 2021

Bijlage 3

c) Actuele ontwikkelingen

Bijlage 4

5. Aansluiting vlees- en voerbedrijven

Bijlage 5

6. Bespreking regeerakkoord i.r.t. actieplan CoViVa

7. Vergaderdata 2022

Conform eerdere besluitvorming wordt voorgesteld 4 bijeenkomsten te houden van het coalitie overleg met daar aansluitend vergaderingen van het stichtingsbestuur (inclusief instructiecommissie). Tussendoor een vergadering van elk van de 4 stuurgroepen.

Donderdagmiddag 3 maart: 13.30 uur

Donderdagmiddag 30 juni: 13.30 uur

Donderdagmiddag 29 oktober 13.30 uur

Donderdagmiddag 15 december 13.30 uur

Daarnaast wordt voorgesteld een apart overleg te organiseren vanuit CoViVa met LNV over gevolgen regeerakkoord voor actieplan CoViVa.

8. Rondvraag

9. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 25 november 2021
 Plaats: digitaal via teams.
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e (vervanger 5.1.2.e), 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Vaststellen agenda.

5.1.2.e vraagt naar de stand van zaken m.b.t. de Lbv (landelijke beëindigingsregeling veehouderij). Is er een mogelijkheid deze naar voren te halen als een mogelijk instrument in kader van de moeilijke marktsituatie. Dit zal bij de rondvraag aan de orde komen. De agenda wordt verder ongewijzigd vastgesteld.

3. Notulen vorige vergadering (30 september 2021) en actielijst

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

M.b.t. de actielijst worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Het werken met revolverende leningen binnen CoViVa is volgens COV de reden dat 5.1.2.f geen aansluiting wenst bij CoViVa en ook niet bij COV.
- Nevedi zal nog doorgeven wie van de voervertegenwoordigers in CoViVa zitting neemt in het bestuur van de Stichting CoViVa.

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- Berichten van verhindering.
5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd.
- Concept Verslag Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn 29 september 2021
De vergadering neemt kennis van dit verslag.
- Concept Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat 23 september 2021
De vergadering neemt kennis van dit verslag.
- Actuele ontwikkelingen
 - Er is waardering voor de inzet m.b.t. binnenhalen extra cash middelen voor CoViVa projecten. Er is reëel perspectief en dit bewijst dat we niet vooraf alles moeten dichttimmeren. Gedurende de rit zullen zich nog meer reële mogelijkheden voordoen.
 - Het is belangrijk dat er niet langs elkaar heen gewerkt wordt. Op het vlak van monitoring duurzaamheidsplannen lijkt dit wel het geval. Dit is in oktober besproken met 5.1.2.e. 5.1.2.e zal in beeld brengen welke initiatieven er zijn die een relatie hebben met de monitoring van het actieplan en samen met 5.1.2.e voorstellen maken om hier meer structuur en afstemming in te krijgen. M.b.t. het kpi-traject kringlooplandbouw is in goede afstemming met POV en KDV een invulling gegeven waarmee de sector zich in ieder geval kan presenteren tijdens de werkconferentie op 29 november.
 - 5.1.2.e benadrukt dat m.b.t. de genoemde bijdrage van LNV aan CoViVa-(projecten) voor 2022 dit alleen kan op basis van de daartoe vastgestelde procedures, waaronder een

projectplan en begroting. De vergadering kan instemmen met het voorstel deze bijdrage aan te wenden voor een project dat past binnen de CoViVa doelstellingen en ingediend kan worden door NCM, waardoor gelijktijdig de gewenste jaarlijkse bijdrage aan NCM wordt voldaan. 5.1.2.e geeft aan dit volledig te steunen. NCM is erg zichtbaar de laatste tijd en heeft duidelijke meerwaarde.

- 5.1.2.e merkt op dat het werken via de stuurgroepen goed wordt ontvangen. In dat kader zal LNV nog zorgen voor een MT lid voor de stuurgroep Circulariteit en Klimaat. 5.1.2.e zal dat eind volgende week (3 dec.) doorgeven.

5. Aansluiting vlees- en voerbedrijven

5.1.2.e geeft een toelichting op het proces bij Nevedi. Mede om de discussie omtrent freeriders te tackelen, is er voor gekozen om via een retributie alle Nevedi-leden aan te laten sluiten en mee te laten financieren aan CoViVa. Daar was ook breed draagvlak voor. Nevedi is daarbij verantwoordelijk voor de middelen, ook als leden de financiële afspraken niet nakomen. Vraag die nu voorligt is of de coalitie hier mee in kan stemmen. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e vraagt naar het commitment m.b.t. de niet-cash middelen?
5.1.2.e geeft aan dat eerder is besloten tot het bevriezen van de revolverende middelen voor stallen. Belangrijkste reden hiervoor is dat er inmiddels andere fondsen zijn voor uitrol stallen die qua voorwaarden aantrekkelijker zijn dan CoViVa die ooit zou kunnen invullen. Bovendien is er t.o.v. de situatie aantal jaren geleden omtrent tot stand komen Hoofdlijnenakkoord inmiddels een andere werkelijkheid ontstaan. Daarom is afgesproken dat we e.e.a. bevriezen en in het kader van een nieuw regeerakkoord opnieuw bezien of en zo ja op welke wijze middelen voor uitrol stallen ingezet moeten worden.
- 5.1.2.e geeft aan dat het mooi is dat voer zo breed aansluit en dat Nevedi het qua werk lastige deel op zich neemt. We hebben er eerder bewust voor gekozen dat brancheorganisaties geen lid worden van CoViVa, maar een adviseursrol hebben. We moeten nu wel kiezen voor een pragmatische insteek waarbij het belangrijk is dat we daadkracht houden binnen het CoViVa-platform. Hoe borgen we dat?
- 5.1.2.e kan zich goed vinden in de insteek van Nevedi m.b.t. het cashgedeelte van de middelen. Maar zorgpunt is hoe de insteek m.b.t. revolverende middelen zich verhoudt tot het Hoofdlijnenakkoord en tot het commitment m.b.t. de achtergestelde leningen vanuit de slachterijen. Betekent dit dat slachterijen in twee fases gaan tekenen? Dat lijkt wat complex en daar zitten we niet op de wachten. Dan schuiven we het beslismoment weer naar voren en dat is in de huidige situatie niet wenselijk. Het Hoofdlijnenakkoord is destijds uit onderhandeld met een duidelijk commitment van alle Founding Fathers. Dat kunnen we niet zomaar overboord gooien. Spreker vindt dan ook dat de Founding Fathers (Agrifirm en ForFarmers) op zijn minst lid moeten blijven van CoViVa en dat het door hen uitgesproken commitment blijft gelden.
- 5.1.2.e geeft aan niet te kunnen spreken voor Agrifirm of ForFarmers en geeft aan van mening te zijn dat er geen sprake is van verandering van commitment nu. Wel cash-out, maar niet revolverend. Dat is de Nevedi-lijn. De houding is niet veranderd, alleen de vorm van aansluiting.
- 5.1.2.e pleit ervoor deze Nevedi lijn te volgen en legt het proces uit. Het wordt nu veel makkelijker. Als we deze lijn niet gekozen hadden, waren 38 van de 40 bedrijven ook aangesloten, maar was het qua uitvoering een stuk ingewikkelder geworden. Dit is voor alle partijen de makkelijkste weg. Spreker geeft aan dat de intentie m.b.t. stallen en mestverwerking er nog steeds is, maar dan moeten er wel hele concrete zaken voorliggen. Het MIF bestaat nog en kan zo geactiveerd worden. M.b.t. blijvende deelname van Agrifirm aan de coalitie vraagt 5.1.2.e even tijd om daar verder over na te denken en dat intern binnen het bedrijf af te stemmen. Het voelt raar om binnen de coalitie te blijven naast Nevedi.
- 5.1.2.e geeft aan dat VION een van de founding fathers is en de afspraken die destijds samen zijn gemaakt ook samen na wil komen. VION verwacht ook van Agrifirm en ForFarmers dat zij hun afspraken nakomen en spreekt hen hier ook op aan. Anders moet VION zich ook opnieuw beraden over hun positie. Verder is het goed om brancheorganisaties bij CoViVa te betrekken, maar bedrijven moeten participeren in de coalitie zoals afgesproken, om slagkracht te behouden. We moeten discussie nog dit jaar afronden en dan voortvarend aan de slag.

- 5.1.2.e schetst nogmaals het proces en stelt voor om de Nevedi-lijn voor nu te volgen m.b.t. de cashmiddelen. Voor wat betreft de revolverende middelen is de wereld nu concreet veranderd. Hierover hebben we in de vorige vergadering al een besluit genomen om deze te bevriezen totdat noodzaak blijkt. Daarom is het verstandig daar eerst te wachten op het nieuwe regeerakkoord en op basis daarvan te bezien met LNV of en zo ja in welke mate bijstelling van het actieplan op dit punt plaats moet vinden.
 - 5.1.2.e geeft aan dat zij zich kan vinden in de formulering van 5.1.2.e.
 - 5.1.2.e geeft aan hier wel wat moeite mee te hebben. Het gaat nu wel heel hard zo. Er ligt veel nieuwe info op tafel. Voor 5.1.2.f is het werken met revolverende fondsen struikelblok om zich aan te sluiten en sluit zich om die reden ook niet aan bij COV. Het speelveld ziet er heel anders uit als we nu alleen besluiten nemen over cash en revolverend bevriezen, zonder goede afspraken over commitment. Dit besluit kun je nemen nu, maar we moeten geen besluiten nemen die de voortgang van CoViVa in gevaar (kunnen) brengen. Zorgvuldigheid in de besluitvorming is cruciaal.
 - 5.1.2.e geeft aan dat revolverende fondsen met de kennis van nu niet nodig zijn. Er is ook niemand die recent onderbouwd heeft waarom deze fondsen toch meerwaarde hebben. De situatie is nu wezenlijk anders dan bij het afsluiten van het Hoofdlijnenakkoord. Als revolverende fondsen toch nodig zijn, dan moet dat op basis van goed onderbouwde plannen en dan kunnen we dat samen zeker realiseren. Het moet wel een duidelijk doel dienen. Dit is de lucht die we nu nodig hebben.
 - 5.1.2.e proeft een verschil in zwaarte van commitment tussen de vlees- en voersector. Dat is niet gewenst. Hij doet daarom het volgende voorstel:
COV en Nevedi treden beiden toe tot de coalitie en zijn verantwoordelijk voor de financiële inbreng van de cash-middelen. Zo treden alle leden van COV en Nevedi daarmee toe en committeren zich voor het cashgedeelte. De eventueel te verstrekken achtergestelde leningen behoren niet tot dit besluit. De Founding Fathers blijven zelfstandig ook onderdeel van de coalitie. Het eerder gesloten Hoofdlijnenakkoord blijft ongewijzigd van kracht. Uit hoofde hiervan houden de bedrijven Agrifirm, ForFarmers, Vion en Rabobank de intentie om, naast de hiervoor genoemde cashout-bijdrage, voor in totaliteit een bedrag ad € 32 mio aan achtergestelde leningen beschikbaar te maken. Zoals eerder vermeld, is op 30 september besloten deze gelden vooralsnog niet in te zetten. Inzet van deze middelen wordt pas overwogen nadat:
 - Het belang hiervan is vastgesteld gelet op de beschikbaarheid van alternatieve financieringsbronnen;
 - De consequenties van de gewijzigde marktomstandigheden en het nog te sluiten regeerakkoord voor het hoofdlijnenakkoord zijn besproken met de verantwoordelijk minister. Besluitvorming over de inzet van genoemde middelen vindt plaats binnen het coalitieoverleg.
- 5.1.2.e zal deze lijn uitwerken in een concepttekst en de komende week afstemmen met VION, Agrifirm, ForFarmers en met de brancheorganisaties en LNV. Een ieder kan zich (onder voorbehoud van genoemde afstemming) in dit voorstel vinden.

6. Governance Blockchain

5.1.2.e geeft een toelichting op de stand van zaken. We zijn goede stappen aan het zetten m.b.t. de onafhankelijke governance, waarbij de kwaliteit, betrouwbaarheid en de continuïteit geborgd worden. De concept reglementen die er al lagen worden nu herschreven op basis van hetgeen hier eerder in CoViVa over afgesproken is en er wordt een doorkijkje gegeven naar de businesscase om financiële continuïteit te kunnen borgen. Juridisch is e.e.a. complex en daardoor gaat het net niet lukken om e.e.a. in dit jaar af te ronden. Begin januari wordt het afgerond. Financiën JoinData wordt in de businesscase meegenomen.

N.a.v. deze toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e vindt de term businesscase in dit geval verwarrend. Daarmee suggereer je dat er geld verdiend wordt, terwijl het gaat om een digitale datasnelweg waarop iedereen aangesloten kan worden. In antwoord hierop wordt aangegeven dat het inderdaad alleen gaat om kosten die nodig zijn om de continuïteit van blockchain te kunnen borgen. Het blijft een open systeem.

- 5.1.2.e geeft aan dat er een presentatie over blockchain is geweest in bestuur POV. Deze is goed ontvangen, maar duidelijk is dat ‘onbekend onbemind maakt’. Het is daarom heel belangrijk om de rol van de varkenshouder goed te borgen in de governance. Daarnaast is het belangrijk om veel aandacht te besteden, ook in de communicatie naar varkenshouderij, aan de security.
- 5.1.2.e geeft aan dat dit mooie contouren zijn en dat het hier nadrukkelijk gaat over de datasnelweg en niet over Holland Varken. Met Holland Varken bepaal je de aspecten die je wilt borgen. Hier kunnen elementen een rol spelen die over veevoer gaan. Dan moet je wel afspreken hoe je dat organiseert. Borg dat in de governance.
- 5.1.2.e neemt kennis van de geplaatste opmerkingen en gegeven adviezen en neemt e.e.a. mee in de verder uitwerking

7. Kwartiermaker instelling regieorgaan en aanstelling innovatiegezant

5.1.2.e geeft een toelichting op zijn opdracht als kwartiermaker het komende half jaar. Dit is een vervolg op de rapportage van de Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen. Er is besloten dat er een innovatiegezant wordt aangesteld. Een van de eerste stappen voor wat betreft de governance is de instelling van een regieorgaan. Daarnaast is de nadrukkelijke insteek om ook mestverwaarding in het geheel te betrekken, dus integrale aanpak in de keten van stallen, mestverwaarding en afzet. 5.1.2.e heeft een eerste overleg gehad met de ministeries van LNV, IenW en CoViVa, waarbij de vraag centraal stond in hoeverre de rapportage van de CoViVa-stuurgroep begin dit jaar “Roadmap Versterking mestketen Varkenshouderij” door de beide ministeries wordt omarmd en een basis kan zijn voor de gesprekken met de andere veehouderijsectoren. Kan dit een blauwdruk zijn voor de ontwikkeling van mestverwerking? In januari wordt er een bestuurlijk overleg georganiseerd. Er wordt een vragenlijst opgesteld voor de sectoren en de (de)centrale overheden. In maart moet er een blauwdruk liggen voor het regieorgaan. Het gaat om een majeure organisatie, welke alleen kan werken d.m.v. een publiek – private aanpak. In dit kader is de analyse van het Rathenau instituut ook van belang met de constatering dat er veel aandacht is geweest voor de technische kant van het geheel, maar te weinig aandacht voor juridische en maatschappelijke aspecten.

N.a.v. de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e geeft aan content te zijn met de rol die 5.1.2.e nu vervult, gezien zijn ervaringen in eerdere trajecten en zijn rol binnen CoViVa. Het is hard nodig dat er een verbinding wordt gelegd tussen stallen en mestverwerking.
- 5.1.2.e geeft aan dat het belangrijk is de drempels voor innovatie weg te nemen, ook m.b.t. de noodzakelijke samenwerking van overheden.

De Coalitie neemt kennis van de ontwikkelingen. E.e.a. zal ook aan de orde komen in de Stuurgroep Stallen en Mestverwerking waarin zowel sector als overheden (Rijk en decentraal) zijn vertegenwoordigd.

8. Knelpunten verduurzaming Veehouderij Noord-Brabant

5.1.2.e geeft een toelichting op de bijgevoegde POV-notitie. We lopen tegen vele hobbels aan om te realiseren wat we willen. Processen duren veel te lang, met name omdat gemeentes niet toegerust zijn om de taken tijdig te realiseren. Hierbij de vraag aan de coalitie om mee te ondersteunen en mee te denken in oplossingen om zaken vlot te trekken.

N.a.v. deze toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e geeft vervolgens aan dit te ondersteunen en ook mee te nemen in het overleg tussen 7 voerbedrijven en gedeputeerde Lemkes binnenkort.
- Het gaat hier ook om een goede timing om de problematiek onder de aandacht te brengen en ons verhaal te vertellen. Het is nu nog te vroeg voor de algemene pers. Daarvoor is 2024 ‘nog te ver weg’. De provincie ziet het ook met lede ogen aan. Vraag is hoe we hierin samen met de provincie kunnen optrekken. Probleem is namelijk dat de bevoegdheden te ver zijn weggelegd bij de gemeentes.

- Het is belangrijk de notitie in te delen met zaken die op korte termijn te realiseren zijn door goede afspraken te maken en zaken die een langere termijn vergen. De crisis- en herstelwet (CHW) heeft concrete handvaten, maar probleem is het niet durven handelen van betrokken gemeentes.

Afgesproken wordt dat 5.1.2.e hierover door zullen praten om na te gaan welke concrete acties zinvol kunnen zijn. Op 13 december zal de notitie besproken worden in de stuurgroep Stallen en Mestverwerking.

9. Concept Jaarplan en begroting 2022

5.1.2.e geeft een toelichting. Per stuurgroep is een overzicht gegeven van reeds ondernomen activiteiten en wat in 2022 opgepakt moet worden. Belangrijk is dit document verder, samen met de trekkers, uit te werken, het liefst met concrete acties per kwartaal met aanwijzing van verantwoordelijken. Dat zal via de stuurgroepen plaatsvinden in december en januari. Vooralsnog is er uitgegaan van een maximum budget van 2 miljoen euro voor de 4 sporen samen en op basis daarvan is een eerste voorstel voor de begroting gedaan.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- Er is brede waardering voor het heldere overzicht, waarbij het inderdaad belangrijk is dat de verantwoordelijkheden per spoor hier samen met 5.1.2.e verdere invulling aan geven.
- 5.1.2.e geeft aan dat de begroting voorlopig van aard is. Bedragen m.b.t. markt- en verdienmodellen die genoemd zijn, komen niet volledig overeen met hetgeen we eerder tijdens overleg over de meerjarenbegroting hebben aangegeven. Dit heeft echter ook te maken met hetgeen is toegelicht omtrent het uitgangspunt van 2 miljoen per jaar. Als er sprake is van goede onderbouwing van voorstellen is meer budget mogelijk. Dat kan ook gedurende het jaar via besluitvorming in de coalitie. Het is aan de stuurgroepen om nu aan de slag te gaan.
- Geconstateerd wordt dat er verschillende initiatieven lijken te zijn m.b.t. berekening van de CO2-footprint. Dat is niet gewenst. Het is belangrijk dat er sprake is van één breed gedragen methode die uniform wordt toegepast. Hier dient op korte termijn actie op worden ondernomen. 5.1.2.e pakt dit op in overleg met COV.
- Er is recent een initiatief gepresenteerd m.b.t. een kennis- en expertisecentrum dierlijke eiwitten. De vraag is hoe we dat verbinden aan ons eigen initiatief. Het initiatief is wel breder dan alleen varkensvlees. 5.1.2.e geeft aan zelf betrokken te zijn vanuit de volle breedte (ook andere vleessoorten).
- Inrichting van Holland Varken dient nu voortvarend ter hand genomen te worden en is onderdeel van spoor 5 en valt binnen Stuurgroep Markt en Verdienmodellen. Deze komt in januari bijeen. COV dient hierbij de lead te nemen (in afstemming met POV) om tot een concreet actieplan te komen.
- 5.1.2.e geeft aan dat we samen kunnen constateren dat er al best veel is opgepakt en loopt. De buitenwereld ervaart dat niet zo. Communicatie wordt nog gemist. In het jaarplan is v.w.b. communicatie, mede n.a.v. afspraken hierover in de vorige vergadering, aangegeven dat dit elk kwartaal op de agenda van de Coalitie komt te staan. Dan wordt besloten wat we communiceren voor welke doelgroep. Communicatie naar eigen sector is belangrijk, maar ook richting politiek dat het actieplan voortvarend ter hand wordt genomen en concrete (tussen)resultaten oplevert.

10. Rondvraag

- Naar aanleiding van de eerdere vraag van 5.1.2.e gaat 5.1.2.e in op de stand van zaken m.b.t. de landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven (Lbv). Inhoudelijk is er in dit stadium nog niet veel te melden. Het voornemen is om de regeling vroeg in het volgende jaar te consulteren (concepttekst). 5.1.2.e geeft aan de vraag van 5.1.2.e m.b.t. het naar voren halen van de regeling gezien de moeilijke marktsituatie te begrijpen, maar het is belangrijk nu niet met zijn allen over sanering te praten. Dat is nu niet aan CoViVa. Wij gaan binnen CoViVa nu vol inzetten op de innovatie. De Srv, als onderdeel van het actieplan, is afgerond.
- 5.1.2.e meldt dat er vanavond een uitzending is van het televisieprogramma Zembla over soja en certificering.

11. Sluiting

5.1.2.e

sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Conceptverslag

Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Datum: Maandag 13 december 2021

Aanvang: 15.30 uur

Plaats: Digitaal via Teams

Aanwezig tijdens vergadering:

5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (Agrifirm), 5.1.2.e (LNV), 5.1.2.e (provincie Gelderland), 5.1.2.e (NCM), 5.1.2.e (Rabobank), 5.1.2.e (Nationaal Groenfonds) en 5.1.2.e (CoViVa).

Gasten: 5.1.2.e en 5.1.2.e (innovatieplatform De Vlier; agendapunt 6b)

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. De agendapunten 5 en 6 worden omgedraaid.

2. Verslag en actielijst.

a) Verslag stuurgroepvergadering 15 juli 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

b) Actielijst en stand van zaken acties

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- Nevedi-leden en COV-leden sluiten per 1 januari 2022 aan bij CoViVa. Er kunnen daarom nog wijzigingen in de samenstelling doorgevoerd worden. VNG zal ook aansluiten, maar zal nog nader bepalen wie. Dit is mede afhankelijk van de ontwikkelingen omtrent de werkzaamheden van 5.1.2.e als kwartiermaker. 5.1.2.e zal in dat kader nog een gesprek hebben met 5.1.2.e.
- Positief dat er nauwere samenwerking komt tussen CoViVa en Taskforce Stallen Noord-Brabant.

3. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e is vanwege privé redenen verhinderd en heeft opmerkingen doorgestuurd. 5.1.2.e is verhinderd en zal nog intern binnen VNG overleggen wie deelneemt.

b) Brief ministerie I&W: Onderzoek naar rendement combiluchtwassers

De brief is ter kennisname bijgevoegd.

5.1.2.e geeft aan dat deze brief bij de POV wel de nodige vragen heeft opgeroepen. Wat betekent dit voor de praktijk? 5.1.2.e vult aan dat er grote onzekerheid is onder veehouders m.b.t. investeringen. De wil is er zeker, maar als via wetenschappelijk onderzoek bewezen emissiefactoren door rechters in twijfel worden getrokken, hoe krijgt een ondernemer dan zekerheid dat investeringen verantwoord zijn? Er is wel langetermijnperspectief nodig. 5.1.2.e verwijst daarbij naar een recente rechtelijke uitspraak m.b.t. emissiearme stalsystemen. En nu in deze brief zegt de overheid weer dat, m.b.t. luchtwassers, deze voor ammoniak wel voldoen. Hoe moeten we daar mee omgaan als overheidsbeleid regelmatig bij de rechter onderuit wordt gehaald?

5.1.2.e geeft aan dat hem niet duidelijk is welke rechtelijke uitspraak nu bedoeld wordt, maar herkend de problematiek wel. Het gaat hierbij om 2 stelsels van regelgeving, namelijk de

provinciale natuurvergunning (Wet Natuurbheer) en de milieuregelgeving van het ministerie van I en W. In de rechtszaak waar waarschijnlijk op bedoeld wordt gaat het om de discussie of de RAV voldoende nauwkeurig is voor de natuurvergunning. Hier zijn ook Kamervragen over gesteld.

5.1.2.e zal de antwoorden daarop delen.

5.1.2.e geeft aan het een opvallende brief te vinden. Deels geruststellend, maar deels ook vragen oproepend en dan met name m.b.t. de zinsnede: "De conclusie van dit onderzoek is dat combiluchtwassers voor ammoniak kunnen voldoen aan de rendementen zoals die in de regelgeving zijn vastgelegd." Wat betekent dit precies?

5.1.2.e sluit dit punt af met de constatering dat een ieder snapt dat een ondernemer rechtszekerheid wil m.b.t. investeringen, omdat je anders als ondernemer te grote risico's loopt en dat dit een randvoorwaarde is. Dit punt houden we op de agenda en is belangrijk onderwerp m.b.t. kunnen versnellen van innovaties.

- c) Overzicht actualiteiten en procesvoorstel monitoring, kpi's en sensor- en datasystemen

De stuurgroep gaat akkoord met het voorstel om een werkgroep in te stellen van CoViVa, NCM en Taskforce Noord-Brabant om kpi's voor te stellen vanuit actieplan voor stallen en mestverwerking en vervolgens ook een voorstel te maken voor monitoring, waarbij het belangrijk is dat e.e.a. vervolgens wordt opgelijnd naar de Klimaat en Energieverkenning (KEV) van PBL). RVO zal hierbij ondersteuning verlenen en er vindt afstemming plaats met LNV.

Het onderwerp sensor- en datasystemen zal meegenomen worden in het traject m.b.t. kwartiermakerschap (agendapunt 5). Hiervoor lopen aantal gesprekken met LNV en IenW. De stuurgroep neemt kennis van het overzicht 'actualiteiten'.

- d) Overige mededelingen

Er zijn geen overige mededelingen.

4. Toelichting nieuwe 'afdeling' stallen binnen directie DAD van LNV

5.1.2.e geeft een toelichting op de structuur binnen de directie DAD waar 5.1.2.e is aangesteld voor onder 5.1.2.e. Hier zijn drie werkvelden te onderscheiden, namelijk transitie naar proefdiervrije innovaties, dierenwelzijn slachthuizen en stalinnovaties. Met betrekking tot het laatste gaat het daarbij ook om de integrale benadering, bijvoorbeeld brandveiligheid. De verbinding met CoViVa wordt gevormd door de directe betrokkenheid bij deze stuurgroep (in afstemming met 5.1.2.e v.w.b. mestverwerking). Daarnaast via 5.1.2.e, die zitting heeft in de coalitie en 5.1.2.e die aanspreekpunt is voor de varkenssector binnen LNV.

N.a.v. deze toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- a) Valt dierenwelzijn hier ook onder i.r.t. stalsystemen.

Dierenwelzijn valt onder 5.1.2.e binnen dezelfde directie (5.1.2.e). 5.1.2.e heeft zitting in de stuurgroep Diergezondheid en Welzijn en ook op die manier wordt integraliteit bewaakt. Dierenwelzijn is wel een toets criterium binnen de SBv.

- b) 5.1.2.e geeft aan blij te zijn met de aandacht vanuit LNV specifiek voor stallen en de deelname in deze stuurgroep. Het is belangrijk samen te proberen dubbel werk te voorkomen door zaken goed af te stemmen. Daar zijn nu een aantal belangrijke stappen in gezet.

De stuurgroep neemt kennis van de toelichting.

5. Kwartiermaker Innovatiegezant en regieorgaan Stallen en Mestverwerking

5.1.2.e geeft een toelichting op zijn opdracht als kwartiermaker. Hierbij zijn door LNV 3 vragen gesteld:

1. Innovaties op het boeren erf zijn complex. Wat kan een innovatiegezant doen om deze in de praktijk te versnellen en hoe verhoudt zich dat tot bestaande structuren?
2. Kijkend naar de aanbevelingen van de Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen, wat zijn dan de eerste te ondernemen stappen en betrek daarbij de mestverwerking/mest-verwaarding.

3. Benoem de praktische belemmeringen en probeer die te agenderen om stakeholders in beweging te krijgen. Deze hebben betrekking op implementaties en de mogelijkheden die de crisis- en herstelwet beiden, op een tijdelijk protocol voor sensoren en ook op het breed beschikbaar stellen van kennis m.b.t. de inhoudelijke beoordeling van stallen, die nu bij beperkt aantal personen zit.

In dit kader betreft 5.1.2.e de Roadmap 'Versterking mestketen Varkenshouderij', het resultaat van de CoViVa stuurgroep begin dit jaar (van LNV, sector en AgriNL). Hierin zijn aantal belangrijke zaken m.b.t. governance en aanpak weergegeven, die betrekking hebben op borging op het primaire bedrijf (basis op orde), het werken met regionale mestcoöperaties en professionalisering van de mestverwaarding, inclusief afzet van groene meststoffen op maat. 5.1.2.e voert in dit kader diverse gesprekken met stakeholders en op 13 januari is er een overleg gepland met overheden en sectoren.

N.a.v. de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Goed dat e.e.a. nu gecoördineerd wordt opgepakt. Opvolging van de adviezen van de Taskforce is essentieel om noodzakelijke versnelling te kunnen krijgen. Hierbij moeten ook de genoemde knelpunten (zie 6b) worden meegenomen.
- De stuurgroep die de roadmap Versterking Mestketen Varkenshouderij heeft opgeleverd is de analyse begonnen naar de meerwaarde van een nationale mestcoöperatie. Gedurende het traject bleek unaniem dat die meerwaarde niet ervaren werd, maar dat regionale mestcoöperaties wel een cruciale rol kunnen vervullen. Belangrijk aandachtspunt voor mestverwerking/-verwaarding is de borging dat verwerkers gegarandeerd zijn van voldoende aanvoer. Uit dezelfde analyse bleek ook dat emissiearme stallen en mestverwaarding niet los van elkaar gezien mogen worden, ook niet in de aanpak. Bij die aanpak dienen activiteiten van Rijk, decentrale overheden en sector(en) goed op elkaar afgestemd te worden. Dit is ook de basis geweest voor de keuze om onze stuurgroep zo samen te stellen.
- Er is sprake van zowel publieke als private opgaven. Om die reden is ook een publiek-privaat regieorgaan voorzien.
- Duidelijkheid voor ondernemers voor de langere termijn is een must. Dit is inmiddels ook door de provincies onderkend en die willen daar ook naar handelen volgens 5.1.2.e

5.1.2.e dankt 5.1.2.e voor zijn toelichting en wenst hem veel succes. Daarbij vraagt ze deze stuurgroep te benutten als klankbord. De volgende vergadering zal de voortgang geagendeerd worden, mogelijk met eerste contouren van het in te richten regieorgaan.

6. Knelpunten verduurzaming varkenshouderij (Noord-Brabant)

a) Notitie POV: Knelpunten verduurzaming varkenshouderij Noord-Brabant

5.1.2.e geeft een toelichting. De innovatie komt maar zeer moeizaam van de grond vanwege langdurige trajecten. De rollen en verantwoordelijkheden voor de gemeentes lijken te groot, alsmede tekort aan expertise en capaciteit. Dit is besproken met de provincie. Op deze manier haalt geen enkel bedrijf het om per 1 januari 2024 de gevraagde investeringen te doen. De vraag aan de stuurgroep is of we ons hierin erkennen. E.e.a. is ook in de novembervergadering van CoViVa geweest en er zal nog verdere afstemming plaatsvinden tussen LNV (5.1.2.e) en POV (5.1.2.e).

Diverse aanwezigen herkennen zich hierin. 5.1.2.e heeft schriftelijk aangegeven dit signaal ook te kennen en dat hij aanwezig was bij het werkbezoek met gedeputeerde Lemkes. Gemeenten hebben wettelijke taken uit te voeren en hebben democratisch gekozen besturen. Het aanpassen van bestaande verouderde stallen (15 jaar of ouder) zou geen probleem hoeven te zijn. De casussen die bij 5.1.2.e bekend zijn, zijn omdat een veehouder soms tegelijk het bedrijf wil uitbreiden. Als dit gepaard gaat met het uitbreiden van het bouwblok, dan kunnen het tijdrovende trajecten worden. Daarnaast is 5.1.2.e benieuwd naar hoeveel bedrijven de vergunningaanvraag al klaar hebben liggen of al hebben ingediend. Een aantal veehouders zal ook zeker hebben geanticipeerd op bijstelling van de regels.

5.1.2.e geeft aan dat integraliteit belangrijk is. Innovaties aan stallen kunnen niet los gezien worden van mestverwerking. Dagverse mest of de zogenaamde dikke fractie is essentieel voor bijvoorbeeld de biogasopbrengst en daarmee rendabiliteit van mestverwerking.

5.1.2.e vult hierop aan dat voor mestverwerking ook geldt dat er een spanningsveld zit tussen wensen van Rijk en provincies en daadwerkelijke realisatie van locaties, gezien de weerstanden bij gemeentes of omwonenden. Ook daar is afstemming tussen Rijk, provincies en gemeentes noodzakelijk. Dit is overigens ook een van de afspraken die in kader van het Klimaatakkoord zijn gemaakt, als randvoorwaarde om ambities m.b.t. reductie CO2 te kunnen realiseren. Dit aspect zal verder besproken worden met LNV als nieuwe regeerakkoord bekend is.

5.1.2.e geeft aan dat hij binnen de provincie Gelderland is aangesteld voor regie m.b.t. stallen en mestverwerking. Komende woensdag wordt dit aspect ook binnen de provincie besproken met de vraag hoe gemeentes beter gefaciliteerd kunnen worden. Er is daartoe een interprovinciale werkgroep in oprichting (met Overijssel, Noord-Brabant, Limburg en Utrecht) met name gericht op oplossen procesproblemen. Hij komt hier graag de volgende keer op terug.

5.1.2.e sluit dit punt af. In het kader van het kwartiermakerschap voor Innovatiegezant en regieorgaan om stalinnovaties te versnellen, komt dit punt ook volop aan de orde.

b) Innovatiepark De Vlier

5.1.2.e en 5.1.2.e worden welkom geheten, waarop een voorstelronde volgt.

5.1.2.e geeft een korte presentatie van het Innovatiepark De Vlier, waarbij 6 ondernemers in de varkenshouderij samenwerken aan gebiedsgerichte, integrale oplossingen op het gebied van brongerichte emissie maatregelen. Hierbij is er sprake van 100% mestverwerking. De wens is om samen met gemeente en provincie het werken met doelvoorschriften mogelijk te maken, waarbij er sprake is van transparante monitoring van resultaten, waaronder gemeten emissies. De brongerichte maatregelen hebben betrekking op het reduceren van emissies in de kelder als ook van de stalvloeren. Reductie van emissies heeft zowel betrekking op ammoniak, geur, methaan en fijnstof. 5.1.2.e schetst hierbij de huidige stand van zaken en gaat specifiek in op de volgende door hen ervaren knelpunten:

- De 85% reductie die in Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV) gevraagd wordt is niet haalbaar alleen met brongerichte maatregelen.
- IOV kijkt alleen naar het huisvestingssysteem, niet naar keten
- M.b.t. het verkrijgen van een vergunning voor doelvoorschriften is er alleen een versie 1.0 beschikbaar voor validatieprotocol voor meetsensoren. Er is echter nog geen protocol voor toepassing van een monitoringssysteem in stallen.
- Daarnaast is het essentieel dat bij een vergunning voor doelvoorschriften de voorwaarden van te voren helder zijn. Die zullen de keuze van de ondernemer bepalen. Dit zijn voorwaarden m.b.t. duidelijkheid vooraf bij tegenvallende resultaten, welke termijn er dan voor realisatie van oplossingen wordt geboden en de termijn voor afschrijving van innovaties.
- Ook is er, niet alleen bij De Vlier, sprake van een tijdsdruk m.b.t. de termijn van de IOV (1 januari 2024).

Naar aanleiding van de presentatie worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e heeft een aantal technische vragen die verder 1 op 1 zullen worden kortgesloten.
- Voor innovatie(versnelling) zijn dit soort experimenten essentieel, waarbij, bijvoorbeeld via de Crisis- en Herstelwet mogelijkheden geboden kunnen en moeten worden.
- Het systeem is niet alleen voor vleesvarkens, maar geschikt voor alle diercategorieën.
- Hoe werkt e.e.a. ziektekundig als alle mest op één centrale plek komt? Dit is nog een punt van zorg. Via ultrafiltratie kunnen bacteriën tegengehouden worden, maar geen virussen. Waarschijnlijk zal er hiertoe nog een stap ingebouwd worden met een UV-filter.
- Een ander aandachtspunt is nog het spoelen van de vloeren (de mestplaats). Dat wordt lastiger als de dieren ouder zijn en daarmee meer ruimte in beslag nemen, waarbij een en ander ook gevolgen heeft voor de ammoniakreductie. Dit is ook besproken met de WUR.

- De geschetste knelpunten zijn herkenbaar, maar niet alle op voorhand op te lossen. Juist daarom is de experimenteerruimte van belang, om ervaringen op te doen en reële praktijkoplossingen mogelijk te maken. Juridisch is e.e.a. nog lastig. Het zou een oplossing zijn om het project dezelfde voorwaarden toe te kennen als die gelden voor een proefstal, waarbij een termijn van 12 jaar gegund is. Een proefstalstatus alleen is geen oplossing, want juist het realtime meten is essentieel, waarbij dan gelijk validatie van de meting door WUR mogelijk is.

De stuurgroep neemt kennis van de presentatie. ^{5.1.2.e} en ^{5.1.2.e} worden bedankt voor de toelichting. Genoemde knelpunten worden ook opgepakt bij de uitwerking van de aanbevelingen van de Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen.

- c) **Bouwkosten versus verduurzaming varkenshouderij**
^{5.1.2.e} geeft een toelichting. Belangrijk dat dit aspect bij een ieder bekend is, zodat een ieder daar ook, waar relevant, aandacht voor kan vragen. Dit moet ook meegenomen worden in de analyse van huidige praktische belemmeringen.

7. Proeftuin Gebiedsgerichte Aanpak Verduurzaming Varkenshouderij in de Achterhoek

De stuurgroep neemt kennis van de stand van zaken. Deze week worden 'fiches' afgerond waarin concreet wordt aangegeven wat van de deelnemende varkenshouders wordt verwacht en wat zij concreet vanuit het project kunnen verwachten. Ook zal er deze week een groslijst opgesteld worden van potentiële deelnemers in overleg met POV-regio Gelderland.

^{5.1.2.e} licht de brief van GS Gelderland toe en memoreert aan het eerder genoemde overleg tussen de direct betrokken provincies, het belang van een gebiedsgerichte aanpak, het belang van langetermijnperspectief en de goede afstemming met Rijk en sector(en). Daartoe wil Gelderland graag samenwerken met CoViVa, maar ook met NCM en de melkveesector (via Jumpstart).

8. Stand van zaken SBv

De stuurgroep neemt kennis van de stand van zaken en de uitgevoerde evaluatie en daar daarna gemaakte afspraken. Waar knelpunten zich voordoen, zullen deze gesignaleerd worden en besproken met het team van ^{5.1.2.e} binnen LNV.

9. Concept Jaarplan Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

De stuurgroep neemt kennis van het concept jaarplan. Deze zal verder worden geconcretiseerd als het nieuwe regeerakkoord bekend is en daarover overleg is geweest vanuit CoViVa met LNV. Ook de afgesproken acties uit het Klimaatakkoord, zover deze betrekking hebben op Stallen en Mestverwerking worden hierin meegenomen. Getracht wordt het plan zodanig aan te scherpen dat er concrete acties per kwartaal worden opgenomen, zodat voortgang gemonitord en geborgd kan worden.

10. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering vindt plaats op maandag 21 februari om 15.30 uur in Ede. Indien tegen die tijd blijkt dat fysiek vergaderen geen optie is, zal een Teamslink gestuurd worden.

11. Rondvraag

^{5.1.2.e} wil opnieuw benadrukken dat e.e.a. heel lang duurt. We praten over heel veel onderwerpen samen, maar als de klimaat- en energietransitie succesvol moet worden, moeten er nu echt meters gemaakt worden. Anders wordt 'het kind met het badwater weggegooid'. Er leeft momenteel veel te veel onzekerheid onder de boeren, waardoor het erg lastig ondernemen is. Hij geeft aan zijn hoop te vestigen op het werk van de kwartiermaker en de positieve insteek die hij vandaag heeft vernomen vanuit de provincies, want zonder langetermijnperspectief zal de transitie falen.

12. Sluiting

5.1.2.e

sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn inbreng.

Vergaderingen CoViVa

2022

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 27 januari 2022
 Aanvang: 13.30 uur
 Plaats: Digitaal via Microsoft Teams

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

- a) Notulen vergadering 17 december 2021
- b) Actielijst met stand van zaken d.d. 21-01-2022

Bijlage 1
 Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- a) Berichten van verhindering.
 5.1.2.e en plaatsvervanger 5.1.2.e zijn verhinderd. Agrifirm zal nog in overleg met 5.1.2.e bezien of een vervanger aanwezig kan zijn.
- b) Concept Verslag Stuurgroep Markt en Verdienmodellen
- c) Actuele ontwikkelingen

Bijlage 3
 Bijlage 4

5. Aansluiting nieuwe bedrijven

- a) Aansluiting voerbedrijven
- b) Aansluiting vleesbedrijven
- c) Aansluiting fokkerijorganisaties
- d) Holland Swine Group

Bijlage 5

6. Voorbereiding gesprek met de minister(s)

5.1.2.e heeft tijdens haar gesprek met minister Staghouwer de samenwerking van LNV binnen CoViVa toegelicht. De minister heeft aangegeven graag met CoViVa in gesprek te willen. Ter vergadering moet bepaald worden hoe we dit aan gaan voorbereiden. Wat betekent het regeerakkoord voor het actieplan CoViVa? Wat is de noodzakelijkheid en de omvang van een eventueel te vormen fonds. Wat willen we concreet uit dit gesprek halen?

7. Communicatie CoViVa en in bijzonder PRRS-project

Bijlage 6

8. Uitrol blockchain en aansluiting varkensbedrijven op JoinData

Bijlage 7

9. Voorstel ontwikkeling kpi's voor de varkenssector

Bijlage 8

10. Rondvraag

11. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Vrijdagochtend 17 december 2021

Plaats: digitaal via teams.

Aanvang: 09.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Notulen vorige vergadering en actielijst

- Notulen vergadering 25 november
P. 3, laatste bullet: 5.1.2.e herkent zich niet in hetgeen vermeld staat over toetreding COV tot de coalitie. Dit was niet in de vergadering aan de orde, maar het voorstel dat later door 5.1.2.e is geformuleerd. Daarnaast merkt spreker op dat het later door de 5.1.2.e geformuleerde voorstel niet met hem is besproken. 5.1.2.e geeft daarbij aan dat zijn insteek in de vorige vergadering was om COV op zelfde manier aan te laten sluiten als voorgesteld m.b.t. Nevedi.
- Actielijst met stand van zaken d.d. 15-12-2021
5.1.2.e vraagt aandacht voor communicatie van de activiteiten van CoViVa naar de buitenwereld. Daar moet wel meer aandacht voor komen, omdat het werk van CoViVa maar bij een kleine groep bekend is. 5.1.2.e geeft aan dat vanaf 2022 onderwerp communicatie elke keer op agenda coalitie komt, op basis van hetgeen in de stuurgroepen is behandeld. We proberen communicatie zoveel mogelijk op te pakken met communicatiemedewerkers van de partners. Voornemen is om voor hen een bijeenkomst in januari te beleggen. We hebben tijdje gewerkt met extern communicatiebureau, maar kosten wogen toen niet op tegen baten om het volledig uit te besteden. Afspraak is bovendien dat we nu communicatie opnemen in de jaarplannen van de stuurgroepen en daar dan ook daadwerkelijk aandacht aan te besteden.

5.1.2.e vraagt LNV de actiepunten 11 en 12 (VVO's en uitwerking actie klimaatakkoord m.b.t. locaties mestverwerking) nu snel op te pakken, nu het er op lijkt dat er snel een nieuw kabinet komt.

Niet afgeronde acties blijven op de actielijst staan.

3. Mededelingen en ingekomen stukken

- Berichten van verhindering.
5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd.
- Concept Verslag Stuurgroep Stallen en Mestverwerking 13 december 2021
5.1.2.e geeft aan dit een zeer goede vergadering te vinden. De juiste mensen zitten hier samen aan tafel als ook VNG nog aansluit. Vervolgens is het wel de vraag hoe iedereen daarbij ook de juiste dingen goed doet. Het lijkt er nu wel op dat provincies zich mede verantwoordelijk voelen en hierin nu ook actief een bijdrage leveren. Dat is positief.
- Actuele ontwikkelingen
De coalitie neemt kennis van het overzicht.

4. Aansluiting vlees- en voerbedrijven

5.1.2.e geeft een toelichting op de bij de agenda gevoegde notitie. Hij heeft deze afgestemd met 5.1.2.e, gezien zijn afwezigheid tijdens de vorige vergadering. De rest is in lijn met hetgeen vorige keer is besproken. Er is wel een mail nagestuurd vanuit Nevedi de avond voor de vergadering. Hierin wordt voorgesteld zowel financiering als afvaardiging via Nevedi te laten verlopen en geen aparte vertegenwoordiging meer vanuit de afzonderlijke marktpartijen.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- Het gevolgde proces en de tussentijdse afstemming is niet altijd goed verlopen, wat jammer is. Hierbij is het ook belangrijk dat vooraf gecheckt wordt of de percepties kloppen om niet, zoals nu, verrast te worden.
- Met de late verzending van de mail van Nevedi is er onvoldoende tijd gehad om e.e.a. te doorgronden en in perspectief te zien. Is er met het Nevedi-voorstel geen sprake meer van aansluiting van afzonderlijke partijen, zeker m.b.t. de founding fathers (Agrifirm en ForFarmers)? En hoe zit het nu met het stemrecht m.b.t. de (bevroren) revolverende middelen? Hoeveel stemmen heeft een ieder? Dat moet wel scherp zijn, zodat je weet waarvoor je tekent. De juridische impact is nog niet helder. Het moet klip en klaar zijn wat de implicaties zijn en hoe je tot besluitvorming komt.
- Wat is nu het concrete voorstel? Nu is niet duidelijk wat het Nevedi-voorstel voor gevolgen heeft voor VION en voor COV en voor de andere partners aan tafel.
- 5.1.2.e geeft een toelichting op de tussentijdse afstemming met hem. Hij heeft gesproken met 5.1.2.e en hetgeen in de bijlage bij de stukken is aangegeven, is inhoudelijk akkoord. De vraag is dan hoe je dat vervolgens formeel omzet. Het ligt in de veevoersektor gevoelig als de status van ForFarmers en Agrifirm een andere is dan de overige voerbedrijven. Dat moeten we ook niet willen. En dat is ook niet nodig, nu Nevedi zich garant stelt voor de cash-bijdragen en de bedrijven via Nevedi ook de intentie hebben uitgesproken om de revolverende middelen aan te wenden indien nut en noodzaak blijkt. Er is hierbij een duidelijk verschil in wording: garantie versus intentie, maar dat is in vorige vergaderingen al afdoende aan de orde geweest en goed verwoord in de bijlage. De wereld ziet er nu wezenlijk anders uit dan ten tijde van de totstandkoming van het regeerakkoord. Maar we lopen niet weg voor onze verantwoordelijkheid.
- De coalitie snapt het verschil tussen garantie en intentie. Maar we moeten zeker zijn dat er straks geen situatie ontstaat waarbij, wanneer het nodig blijkt te zijn, we de zaken niet collectief goed geregeld hebben.
- COV kan niet zomaar op dezelfde voorwaarden als Nevedi instappen. COV heeft geen mogelijkheden voor retributie en bovendien zijn er naast slachterijen ook andere vleesbedrijven lid van COV. Als de positie van COV nu wezenlijk verandert door dit nieuwe voorstel, moet eerst de ALV van de COV zich hierover uitspreken en de discussie intern opnieuw voeren. In de ogen van de vleesvertegenwoordigers is het essentieel dat alle founding fathers instemmen met de voorstellen. Daarom zou het goed zijn een apart overleg te beleggen voor de volgende vergadering met alleen de founding fathers om dan tot besluitvorming te kunnen komen. En de vervolgstap kan dan zijn om met de nieuwe minister aan tafel te gaan, omdat, zoals genoemd, de wereld er nu anders uitziet dan enkele jaren geleden.

Besloten wordt dat er een aparte, waar mogelijk fysieke, bijeenkomst wordt gehouden met de founding fathers. 5.1.2.e zal de organisatie hiervan op zich nemen en de vergadering voorbereiden. Hij roept de deelnemers op om dan wel met voldoende mandaat aan tafel te zitten.

5. Bespreking regeerakkoord i.r.t. actieplan CoViVa

Er wordt een eerste rondje gemaakt met reacties op het regeerakkoord. Enkele zaken hieruit:

- De inzet op dierwaardige veehouderij is groot, zonder dat concreet gemaakt wordt wat er mee bedoeld wordt.
- Opvallend is dat er niet meer gerept wordt over het belang van de landbouw als voedselproducent en het belang voor de economie. Ook de woorden 'doelsturing' en 'betaalbaarheid' en de Europese context ontbreken.
- Er wordt veel gesproken over gebiedsgerichte oplossingen.

- Dit zijn nu wel afspraken tussen partijen, maar nergens wordt aangegeven hoe die dan gerealiseerd moeten worden, terwijl eerdere ambitieuze doelen nu nog verder zijn aangescherpt.

Er is nu nog veel onduidelijk. Het zou goed zijn als er, net als met de vorige minister, zo snel als mogelijk een bestuurlijk overleg met de nieuwe minister wordt gepland. Dit moet dan ambtelijk tussen LNV en CoViVa goed worden voorbereid.

6. Vergaderdata 2022

Besloten wordt om zeker de eerste 3 maanden van 2022 nog elke laatste donderdagmiddag van de maand te overleggen. Daarna kan de frequentie omlaag als voorgesteld, indien we dat samen verantwoord achten. 5.1.2.e zal de nieuwe data vast laten leggen, waarbij het gaat om donderdagmiddag 27 oktober i.p.v. 29 oktober (zaterdag).

Donderdagmiddag 30 juni: 13.30 uur

Donderdagmiddag 27 oktober 13.30 uur

Donderdagmiddag 15 december 13.30 uur

7. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

8. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

We zullen goed moeten nadenken wat we met het beschikbare budget via CoViVa realistisch voor elkaar kunnen krijgen. Het streven is om per april 2023 de infrastructuur gereed te hebben.

5.1.2.e benadrukt het belang om in de systematiek van Holland Varken ook milieuaspecten te borgen. 5.1.2.e stelt voor om snel de concrete business case op te leveren en in het jaarplan de boerenbijdrage aan JoinData voor de eerste 2 jaar mee te nemen. Dit draagt bij aan een snelle opschaling waar de hele keten van profiteert.

De Stuurgroep neemt kennis van de voorgestelde aanpak. Het herziene normenkader wordt voorgelegd zodra dit gereed is. Er wordt een apart overleg georganiseerd met 5.1.2.e, 5.1.2.e 5.1.2.e om ze bij te praten over de werkzaamheden tot nu toe (zowel CoViVa als blockchain). De presentatie wordt met het verslag meegestuurd.

b) Project scale up Blockchain Holland Varken

De Stuurgroep neemt kennis van het voorstel en de aanpak om te komen tot een concreet voorstel voor subsidie via de samenwerkingsregeling Groen Economisch Herstel

c) Structuur voor beoordeling ketenconcepten voor subsidie

Vanwege onvoldoende tijd wordt dit onderwerp doorgeschoven naar de volgende vergadering

6. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt

7. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Datum	Actie	Wie	Status
14-01-2022	Delen presentatie Marktprogramma VDP	5.1.2.e	
14-01-2022	Plannen overleg met POV. COV en 5.1.2.e over efficiënte inzet middelen Marktprogramma VDP	5.1.2.e	
14-01-2022	Plannen overleg POV over MOP+	5.1.2.e	
14-01-2022	Plannen vergaderingen Stuurgroep 2022	5.1.2.e	
14-01-2022	Uitwerken en prioriteren jaarplan en bijstellen begroting 2022	5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e	
14-01-2022	Voorleggen herziene normenkader	5.1.2.e	
14-01-2022	Organiseren informatiesessie voor nieuwe deelnemers over CoViVA, Holland Varken en Blockchain	5.1.2.e	
14-01-2022	Delen presentatie Holland Varken en Blockchain	5.1.2.e	
14-01-2022	Opnieuw agenderen onderwerp beoordeling ketenconcepten	5.1.2.e	

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 24 februari 2022

Aanvang: 13.30 uur

Plaats: **POV, Nieuwe Kazernelaan 2 Ede**

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e [redacted] 5.1.2.e [redacted] 5.1.2.e [redacted], 5.1.2.e [redacted], 5.1.2.e [redacted], 5.1.2.e [redacted], 5.1.2.e [redacted]
 [redacted], 5.1.2.e [redacted] (digitaal), 5.1.2.e [redacted], 5.1.2.e [redacted], 5.1.2.e [redacted], 5.1.2.e [redacted]
 en 5.1.2.e [redacted]

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

a) Notulen vergadering 27 januari 2022

Bijlage 1

b) Actielijst met stand van zaken d.d. 20-02-2022

Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e [redacted] is verhinderd

b) Initiatief Rabobank m.b.t. in kaart brengen CO2-footprint Rabo-klanten
 Ter vergadering zal 5.1.2.e [redacted] een toelichting geven.

Bijlage 3

c) Verslag stuurgroep Markt en Verdienmodellen d.d. 18 februari 2022
 Ter vergadering zal 5.1.2.e [redacted] de hoofdzaken terugkoppelen.

d) Verslag stuurgroep Stallen en Mestverwerking d.d. 21 februari 2022.
 Ter vergadering zal 5.1.2.e [redacted] de hoofdzaken terugkoppelen.

e) Actuele ontwikkelingen

Bijlage 4

5. Governance aansluiting nieuwe bedrijven

Bijlage 5

6. Voorbereiding gesprek met de minister(s)

Bijlage 6

7. Klimaatakkoord varkenshouderij

Bijlage 7

8. Rondvraag

9. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 27 januari 2022
 Plaats: digitaal via teams.
 Aanvang: 09.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e,
 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e,
 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. 5.1.2.e is namens Agrifirm aanwezig.

2. Vaststellen agenda

Agendapunt aansluiting nieuwe bedrijven zal eerst behandeld worden, zodat 5.1.2.e dat onderdeel bij kan wonen.

5. Aansluiting nieuwe bedrijven

5.1.2.e geeft een toelichting. Er is een extra vergadering geweest van de 'Founding Fathers' van CoViVa begin januari. Daar zijn we het samen eens geworden en het verslag van deze bijeenkomst is ter kennisname bij de stukken gevoegd. Nu 5.1.2.f ook lid is geworden van COV kunnen we constateren dat het overgrote deel van de voer- en slachtbedrijven in Nederland zich zal aansluiten bij CoViVa en dat e.e.a. nu verder formeel ingeregeld moet worden. 5.1.2.e hoopt dat daar in deze vergadering consensus over wordt bereikt. Van de zijde van LNV is nog wel een voorbehoud gemaakt, in die zin dat de minister nog wel moet instemmen met de insteek m.b.t. voorlopig niet aanwenden van revolverende middelen, maar dat de intentie hiertoe wel aanwezig is als het zinvolle investeringen betreft. 5.1.2.e stemt dit af met de minister en zal hierover zo snel als mogelijk duidelijkheid geven. In de hierop volgende discussie komen de volgende zaken aan bod:

- a. Aanvankelijk werd gesproken over 'commitment' m.b.t. revolverende middelen; nu over 'intentie'. Wat zijn dan nu de voorwaarden? En wat zijn de juridische verschillen?
- b. Voor COV is het belangrijk precies te weten hoe e.e.a. bij Nevedi is geregeld. Pas dan kan COV aangeven of dat op zelfde wijze binnen eigen vereniging ingericht kan worden. 5.1.2.e is bereid hierover mee te denken.
- c. 5.1.2.e en 5.1.2.e hebben binnenkort overleg over enkele praktische zaken m.b.t. aansluiting Nevedi.
- d. Juristen van de RABO zullen nu gelijk vanaf begin meedenken bij de verdere uitwerking. Wel is het belangrijk eerst uitsluitsel van de minister te krijgen, voordat de governance definitief ingericht kan worden. Bij de uitwerking wordt er vanuit gegaan dat CoViVa een contract sluit met Nevedi en met COV en dat Nevedi en COV dat vervolgens intern borgen richting leden.
- e. Teken van de documenten is pas mogelijk als klip en klaar is wat 'intentie' juridisch inhoudt.

5.1.2.e sluit de discussie af met de opmerking dat een langdurig en intensief traject m.b.t. governance nu afgerond kan worden, er vanuit gaande dat de minister kan instemmen met hetgeen nu voorligt. En dat het historisch is voor de varkenssector dat we dit samen op basis van vrijwilligheid hebben bereikt. Dat schetst gelijk het draagvlak voor onze plannen, waar we nu vol mee aan de slag gaan. Spreker gaat er vanuit dat we de volgende vergadering e.e.a. kunnen afronden, om vervolgens ook afspraken te kunnen maken over begrotingen en jaarplannen en bijdragen van de partners en

spreekt de wens uit dat nu ook pragmatisch in te richten.

M.b.t. eventuele aansluiting retailorganisaties wordt besloten dat dit voorlopig niet aan de orde is. Er liggen vanuit de retail geen concrete verzoeken. We richten ons nu eerst op volledig afronding governance. Voor mogelijke toekomstige discussies is het wel handig om na te gaan waarom aansluiting aantal jaren geleden niet gelukt is, terwijl dat wel serieus is geprobeerd. Daarnaast is het belangrijk te beseffen dat de nationale markt 1/3 is van de Nederlandse varkensvleesproductie. Als er vanuit de retail wens is om aan te sluiten, kan de vraag opnieuw voorliggen. Insteek moet dan wel zijn dat alleen in de coalitie wordt deelgenomen als daar ook financiële consequenties tegenover staan. Anders alleen deelname in de stuurgroepen.

M.b.t. aansluiten fokkerijorganisaties wordt besloten dat 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e hierover voor de volgende vergadering een gesprek voeren om te kijken onder welke condities andere fokkerij-organisaties kunnen aansluiten.

De coalitie stemt in met het voorstel dat bedrijven binnen de Holland Swine Group (HSG) niet als zodanig kunnen aansluiten. HSG vertegenwoordigt geen specifieke geleding en brengt geen financiële middelen in. Ook deelname aan stuurgroepen is niet aan de orde. Individuele bedrijven kunnen, bijvoorbeeld in specifieke werkgroepen, inbreng leveren als dat voor de uitvoering van het actieplan meerwaarde oplevert.

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

- Notulen vergadering 17 december 2021
De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.
- Actielijst met stand van zaken d.d. 21-01-2022
 - Er komen nieuwe data voor juni en december.
 - Het overleg tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e over knelpunten m.b.t. tijdige stalaanpassingen in Noord-Brabant heeft nog niet plaatsgevonden en zal alsnog opgepakt worden, maar kan wel van de actielijst af.
 - Het overleg met de belastingdienst over btw-positie CoViVa is op 4 februari 2022.
 - Overleg m.b.t. VVO's (POV en LNV) loopt en kan van de actielijst af.
 - LNV zal nog terugkoppeling geven m.b.t. acties uit het Klimaatakkoord m.b.t. vergunningen en mestverwerking. Dit wordt nu weer actueel gezien het nieuwe regeerakkoord en de wensen tussentijds de klimaatdoelstellingen aan te scherpen. 5.1.2.e geeft aan dat de sector onder een aantal belangrijke randvoorwaarden een forse ambitie heeft neergelegd. We moeten nu wel zorgen dat we de juiste discussies blijven voeren m.b.t. doelstellingen en randvoorwaarden.
 - 5.1.2.e vraagt aandacht voor de scheiding belangenbehartiging en actieplan, ook in de jaarplannen. 5.1.2.e zit in 'alliantie verduurzaming voedsel' en dat is geen onderdeel actieplan. 5.1.2.e licht toe dat er inderdaad een scheiding is en die houden we ook strak vast. Geen belangenbehartiging binnen CoViVa. In dit geval gaat het om vinden van extra middelen voor ambities in spoor 5 en daar kan het programma VDP (Vermarketing Duurzame Producten) aan bijdragen. 5.1.2.e heeft hierover een presentatie gegeven in de stuurgroep Markt en Verdienmodellen.

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- Berichten van verhindering.
5.1.2.e en plaatsvervanger 5.1.2.e zijn verhinderd.
- Concept Verslag Stuurgroep Markt en Verdienmodellen
Er zijn hierover geen opmerkingen. Stuurgroepen lopen goed.
- Actuele ontwikkelingen
 - Informatief overzicht.
 - 5.1.2.e geeft aan behoefte te hebben aan overzicht m.b.t. lopende onderzoeken. We hebben als insteek dat we alleen onderzoek financieren via de PPS Vitale Varkenshouderij. Deze lijn moeten we samen vasthouden, waarbij het wel handig is dat we weten welk overig onderzoek waar loopt, zover het geen competitief onderzoek betreft.

- 5.1.2.e vraagt of het voortgangsdokument CoViVa zoals 5.1.2.e heeft opgesteld voor POV-bestuur breder gedeeld kan worden. Dat zal met het conceptverslag meegestuurd worden.

6. Voorbereiding gesprek met de minister(s)

5.1.2.e heeft tijdens haar gesprek met minister Staghouwer de samenwerking van LNV binnen CoViVa toegelicht. De minister heeft aangegeven graag met CoViVa in gesprek te willen. Hiervoor zijn er 2 varianten, waarbij nog niet duidelijk is wat het definitief wordt: digitaal of op locatie. Aanwezigen spreken de voorkeur voor een fysieke bijeenkomst uit en dan liefst op locatie. Er is hiervoor inmiddels een geschikte locatie doorgegeven aan LNV. Een zichtbedrijf met voldoende ontvangstruimte om coronaproof te kunnen overleggen. Bovendien een ondernemer die volop bezig is met doorvoeren van activiteiten op zijn bedrijf die naadloos passen binnen de CoViVa-ambities. De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- 5.1.2.e spreek de hoop uit dat de minister ook oog heeft voor innovatie en voor de grotere bedrijven.
- 5.1.2.e geeft aan het logisch te vinden dat CoViVa in dit gesprek centraal staat en dat bij een bezoek op locatie er in eerste instantie gekozen wordt voor een varkensbedrijf. Maar hij hoopt ook dat het en-en kan zijn en later ook andere schakels met een werkbezoek vereert.

Zo gauw er meer duidelijkheid is, zal 5.1.2.e contact opnemen met 5.1.2.e om het gesprek verder voor te bereiden.

7. Communicatie CoViVa en in bijzonder PRRS-project

5.1.2.e geeft een toelichting m.b.t. de voorgestelde communicatie over het PRRS-project. En doet vervolgens het voorstel om dit op soortgelijke wijze op te pakken binnen de andere sporen. Hoofddijn van het voorstel is:

- Elke trekker van een stuurgroep is verantwoordelijk voor de communicatie en zorgt dat daarvoor de nodige acties worden uitgevoerd.
- De hoofddijn wordt via CoViVa gedeeld. Zo zorgen we dat we elkaar goed van de voortgang op de hoogte houden.
- Datzelfde geldt voor de communicatieprofessionals van de partners. Die komen regelmatig bij elkaar en zorgen vervolgens dat de communicatieboodschappen binnen de eigen organisatie/bedrijf wordt doorgeleid. Belangrijk dat erfbetreders goed op de hoogte zijn. Doel is dat elke partner de eigen medewerkers van informatie voorziet zodat deze in het veld uniform en met enthousiasme uitgedragen kan worden.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- 5.1.2.e geeft aan dat het plan niet uitblinkt in concreetheid. Genoemde zwaktes worden later als oplossing genoemd. 5.1.2.e zal zijn opmerkingen schriftelijk aan 5.1.2.e doorgeven.
- 5.1.2.e geeft aan dat we ook fors moeten inzetten op communicatie als CoViVa en dat alleen deze aanpak onvoldoende is. CoViVa is te onzichtbaar. Zij pleit voor meer algemene communicatie, naast genoemde specifieke aanpak. 5.1.2.e en 5.1.2.e sluiten zich hierbij aan. Het zou goed zijn om overall toch nog eens samen te bepalen wat we hiervoor nodig hebben.
- LNV is geen kernspeler v.w.b. communicatie. Als CoViVa op onderdelen wat van LNV verwacht, dan dient dat specifiek aangegeven te worden.
- Afstemming communicatie met 'Nederland Vleesland' is van belang.

Besloten wordt dat de lijn van 5.1.2.e gevolgd kan worden. Elke stuurgroep moet ook zelf aangeven op welke onderdelen we kunnen communiceren om de zichtbaarheid te vergroten. In een latere vergadering, bijvoorbeeld na het gesprek met de minister, dient communicatie terug te komen op de agenda met een concreet voorstel hoe we dat dit jaar gaan organiseren. De afspraak is al eerder gemaakt om communicatie als vast onderdeel op de agenda van CoViVa te zetten als de vergaderfrequentie teruggebracht wordt naar eens per 3 maanden. Dan kan ook elke keer het net daartoe opgehaald worden in de stuurgroepen.

8. Uitrol blockchain en aansluiting varkensbedrijven op JoinData

5.1.2.e geeft een toelichting. Om een slag te maken met Holland Varken is het cruciaal dat varkenshouders snel via JoinData aangesloten worden. Vervolgens kan de stap gemaakt worden om aansluiting op de blockchain te realiseren om daarmee de informatie-uitwisseling optimaal te borgen. Het voorstel is om daartoe de varkenshouders voor de eerste 2 jaar te faciliteren en de abonnementsgelden vanuit CoViVa te betalen. Tijdens de discussie hierover komen de volgende punten aan bod:

- 5.1.2.e geeft aan het voorstel te ondersteunen. Het is nu belangrijk, zeker in de huidige moeilijke financiële situatie in de sector, om waar mogelijk drempels weg te nemen. Wel benadrukt hij nogmaals dat Holland Varken, blockchain en JoinData niet hetzelfde zijn en verschillend benaderd moeten worden. Blockchain kan meer marktgericht benaderd worden, zeker voor specifieke concepten.
- 5.1.2.e vraagt of er gedacht wordt aan een internationale standaard en daarnaast of het voorgestelde bedrag (250k) onderdeel is van de begroting. Er wordt gesproken over bedragen van 3 miljoen (voor IT infrastructuur) in CoViVa plan en daarnaast over 500k (o.b.v. meerjarenbegroting) en nu 250k. Dit wordt vervolgens toegelicht. De combinatie JoinData en blockchain is uniek in de wereld. Waar mogelijk wordt met internationale standaarden gewerkt m.b.t. definiëring, denk bijvoorbeeld aan bepalen CO2-footprint. Het bedrag van 250k moet uit de begroting spoor 5 komen. Hiervoor is vorig jaar in de meerjarenbegroting 3,9 miljoen euro gealloceerd, onder de voorwaarde dat we er in slagen gedurende 4 jaar de nodige extra financiële middelen aan te boren. Dat is nu gelukt m.b.t. PRRS en er wordt forse inzet gepleegd momenteel om dat ook via het Groen Economisch Herstelfonds te realiseren, maar dat is niet bij voorbaat gegarandeerd.
- 5.1.2.e geeft aan dat we via de Sectorraad Varkens moeten zorgen dat alle voorlichters aangehaakt worden in de communicatie, zodat op het boerenerv zij de meerwaarde kunnen benadrukken.
- De benadering biedt ook kansen om CoViVa goed te positioneren in het veld.
- Probleem is ook dat we nu nog onvoldoende toegevoegde waarde kunnen laten zien, daarvoor zou het 'systeem' eerst goed moeten draaien. Wel moet zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van positieve ervaringen van deelnemers van het eerste uur.
- Belangrijk om duidelijk te hebben wat het lonkend perspectief is. Met name 5.1.2.e en 5.1.2.e geven aan daarbij twijfels te hebben. 5.1.2.e vraagt zich af of een bedrag van 50 euro per jaar voor een varkenshouder een echte drempel is.
- 5.1.2.e geeft aan dat deze discussie thuis hoort in de stuurgroep Markt en Verdienmodellen. We moeten eerst overeenstemming hebben over de begroting. In het projectvoorstel m.b.t. de EHF wordt hier ook over gediscussieerd. Op zich is spreker positief, maar we moeten wel de discussie voeren waar die thuis hoort.

Besloten wordt deze discussie verder te voeren in de stuurgroep Markt en Verdienmodellen en dan terug te laten komen in CoViVa bij de begroting.

9. Voorstel ontwikkeling kpi's voor de varkenssector

De coalitie kan instemmen met het voorstel om in elke stuurgroep kpi's vast te stellen die nodig zijn om op bedrijfsniveau te kunnen sturen en die nodig zijn om de voortgang vervolgens ook sectoraal te kunnen monitoren. Wel is het belangrijk om niet teveel kpi's te hebben. Dat schiet zijn doel voorbij. Maak ook onderscheid tussen kpi's om te sturen en kpi's om resultaat te meten. Draagvlak voor kpi's zal fors afnemen, als vervolgens blijkt dat je er op afgerekend wordt. 5.1.2.e verwijst tenslotte nog naar het gezamenlijke project van POV en Nevedi m.b.t. sturing op CO2-footprint.

10. Rondvraag

5.1.2.e vraagt naar de stand van zaken m.b.t. koppeling Holland Varken met SecureFeed. Daar zijn vorig jaar al afspraken over gemaakt. Er is een bijeenkomst geweest onder leiding van 5.1.2.e en er is vervolgens besloten om deze koppeling, onder een aantal voorwaarden, te maken. 5.1.2.e vraagt vervolgens naar de voer gerelateerde onderwerpen binnen Holland Varken. Hoe wordt geborgd dat voer daar ook haar input op kan leveren? Binnen private kwaliteitssystemen zijn colleges

van deskundigen ingericht, dat zal ook gelden voor Holland Varken. Holland Varken handelt primair over slacht en primaire sector. Voerzaken worden binnen SecureFeed opgepakt.

5.1.2.e benadrukt het belang van het niet te zwaar maken van Holland Varken. Er is ook afgesproken om binnen Holland Varken alle huidige voorwaarden nog eens tegen het licht aan te houden dit jaar. Alleen opnemen wat noodzakelijk is om de markt goed en geborgd te kunnen bedienen.

11. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Concept Verslag

Vergadering Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Datum: Maandag 21 februari 2022
 Aanvang: 15.30 uur
 Plaats: **POV Nieuwe Kazernelaan 2 Ede**

Aanwezig tijdens vergadering:

5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (namens voersector), 5.1.2.e (LNV), 5.1.2.e (vervangt 5.1.2.e) 5.1.2.e (provincie Noord Brabant), 5.1.2.e (provincie Gelderland), 5.1.2.e (NCM), 5.1.2.e (Rabobank) en 5.1.2.e (CoViVa).

Gast: 5.1.2.e (NCM)

Afwezig: 5.1.2.e (VNG), 5.1.2.e (LNV) en 5.1.2.e (Nationaal Groenfonds)

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Besloten wordt om eerst het verslag, actielijst, mededelingen en de presentatie van 5.1.2.e over fieldlabs te houden alvorens de rest van de agenda te doorlopen.

2. Verslag en actielijst.

a) Verslag stuurgroepvergadering 13 december 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

b) Actielijst en stand van zaken acties

- Overleg met VNG (5.1.2.e) over betrokkenheid VNG bij de stuurgroep vindt plaats op 9 maart a.s. Deelnemers: 5.1.2.e en 5.1.2.e
- Komende woensdag overleg tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e (ondersteuner RVO) over kpi's en monitoring. Daarna volgt contact met NCM en Taskforce Stallen Noord-Brabant om concept voorstellen op te stellen voor kpi's en monitoring. Hierbij is het van belang dat de monitoring aansluit bij PBL t.b.v. de jaarlijkse Klimaat en Energieverkenning (KEV).
- Overleg met LNV over aanwijzing van locaties voor mestverwerking, één van de acties die in Klimaatakkoord, moet nog plaatsvinden. Zal naar verwachting in maart plaatsvinden.

3. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd. 5.1.2.e vervangt 5.1.2.e

b) Overige mededelingen

Er zijn geen overige mededelingen.

8. Concept aanpak 'Fieldlabs' en stand van zaken Pilot Achterhoek

a. Fieldlabs

5.1.2.e geeft een toelichting m.b.t. de totstandkoming van dit concept. In navolging op de Pilot in de Achterhoek zijn er ook gesprekken gevoerd in Noord-Brabant (Taskforce Stallen, provincie, ZLTO). De wens om te komen tot pilots/fieldlabs leeft breed. Een van de aanbevelingen in het eindrapport van de Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen betrof ook het opzetten van een aantal pilots. Ook is CoViVa door LNV gevraagd na te denken over praktijknetwerken in de varkenshouderij in het kader van uitwerking van het klimaatakkoord, zoals deze nu ook al in de melkveehouderij lopen. Het is belangrijk versnippering te voorkomen en voor de varkenshouderij, waar mogelijk, de krachten te bundelen. De uitwerking van de

presentatie die 5.1.2.e verzorgt is opgezet in samenwerking tussen CoViVa, NCM en ZLTO. Vervolgens geen 5.1.2.e de presentatie. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Er zijn al legio initiatieven die hier inpassen. Denk aan Innovatiepark De Vlier. Zorg dat we wel niet opnieuw uitvinden.
- Het is belangrijk dat comfort aan ondernemers wordt geboden. Ze willen wel innoveren, maar het ontbreekt aan langetermijnperspectief en vertrouwen. Er moet wel rechtszekerheid worden geboden. Innovaties kunnen ook tegenvallen; dan moet de garantie er zijn dat teruggevallen kan worden op de bestaande vergunning.
- Op welk moment ga je opschalen. Is dat in de ontwikkelfase of op het moment dat e.e.a. is gevalideerd?
- 5.1.2.e geeft aan dat de ervaring leert dat er wel veel verantwoordelijkheid ligt op de schouders van de boer. De technologie sector zou hierin meer kunnen en moeten bijdragen. Ook de banken kunnen hier een rol inspelen. Daarnaast is het werken met coaches positief. Die kunnen echte meerwaarde bieden. Ook moeten we nu bewust zijn van hoge bouwkosten. Tenslotte is de ervaring in Noord-Brabant dat er nog sprake is van geuroverlast situaties en de risico's die gemeenten hierbij ervaren. Essentieel is dat er een veilige weg terug is voor deelnemende veehouders, anders krijgen we de innovaties niet van de grond.
- 5.1.2.e heeft aantal vragen:
 1. De ruimte creëren binnen de bestaande regelgeving. Hoe doe je dat en hoe realistisch is dat?
 2. Er is sprake van grote dynamiek tussen sectoren. Moet je niet veel meer per sector uitwerken? In de discussie daaropvolgend wordt ook benadrukt dat er samenhang zit tussen sectoren. Die moet je niet uit het oog verliezen als je sectorale pilots op gaat zetten. Mogelijk zou je dan eerder regionaal e.e.a. uit elkaar moeten trekken.
 3. Er wordt gesproken over zeer veel bedrijven. Is het dan nog wel beheersbaar? Dit zeker in relatie tot een beperkt aantal haalbare oplossingen die er zijn. Het is mogelijk beter om je te richten op de 10 meest kansrijke oplossingen. Een fieldlab betekent focus. Naar zijn mening gaat de zeer brede aanpak die nu wordt voorgesteld onvoldoende opleveren.
- 5.1.2.e is voorstander van een sectorale benadering en focus daarbinnen. Ook voor banken is dit een spannend speelveld. Er worden nu binnen de Rabo wel initiatieven ontplooid om risico's meer bij de boer weg te halen. In een volgende vergadering komt hij daar graag op terug.

Genoemde punten worden meegenomen bij de verdere uitwerking.

b. Voortgang Pilot Achterhoek

De pilot begint vorm te krijgen. Er zijn gesprekken met aantal boeren gevoerd, die mee willen doe en er volgt nog een algemene oproep. Maandagavond is er een overleg met de POV-regio in Wehl. Ook zijn er verkennende gesprekken gevoerd over de inzet van sensoren en de betrokkenheid van de Kunstmestvrije Achterhoek. Belangrijk is nu eerst in overleg met de provincie de rechtszekerheid aan de voorkant te regelen. Dat is nog wel een lastige. Gevraagd wordt of ministerie van I en W aan kan sluiten. Dat zou kunnen. De governance moet nog geregeld worden, waarbij vooralsnog de gedachte is een stuurgroep te vormen met een gedeputeerde, een wethouder uit een van de gemeente, 5.1.2.e POV en 5.1.2.e (Stallen of Mestverwerking van LNV). Daar zou I en W bij aan kunnen sluiten. Onderwerp wordt ook meegenomen in gesprek met VNG op 9 maart a.s.. Ook is de opzet om keurmest en de mineralenmanager op te nemen in de pilot, om de meerwaarde voor de individuele varkenshouder te bepalen. Dat is tot op heden nog niet ingevuld. Meerwaarde is ook afhankelijk van de uitwerking van het regeerakkoord.

4. **Kwartiermaker Innovatiegezant en regieorgaan Stallen en Mestverwerking**

5.1.2.e geeft een toelichting op de stand van zaken. Hierbij komt het volgende aan de orde:

- i. Stallen en mestverwerking is één onderdeel van de opdracht. In februari zullen één of twee varianten worden uitgewerkt en in maart worden voorgelegd. M.b.t. stallen staan er 3 onderwerpen centraal:
 1. Het gaan van middelvoorschriften naar doelvoorschriften.
 2. Optimaliseren van de huidige regelgeving tot die tijd.
 3. Het opzetten van pilots
- Er zal een regieorgaan ingesteld worden, waarvoor nu voorstellen worden uitgewerkt.
- Het is belangrijk te definiëren wat onder pilots wordt verstaan. Er is daarbij een sterke voorkeur voor het inrichten van sectorale pilots, gezien de grote verschillen in dynamiek en structuur tussen sectoren. Het gaat hierbij om techniek, maar ook om nieuwe regelgeving. Hoe gebruik je de pilots ook voor toetsen van nieuwe regelgeving. Dat is best ingewikkeld. Goed georganiseerde pilots kosten veel tijd. Daar moeten faciliteiten voor komen. De in de presentatie genoemde 10k per veehouder is daarbij veel te laag.
- Mestverwerking is een serieus zorgenkind aan het worden. Beelden hierbij zijn bij iedereen anders. Vooral m.b.t. waar het naar toe gaat op de langere termijn. Het al dan niet be- of verwerken van mest op het boerenland is essentieel voor het traject erna. Ontwikkelingen m.b.t. stallen kun je niet los zien van ontwikkelingen m.b.t. mestverwerking. Het is heel erg dat we met zijn allen (centrale overheid, decentrale overheden, veehouderijsectoren en akkerbouw) het eens zijn over de aanpak en ook gezamenlijk onderkennen wat de verschilpunten zijn. Er zijn nog veel te veel vragen.
- Verder is de vraag wat de precieze mogelijkheden zijn van de nieuwe omgevingswet? Hierbij is de afhankelijkheid van lokale overheden erg groot. Is daar wel voldoende capaciteit en expertise?

Naar aanleiding van de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Gaat het bij de vragen over mestverwerking over de definitie? Welke vraagpunten zijn er meer? Het gaat hierbij onder andere over de definitie van mestverwerking. De huidige definitie voldoet niet (gericht op export van mest). Maar het gaat ook over definitie van grondgebondenheid en niet-grondgebondenheid. Wat is hierin de regio? Wat doe je met contracten? Als hier geen duidelijkheid over gegeven wordt, krijg je geen energie en snelheid.
- **5.1.2.e** geeft aan dat door de lange kabinetsformatie en de daarmee gepaard gaande demissionaire status van het kabinet er het afgelopen jaar weinig voortgang is geboekt. Nu er een nieuwe minister is, is het belangrijk de lijnen kort te houden. M.b.t. de mogelijkheden van de omgevingswet is dat inderdaad lastig te duiden. Het is nu belangrijk kaders te bieden, om grote verschillen op lokaal niveau te voorkomen. In dat kader geeft **5.1.2.e** aan dat er nu 3 concrete casussen zijn uitgedacht en die worden voorgelegd aan het ministerie van BZK. Doel is concrete oplossingen te bieden, die vervolgens kunnen worden aangeboden aan het lokale gezag.

Afgesproken wordt dat **5.1.2.e** de voortgang blijft melden binnen de stuurgroep en dat bij de uitwerking ook nagegaan zal worden wat deze stuurgroep concreet kan bijdragen aan noodzakelijke oplossingen. Dat wordt ook meegenomen in het jaarplan.

5. Voortgang interprovinciale werkgroep

5.1.2.e ligt de stand van zaken kort toe. Morgen (22 feb.) ligt er binnen GS Noord-Brabant een gezamenlijke brief van de provincies Gelderland en Noord-Brabant voor. Bedoeling is dat vervolgens ook Overijssel, Limburg en Utrecht zich hierbij aansluiten. Het gaat dan om de beleidslijn m.b.t. de gebiedsgerichte aanpak en de programmatische aanpak. Beide provincies zijn voorstander van doelvoorschriften en meten output via sensoren, maar de beschikbaarheid hiervan is op korte termijn nog wel een knelpunt. De provincies zijn daarnaast voor een duidelijke langetermijnstrategie en integrale aanpak (LTI). Ook wordt er gedacht aan instelling van provinciale regieorganen. Het is belangrijk dat beleid en regelgeving van Rijk, provincies en gemeentes op elkaar aansluiten. Eind deze week zal **5.1.2.e** de brief delen met de leden van de stuurgroep.

Naar aanleiding van de toelichting worden de volgende vragen gesteld:

- Waar wordt de stellingname m.b.t. beperkte beschikbaarheid van sensoren op korte termijn op gebaseerd? Het zou mooi zijn als provincies de wens m.b.t. doelvoorschriften en output meting via

sensoren ook bij het ministerie van IenW neerleggen. Hiervoor zijn eenduidige protocollen nodig. We moeten daarin samen optrekken.

- 5.1.2.e vraagt of het binnen het provinciaal beleid mogelijk is voor een varkenshouder die in de buurt van een Natura 2000 gebied zit, om via innovaties de emissies vergaand terug te brengen en daarmee toekomstzekerheid te krijgen dat hij kan blijven ondernemen op de eigen locatie. 5.1.2.e geeft aan dat dat mogelijk is, mits e.e.a. wel past binnen de landschappelijke inrichting.

6. Activiteiten Stuurgroep Stallen en Mestverwerking 2022

Bijlage 3

In de vorige vergadering is een concept jaarplan besproken. Veel van de activiteiten zijn ook afhankelijk van de uitwerking van het regeerakkoord en de gebiedsgerichte aanpakken. Belangrijke vraag is wat we samen als stuurgroep dit jaar willen bereiken? Daartoe is door 5.1.2.e en 5.1.2.e een discussienotitie opgesteld, die nu voorligt. In de daarop volgende discussie komen de volgende punten aan bod:

- 5.1.2.e geeft een aanzet. Zij schetst dat het belangrijk is een duidelijk kader voor de ondernemer te realiseren, op basis van experimenteerruimte en rechtszekerheid. Vraag is of dat vervolgens binnen het vermogen van de stuurgroep ligt om daar oplossingen voor aan te dragen.
- 5.1.2.e voegt 2 zaken toe:
 - i. Hoe creëren we een zodanig politiek commitment dat deze ontwikkelrichting via innovaties omarmd wordt om de opgaves waar te maken. Hierbij zijn maar liefst 5 ministeries betrokken: Landbouw, Natuur en Stikstof, Klimaat, Infrastructuur en Waterstaat en BZK. Zij zullen druk moeten zetten dat er vervolgens ook daadwerkelijk voortgang komt door de juiste randvoorwaarden in te vullen. De rest krijgen we als sector wel geregeld.
 - ii. Hoe krijgen we geframed dat innovaties in stallen en mestverwerking een forse bijdrage kunnen leveren in de grotere brede opgave waar Nederland voor staat? Dus positionering binnen het grote plaatje, met aspecten als bijvoorbeeld leefbaarheid platteland.
- 5.1.2.e geeft aan dat het hier dan met name gaat om vertrouwen in innovaties. Dat vertrouwen wordt er niet groter op gezien de recente gerechtelijke uitspraken. Hoe krijgen we deze politieke bewustwording dat het zowel een oplossing biedt en die ook nog eens kostenefficiënt is. Om die politieke acceptatie te krijgen, zal je je in eerste instantie moeten richten op de beide bewindslieden (Landbouw en Natuur en Stikstof).
- Risicoafwenteling is een apart, maar zeer belangrijk onderwerp. We moeten ons beseffen dat door de regelgeving we op dit moment niet anders kunnen dan innovaties op het boeren erf te testen. Maar staatssteunkaders in deze zijn dan wel beperkend. Om innovaties succesvol te laten landen, moet het risico bij de boer in de experimenteerfase weggehaald worden. 5.1.2.e geeft aan dat de staatssteunkaders in deze momenteel worden herzien. Hiervoor is ook input aangedragen. 5.1.2.e kijkt na of genoemde punten hierin voldoende zijn meegenomen. 5.1.2.e zal de geleverde POV-input op de consultatie met de stuurgroep leden delen.
- 5.1.2.e refereert aan het eerder door hem genoemde transitiefonds, dat ook kan bijdragen aan een oplossing voor het probleem van risicoafwenteling.
- 5.1.2.e vult aan dat het belangrijk is dat de onrendabele top 'wordt weggehaald' als het mis gaat.
- 5.1.2.e schetst de mogelijkheden van het perspectieffonds dat in Gelderland is opgericht. Gaat om combi van een commerciële lening met subsidies.

5.1.2.e en 5.1.2.e zullen op basis van de discussie de komende weken het jaarplan verder concretiseren, zodat het vastgesteld kan worden in de CoViVa vergadering van eind maart.

7. Datum volgende vergadering

Er zal een datumbriefje worden rondgestuurd.

8. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 31 maart 2022
 Aanvang: 13.30 uur
 Plaats: **Via Teams**

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 , 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

- a) Notulen vergadering 24 februari 2022
- b) Actielijst met stand van zaken d.d. 28-03-2022

Bijlage 1
 Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- a) Berichten van verhindering.
- b) Verslag stuurgroep Markt en Verdienmodellen d.d. 21 maart 2022
 Ter vergadering zal 5.1.2.e de hoofdzaken terugkoppelen.
- c) Actuele ontwikkelingen

Bijlage 3

5. Governance aansluiting nieuwe bedrijven

Bijlage 4

6. Terugkoppeling gesprek minister Staghouwer en voorbereiding werkbezoek minister op 11 april

Bijlage 5

7. Financiën en BTW

Bijlage 6

8. Communicatie

Bijlage 7

9. Situatie Oekraïne en gevolgen veehouderij

Bijlage 8

10. Data volgende vergadering

Bijlage 9

11. Rondvraag

12. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 24 februari 2022
 Plaats: POV, Ede
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Vaststellen agenda.

5.1.2.e moet de vergadering eerder verlaten. Agendapunt governance komt daarom gelijk aan bod. Vanwege de viering van het 100-jarig bestaan van Topigs zal ook 5.1.2.e eerder de vergadering verlaten.

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

a) Notulen vergadering 27 januari 2022

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

b) Actielijst met stand van zaken d.d. 20-02-2022

De volgende opmerkingen worden n.a.v. de acties gemaakt:

- Het overleg met de belastingdienst over de btw-positie van CoViVa heeft recent plaatsgevonden. Er zal aanvullende info geleverd worden. Kans van slagen is moeilijk te zeggen (50/50). Het budget voor inhuur externe expertise is weliswaar overschreden, maar in dit stadium wel van belang om e.e.a. nu door te zetten, om zo snel duidelijkheid te krijgen. Dit is akkoord.
- 5.1.2.e zal nog namens Nevedi aangeven wie er namens voer in het bestuur stichting CoViVa plaats zal nemen.
- LNV zal na het overleg van CoViVa met de ministers op 16 maart terugkoppeling geven van acties LNV in kader van klimaatakkoord (vergunningen; locaties mestverwerking).
- Governance blockchain: wordt in vergadering maart ingebracht in CoViVa nadat stuurgroep Markt en Verdienmodellen hierover heeft geadviseerd.
- Jaarplannen en begroting komen in de maartvergadering aan de orde. 5.1.2.e werkgroepen zijn hiervoor verantwoordelijk.

4. Mededelingen en ingekomen stukken

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e is verhinderd

b) Initiatief Rabobank m.b.t. in kaart brengen CO2-footprint Rabo-kanten

5.1.2.e licht het initiatief toe. Eind dit jaar zal RABO van elke klant de CO2-footprint berekenen.

N.a.v. de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Wat is de ambitie van de bank? Wil de bank sturen op CO2-footprint?
Dit is voorsnog niet de bedoeling. Ook uitsplitsing naar sectoren zal nog niet aan de orde zijn. Rabo komt nog met een statement binnenkort hoe ze dit wil gebruiken.
- De suggestie wordt gedaan om dan ook een verbinding te maken naar de carbon bank.

- Verder is het heel belangrijk dat overal dezelfde berekeningswijze wordt gehanteerd (zie ook agendapunt 7). Rabo zal dan ook betrokken worden bij de afstemming over gebruik van één uniforme methode.
- c) Verslag stuurgroep Markt en Verdienmodellen d.d. 18 februari 2022

5.1.2.e geeft een korte toelichting. De focus ligt dit jaar op Holland Varken en informatie uitwisseling op basis van blockchain. M.b.t. de begroting zal er ten opzichte van eerdere voorstellen meer nadruk liggen op Holland Varken en blockchain. Extra middelen daarvoor zullen naar waarschijnlijkheid vanuit eerder begrote middelen voor ketenconcepten komen. M.b.t. ketenconcepten zal er eerst een uitvraag komen naar de behoefte in het veld, alvorens middelen toe te wijzen. Tijdens de discussie hierop volgend, komen de volgende zaken aan bod:

 - Wat is de positionering van SecureFeed t.o.v. Holland Varken?
Hier zijn het afgelopen jaar al besluiten over genomen. SecureFeed zal onder eerder geformuleerde voorwaarden gekoppeld worden aan Holland Varken.
 - 5.1.2.e geeft het belang aan van goede afstemming met de voerindustrie inzake de eisen die in Holland Varken worden opgenomen. Er is geen discussie over eigenaarschap m.b.t. Holland Varken, dat is aan POV en COV. Wel is zorgvuldige afstemming van belang. We moeten voorkomen dat er een situatie ontstaat, zoals in afgelopen jaren in de zuivel, waarbij door onvoldoende afstemming met de voersector er voorwaarden in het kwaliteitssysteem worden opgenomen die onvoldoende praktisch zijn en leiden tot hogere kosten voor de primaire sector. Eenieder is het eens dat we goed moeten kijken hoe de inbreng van relevante betrokkenen geborgd kan worden. In de governance blockchain dient het eigenaarschap ook goed gedefinieerd te worden.
- d) Verslag stuurgroep Stallen en Mestverwerking d.d. 21 februari 2022.

5.1.2.e geeft een toelichting. Het verslag van het overleg afgelopen maandag is ook gisteren meegestuurd met de nazending. Het was een uitstekend overleg. Belangrijkste discussie was waar we als stuurgroep dit jaar het verschil gaan maken. Aspecten als vergunningverlening en rechtszekerheid zijn daarbij het belangrijkste. Vervolgens geeft 5.1.2.e een korte toelichting op de stand van zaken m.b.t. zijn opdracht als kwartiermaker. Pilots worden de komende tijd erg belangrijk. Hierbij is er de sterke voorkeur om deze sectoraal in te vullen, met een bestuurlijk brede betrokkenheid.
- e) Actuele ontwikkelingen

Er wordt stilgestaan bij de vandaag uitgebroken oorlog tussen Oekraïne en Rusland. Dit zal al op korte termijn forse implicaties hebben, omdat de Zwarte Zee een belangrijke logistieke route vormt voor export van veevoer uit de Oekraïne. Er moet nu op korte termijn goed nagedacht worden wat te doen bij verschillende scenario's. Het gaat bijvoorbeeld al om 8 ton mais dit jaar via deze route. 5.1.2.e doet verslag van het overleg hierover binnen LNV. Er spelen een aantal zaken:

 - 1) De zorg voor onze eigen mensen aldaar.
 - 2) De sancties: tot op heden zit agro niet in het sanctiepakket. Maar dat hoeft niet te betekenen dat van de zijde van Rusland er andere maatregelen genomen worden die wel de agrarische sector kunnen raken.
 - 3) De toegang tot Swift. De vraag is aan CoViVa of dat in de landbouw ook speelt.
 - 4) De risico's op prijsinstabiliteit. Hierover heeft de Rabobank recent ook een rapportage opgeleverd. Het gaat om zowel voedselzekerheid als voerzekerheid.
 - 5) De effecten op gastoevoer en gasprijzen.

Vervolgens is de vraag vanuit LNV wat het beeld is bij de sector. Hierover worden kort gedachten gewisseld, waarbij zaken aan de orde komen als energieprijzen, beschikbaarheid van grondstoffen en mogelijke alternatieven, logistieke knelpunten en verzekeraarbaarheid. Echter deze vragen kunnen het beste neergelegd worden bij bedrijven als Cargill of bij het Comité van graanhandelaren. Europa is redelijk zelfvoorzienend voor graan.

Afgesproken wordt dat 5.1.2.e zal zorgen dat de sector tussentijds met regelmaat wordt geïnformeerd en dat de juiste lijnen gelegd worden om snel te kunnen schakelen. 5.1.2.e geeft aan dat de huidige situatie nogmaals onderstreept hoe belangrijk het is om voor de voedselvoorziening in Europa niet afhankelijk te zijn van geopolitieke spanningen.

5. Governance aansluiting nieuwe bedrijven

5.1.2.e geeft een toelichting op de doorgevoerde aanpassingen:

- De toetreding van Nevedi is verwerkt. Hierbij neemt Nevedi de rechten en verplichtingen over van AgriFirm en ForFarmers. Leden van Nevedi krijgen daarmee van Nevedi het recht om zich in hun communicatie te presenteren als partner van CoViVa. Hierdoor worden AgriFirm en ForFarmers geen partijen meer die de samenwerkingsafpraak en de Coalitieovereenkomst ondertekenen.
- De geleding slachterijen dient nog een besluit te nemen over de toetreding. Indien COV voor de geleding slachterijen de rechten en verplichtingen volledig overneemt en er voor Vion geen rechtstreekse verplichting meer bestaat jegens CoViVa hoeft Vion ook niet te ondertekenen.
- Om de activiteiten als btw-belast te kunnen wegzetten, is in de Coalitieovereenkomst verduidelijkt welke verplichting er voor CoViVa geldt in relatie tot de financiële bijdragen van Coalitiepartijen. Hier vindt nog overleg over plaats met de fiscaal adviseur die betrokken is bij de afstemming met de Belastingdienst over de btw.
- De verplichting om in de vorm van een achtergestelde lening middelen beschikbaar te stellen voor Investeringsprojecten, is omgezet in een intentieverklaring.

De volgende opmerkingen worden in de daaropvolgende discussie gemaakt:

- Het is belangrijk zelf aan te geven wat we onder niet vrijblijvende intentie verstaan.
- Ambtelijk is de lijn al wel ingestoken m.b.t. omzetting verplichting naar intentie, maar nog niet besproken met de minister. Dit zal voorgelegd worden in het kennismakingsgesprek van CoViVa met minister.
- Na enige discussie wordt de lijn vastgesteld dat het besluit om de intentie om te zetten naar een daadwerkelijke realisatie unanimiteit vergt binnen CoViVa.
- 5.1.2.e benadrukt nogmaals dat voor de COV achterban belangrijk is dat voor vlees geen andere voorwaarden mogen gelden dan voor voer.
- Afgesproken wordt dat alle stukken nu verder afgerond worden, er vanuit gaande dat de minister instemt met het voorstel voor wat betreft omzetting verplichting naar intentie. Iedere geleding zorgt zelf dat afstemming in de achterban zodanig heeft plaatsgevonden dat eind maart in de CoViVa-vergadering afrondende besluitvorming plaats kan vinden. Voorgestelde wijzigingen zullen deze maand separaat al met Rabo juristen worden afgestemd. Belangrijk is om in de volgende vergadering ook inzicht te hebben in de liquiditeitspositie van CoViVa.

6. Voorbereiding gesprek met de minister(s)

Het (digitale) kennismakinggesprek met de minister vindt plaats op 16 maart a.s.. Aanvankelijk was een gesprek op locatie voorzien. Besloten wordt de minister te vragen voor een fysieke kennismaking met een beperkte delegatie en minister daarnaast uit te nodigen voor een werkbezoek aan de sector (keten). Afgesproken wordt dat 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e op 16 maart gaan. Onderwerpen: toelichting CoViVa (van te voren via 2 A4-tjes schriftelijk toelichten), omzetting verplichting naar intentie (m.b.t. revolverende middelen) en het belang van innovatie. 5.1.2.e vraagt hierbij aan 5.1.2.e of het mogelijk is meer uit dit gesprek te halen dan enkel het belang van innovatie te benadrukken. Afgesproken wordt dat 5.1.2.e en 5.1.2.e dit punt samen voorbereiden en dat daarbij aangegeven wordt wat CoViVa dan nodig heeft van de ministers.

7. Klimaatakkoord varkenshouderij

5.1.2.e geeft een uitgebreide toelichting, waarbij de volgende punten aan bod komen:

- De tegenvallende bijdrage van de sanering aan de klimaatdoelen, omdat PBL deze in 2020 anders had ingeschat dan in 2021.
- Het belang van geen goede monitoring van de voortgang.
- De huidige stand van zaken m.b.t. regeerakkoord en ophoging tussentijdse doelen.
- Het belang van een uniforme berekeningswijze van de CO2-footprint voor de gehele sector.

De coalitie stemt vervolgens in met:

1. Het organiseren van een overleg met PBL om inzicht te krijgen in de uitgangspunten voor de jaarlijkse berekeningen van de voortgang.
2. Scherp in beeld te brengen hoe de 1,0 Mton extra ambitie destijds is opgebouwd en wat het aandeel is van energie en kunstmestvervangers hierin en wat aandeel is van uitrol van emissie arme stalsystemen.
3. Een voorstel te ontwikkelen voor een monitoringssysteem voor voortgang implementatie nieuwe stalsystemen (ook in afstemming met melkveehouderij). Hiertoe is een werkgroep ingericht vanuit de stuurgroep stallen en mestverwerking. Waar nodig vindt afstemming plaats met andere sectoren.
4. Het organiseren van een overleg om gezamenlijk te komen tot een uniforme wijze van berekening van de CO2-footprint. Afstemming zal eerst tussen slachterijen plaatsvinden, vervolgens met de rest van de sector (voer, banken, primaire sector). Daarna pas afstemming met NGO's.

8. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 28 april 2022
 Aanvang: 14.0 uur
 Plaats: **POV, Nieuwe Kazernelaan 2 te Ede**

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 en 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

- a) Notulen vergadering 31 maart 2022 Bijlage 1
- b) Actielijst met stand van zaken d.d. 25-04-2022 Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- a) Berichten van verhindering.
 5.1.2.e is verhinderd.
- b) Concept verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 12 april 2022 Bijlage 3
- c) Concept verslag Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn 7 april 2022 Bijlage 4
- d) Concept verslag stuurgroep Markt en Verdienmodellen d.d. 19 april 2022 Bijlage 5
- e) Mondelinge terugkoppeling Stuurgroep Stallen en Mestverwerking d.d. 28 april 2022
- f) Actuele ontwikkelingen Bijlage 6

5. Governance aansluiting nieuwe bedrijven Bijlage 7

6. Evaluatie werkbezoek minister op 11 april

7. Jaarplannen stuurgroepen en begroting 2022 Bijlage 8

8. Aanscherping klimaatakkoord Bijlage 9

9. Rondvraag

10. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 31 maart 2022
 Plaats: Via teams
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Een deel van de aanwezigen neemt digitaal deel.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

- Notulen vergadering 24 februari 2022

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- 5.1.2.e geeft desgevraagd een nadere toelichting m.b.t. Holland Varken en eigenaarschap. Holland Varken is eigendom van de bestaande stichting Keten Innovatie Fonds en daar zijn 5.1.2.e en 5.1.2.e de bestuurders. Belangrijk dat dat in de governance discussie over Holland Varken goed wordt meegenomen.
- In de verdere discussie over uniformering CO2-footprint zullen ook 5.1.2.e en 5.1.2.e van Rabo actief worden betrokken.

Het verslag wordt vastgesteld.

- Actielijst met stand van zaken d.d. 28-03-2022

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- De komende maanden zullen belangrijk worden voor de taakstellingen in de varkenssector, zowel m.b.t. stikstof als klimaat. Er zal sowieso door kabinet moeten worden aangegeven hoe de extra ambities m.b.t. CO2-reductie zich verhouden tot het huidige klimaatakkoord. Daarbij is ook duidelijkheid gewenst m.b.t. afgesproken acties vanuit de zijde van LNV m.b.t. invulling randvoorwaarden om ambities varkenshouderij mogelijk te kunnen maken. Naast een taakstelling van 0,3 Mton heeft sector zelf een extra ambitie voorgesteld van 1,0 Mton, mits een aantal randvoorwaarden om dat te realiseren goed is ingevuld. 5.1.2.e zal intern navragen hoe het zit m.b.t. deze acties (actie 1). M.b.t. actiepunt 8 (aandeel energie in ambitie klimaat): dit punt is bekend, maar nog niet helder hoe dit exact destijds is bepaald. In CoViVa actieplan is het voorbehoud gemaakt en ook tijdens gesprekken omtrent klimaatakkoord in 2019. Dit moet nog nader worden uitgezocht. 5.1.2.e vraagt hoe de klimaatwinst straks wordt bepaald van inzet van kunstmestvervangers op besparing van gas (en daarmee CO2-winst) voor kunstmestproductie. Belangrijk dat de positieve bijdrage die de landbouw daarmee kan leveren wel duidelijk wordt. Kunnen we die winst claimen?
- 5.1.2.e zal het statement van de Rabobank wat de bank beoogt met in beeld brengen CO2-footprint rondsturen.

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- Berichten van verhindering.

- Verslag stuurgroep Markt en Verdienmodellen d.d. 21 maart 2022
5.1.2.e geeft een mondelinge toelichting welke ter kennisgeving wordt aangenomen.
- Actuele ontwikkelingen
Ter kennisgeving aangenomen.

5. Governance aansluiting nieuwe bedrijven

5.1.2.e geeft een toelichting. Hierover zijn geen vragen. Het traject m.b.t. de governance kan nu worden afgerond richting de notaris. 5.1.2.e ligt toe dat de COV zelf contracten aangaat met de individuele slachterijen.

6. Terugkoppeling gesprek minister Staghouwer en voorbereiding werkbezoek minister op 11 april

5.1.2.e geeft een toelichting. Naar aanleiding hiervan en naar aanleiding van het bijgevoegde verslag van het kennismakingsgesprek met de minister op 16 maart worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e heeft nog een aanvulling m.b.t. het verslag. Belangrijk is de toekomstige positie van de varkenshouderij binnen de kringloop. Daarbij is dus de definitie van circulariteit ook van groot belang. Daar moet CoViVa de regie pakken in afstemming met Nevedi. Dit zal mede bepalend zijn voor de omvang van de sector. Innovatie is daarnaast essentieel. Hierbij gaat het niet alleen om technische en financiële aspecten.
 - 5.1.2.e geeft aan dat dit een prima start was en dat met het bedrijfsbezoek van de minister op 11 april hierop voortgebouwd kan worden.
 - 5.1.2.e geeft aan dat, afgaande op de berichtgeving in de media, hij toch een duidelijk minder positief gevoel heeft. Er wordt gesproken over een vleestaks, gedwongen opkoop van veehouderijbedrijven, etc. Het brede belang van innovatie wordt niet onderkend, althans niets wijst daarop. Daarop wordt aangegeven dat de minister duidelijk heeft gesteld dat wat hem betreft de doelen voorop staan en dat invulling bespreekbaar is. Dan moeten we ook zelf zorgen dat hem het belang van innovatie duidelijk wordt en dat hij daarmee munitie krijgt om anderen in de politiek daarvan te overtuigen.
 - Na enige discussie wordt geconcludeerd dat er 2 belangrijke actiepunten zijn n.a.v. gesprek met minister.
 - Nevedi brengt de stand van zaken m.b.t. definitie circulariteit nader in beeld en onderwerp zal centraal staan in bezoek minister aan ForFarmers op 11 april.
 - Belangrijk is om met de gebiedsgerichte opgaves scherp te krijgen wat de ontwikkelopgaves zijn voor de varkenshouderij. Hier een proces van maken en goed afstemmen. 5.1.2.e geeft hierbij aan dat, naast de ecologische kant, ook de landbouwkant van belang is in de gebiedsplannen. Hier ligt wel een uitdaging. Hoe klik je de sectorale doelstellingen op de gebiedsprocessen? 5.1.2.e suggereert hierbij om daar zelf voorstellen (inkleuring) voor te maken. 5.1.2.e zal hier ook intern over afstemmen met terugkoppelen met 5.1.2.e
 - M.b.t. het komende werkbezoek komen de volgende punten aan bod:
 - Als het een werkbezoek aan CoViVa is, ligt het niet voor de hand dat de focus v.w.b. slachterijen op het keurproces ligt. Daarnaast is dit ook moeilijk in te passen. Een werkbezoek van 6 uur aan 3 locaties, inclusief lunch, is aan de krappe kant.
 - We moeten zorgen dat we de hele keten goed positioneren en daarmee onze 5 thema's volgen. Die moeten centraal staan.
 - Ook moet duidelijk zijn dat we als sector al veel gepresteerd hebben. De informatiefilm van CoViVa geeft dat ook goed weer.
 - Dit soort kansen komen niet vaak voorbij. Het is belangrijk dat we een heel goed werkbezoek regelen, waarbij het mooi zou zijn dat minister nog wat uitloop heeft in de middag. Dat wordt door LNV nagegaan. 5.1.2.e zal proberen dat nog dezelfde dag contact komt met de afdeling communicatie.
- 5.1.2.e zal het werkbezoek verder regelen. Voor voer zijn voor hem 5.1.2.e en 5.1.2.e aanspreekpunten, voor bezoek varkenshouder is dat 5.1.2.e en voor bezoek slachterij zijn dat 5.1.2.e en 5.1.2.e.

7. Financiën en BTW

5.1.2.e geeft een toelichting op de bijgevoegde stukken. De volgende hoofdpunten/afspraken gelden:

- Er is nu inzicht gegeven in de reeds betaalde bedragen van partners aan CoViVa. Hieruit blijkt dat deze evenredig zijn verdeeld. Echter Topigs heeft steeds de totale jaarbijdrage betaald.
- In de volgende vergadering komen de jaarplannen en begroting aan de orde, omdat nog niet alle stuurgroepen hiervoor bijeen zijn geweest.
- Voor Stallen en Mestverwerking is het nog niet helder welke bijdrage voor 2022 wordt gevraagd. Dat is mede afhankelijk van de uitwerking van het regeerakkoord en met name de adviezen van kwartiermaker 5.1.2.e. Mogelijk kan in de volgende vergadering hier iets meer over gezegd worden, omdat de stuurgroep Stallen en Mestverwerking voorafgaand aan CoViVa vergadert in april. Er is 100k opgenomen voor pilots in de begroting. De bijdrage NCM zal via de voor CoViVa gereserveerde middelen van LNV verlopen, mits hiertoe een onderbouwd projectvoorstel wordt ingediend en goedgekeurd.
- Kosten voor Markt en Verdienmodellen zijn al wel in beeld gebracht, maar zijn afhankelijk van de besluitvorming omtrent (de governance van) de blockchain. Hierover vindt in april nader overleg plaats.
- Gezien de huidige liquiditeitspositie van CoViVa is het wel van belang dat uiterlijk eind april besluiten worden genomen m.b.t. inning van nieuwe middelen via de partners. Als e.e.a. nog niet gelijk geformaliseerd kan worden, zullen we opnieuw met voorschotten moeten werken.
- De vergadering is akkoord om de mogelijkheden m.b.t. btw verleggen voor onderzoeken, via verrekening met COV en Nevedi, nader te verkennen.

8. Communicatie

Besloten wordt om niet actief naar buiten te treden over de uitbreiding van CoViVa met de slachterijen en voerbedrijven die respectievelijk lid zijn van COV en Nevedi. Daarvoor heeft het proces te lang geduurd. 5.1.2.e geeft aan nog wel low profile te willen communiceren richting eigen achterban en neemt hiervoor contact op met 5.1.2.e. 5.1.2.e geeft aan dat aangesloten bedrijven binnen voer en slacht ook zelf een verantwoordelijkheid hebben en actief zouden moeten uitdragen dat ze participeren in CoViVa. Hiervoor zouden ze het CoViVa logo in hun communicatie kunnen gebruiken. 5.1.2.e geeft aan dat communicatie een middel is en geen doel op zich. Het is mogelijk om, ter ondersteuning van 5.1.2.e de communicatiemensen van COV in te zetten (5.1.2.e en 5.1.2.e). De Coalitie onderschrijft de lijn dat we eerst zelf analyseren wat we als communicatie op kunnen pakken en alleen bij grotere projecten, waarbij noodzaak blijkt, externen betrekken en daar dan ook de middelen voor vrijmaken.

5.1.2.e zal contact opnemen met 5.1.2.e en 5.1.2.e en mogelijkheden bespreken. Hierbij wordt ook de suggestie gedaan om te kijken of het Rabomagazine 'Rabo & Co' ingezet kan worden om een breder publiek te bereiken. Wel is dan belangrijk goed te bepalen wat we de lezer mee zouden willen geven. E.e.a. is regionaal mogelijk beter in te kleden. Belangrijk om in de communicatie je ook te richten op provincies (en gemeentes) gezien het belang van de gebiedsgerichte aanpak.

9. Situatie Oekraïne en gevolgen veehouderij

5.1.2.e licht de notitie toe. Een aanvulling op de inhoud is het voorkomen van insleep van besmettelijke dierziekten, waaronder AVP, via meegenomen huisdieren en etensresten. Hierover is contact met LNV en GGD.

5.1.2.e onderstreept de impact. De prijzen van grondstoffen alleen waren voor de uitbraak van de oorlog de eerste weken van dit jaar al 25% hoger. Deze grondstofprijzen zijn opnieuw 25% hoger als gevolg van de oorlog en dan rekenen we de huidige hoge energieprijzen nog niet eens mee. Met name beschikbaarheid van grondstoffen voor biologische voeders is momenteel problematisch.

WecR is op dit moment een monitor aan het opzetten.

5.1.2.e vraagt zich hierbij af hoe we deze problematiek voor het voetlicht krijgen bij retail en beleidsmakers. Die zullen wat moeten doen. 5.1.2.e merkt op dat deze tijd wel aantoont dat de huidige manier van doorbelasten van kosten eindig is.

10. Data volgende vergadering

De volgende vergadering is op 28 april en fysiek in Ede. De reguliere vergaderingen in mei en juni vervallen. Daarvoor in de plaats komt één vergadering op donderdagmiddag 9 juni a.s. Dan zal de

meerjarenbegroting centraal staan.

11. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

12. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Concept verslag

Vergadering Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

Datum: Dinsdag 12 april 2021
 Aanvang: 13.30 uur
 Plaats: Restaurant Campman, Hartenseweg 23 Renkum

Aanwezig: 5.1.2.e (vervangend vz), 5.1.2.e (vervanger
 5.1.2.e), 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
 5.1.2.e , 5.1.2.e (not.)
 5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e (WUR) voor toelichting op de projecten.
 Afwezig: 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Er volgt een korte voorstelronde.
 5.1.2.e is 5.1.2.e , nu 5.1.2.e afwezig is.

5.1.2.e vertelt kort de oorsprong van CoViVa en het belang van het betrekken van de hele keten binnen de coalitie. Basis is integraliteit, inzetten op innovatie in de varkenshouderij waarbij omvang varkenshouderij geen doel is maar een gevolg. Vier stuurgroepen ingesteld: Stallen en Mestverwerking, Circulariteit en Klimaat, Diergezondheid en Welzijn en Markt en Verdienmodellen. In de stuurgroepen zijn ook andere stakeholders betrokken. Nu is het de bedoeling om ook zichtbaarheid te creëren.

2. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

Met kennisname afwezig zijn: 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e . 5.1.2.e heeft aangegeven dat hij geen zitting meer heeft in deze stuurgroep en POV gaat op zoek naar een vervanger. 5.1.2.e heeft binnen DB POV de plaats ingenomen van 5.1.2.e en neemt voortaan deel aan de stuurgroep.

b) Onderzoeksproject 'Verlaging ruw eiwit in varkensvoer; effect op ammoniakemissie'.

Recent is door WUR een onderzoek gepubliceerd dat verlaging van ruw eiwit in varkensvoer tot 30% reductie ammoniak kan leiden. Echter de voeders in deze studie bevatten veel meer ruw eiwit dan in de praktijk wordt gebruikt. De mondelinge toelichting door 5.1.2.e wordt vervangen door een schriftelijke toelichting aan de stuurgroep, i.v.m. afwezigheid.

c) Stand van zaken werkgroep financiën Klimaatakkoord.

Het was de opdracht om in kaart te brengen wat de kosten voor de transitie (vanuit huidige klimaatakkoord) zouden zijn. Daarna is bekeken wat de beste financieringsmethode is en tegen welke financiële drempels er aangelopen wordt.

Zo zijn de implementatiegraden om te komen tot de doelen van het klimaatakkoord in kaart gebracht, ook de impact van de kosten op bedrijfsniveau en het aantal bedrijven dat mee moeten doen, zijn in beeld. De NH3 reductie wordt gezien als bijvangst. Het is een complex vraagstuk, wel met een bepaalde mate van schijnnaauwkeurigheid. De uitkomsten, conclusies en aanbevelingen dienen als input om aan de slag te gaan met de aangegane afspraak in het klimaatakkoord.

Vraag aan de stuurgroep: Kennen jullie personen in de sector die goed inzicht hebben in stallen en bijbehorende kosten die mee kunnen denken in het uitwerken van de concepten. Denk hierbij ook aan een inzicht in de veranderende bouwkosten in huidige tijd. Erbij betrokken zijn 5.1.2.e en 5.1.2.e , deze bijdrage is al zeer waardevol. Sparren met mensen uit de sector zou een waardevolle aanvulling zijn.

d) Overige mededelingen

Geen

3. Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 23 september 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

N.a.v.: pg 3. De bijdrage aan CoViVa loopt via de Nevedi en de verdeling wordt door Nevedi georganiseerd.

Actiepunten:

- 5. Overzicht lopend onderzoek, zijnde niet commercieel is een dynamisch proces en loopt.
- 9. Er is overleg geweest en de input is verwerkt in het voorstel ter inbreng in de klankbordgroep (KBG).
- 10. Het onderwerp basismateriaal is zeer actueel en er wordt gekeken welke informatie al beschikbaar is en alvast mee gewerkt kan worden.

4. Projecten 'verwaarden van niet humane stromen'

a) Stand van zaken rapportage PPS Kringlooptoets m.b.t. definitie 'circulariteit'

5.1.2.e geeft een toelichting: het vaststellen van een definitie circulariteit heeft vertraging opgelopen door covid-19. Het proces om te komen tot een definitie is vormgegeven in fysieke sessies, brainstormen en de berekening toetsen bij de partners. Drie van de vier bijeenkomsten zijn geweest. Het concept rapport wordt voor de zomer 2022 verwacht. Het rapport zal handvaten bevatten hoe met de definitie gewerkt kan worden en een methodiek om circulariteit vast te stellen. Vooralsnog zijn de NGO's matig bereid gevonden mee te denken. Het is wenselijk om NGO's alsnog te vragen om een reflectie te geven op het rapport.

De afgesproken route wordt om het rapport inhoudelijk te bespreken in KBG/SG voor een gedragen definitie) en daarna kijken wat er nog nodig is.

b) Beschikbaarheid en trendanalyse grondstoffen

De eerste KBG is geweest. Hierin is met elkaar inhoudelijk gekeken en besloten waar op te richten. O.b.v. de inbreng en uitkomsten uit de KBG zijn vandaag aan de stuurgroep verschillende voorstellen voorgelegd.

Voor het bekijken en beoordelen van de beschikbaarheid van grondstoffen wordt door WEcR gewerkt met de PESTEL methode. Verwacht wordt juist de verandering in stromen grondstoffen in beeld te brengen en of er o.b.v. definitie HIP nieuwe grondstoffen bij komen. Binnen de trendanalyse wordt ook gekeken hoeveel dieren er circulair gevoed zouden kunnen worden. Afgesproken wordt om ook oog te houden voor stromen die nu vergist worden en wel GMP waardig zijn, verschuiving van veevoer naar humane consumptie van stromen en nieuwe technieken waarbij stromen beter ingezet kunnen worden voor humane consumptie. De beperkende factor die wetgeving kan zijn in de beschikbaarheid van grondstoffen komt terug in de PESTEL methode. Binnen technologische factoren wordt er o.a. ook gekeken naar de afstand i.r.t. houdbaarheid van producten. Uitgangspunt is EU, met aandacht voor de sterk veranderende beschikbaarheid van stromen naar de toekomst toe. Analyse geeft in grote lijnen de beschikbaarheid aan. Acute wisselende zaken zijn moeilijk in beeld te brengen. De PESTEL methode is een robuuste manier om met grote lijnen te bekijken wat er aan komt. Extremen zullen minder tot niet zichtbaar zijn, naar verwachting.

Binnen circulariteit hoeft de afstand of landgrens niet de beperkende factor te zijn. Hierin verschillende CO2 footprint en circulariteit vaak van elkaar. Echter wordt er wel gestreefd om op zo lokaal mogelijk niveau te streven naar circulair.

In 2021 is gestart met dit onderdeel om voortgang te houden. Na de zomer volgt het concept rapport ter bespreking in de KBG. Tussentijds wordt de KBG geraadpleegd.

c) Inventarisatie verhogen human inedible feedstuffs in varkensvoer

Dit onderdeel is de vervolgstap van onderdeel b. Hier gaan we testen wat we daadwerkelijk met de stromen kunnen. Stap 1) is een deskstudie om in beeld te krijgen wat er al bekend is wereldwijd. Stap 2) is ook de voeders samenstellen. Er wordt o.b.v. een longlist een shortlist gemaakt en vervolgens gekeken wat het inzetten van voorgestelde grondstoffen met de

nutritionele waarden en kosten doet. Dit is gepland om op korte termijn mee te beginnen. Er is een grote afvaardiging vanuit de mengvoer in de KBG. Doel is om eind 2022 de concept rapportage op te leveren inclusief trade-offs. Er wordt goed gekeken naar welke projecten er al lopen en waar we aanvullend kunnen zijn in dit project.

d) Effecten varkensvoer op gedrag, welzijn en gezondheid

Wat is het effect van varkensvoer met een verhoogd aandeel HIP op het varken? Activiteit 1 betreft een deskstudie en deskundigen interviews met focus op de darmgezondheid. Onderzoek naar het effect van vezels is al veelvuldig gedaan. Daarom vooral naar andere grondstoffen kijken dan vezels, waarbij vezels niet vergeten worden. Het voorwerk en de aanknopingspunten voor onderzoek worden opgeleverd eind 2022. Gedurende het proces is nauw contact met de KBG waar de focus op gelegd moet worden. Hierbij worden vooral aanknopingspunten in genetica gezocht, waarbij productietekenen wel meegenomen worden.

5. Reductie broeikasgasemissies in de varkenshouderijketen

Tijdens de vorig stuurgroep is dit plan gepresenteerd, daarna is er overleg geweest in de KBG. De samenstelling van de KBG is erg goed en dit zorgde voor een goede inhoudelijke discussie. De door de KBG voorgestelde aanpassingen zijn doorgevoerd. Belangrijkste toevoeging is de gevoeligheidsanalyse, vergroten van de systeemgrens (eerst tot en met bedrijfsniveau, nu tot en met slachterij), meer uitdrukken in meerdere functionele eenheden, en het voorstel voor een mitigatiestudie aanpassen naar een scenariostudie (welke scenario's dat worden gaat de KBG nog vaststellen).

Het gebruik van LCA voor veevoer en melkvee is gereed, voor varkens is dit echter nog niet zo. Het is belangrijk dat er dezelfde waarden aan de CO2 footprint gehangen worden, een uniforme manier van datagebruik en standaarden.

De internationale methode (PEFCR) wordt toegepast door Blonk en WUR. Dit is een voorwaarde zodat de opbouw van een methode goed uit te leggen is. PEFCRs zijn er nog niet voor varkens, waardoor het des te belangrijker is vast te stellen welk systeem landelijk gebruikt wordt. Het is belangrijk te weten hoe de berekening gemaakt is, zodat ook op Europees niveau omgerekend kan worden naar Europese methodes en producten.

Om dubbelingen in onderzoek of mitigatie te voorkomen wordt op korte termijn verschillende gremia hierin actief bij elkaar gebracht. **Actie:** Afstemming hierover vindt bilateraal af tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e. Idee is om een informatieplatform op te zetten voor gezamenlijk gebruik.

I.h.k.v. de eiwittransitie is het uitdrukken per gram eiwit wenselijk. Hierbij moet wel gelet worden op een verstandige manier van communiceren gezien het allocatie vraagstuk bij dierlijke eiwit productie. Op dit moment zit er geen emissiefactor aan het toedienen van dierlijke mest bij de plant. Dit betekent dat de mest gebruikt voor de groei van het gewas daar niet toegerekend wordt. Dit pakt ongunstig uit voor dierlijk eiwit. LCA is om te vergelijken binnen de productgroep. Transparantie in de methodiek en duidelijke communicatie kunnen helpen, dit wordt goed in beeld gehouden.

Het is belangrijk in beeld te hebben welke bijdrage aan de reductie de varkenshouderij maakt voor andere sectoren, zoals de energiesector. Hierover dient ook duidelijk gecommuniceerd te worden (zowel effect op NIR en varkenshouderij CO2 footprint).

Planning: data boerenbedrijven zijn verzameld en worden aangevuld met NIR data dierengetallen. Belangrijkste zijn de voersamenstelling door de tijd beschikbaar krijgen. Vanuit KBG is animo voor gebruik van data vanuit het mengvoerbedrijf. In kleiner verband worden vragen geformuleerd om zo in breder verband binnen Nevedi uit te zetten. Belangrijkste nu is het verkrijgen van de voersamenstellingen, liever goede data dan snelheid.

6. Projectvoorstel Opportunity Dartboard varkenshouderij

In de vorige stuurgroep is besloten het dartboard uit te voeren o.b.v. Cosun model. Dit is opgepakt en in het najaar 2021 is er een deskstudie geweest welke energiedragers er in de varkenshouderij zijn. Dit rapport ligt in concept klaar en wordt gebruikt als input voor het dartboard. Morgen wordt het concept dartboard vormgegeven in de KBG. In twee workshops met experts wordt het dartboard

getoetst. Afgesproken wordt om een go-no-go af te spreken na opstellen van dartboard voordat overgegaan wordt naar uitwerken in korte en lange termijn mogelijkheden, praktijktoets en leaflets. Ook zal 5.1.2.e zorgen dat richting 5.1.2.e de benodigde kosten goed onderbouwd worden, zodat er draagvlak is voor er gestart wordt.

ALGEMEEN:

SG besluit om de rapportage in een Engels rapport op te maken met een (uitgebreide) Nederlandse samenvatting of powerpoint.

7. Jaarplan en begroting 2022

Het jaarplan geeft goed inzicht in wat er al gedaan is en wat het oplevert, zodat inzichtelijk is wat de kosten opleveren.

Het is belangrijk dat de resultaten ook gecommuniceerd worden. Er gebeuren goede dingen, maar dat is niet helder voor de buitenwereld. Hierover zijn recent afspraken gemaakt binnen CoViVa, waarbij de communicatiemensen van COV worden ingezet. Hierbij wordt ook de link gelegd met the Pig Story en communicatie rondom Holland Varken. Bij grote onderwerpen worden ook externen benaderd, maar we blijven kijken naar effectiviteit van middelen. Afgesproken wordt om centraal te communiceren over uitkomsten, dit wordt gecoördineerd door CoViVa.

8. Stand van zaken Klimaatakkoord

a) Terugkoppeling klimaatoverleg d.d. 12 april 2022

De ambitie in het klimaatakkoord is besproken en de wens om tussentijdse verhogingen door te voeren. De gebiedsgerichte aanpak zal volgend jaar juli 2023 in de wet verankerd worden zodat doelen ook gehaald moeten worden. In het huidige klimaatakkoord heeft elke sector een doelstelling.

5.1.2.e wil de stuurgroep betrekken in de ontwikkelingen. Tussen nu en juni komt er een beleidsvoornemen vanuit LNV. In juni komt de minister met een uitgebreide beleidsbrief. Nu is er relatief weinig aandacht voor blijvers, en des te meer voor stoppers. Innovatie moet een prominenter rol krijgen.

b) acties varkenshouderij klimaatakkoord

Deze week wordt er een actualisatie gemaakt van de acties. Dit zal vervolgens worden verstuurd naar de leden van deze stuurgroep.

9. Datum volgende vergadering

Rapport definitie Circulariteit dient ter input voor volgende vergadering.

Als de agenda het toelaat wordt er digitaal vergaderd, is het nodig fysiek te vergaderen wordt dat gepland. Volgende SG op 28 juni 10.00 uur locatie Campman Renkum.

10. Rondvraag

5.1.2.e vraagt hoe dynamisch de SG is qua inbreng en vraagt aandacht voor het verdienmodel van de boer. Hij vraagt aandacht voor de mogelijkheid om reststromen te kanaliseren door CoViVa of POV en directer te laten doorstromen naar de boer. Zo kan de inzetbaarheid van reststromen vergroot worden in de varkenshouderij. 5.1.2.e geeft aan dat we nu werken aan uitvoering van het huidige actieplan. Als het gewenst wordt het actieplan op onderdelen uit te breiden, dan loopt dat via de private organisaties.

De samenstelling van de KBG wordt ter kennisname toegevoegd aan de notulen.

11. Sluiting

5.1.2.e sluit om 15.45 de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst

1.	Overzicht opstellen van lopend onderzoek Loopt nog. Eerste lijst is opgesteld.	WUR en 5.1.2.e
2.	Contact opnemen met Darling (m.b.t. diermeel), al dan niet via Nevedi. Stand van zaken niet bekend.	5.1.2.e in overleg met Nevedi
3.	Kennen jullie experts stallen en financiën die mee kunnen denken in het uitwerken van de concepten i.h.k.v. werkgroep financiën klimaatakkoord	Allen
4.	Afstemmen inzet rondom mitigatie scenario studie	5.1.2.e /WUR
5.	KBG samenstelling meesturen met notulen	5.1.2.e
6.	Volgende vergadermoment inplannen	5.1.2.e

Actielijst

1.	Terugkoppeling hoogte budget PPS Kringlooptoets (definitie circulariteit) Geagendeerd	WUR
5.	Overzicht opstellen van lopend onderzoek Loopt nog. Eerste lijst is opgesteld.	WUR en 5.1.2.e
8.	Contact opnemen met Darling (m.b.t. diermeel), al dan niet via Nevedi. Stand van zaken niet bekend.	WUR/ 5.1.2.e

Besluitenlijst

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen CoViVa

Datum: Donderdagmiddag 19 april 2022
 Plaats: digitaal via teams.
 Aanvang: 16.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e
 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, (5.1.2.e en 5.1.2.e

MKA: 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. 5.1.2.e kon er vandaag helaas niet bij zijn.

2. Vaststellen agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Concept besluitenlijst vergadering 21 maart 2022

De Stuurgroep stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast. De meeste acties uit de actielijst zijn afgerond of staan vandaag op de agenda. Enkele leden hebben de uitnodiging voor de speciale Teams pagina van de Stuurgroep nog niet ontvangen. 5.1.2.e zal ervoor zorgen dat dit alsnog gebeurt. Het overleg over de efficiënte inzet van middelen uit het Marktprogramma VDP wordt op 19 april a.s. vervolgd.

4. Governance Ketenkwaliteitssysteem Holland Varken en Blockchain

In de notitie is de stand van zaken geschetst. Twee geschikte kandidaten voor de rol van kwartiermaker hebben helaas te kennen gegeven hiervoor niet beschikbaar te zijn. Met VION is een aanpak besproken voor de overdracht van de Blockchain. 5.1.2.e wijst op het belang dat dit proces transparant verloopt. Hij stelt voor dat er - om de onafhankelijkheid te borgen - meer mensen bij betrokken worden dat alleen VION en secretariaat COV. Dit bevordert het draagvlak bij alle partijen. 5.1.2.e geeft aan dat de inventarisatie van de benodigde acties om de governance van de Stichting Holland Varken te formaliseren wordt afgestemd met COV, POV en 5.1.2.e en het resultaat wordt besproken in de Stuurgroep en CoViVa. Het voorstel van VION wordt ter besluitvorming ingebracht in de CoViVa vergadering van 9 juni a.s. 5.1.2.e vult aan dat daarin rekening wordt gehouden met de eerdere discussies. Hij streeft ernaar om een concept over twee weken klaar te hebben. In het concept organogram bij de notitie ontbreekt nog een lijn. Dit wordt nogmaals gezien.

5. Concept jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022

POV stelt voor om de kosten voor onboarding varkenshouders anders over de jaren 2022 en 2023 te verdelen: 125 k voor 2022 en 125 k voor 2023. Dit past bij de ambitie dat alle varkenshouders aansluiten en vermijdt eventuele discussies t.a.v. locaties, ubn nrs. etc. Voor 2024 is wel een bedrag voorzien, maar dit bedrag is nog niet helder. Vooralsnog wordt hiervoor geen bedrag opgenomen. De Stuurgroep stemt in met het voorstel van POV voor deze (kleine) verschuiving in de meerjarenbegroting. Het streven is om het herziene jaarplan inclusief begroting 2022 in de komende vergadering van CoViVa vast te stellen.

6. Terugkoppeling ideeën ketenconcepten voor CoViVa-subsidie

5.1.2.e licht de stand van zaken toe. Hij heeft negen schriftelijke reacties en in totaal 11 terugkoppelingen ontvangen. Dit betreft zowel input vanuit varkenshouders als slachterijen, maar ook

van een tweetal adviesbureaus. Een aantal vertegenwoordigers van ketenconcepten heeft nog om een nader gesprek verzocht. Het wordt nog een uitdaging om aan de hand van deze input een subsidieregeling te ontwerpen. Zoals hij het nu kan overzien zal op basis van deze input:

- in de concept-regeling een relatie gezocht worden met het Marktprogramma Verduurzaming Dierlijke Producten (VDP).
- voor kleinere marktconcepten de mogelijkheid geboden worden om aan te sluiten op de Blockchain HV.

Op verzoek van 5.1.2.e wordt daarbij ook kritisch gekeken tot hoever we de infrastructuur binnen deze ketens met behulp van deze subsidie geregeld willen hebben. De uitwerking in een concept subsidieregeling wordt geagendeerd voor de volgende vergadering van de Stuurgroep.

7. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

8. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering vindt plaats op 16 mei 2022 om 16.00 uur via Teams

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Nr.	Datum	Actie	Wie	Status
1.	14-01-2022	Plannen vervolgoeverleg met POV. COV en 5.1.2.e over efficiënte inzet middelen Marktprogramma VDP	5.1.2.e	Gepland op 29/4
2.	14-01-2022	Bijstellen begroting 2022 en meerjarenbegroting 2022-2024 en formeel vaststellen jaarplan en begroting	5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e	Agenderen CoViVa 28/4 en 9/6
3.	14-01-2022	Voorleggen herziene normenkader	5.1.2.e	
4.	18-02-2022	Afronden besprekingen met VION over transitie Blockchain	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	VION maakt voorstel 6/5
5.	18-02-2022	Uitwerken subsidieregeling Marktconcepten + flyer	5.1.2.e / 5.1.2.e	Agenda 16/5
6.	21-03-2022	Werven kwartermaker project (Blockchain) Holland Varken	5.1.2.e / 5.1.2.e	
7.	19-04-2022	Toegang regelen tot Teamspagina Stuurgroep	5.1.2.e	
8.	19-04-2022	Concept organogram aanpassen	5.1.2.e	

AGENDA

Vergadering Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 9 juni 2022
 Aanvang: 13.30 uur
 Plaats: **POV, Nieuwe Kazernelaan 2 te Ede**

Aanwezig tijdens de vergadering:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

2. Vaststellen agenda

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

- a) Notulen vergadering 28 april 2022
- b) Actielijst met stand van zaken d.d. 06-06-2022

Bijlage 1

Bijlage 2

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- a) Berichten van verhindering.
 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e en
 5.1.2.e zijn verhinderd.
- b) Overige mededelingen

5. Governance aansluiting nieuwe bedrijven

Bijlage 3

6. Governance Holland Varken en Blockchain

Bijlage 4

7. Concept Meerjarenbegroting

Bijlage 5

8. Aanscherping klimaatakkoord

Bijlage 6

9. Rondvraag

10. Sluiting

Bijlage 1

Notulen

Bijeenkomst Coalitie Vitale Varkenshouderij

Datum: Donderdagmiddag 28 april 2022
 Plaats: POV, Ede
 Aanvang: 14.00 uur

Aanwezig:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e (digitaal), 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. 5.1.2.e neemt digitaal deel aan de vergadering en zal om 15.30u de vergadering verlaten. De agendapunten 6 en 8 zullen daarom eerst aan de orde komen.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Notulen vorige vergadering en actielijst

- Notulen vergadering 31 maart 2022
De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.
- Actielijst met stand van zaken d.d. 25-04-2022
Er wordt kennis genomen van de voortgang van de actiepunten en er wordt aandacht gevraagd voor tijdige uitvoering ervan.

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- a) Berichten van verhindering.
5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd.
- b) Concept verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 12 april 2022
5.1.2.e geeft aan dat de Tweede Kamer vragen heeft gesteld over de indicator voor kringloopwaardig voer. Dit is weliswaar een Nevedi-aangelegenheid, maar in kader van ons actieplan wezenlijk om hiervan op de hoogte te zijn en de voortgang te volgen. Het onderwerp krijgt nu een eigen dynamiek. Er moet nu een stakeholderproces opgezet worden wat onder circulair voer wordt verstaan. Nevedi zal de voortgang ook melden in de volgende vergadering van de stuurgroep circulariteit en klimaat.
- c) Concept verslag Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn 7 april 2022
Het verslag is nog niet gereed. 5.1.2.e schetst op hoofdlijnen hetgeen is besproken m.b.t. voortgang PRRS-aanpak, antibioticabeleid en voortgang onderzoek.
- d) Concept verslag stuurgroep Markt en Verdienmodellen d.d. 19 april 2022
5.1.2.e vraagt naar de bedragen voor JoinData en Holland Varken. Van belang is om scherp te duiden wat hier bedoeld wordt. Gaat het bij het genoemde bedrag (450k) alleen om aansluiting van de veehouders of om meer?
- e) Mondelinge terugkoppeling Stuurgroep Stallen en Mestverwerking d.d. 28 april 2022
5.1.2.e doet kort verslag van de zojuist gehouden vergadering. We hebben nu alle relevante partijen aan tafel (overheid (Rijk, provincie en gemeentes) en sectororganisaties en kennisinstellingen). De vraag is nog wel waar we uiteindelijk het verschil kunnen maken. Daarvoor moet nu eerst de invulling van het mestbeleid helder zijn als ook de voorstellen om processen te versnellen via het werk van de kwartiermaker (5.1.2.e 5.1.2.e geeft aan dat er momenteel heel veel

energie zit bij de provincies en dat dat positief is. De vraag is echter wel of je het juiste mandaat krijgt.

f) Actuele ontwikkelingen

Er wordt kennisgenomen van het overzicht.

5. Governance aansluiting nieuwe bedrijven

De vergadering kan instemmen met de bijgevoegde stukken, behoudens LNV. 5.1.2.e geeft aan dat de stukken nu bij de juridische afdeling van LNV liggen en dat hij zal zorgen dat er zo spoedig mogelijk feedback komt. 5.1.2.e heeft nog een aantal toelichtende vragen en zal die op de mail zetten richting 5.1.2.e

6. Evaluatie werkbezoek minister op 11 april

Gezamenlijk wordt het werkbezoek geëvalueerd. 5.1.2.e geeft aan dat de minister het werkbezoek heeft gewaardeerd. In zo'n bezoek en dan ook nog op meerdere locaties is het veelal niet mogelijk om enige diepgang te krijgen in discussies. Toch zijn we er in geslaagd diverse onderwerpen aan te snijden. Diepgang is mogelijk te krijgen door een apart werkbezoek binnen het thema dat je dan wilt bespreken. De minister heeft ook behoefte aan feiten en data en vraagt hem daarin te ondersteunen. De minister heeft duidelijk aangegeven dat het hem gaat om het halen van doelen. Zowel krimp als innovatie zijn middelen om die doelen te halen. Beiden zullen nodig zijn.

5.1.2.e geeft aan er weliswaar niet bij geweest te zijn, maar wel de nodige twijfel te hebben of de minister echt serieus meent wat hij zegt. Spreker mist in de discussie de omvang die in Nederland minimaal nodig is om een concurrerende sector over te houden.

7. Jaarplannen stuurgroepen en begroting 2022

5.1.2.e geeft een toelichting op de jaarplannen en de bijbehorende begroting 2022, zoals die in de stuurgroepen zijn besproken. M.b.t. stallen en mestverwerking geldt dat hier nog geen scherp beeld van de te ondernemen acties en bijbehorende kosten mogelijk is, gezien de grote onduidelijkheden m.b.t. beleid en uitkomsten werd kwartiermaker. Dat zal in een later stadium opgesteld worden. De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- 5.1.2.e vraagt naar de bedragen voor de eerste 2 jaar in spoor 5. Daar wordt uitgegaan van 1,3 miljoen euro voor 2022 en 1,5 miljoen euro voor 2023.
Dit is de begroting indien er vanuit gegaan wordt dat we voldoende externe middelen binnen halen. Dat is voor nu nog allerm minst zeker. Het is gelukt om ruim 5 ton extra binnen te halen (PRRS) en er is een aanvraag voor het EHF ingediend (ook 5 ton). Om die reden zijn voor 2022 ook alleen die kosten begroot die sowieso gemaakt moeten worden. De bijlage 8f waarop gedoeld wordt, is een doorkijkje naar totaal. En dat komt in de volgende vergadering aan de orde.
- 5.1.2.e geeft aan dat in de begroting nu geen kosten voor afschrijving voor de blockchain zijn opgenomen. 5.1.2.e licht toe dat deze wel genoemd zijn, maar voor nu nog niet meegenomen zijn omdat er nog geen duidelijkheid over is. 5.1.2.e geeft aan dat hiervoor, zoals eerder door COV aangegeven, nog een voorstel komt voor de volgende vergadering op 9 juni waarin de meerjarenbegroting aan de orde komt. Dan kunnen ook afspraken gemaakt worden hoe dat verder in de (meerjaren)begroting mee te nemen. Hierbij geeft 5.1.2.e aan dat blockchain een middel is. Het gaat om informatie-uitwisseling en daarvoor zijn eventueel ook andere middelen.

De vergadering kan instemmen met de voorliggende begroting 2022, waarbij 5.1.2.e opmerkt dat dit onder voorbehoud is van instemming van Nevedi m.b.t. het Holland Varken deel. Hierover zal binnen een week duidelijkheid komen, zodat de voortgang hierdoor niet belemmerd wordt.

8. Aanscherping klimaatakkoord

5.1.2.e geeft een korte toelichting op de stand van zaken. Het Klimaatakkoord is in 2019 afgesloten op basis van een lang proces waarbij veel stakeholders betrokken waren. Dit lange proces heeft wel geleid tot draagvlak. In het Klimaatakkoord is ook al voorgesorteerd op een situatie waarbij er vanuit de EU verzocht wordt om het proces te versnellen (55% reductie i.p.v. 49%). Voor de varkenssector geldt een opgave van 0,3 Mton. En daarboven op een ambitie van 1,0 Mton extra, maar dan moeten wel alle randvoorwaarden kloppen (voldoende vergunde mestverwerkingslocaties, versnelde

vergunningsprocedures etc.). Bovendien bevat deze extra ambitie ook een deel energiemaatregelen, bv. via zonnepanelen. De CO₂-winst die de sector daarmee haalt, kan ze niet zelf verzilveren. Op basis van internationale afspraken geldt dat deze 'winst' de energiesector toekomt.

Het kabinet heeft nu aangegeven tussentijds (op basis van de EU-wens) de doelen voor 2030 aan te scherpen. Hierbij is aangegeven dat elke sector in Nederland daar aan bij moet dragen. Nu dreigt voor de varkenssector dat de eerder afgegeven ambitie taakstellend wordt, zonder dat de randvoorwaarden zijn ingevuld en niet rekening houdend met het 'energiedeel' in de ambitie.

Daarmee zou de varkenssector ongeveer de helft van de totale veehouderij opgave invullen en dat staat niet in verhouding tot de bijdrage van de sectoren in de emissies.

Het LNV beleid m.b.t. aanscherping ziet met name op de gebiedsgerichte aanpak voor stikstof, waarbij er vanuit gegaan wordt dat bovenop het Klimaatakkoord er via deze aanpak noch circa 5 Mton extra reductie CO₂^{eq} kan plaatsvinden.

In de discussie hierop volgend komt het volgende aan de orde:

- 5.1.2.e geeft aan de toelichting helder is. De gebiedsgerichte aanpak levert maximaal 5 Mton op, maar PBL geeft al aan dat dit met de hoeveelheid geld en de resterende tijd niet gehaald gaat worden. Hier wordt nog naar gekeken. Daarnaast is het huidige werk van de kwartiermaker en de opvolging van de voorstellen cruciaal om binnen de gestelde termijn de doelen te kunnen halen. Daarnaast is het nu belangrijk om per gebied in beeld te krijgen wat de opgaves zijn en hoe die zich verhouden tot de landelijke doelstellingen, maar voor klimaat is dit een heel ingewikkelde.
- Overall wordt aangegeven dat managementmaatregelen die nodige potentie hebben om CO₂ (en methaan) te reduceren. Maar dan moet er echt nu werk gemaakt worden om dat via sensoren aan te kunnen tonen en de wetgeving moet daarop aangepast worden.
- 5.1.2.e geeft aan dat er een grote behoefte is aan een dashboard om de voortgang goed te kunnen monitoren. Nu is alleen de NEMA de basis en dat is onvoldoende. Van belang is scherp te krijgen waar de KEV (Klimaat en Energie Verkenning) van PBL op is gebaseerd. Verzoek aan LNV om ons dat inzicht te verschaffen.
- Hoe zit het met afwenteling op het buitenland? 5.1.2.e geeft aan dat hier nooit op getoetst wordt, terwijl het wel in het klimaatakkoord staat.

De vergadering neemt kennis van de stand van zaken. Het onderwerp zal in de volgende vergadering opnieuw aan de orde zijn. Belangrijkste conclusie is dat voorkomen moet worden dat de ambitie van de sector taakstellend wordt, nu de randvoorwaarden (buiten eigen schuld om) niet zijn ingevuld en er nog geen correctie heeft plaatsgevonden voor het energiegedeelte binnen deze ambitie. LNV zal zorgdragen dat er inzicht komt in de huidige monitoring door PBL, zodat gezamenlijk bekeken kan worden wat nog meer nodig is om een goed dashboard voor de sector te krijgen.

9. Rondvraag

5.1.2.e meldt dat hij momenteel een juridische toets laat uitvoeren naar de rechtmatigheid van de sanering varkenshouderij en de forse nadelen die zijn bedrijf daarvan heeft ondervonden en nog steeds ondervindt. Anderen kunnen zich daar bij aansluiten.

10. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Vergaderingen

Stuurgroepen

Circulariteit & Klimaat

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

Datum: Donderdag 8 juli 2021

Aanvang: 11.00 uur

Plaats: Digitaal via Teams

1. Opening
2. Kennismaking Bijlage 1
3. Mededelingen
 - Berichten van verhindering.
 - Overige mededelingen
4. Taakstelling Stuurgroep Circulariteit en Klimaat Bijlage 2
5. Projecten Circulariteit Bijlage 3
6. Projecten Klimaat en Energie Bijlage 4
7. Stand van zaken PPS Klimaatperspectief mondeling
 5.1.2.e zal een toelichting geven op deze sinds 2020 lopende PPS, waar CoViVa medefinancier is.
8. Datum volgende vergadering
9. Rondvraag
10. Sluiting

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

Datum: Donderdag september 2021
 Aanvang: 14.00 uur
 Plaats: Restaurant Campman Hartenseweg 23 Renkum

1. Opening	
2. Mededelingen	
• Berichten van verhindering.	
• Overige mededelingen	
3. Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 8 juli 2021	Bijlage 1
4. Projecten Circulariteit	Bijlage 2
5. Reductie broeikasgasemissies in de varkenshouderijketen	Bijlage 3
6. Activiteiten werkgroep Energietransitie	Bijlage 4
7. Project “Energiebalans over bedrijf en keten”	Bijlage 5
8. Varkensmatrix	Bijlage 6
9. EU voorstellen Fit for 55	Bijlage 7
10. Datum volgende vergadering	
11. Rondvraag	
12. Sluiting	

Verslag van de vergadering Stuurgroep 'Circulariteit en Klimaat' d.d. 8 juli 2021

Aanwezig:

5.1.2.e (Nevedi, 5.1.2.e 5.1.2.e (Cargill), 5.1.2.e (Voergroep Zuid),
5.1.2.e (ABZ Diervoeding), 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (Topigs Norsvin), 5.1.2.e
(VION Food), 5.1.2.e (LNV).
5.1.2.e en 5.1.2.e (WUR) (gasten).

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en schetst kort het doel van het overleg. Binnen CoViVa zijn 4 stuurgroepen ingesteld die de uitvoering van het actieplan op onderdelen aansturen. Formele start is in september als van alle geledingen helder is wie deelneemt. Omdat de prioriteiten voor onderzoek binnen de PPS Vitale Varkenshouderij moeten worden bepaald om de voortgang niet te vertragen, vindt deze stuurgroep in voorlopige samenstelling nu plaats.

2. Kennismaking

De deelnemers stellen zich voor. De diervoedersector zal in september de vertegenwoordigers vaststellen. Binnen LNV zijn recent enkele functiewisselingen doorgevoerd en volgt in augustus de definitieve bemensing. Elke stuurgroep heeft zelf de mogelijkheid om, indien gewenst, extra leden buiten de genoemde geledingen te betrekken. Er wordt geopperd om iemand vanuit de circulaire grondstoffen te betrekken. Dit kan eventueel ook via expertgroepen. Hierover zal later worden besloten als ook bekend is welke veevoerb企业 zich definitief bij CoViVa aansluiten.

3. Berichten van verhindering

5.1.2.e (POV) en 5.1.2.e (Rabobank) zijn verhinderd.

4. Taakstelling Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

5.1.2.e geeft een toelichting op de achtergrond en de bijgevoegde documenten. Afspraak is dat de geleding voer trekker is van de stuurgroep "Circulariteit en Klimaat". In september zal er een kort taakdocument geagendeerd worden voor de stuurgroep. Bedoeling is dat de stuurgroep de activiteiten coördineert die betrekking hebben op de actielijnen 2 en 3 van het actieplan CoViVa, waarin ook de afspraken uit het Klimaatakkoord die betrekking hebben op de varkenssector zijn opgenomen. Echter die zaken die betrekking hebben op brongerichte aanpak van emissies via stallen en mestverwerking worden in een aparte stuurgroep opgepakt.

N.a.v. de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e vraagt naar de activiteiten m.b.t. energie. Alle emissiewinst die de landbouwsector maakt m.b.t. energie worden niet als 'winst' voor de landbouwsector erkend, gezien de internationale afspraken die gemaakt zijn. Deze worden toegerekend aan de energiesector. Het is wel belangrijk dat deze winst zichtbaar gemaakt wordt als inspanning van de sector. Ook is deze op bedrijfsniveau te benutten, bijvoorbeeld via systematiek zoals bij carbon credits. De Rabobank is daar ook mee bezig.
- De CO2-footprint is een instrument voor de sector waarin alle emissies, in binnen- en buitenland, die gepaard gaan met de productie van (in ons geval varkensvlees) worden meegewogen. Dit is een instrument die we ook marketingtechnische goed kunnen benutten.

5. Projecten Circulariteit

Begin juni zijn de bijgevoegde conceptvoorstellen m.b.t. onderdeel circulariteit besproken tussen projectleider (5.1.2.e) en 5.1.2.e en 5.1.2.e . Daarnaast is door 5.1.2.e ook afgestemd met een aantal personen uit zijn achterban. De opmerkingen zijn nog niet verwerkt, omdat 5.1.2.e nu met vakantie is. 5.1.2.e geeft daarom nu een toelichting:

- De eerder gemaakte opmerkingen zijn:
 - i. A: Definitie methodiek en trends
 - 1. M.b.t. de trendanalyse op pagina 3: Bij deze trendanalyse wordt gebruik gemaakt van de definities en methodieken die in PPS 'kringlooptoets' worden beschreven. We moeten voorkomen dat er op verschillende plekken gewerkt wordt aan de definities. Afspraak is dat deze alle in de PPS Kringlooptoets worden opgepakt.
 - 2. Van belang om in deze studie ook scenario mee te nemen dat er steeds minder reststromen op de markt komen. Er zijn initiatieven bij o.a. Cosun en brouwerijen om hun reststromen (bv. Pulp en Bierbostel) nog verder te verwerken. Op die manier ontstaat er een reststroom die niet meer geschikt is voor veevoer, maar slechts nog voor de vergister.
 - ii. B: Benutten human inedible grondstoffen
 - 1. P2: B 1.1. Inventarisatie van mogelijkheden om het aandeel human inedible grondstoffen in het varkensvoer te verhogen: Als onderdeel van deze activiteit zou ook een goede voederwaardeschatting/evaluatie moeten worden gedaan. Anders kunnen deze grondstoffen nooit goed doorgerekend worden naar nutritionele waarde voor het varken.
 - 2. P. 3: Haalbaarheid gebruik PAP's in varkensvoer: Hierbij is het van belang niet alleen te kijken naar de samenwerking met de PPS Circulaire Bio-economie, maar ook naar het project F4F. Daar wordt ook onderzoek voorzien naar PAP's en het verbeteren van toepassing in voeders door middel van technologische behandelingen. Van belang dat hier een ilnk wordt gelegd om ervoor te zorgen dat de projecten complementair zijn en niet overlappen.
 - 3. Laagwaardige biomassa: Van belang om deze goed te definiëren. Wat we verstaan we hieronder? Hier aansluiten op de definities die voortkomen uit het betreffende project in de PPS Kringlooptoets.
 - iii. C.: Type varken, gezondheid, welzijn & gedrag van het dier
 - 1. P. 3; In beeld brengen van eisen aan het toekomstige genotype varken i.c.m. de toekomstige grondstoffen en nutriënten in varkensvoer. De volgorde van activiteiten in dit project zou moeten worden gewijzigd: Dit project kan pas goed gedefinieerd worden zodra bekend is:
 - a. hoe de toekomstige voeders eruit gaan zien
 - b. wat dit betekent voor de varkenspopulatie
 - c. en als hier negatieve effecten worden verwacht dan zou het logisch zijn om dan te gaan kijken hoe deze via genetica, voer, management opgelost kunnen worden. Dus activiteit 1.1 moet na 2.3 of 2.4 gezet worden. Dan zou ook logisch zijn om een Go – No go beslissingsmoment in het project te bouwen. Uit de activiteiten 2.1 en 2.3 rolt mogelijk een onderzoeksvoorstel, maar de uitkomst kan ook zijn dat het huidige varken goed in staat is om toekomstig voeders efficiënt te verteren of dat er zoveel vragen zijn dat dit nooit in 1.5 jaar onderzoek uitgevoerd kan worden
 - 2. Fokdoelen worden toch bepaald op productie en bv. vleeskwiteit? Kan de genetica van het varken passend worden gemaakt aan het voer? Sturen middels

fokprogramma's duurt immers altijd te lang om op veranderende grondstofeisen in te spelen. Van belang om hier in de voorbereiding van dit project de mening van Topigs voor op te halen.

3. Kosten: Gelet op de opmerking die gemaakt is bij de activiteiten is het lastig om nu al aan te geven welk type onderzoek (2.4.) nodig is. We zullen er dus rekening mee moeten houden dat de verdeling van budgetten gedurende het project nog moeten worden bijgestuurd

Naar aanleiding van de toelichting en de hierboven eerder genoemde punten worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- A: Definitie methodiek en trends
 - Er wordt inderdaad op verschillende plekken gewerkt aan definities en daarom is het goed om deze te bundelen via de PPS Kringlooptoets. 5.1.2.e van Nevedi coördineert dit. Wel van belang is dat dan ook budget verschuift van deze PPS naar de PPS Kringlooptoets en door het gebundeld aan te pakken kan er mogelijk ook budget bespaard worden.
 - Er moet ook een relatie gelegd worden naar circulaire bio economie. Is er een overzicht van wat waar gebeurt, om dubbel werk te voorkomen? Hier is vorig jaar aan gewerkt. Een overzicht zal bij de agenda van de volgende keer worden gevoegd en deze kan dan gedurende de looptijd worden aangevuld.
 - Het is ook interessant om nieuwe technologieën te betrekken in het onderzoek gericht op het ontsluiten van producten, waar dat nu nog niet mogelijk is. Dit zou bij punt 3.1 opgenomen kunnen worden.
 - Het is goed om e.e.a. breder te trekken. Wat goed is voor de CO2-footprint hoeft niet goed te zijn voor circulair. Dat komt ook terug in het werkplan CO2-reductie.
- B: Benutten human inedible grondstoffen
 - Dat diermeel weer toegestaan wordt in voer, zolang het niet soorteigen is, is op zich goed, maar er is een risico dat de markt dit niet accepteert. Daarom is enige nuance op zijn plaats. Hierbij moeten we de kennis van Sonac betrekken, anders is het zonde van het geld. Daarom contact opnemen met Darling 5.1.2.e).
 - Wat is het verschil tussen B.1.1 en B.1.2? De eerste is meer algemeen (bijvoorbeeld benutbaarheid van voedingsaspecten) en de tweede is specifiek, met name hoe het dier er mee omgaat.
- C: Type varken, gezondheid, welzijn & gedrag van het dier
 - Hierover moet de projectleider afzonderlijk contact opnemen met Topigs. Dat kan via 5.1.2.e 5.1.2.e geeft aan dat e.e.a. nu verkeerd om staat. Er zijn meer uitdagingen vanuit genetica dan enkel CO2-footprint. Het zou goed zijn om daar met meerdere fokkerijorganisaties over te praten. 5.1.2.e geeft aan dat de volgorde niet anders zou moeten. Het wordt met name gestuurd vanuit de maatschappelijke kant en daar moeten we aan wennen. Afgesproken wordt dat 5.1.2.e een overleg organiseert met 5.1.2.e en 5.1.2.e. Daar is nog voldoende tijd voor, omdat dit onderdeel voor volgend jaar is voorzien.
 - De vraag is of dit de juiste volgorde is om de activiteiten op te pakken. De marktwens is bepalend en van daaruit moet je terug gaan in de keten wat dan nodig is.

De gemaakte opmerkingen zullen doorgegeven worden aan de projectleider. Wel kan er gestart worden met zaken waarover een discussie bestaat, om geen onnodige tijd te verliezen.

6. Projecten Klimaat en Energie

5.1.2.e geeft een toelichting met aanvullingen vanuit 5.1.2.e Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Project CO2-reductie:
 - i. Het is belangrijk om het referentiejaar 1990 scherp te krijgen, daar worden we immers op afgerekend. 5.1.2.e geeft hierbij aan dat data uit 1990 lastig is en dit referentiejaar is van belang voor de landelijke emissies, niet voor de CO2-footprint (keten). 5.1.2.e heeft wel informatie op bedrijfsniveau (o.b.v. NIR) en 5.1.2.e zal bilateraal hiervoor contact met hem opnemen. Mogelijk kan ook Cargill ons helpen. 5.1.2.e geeft hierbij aan dat er wel een aantal aannames mogelijk zijn, maar dan verlies je wel nauwkeurigheid. Vraag is wel of dit in deze PPS meegenomen moet worden of elders. Belangrijk is dat de gegevens breed gedragen worden om discussies hierover te voorkomen. Als je methodiek gelijk houdt, is het wel mogelijk trends over jaren heen te beschrijven.
 - ii. Is de LCA politiek geaccepteerd? Er is geen PEF voor de varkenshouderij en het is de vraag of die er komt, gezien de vele belangen die spelen. Input is belangrijker dan de systematiek. Je houdt altijd discussie over de juiste standaard. Is de LCA methodiek geaccepteerd door de overheid? Het is wel van belang de referentie zo scherp mogelijk te krijgen. Destijds was het aandeel tapioca hoog, wel 40%. Het LEI heeft toch ook wel gegevens over voer en voersamenstelling. Dat kan een leidraad zijn.
 - iii. Ook belangrijk om aansluiting te houden met PBL, in kader van hun werk voor de jaarlijkse KEV (Klimaat- en EnergieVerkenning).
 - iv. Op basis van benchmarking moet worden gekeken waar laaghangend fruit zit. Meer aansluiten bij wat er al is in de sector.
 - v. De vraag is waarom energiegebruik zo hoog op de agenda staat, gezien het relatief lage aandeel en het vrij eenvoudige handelingsperspectief.
 - vi. 5.1.2.e zal zorgen dat de opmerkingen van LNV, na afstemming met haar collega's, per omgaande worden doorgegeven.

Daar waar er geen discussie is, kunnen de activiteiten verder opgepakt worden om geen onnodige tijd te verliezen.

- Klimaat en energie:

De stuurgroep neemt kennis van de documenten. Deze zullen in de volgende vergadering aan de orde komen, waarbij ook de activiteiten van de sectoroverschrijdende werkgroep energie (in kader van Klimaatoverleg) aan de orde komen.

7. Stand van zaken PPS Klimaatperspectief

5.1.2.e geeft een toelichting op de activiteiten binnen deze PPS, met name gericht om de NIR-systematiek en de LCA systematiek te kunnen vergelijken. Hiertoe is een varkensmatrix opgesteld, die veel inzicht geeft in de soorten emissies en waar deze plaatsvinden. De vraag is wat we met deze varkensmatrix willen. Dient hierover gepubliceerd te worden? Dat zal in de volgende vergadering in september aan de orde komen.

8. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering zal in september plaatsvinden en zal fysiek zijn indien de coronaregels dat toelaten. De vergaderingen daarna zullen digitaal plaatsvinden waar dat kan. Dat scheelt een ieder veel tijd. Een datumbriefje volgt via secretariaat Nevedi.

9. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

10. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

Actielijst (in het rood de actuele stand van zaken)

	Actie	Wie
1.	Bepaling definitieve afvaardiging in stuurgroep zover dat nog niet is gebeurd. Namens de vleesgeleding nemen 5.1.2.e en 5.1.2.e deel. 5.1.2.e vervangt deze keer 5.1.2.e Rest nog niet helder.	Nevedi, LNV, COV
2.	Al dan niet besluiten tot deelname vanuit 'circulaire grondstoffen' aan stuurgroep als definitieve aansluiting bedrijven vanuit veevoer aan CoViVa bekend is. Definitieve aansluiting veevoer is proces wat nog gaande is. Op 4 oktober is er daartoe een Nevedi bijeenkomst.	Stuurgroep
3.	Taakdocument agenderen voor volgende stuurgroep. Primaire taak is uitvoering geven aan de acties uit de sporen 2 (circulair) en 3 (Klimaat en energie) en daarmee de afspraken uit het Klimaatakkoord. Notitie zal opgeleverd worden na de volgende vergadering Klimaatoverleg, waarin het ook geagendeerd staat.	5.1.2.e
4.	Overzicht opstellen van lopend onderzoek en agenderen voor volgende vergadering Is nog lopende actie. Komt in een volgende vergadering aan de orde.	5.1.2.e / 5.1.2.e
5.	Gemaakte opmerkingen verwerken in nadere uitgewerkte PPS-voorstellen. Zie agenda	WUR
6.	Contact opnemen met Darling (m.b.t. diermeel), al dan niet via Nevedi. Niet bekend. Wordt nagevraagd.	WUR/ 5.1.2.e
7.	Overleg organiseren in najaar tussen projectleider (5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e) over link genetica Niet bekend. Wordt nagevraagd.	5.1.2.e
8.	Contact 5.1.2.e en 5.1.2.e over basismateriaal om referentiejaar 1990 goed te kunnen bepalen. Niet bekend. Word nagevraagd.	5.1.2.e en 5.1.2.e
9.	LVN zal opmerkingen bij de concept stukken na vergadering aanleveren. Niet ontvangen	5.1.2.e

10.	Documenten Klimaat en energie heragenderen voor volgende vergadering en daarbij werkzaamheden sectoroverschrijdende werkgroep energie betrekken. Zie agenda	5.1.2.e in afstemming met 5.1.2.e
11.	Voorstel voor vervolgacties Varkensmatrix agenderen. Staat op agenda	5.1.2.e in afstemming met 5.1.2.e
12.	Datumbriefje volgende vergadering via Nevedi secretariaat. Afgerond	5.1.2.e

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

Datum: Dinsdag 12 september 2021
 Aanvang: 14.00 uur
 Plaats: Restaurant Campman Hartenseweg 23 Renkum

1. Opening
2. Mededelingen
 - a) Berichten van verhindering.
 5.1.2.e is verhinderd en laat zich vervangen door zijn collega 5.1.2.e.
 5.1.2.e is ook verhinderd.
 - b) Onderzoeksproject 'Verlaging ruw eiwit in varkensvoer; effect op ammoniak-emissie'.
 Recent is door WUR een onderzoek gepubliceerd dat verlaging van ruw eiwit in varkensvoer tot 30% reductie ammoniak kan leiden. Mondeling
 - c) Stand van zaken werkgroep financiën Klimaatakkoord
 5.1.2.e en 5.1.2.e zullen mondeling verslag doen. Mondeling
 - d) Overige mededelingen
 5.1.2.e stopt als lid van de stuurgroep en zal door POV worden vervangen 5.1.2.e heeft binnen DB POV de plaats ingenomen van 5.1.2.e en neemt voortaan deel aan de stuurgroep. 5.1.2.e heeft voortaan namens LNV zitting.
3. Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 23 september 2021 Bijlage 1
4. Projecten 'verwaarden van niet humane stromen' Bijlage 2
 - a) Stand van zaken rapportage PPS Kringlooptoets m.b.t. definitie 'circulariteit'
 - b) Beschikbaarheid en trendanalyse grondstoffen Bijlage 2a
 - c) Inventarisatie verhogen human inedible feedstuffs in varkensvoer Bijlage 2b
 - d) Effecten varkensvoer op gedrag, welzijn en gezondheid Bijlage 2c
5. Reductie broeikasgasemissies in de varkenshouderijketen Bijlage 3a/3b
 5.1.2.e zal een toelichting geven. N.a.v. de vorige vergadering en KBG is het projectplan aangepast. In bijlage 3a is de nieuwe versie zonder zichtbare aanpassingen weergegeven. In bijlage 3b zijn de doorgevoerde aanpassingen zichtbaar.
6. Projectvoorstel Opportunity Dartboard varkenshouderij Bijlage 4
7. Jaarplan en begroting 2022 Bijlage 5

8. Stand van zaken Klimaatakkoord
 - a) Terugkoppeling klimaatoverleg d.d. 12 april 2022
 - b) Stand van zaken acties varkenshouderij klimaatakkoord

Bijlage 6

9. Datum volgende vergadering

10. Rondvraag

11. Sluiting

Concept Verslag

Vergadering Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

Datum: Donderdag 23 september 2021

Aanvang: 14.00 uur

Plaats: Campman, Renkum

Aanwezig: 5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
5.1.2.e en 5.1.2.e (WUR) voor toelichting op de projecten.

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn met kennisgeving afwezig.
5.1.2.e kan vanwege verkeersproblemen rond Eindhoven niet aanwezig zijn en heeft zijn belangrijkste punten doorgegeven aan 5.1.2.e
5.1.2.e (LNV) heeft aangegeven dat zij geen zitting meer heeft in deze stuurgroep en LNV zal een vervanger aanwijzen.

b) Overige mededelingen

Geen

3. Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 8 juli 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Deze stuurgroep is ingesteld om mede sturing te geven aan de acties die afgesproken zijn voor de varkenssector in het klimaatakkoord en daarnaast de acties binnen het actieplan gericht op “Centrale Positie in de Circulaire Economie” en “Erkende bijdrage aan de klimaat- en energietransitie”, zover dit geen betrekking heeft op stalaanpassingen en mestverwerking.

4. Projecten Circulariteit

5.1.2.e geeft een toelichting. De opmerkingen die in de vorige vergadering zijn gemaakt, zijn in de projectvoorstellen verwerkt. Achtereenvolgens wordt ingegaan op projectplan A: ‘definities’, projectplan B: ‘benutten human inedible grondstoffen’ en projectplan C: ‘type varken’.

Naar aanleiding van deze toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

a) Definities:

- Gebleken is dat in verschillende onderzoeksvoorstellen (PPS'en) gewerkt werd aan een definitie voor circulariteit. Om die reden is dit samengebracht in één project, waarbij vanuit elk afzonderlijke PPS hier budget voor is gereserveerd. Omdat e.e.a. nu samen wordt uitgevoerd, is de verwachting dat dit kan tegen lagere totale kosten dan wat hiervoor in de afzonderlijke projecten was gereserveerd. De begroting daarvoor is nog niet teruggekoppeld. Coördinatie vanuit voer ligt bij 5.1.2.e van Nevedi. Er moet dus nog teruggekoppeld worden welk deel van ‘ons budget’ hiervoor nodig is.

- Nu het definitievraagstuk niet meer onderdeel uitmaakt van deze PPS (Vitale Varkenshouderij) is de naamgeving van onderdeel A verwarrend. Er moet een andere naam gekozen worden die de lading beter dekt en die richting beleidsmakers ook helder is wat we willen. Bijvoorbeeld: 'verwaarden van niet humane stromen'.
- 5.1.2.e vraagt wat de impact is als de sector dit gaat doen. 5.1.2.e geeft aan dat dit buiten de scope van dit onderzoek valt. Het gaat hier om kennisontwikkeling. Later moet dan nagegaan worden welk effect dit genereert bij implementatie (potentie). Het is de verantwoordelijkheid van de stuurgroep om vervolgens richting te geven aan de implementatie. Het moment om hier mee te starten is afhankelijk van de (tussen)resultaten van dit project.

Het projectplan is akkoord met inachtneming van een andere naam die de lading beter dekt.

b) Benutten human inedible grondstoffen

- In hoeverre zijn gezondheid van mens en dier hier meegenomen. Gezondheid van de mens moet wel randvoorwaarde zijn.
- Het is maar de vraag wat de haalbaarheid van PAP's (Processed Animal Proteins) zijn in varkensvoer. De inschatting is dat varkens-PAP's in pluimveevoer wel realiteit gaat worden, maar andersom is sterk afhankelijk van wat de markt accepteert. Als bijvoorbeeld Tesco dit niet wil, is het de vraag of het in de varkenssector voor andere stromen wel haalbaar is, dan is kanalisatie nodig. Heeft dit onderzoek dan wel zin als niet vanaf het begin de afzetkant wordt meegenomen?
- Het rendement wordt in de stukken gemist. Is wel belangrijk onderdeel.
- 5.1.2.e geeft aan dat het erg belangrijk is te weten wat we verstaan onder 'gebruik van grondstoffen niet geschikt voor humane consumptie'. De verwachting is immers dat de wetgeving in 2030 heel anders zal zijn dan de huidige wetgeving. Je moet e.e.a. nu heel goed beschrijven in relatie tot de huidige wetgeving, anders word je straks ingehaald.
- De rapportage PPS kringlooptoets wordt begin volgend jaar verwacht.

De stuurgroep besluit dat dit project, met inachtneming van gemaakte opmerkingen, verder uitgewerkt kan worden en gestart kan worden voor die zaken waarover geen discussie meer is.

c) Type Gezondheid, Welzijn en Gedrag

5.1.2.e geeft een toelichting. Het overleg tussen 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e (projectleider) is nog niet geweest. Zo gauw dat heeft plaatsgevonden, komt het voorstel ter bespreking terug.

d) Algemeen

5.1.2.e heeft een aantal vragen gesteld (bijlage 2, pagina 4). Deze worden besproken. Hierbij wordt aangegeven dat de stuurgroep op hoofdlijnen stuurt en dat technische zaken besproken moeten worden met de klankbordgroep. De inzet van deze mensen kan dan als in-kind bijdrage opgevoerd worden. Over invulling en administratie dient overleg gevoerd te worden met de WUR, zodat gemaakte uren ook meetellen en voortgang van het onderzoek in latere fase niet in gevaar komt. Van belang is dat er tenminste 1 vertegenwoordiger uit de stuurgroep in de klankbordgroep plaatsneemt voor optimale terugkoppeling. 5.1.2.e en 5.1.2.e zullen de invulling van de klankbordgroep verder afstemmen met de projectleider.

5. Reductie broeikasgasemissies in de varkenshouderijketen

5.1.2.e geeft een toelichting op het projectvoorstel. Belangrijk in dit project is dat er inhoudelijke expertise vanuit de sector wordt betrokken en dat sectordata ingebracht worden. Sectordata kunnen ook als in kind bijdrage opgevoerd worden. De stuurgroep suggereert om een klankbordgroep te vormen met 3 a 4 personen en er een lijst wordt gemaakt met aanspreekpunten, waarbij er één trekker wordt aangewezen die hiervoor verantwoordelijk wordt gemaakt. Vanuit de stuurgroep wordt een persoon aangewezen als 5.1.2.e van de klankbordgroep. Er moeten concrete voorstellen opgesteld worden en teruggelegd worden aan de stuurgroep. 5.1.2.e schetst zijn ervaring met budgetverdeling bij de VDN. Gedurende het project moet bijgestuurd kunnen worden, maar dat moet eerst dan goed voorbereid worden in de technische werkgroep.

De vraag is hoe bij toetreding van veevoerb企业n tot CoViVa de geldstromen gaan. Dit is nog punt van overleg met Nevedi. Er is voor de PPS Vitale Varkenshouderij een consortiumagreement opgesteld. Hierin participeren CoViVa, VION, Agrifirm, ForFarmers en Topigs Norsvin. De in kind uren gaan via CoViVa. Zo lang CoViVa de BTW nog niet kan verleggen, gaan de cash stromen via de genoemde partners. Bij toetreding van nieuwe partijen kan het consortium agreement worden uitgebreid, indien dat gewenst is op dat moment. E.e.a. wordt geconcretiseerd na besluitvorming

5.1.2.e geeft aan dat er voor een trendanalyse wel data nodig zijn. Het is moeilijk om aan goede voerdata te komen. De data uit het verleden worden via intervallen van 5 jaar gerapporteerd. E.e.a is nu ingevuld tot en met 2022. 5.1.2.e geeft aan dat tussen 1990 en nu de rekenmethode wel is veranderd. Hoe ga je daarmee om? Wat neem je mee? Bijvoorbeeld forfaitaire mestnormen? Hoe ga je er mee om als bij meer bijproducten de footprint ongunstig meebeweegt of dat er bij meer bijproducten meer fosfaat in de mest komt? Hoe ziet LNV dat? Er is heel veel kennis aanwezig, maar niet altijd wat de klimaatimpact is. Verder is het belangrijk dat inspanningen die leiden tot een lagere klimaatimpact wel opgelijnd kunnen worden naar de PBL rapportage.

5.1.2.e heeft bij dit punt aangegeven dat het van groot belang is dat de keten zelf een routekaart opstelt, gezien de druk vanuit Brussel om tussentijds de klimaatopgave te verhogen. Kom met een eigen verhaal en laat het je niet opleggen door derden.

5.1.2.e geeft aan dat we tot nu toe niet hebben gestuurd op CO2-footprint. Je mag niet zomaar veronderstellen dat de acties uit het verleden hebben geleid tot een lagere CO2-footprint. 5.1.2.e geeft aan dat transparantie noodzakelijk is in de keten. Dat betekent bijvoorbeeld ook dat Blonk daar ook aan moet voldoen zodat we de rekenregels kennen. Het moet immers verifieerbaar zijn.

De stuurgroep besluit dat, ondanks dat er nog diverse vragen zijn, nu wel te starten en een klankbordgroep in te richten en die moeten kleur geven aan de mitigaties.

6. Activiteiten werkgroep Energietransitie

5.1.2.e geeft een toelichting op de taakstelling van de werkgroep energie, vallend onder het voortgangsoverleg Landbouw en Landgebruik. Dit is een werkgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende sectoren. Zij wil inzicht geven in bestaand instrumentarium om bij te dragen aan de energietransitie. Welke maatregelen, hoe effectief zijn, wat zijn de kosten etc. Vervolgens is het belangrijk dat de energiewinst die we als varkenssector boeken ook zichtbaar gemaakt kan worden via een monitoringssysteem en dat de varkenssector daarvoor de credits krijgt. Boekhoudkundig komen deze winsten de energiesector toe en tellen daarmee in de klimaatopgave. Als eerste stap wil de werkgroep een

instrumentenpaneel ontwikkelen, zoals dat ook succesvol wordt toegepast bij Cosun. Dat brengt eenvoudig in beeld welke maatregelen er al genomen kunnen worden op bedrijfsniveau en wat de kosteneffectiviteit daarvan is. Aan de hand van deze info kan vervolgens bepaald worden welke kennislacunes er nog zijn en waar in dat kader onderzoek een optie kan zijn. Voorgesteld wordt dit op te pakken binnen deze PPS. De stuurgroep gaat hier mee akkoord. Er is ook een knelpunten notitie bijgevoegd. Als leden van de stuurgroep daar aanvullingen op hebben, kunnen deze aan 5.1.2.e worden doorgegeven.

7. Project “Energiebalans over bedrijf en keten”

Deze komt volgend keer aan de orde, nadat het instrumentenpaneel van vorige agendapunt is opgeleverd. Dat zal naar verwachting in het eerste kwartaal 2022 zijn.

8. Varkensmatrix

5.1.2.e geeft een toelichting.

Deze matrix is ontworpen binnen de PPS klimaatperspectief. Daar wordt een vergelijking gemaakt tussen de LCA systematiek en de NIR systematiek. Om hier verder mee te kunnen werken, zijn actuele data nodig. Dat kan via de klankbordgroep. Voor ‘bredere’ vragen kan 5.1.2.e bij Nevedi terecht.

9. EU voorstellen Fit for 55

De voorstellen zijn ter kennisname bijgevoegd.

10. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering zal begin nieuwe jaar zijn naar verwachting. Hiervoor zal een datumprikker gestuurd worden.

11. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

12. Sluiting

5.1.2.e sluit om 14.30 de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst met in het rood de stand van zaken per 10-04, zover bekend.

1.	Terugkoppeling hoogte budget PPS Kringlooptoets (definitie circulariteit) Geagendeerd	WUR
2.	Naamgeving projecten Circulariteit aanpassen naar 'verwaarden van niet humane stromen' Zie projecten op agenda	WUR
3.	Verwerking gemaakte opmerkingen projecten circulariteit De voorstellen zijn geagendeerd. Toelichting door de projectleider. Het gaat hierbij om: marktkant m.b.t. gebruik van PAP's in varkensvoer en 'rendement meenemen'.	WUR
4.	Afstemming invulling klankbordgroepen Klankbordgroepen zijn ingericht en de meeste zijn bijeen geweest. 5.1.2.e zal ter vergadering toelichten.	5.1.2.e en 5.1.2.e
5.	Overzicht opstellen van lopend onderzoek Loopt nog. Eerste lijst is opgesteld.	WUR en 5.1.2.e
6.	Aanpassing Consortium Agreement PPS Vitale Varkenshouderij na toetreding Nevedi Overleg met Nevedi heeft plaatsgevonden en vervolgens ook met TKI-bureau. Voorstelde lijn is dat Nevedi namens veevoer de contractant wordt en dat de bijdrage veevoer binnen PPS verrekend wordt met de totale bijdrage veevoer aan CoViVa.	5.1.2.e in overleg met Nevedi
7.	Opstellen projectvoorstel 'instrumentenpaneel energie' in afstemming met werkgroep Energie onder klimaatakkoord. Bij agenda gevoegd	WUR
8.	Contact opnemen met Darling (m.b.t. diermeel), al dan niet via Nevedi. Stand van zaken niet bekend.	WUR/ 5.1.2.e
9.	Overleg organiseren in najaar tussen projectleider (5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e) over link genetica Stand van zaken niet bekend.	5.1.2.e
10.	Contact 5.1.2.e en 5.1.2.e over basismateriaal om referentiejaar 1990 goed te kunnen bepalen. Contact geweest. M.b.t. planning geldt het volgende (mail 5.1.2.e aan 5.1.2.e We doen de berekeningen niet per jaar maar alle jaren gaan tegelijk. Data vanuit BIN van de verschillende jaren is opgehaald. Data vanuit NIR wordt aan gewerkt. Vanuit de KBG werd positief gereageerd om voersamenstellingen te delen. Dit is belangrijk omdat dit een groot gedeelte van totale emissies zal bepalen. Deze vraag gaat uitgezet worden door Nevedi bij haar leden. Eerst zal het format in een kleinere groep getest worden, zodat er hopelijk zoveel mogelijk respons komt. Blonk heeft vervolgens ook tijd nodig voor berekeningen van voer ingrediënten. Concreet betekent dat dat ik verwacht dat na de zomer de eerste emissie resultaten er zullen zijn. Dit zal ook afhangen hoeveel tijd mengvoerbedrijven nodig hebben om de data te verzamelen en te delen. Bij KBG is ook aangegeven dat deze samenstelling in de verschillende jaren erg belangrijk is voor een zo goed mogelijk resultaat. Als hier meer tijd voor nodig is, dan zullen we die mijn inziens ook moeten nemen.	

Concept verslag

Vergadering Stuurgroep Circulariteit en Klimaat

Datum: Dinsdag 12 april 2021
 Aanvang: 13.30 uur
 Plaats: Restaurant Campman, Hartenseweg 23 Renkum

Aanwezig: 5.1.2.e (vervangend vz), 5.1.2.e (vervanger
 5.1.2.e), 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e ,
 5.1.2.e , 5.1.2.e (not.)
 5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e (WUR) voor toelichting op de projecten.
 Afwezig: 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Er volgt een korte voorstelronde.
 5.1.2.e is waarnemend 5.1.2.e nu 5.1.2.e afwezig is.

5.1.2.e vertelt kort de oorsprong van CoViVa en het belang van het betrekken van de hele keten binnen de coalitie. Basis is integraliteit, inzetten op innovatie in de varkenshouderij waarbij omvang varkenshouderij geen doel is maar een gevolg. Vier stuurgroepen ingesteld: Stallen en Mestverwerking, Circulariteit en Klimaat, Diergezondheid en Welzijn en Markt en Verdienmodellen. In de stuurgroepen zijn ook andere stakeholders betrokken. Nu is het de bedoeling om ook zichtbaarheid te creëren.

2. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

Met kennisname afwezig zijn: 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e . 5.1.2.e heeft aangegeven dat hij geen zitting meer heeft in deze stuurgroep en POV gaat op zoek naar een vervanger. 5.1.2.e heeft binnen DB POV de plaats ingenomen van 5.1.2.e en neemt voortaan deel aan de stuurgroep.

b) Onderzoeksproject 'Verlaging ruw eiwit in varkensvoer; effect op ammoniakemissie'.

Recent is door WUR een onderzoek gepubliceerd dat verlaging van ruw eiwit in varkensvoer tot 30% reductie ammoniak kan leiden. Echter de voeders in deze studie bevatten veel meer ruw eiwit dan in de praktijk wordt gebruikt. De mondelinge toelichting door 5.1.2.e wordt vervangen door een schriftelijke toelichting aan de stuurgroep, i.v.m. afwezigheid.

c) Stand van zaken werkgroep financiën Klimaatakkoord.

Het was de opdracht om in kaart te brengen wat de kosten voor de transitie (vanuit huidige klimaatakkoord) zouden zijn. Daarna is bekeken wat de beste financieringsmethode is en tegen welke financiële drempels er aangelopen wordt.

Zo zijn de implementatiegraden om te komen tot de doelen van het klimaatakkoord in kaart gebracht, ook de impact van de kosten op bedrijfsniveau en het aantal bedrijven dat mee moeten doen, zijn in beeld. De NH3 reductie wordt gezien als bijvangst. Het is een complex vraagstuk, wel met een bepaalde mate van schijnnaauwkeurigheid. De uitkomsten, conclusies en aanbevelingen dienen als input om aan de slag te gaan met de aangegane afspraak in het klimaatakkoord.

Vraag aan de stuurgroep: Kennen jullie personen in de sector die goed inzicht hebben in stallen en bijbehorende kosten die mee kunnen denken in het uitwerken van de concepten. Denk hierbij ook aan een inzicht in de veranderende bouwkosten in huidige tijd. Erbij betrokken zijn 5.1.2.e en 5.1.2.e , deze bijdrage is al zeer waardevol. Sparren met mensen uit de sector zou een waardevolle aanvulling zijn.

d) Overige mededelingen

Geen

3. Verslag Stuurgroep Circulariteit en Klimaat d.d. 23 september 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

N.a.v.: pg 3. De bijdrage aan CoViVa loopt via de Nevedi en de verdeling wordt door Nevedi georganiseerd.

Actiepunten:

- 5. Overzicht lopend onderzoek, zijnde niet commercieel is een dynamisch proces en loopt.
- 9. Er is overleg geweest en de input is verwerkt in het voorstel ter inbreng in de klankbordgroep (KBG).
- 10. Het onderwerp basismateriaal is zeer actueel en er wordt gekeken welke informatie al beschikbaar is en alvast mee gewerkt kan worden.

4. Projecten 'verwaarden van niet humane stromen'

a) Stand van zaken rapportage PPS Kringlooptoets m.b.t. definitie 'circulariteit'

5.1.2.e geeft een toelichting: het vaststellen van een definitie circulariteit heeft vertraging opgelopen door covid-19. Het proces om te komen tot een definitie is vormgegeven in fysieke sessies, brainstormen en de berekening toetsen bij de partners. Drie van de vier bijeenkomsten zijn geweest. Het concept rapport wordt voor de zomer 2022 verwacht. Het rapport zal handvaten bevatten hoe met de definitie gewerkt kan worden en een methodiek om circulariteit vast te stellen. Vooralsnog zijn de NGO's matig bereid gevonden mee te denken. Het is wenselijk om NGO's alsnog te vragen om een reflectie te geven op het rapport.

De afgesproken route wordt om het rapport inhoudelijk te bespreken in KBG/SG voor een gedragen definitie) en daarna kijken wat er nog nodig is.

b) Beschikbaarheid en trendanalyse grondstoffen

De eerste KBG is geweest. Hierin is met elkaar inhoudelijk gekeken en besloten waar op te richten. O.b.v. de inbreng en uitkomsten uit de KBG zijn vandaag aan de stuurgroep verschillende voorstellen voorgelegd.

Voor het bekijken en beoordelen van de beschikbaarheid van grondstoffen wordt door WEcR gewerkt met de PESTEL methode. Verwacht wordt juist de verandering in stromen grondstoffen in beeld te brengen en of er o.b.v. definitie HIP nieuwe grondstoffen bij komen. Binnen de trendanalyse wordt ook gekeken hoeveel dieren er circulair gevoed zouden kunnen worden. Afgesproken wordt om ook oog te houden voor stromen die nu vergist worden en wel GMP waardig zijn, verschuiving van veevoer naar humane consumptie van stromen en nieuwe technieken waarbij stromen beter ingezet kunnen worden voor humane consumptie. De beperkende factor die wetgeving kan zijn in de beschikbaarheid van grondstoffen komt terug in de PESTEL methode. Binnen technologische factoren wordt er o.a. ook gekeken naar de afstand i.r.t. houdbaarheid van producten. Uitgangspunt is EU, met aandacht voor de sterk veranderende beschikbaarheid van stromen naar de toekomst toe. Analyse geeft in grote lijnen de beschikbaarheid aan. Acute wisselende zaken zijn moeilijk in beeld te brengen. De PESTEL methode is een robuuste manier om met grote lijnen te bekijken wat er aan komt. Extremen zullen minder tot niet zichtbaar zijn, naar verwachting.

Binnen circulariteit hoeft de afstand of landgrens niet de beperkende factor te zijn. Hierin verschillende CO2 footprint en circulariteit vaak van elkaar. Echter wordt er wel gestreefd om op zo lokaal mogelijk niveau te streven naar circulair.

In 2021 is gestart met dit onderdeel om voortgang te houden. Na de zomer volgt het concept rapport ter bespreking in de KBG. Tussentijds wordt de KBG geraadpleegd.

c) Inventarisatie verhogen human inedible feedstuffs in varkensvoer

Dit onderdeel is de vervolgstap van onderdeel b. Hier gaan we testen wat we daadwerkelijk met de stromen kunnen. Stap 1) is een deskstudie om in beeld te krijgen wat er al bekend is wereldwijd. Stap 2) is ook de voeders samenstellen. Er wordt o.b.v. een longlist een shortlist gemaakt en vervolgens gekeken wat het inzetten van voorgestelde grondstoffen met de

nutritionele waarden en kosten doet. Dit is gepland om op korte termijn mee te beginnen. Er is een grote afvaardiging vanuit de mengvoer in de KBG. Doel is om eind 2022 de concept rapportage op te leveren inclusief trade-offs. Er wordt goed gekeken naar welke projecten er al lopen en waar we aanvullend kunnen zijn in dit project.

d) Effecten varkensvoer op gedrag, welzijn en gezondheid

Wat is het effect van varkensvoer met een verhoogd aandeel HIP op het varken? Activiteit 1 betreft een deskstudie en deskundigen interviews met focus op de darmgezondheid. Onderzoek naar het effect van vezels is al veelvuldig gedaan. Daarom vooral naar andere grondstoffen kijken dan vezels, waarbij vezels niet vergeten worden. Het voorwerk en de aanknopingspunten voor onderzoek worden opgeleverd eind 2022. Gedurende het proces is nauw contact met de KBG waar de focus op gelegd moet worden. Hierbij worden vooral aanknopingspunten in genetica gezocht, waarbij productietekenen wel meegenomen worden.

5. Reductie broeikasgasemissies in de varkenshouderijketen

Tijdens de vorig stuurgroep is dit plan gepresenteerd, daarna is er overleg geweest in de KBG. De samenstelling van de KBG is erg goed en dit zorgde voor een goede inhoudelijke discussie. De door de KBG voorgestelde aanpassingen zijn doorgevoerd. Belangrijkste toevoeging is de gevoeligheidsanalyse, vergroten van de systeemgrens (eerst tot en met bedrijfsniveau, nu tot en met slachterij), meer uitdrukken in meerdere functionele eenheden, en het voorstel voor een mitigatiestudie aanpassen naar een scenariostudie (welke scenario's dat worden gaat de KBG nog vaststellen).

Het gebruik van LCA voor veevoer en melkvee is gereed, voor varkens is dit echter nog niet zo. Het is belangrijk dat er dezelfde waarden aan de CO2 footprint gehangen worden, een uniforme manier van datagebruik en standaarden.

De internationale methode (PEFCR) wordt toegepast door Blonk en WUR. Dit is een voorwaarde zodat de opbouw van een methode goed uit te leggen is. PEFCRs zijn er nog niet voor varkens, waardoor het des te belangrijker is vast te stellen welk systeem landelijk gebruikt wordt. Het is belangrijk te weten hoe de berekening gemaakt is, zodat ook op Europees niveau omgerekend kan worden naar Europese methodes en producten.

Om dubbelingen in onderzoek of mitigatie te voorkomen wordt op korte termijn verschillende gremia hierin actief bij elkaar gebracht. **Actie:** Afstemming hierover vindt bilateraal af tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e. Idee is om een informatieplatform op te zetten voor gezamenlijk gebruik.

I.h.k.v. de eiwittransitie is het uitdrukken per gram eiwit wenselijk. Hierbij moet wel gelet worden op een verstandige manier van communiceren gezien het allocatie vraagstuk bij dierlijke eiwit productie. Op dit moment zit er geen emissiefactor aan het toedienen van dierlijke mest bij de plant. Dit betekent dat de mest gebruikt voor de groei van het gewas daar niet toegerekend wordt. Dit pakt ongunstig uit voor dierlijk eiwit. LCA is om te vergelijken binnen de productgroep. Transparantie in de methodiek en duidelijke communicatie kunnen helpen, dit wordt goed in beeld gehouden.

Het is belangrijk in beeld te hebben welke bijdrage aan de reductie de varkenshouderij maakt voor andere sectoren, zoals de energiesector. Hierover dient ook duidelijk gecommuniceerd te worden (zowel effect op NIR en varkenshouderij CO2 footprint).

Planning: data boerenbedrijven zijn verzameld en worden aangevuld met NIR data dierengetallen. Belangrijkste zijn de voersamenstelling door de tijd beschikbaar krijgen. Vanuit KBG is animo voor gebruik van data vanuit het mengvoerbedrijf. In kleiner verband worden vragen geformuleerd om zo in breder verband binnen Nevedi uit te zetten. Belangrijkste nu is het verkrijgen van de voersamenstellingen, liever goede data dan snelheid.

6. Projectvoorstel Opportunity Dartboard varkenshouderij

In de vorige stuurgroep is besloten het dartboard uit te voeren o.b.v. Cosun model. Dit is opgepakt en in het najaar 2021 is er een deskstudie geweest welke energiedragers er in de varkenshouderij zijn. Dit rapport ligt in concept klaar en wordt gebruikt als input voor het dartboard. Morgen wordt het concept dartboard vormgegeven in de KBG. In twee workshops met experts wordt het dartboard

getoetst. Afgesproken wordt om een go-no-go af te spreken na opstellen van dartboard voordat overgegaan wordt naar uitwerken in korte en lange termijn mogelijkheden, praktijktoets en leaflets. Ook zal 5.1.2.e zorgen dat richting 5.1.2.e de benodigde kosten goed onderbouwd worden, zodat er draagvlak is voor er gestart wordt.

ALGEMEEN:

SG besluit om de rapportage in een Engels rapport op te maken met een (uitgebreide) Nederlandse samenvatting of powerpoint.

7. Jaarplan en begroting 2022

Het jaarplan geeft goed inzicht in wat er al gedaan is en wat het oplevert, zodat inzichtelijk is wat de kosten opleveren.

Het is belangrijk dat de resultaten ook gecommuniceerd worden. Er gebeuren goede dingen, maar dat is niet helder voor de buitenwereld. Hierover zijn recent afspraken gemaakt binnen CoViVa, waarbij de communicatiemensen van COV worden ingezet. Hierbij wordt ook de link gelegd met the Pig Story en communicatie rondom Holland Varken. Bij grote onderwerpen worden ook externen benaderd, maar we blijven kijken naar effectiviteit van middelen. Afgesproken wordt om centraal te communiceren over uitkomsten, dit wordt gecoördineerd door CoViVa.

8. Stand van zaken Klimaatakkoord

a) Terugkoppeling klimaatoverleg d.d. 12 april 2022

De ambitie in het klimaatakkoord is besproken en de wens om tussentijdse verhogingen door te voeren. De gebiedsgerichte aanpak zal volgend jaar juli 2023 in de wet verankerd worden zodat doelen ook gehaald moeten worden. In het huidige klimaatakkoord heeft elke sector een doelstelling.

5.1.2.e wil de stuurgroep betrekken in de ontwikkelingen. Tussen nu en juni komt er een beleidsvoornemen vanuit LNV. In juni komt de minister met een uitgebreide beleidsbrief. Nu is er relatief weinig aandacht voor blijvers, en des te meer voor stoppers. Innovatie moet een prominenter rol krijgen.

b) acties varkenshouderij klimaatakkoord

Deze week wordt er een actualisatie gemaakt van de acties. Dit zal vervolgens worden verstuurd naar de leden van deze stuurgroep.

9. Datum volgende vergadering

Rapport definitie Circulariteit dient ter input voor volgende vergadering.

Als de agenda het toelaat wordt er digitaal vergaderd, is het nodig fysiek te vergaderen wordt dat gepland. Volgende SG op 28 juni 10.00 uur locatie Campman Renkum.

10. Rondvraag

5.1.2.e vraagt hoe dynamisch de SG is qua inbreng en vraagt aandacht voor het verdienmodel van de boer. Hij vraagt aandacht voor de mogelijkheid om reststromen te kanaliseren door CoViVa of POV en directer te laten doorstromen naar de boer. Zo kan de inzetbaarheid van reststromen vergroot worden in de varkenshouderij. 5.1.2.e geeft aan dat we nu werken aan uitvoering van het huidige actieplan. Als het gewenst wordt het actieplan op onderdelen uit te breiden, dan loopt dat via de private organisaties.

De samenstelling van de KBG wordt ter kennisname toegevoegd aan de notulen.

11. Sluiting

5.1.2.e sluit om 15.45 de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst

1.	Overzicht opstellen van lopend onderzoek Loopt nog. Eerste lijst is opgesteld.	WUR en 5.1.2.e
2.	Contact opnemen met Darling (m.b.t. diermeel), al dan niet via Nevedi. Stand van zaken niet bekend.	5.1.2.e in overleg met Nevedi
3.	Kennen jullie experts stallen en financiën die mee kunnen denken in het uitwerken van de concepten i.h.k.v. werkgroep financiën klimaatakkoord	Allen
4.	Afstemmen inzet rondom mitigatie scenario studie	5.1.2.e /WUR
5.	KBG samenstelling meesturen met notulen	5.1.2.e
6.	Volgende vergadermoment inplannen	5.1.2.e

Actielijst

1.	Terugkoppeling hoogte budget PPS Kringlooptoets (definitie circulariteit) Geagendeerd	WUR
5.	Overzicht opstellen van lopend onderzoek Loopt nog. Eerste lijst is opgesteld.	WUR en 5.1.2.e
8.	Contact opnemen met Darling (m.b.t. diermeel), al dan niet via Nevedi. Stand van zaken niet bekend.	WUR/ 5.1.2.e

Vergaderingen
Stuurgroepen

Diergezondheid en Welzijn

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn

Datum: Woensdag 29 september 2021

Aanvang: 14.00 uur

Plaats: Topigs, Schoenaker 6, 6641 SZ Beuningen

5.1.2.e en 5.1.2.e volgen de vergadering digitaal. Ook 5.1.2.e zal Online deelnemen om een toelichting te kunnen geven bij het werkplan Staarten. De teamslink is bij de eerdere aankondiging van de vergadering gestuurd door 5.1.2.e (vr 10-9-2021 09:29)

1. Opening
2. Mededelingen
 - Berichten van verhindering.
 - Europese PRRS Research Award Boehringer Ingelheim voor 5.1.2.e .
5.1.2.e zal ter vergadering een toelichting geven.
3. Taak en samenstelling Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn Bijlage 1
4. Stand van zaken deelaspecten Diergezondheid en Welzijn Bijlage 2
5. Projectvoorstellen Diergezondheid en Welzijn binnen PPS Vitale Varkenshouderij Bijlage 3
6. Datum volgende vergadering
7. Rondvraag
8. Sluiting

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn

Datum: Donderdag 11 april 2022

Aanvang: 09.00 uur

Plaats: Teams vergadering

[Klik hier om deel te nemen aan de vergadering](#)

5.1.2.e en 5.1.2.e zullen inbellen om een toelichting te geven op verschillende onderwerpen (staarten, zorg voor jonge dieren, communicatie & gedrag en welzijn zeugen). De teamslink is verzonden door 5.1.2.e (21-03-2022).

1. Opening
2. Mededelingen
 - Berichten van verhindering.
5.1.2.e is verhinderd. 5.1.2.e en 5.1.2.e bespreken woensdagochtend de agenda samen door en 5.1.2.e brengt de punten van 5.1.2.e in.
 - Ingekomen post: aanmeldbrief 5.1.2.e Bijlage 1
3. Notulen vorige vergadering Bijlage 2
4. Stand van zaken PPS Vitale varkenshouderij, spoor 4 Bijlage 3
 - a. Staarten
5.1.2.e zal de stand van zaken toelichten.
 - b. Zorg voor jonge dieren
5.1.2.e en 5.1.2.e geven een mondelinge toelichting.
 - c. Communicatie en gedrag
5.1.2.e en 5.1.2.e geven aan de hand van een korte presentatie (3 dia's) een toelichting.
 - d. Welzijn zeugen
5.1.2.e geeft een toelichting. Bijlage 4
 - e. Blauwdruk (Vion)
5.1.2.e zal de laatste stand van zaken toelichten
 - f. Financiën
5. Stand van zaken PRRS Bijlage 5

5.1.2.e zal een presentatie geven. Voor de vergadering zijn twee deelaspecten van belang:

 - a. Stand van zaken project Bijlage 5a
 - b. Diagnostiek Bijlage 5b
6. Jaarplan en begroting Bijlage 6
7. Datum volgende vergadering
8. Rondvraag
9. Sluiting

Concept Verslag

Vergadering Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn

Datum: Woensdag 29 september 2021

Aanvang: 13.00 uur

Plaats: Topigs Beuningen

Aanwezig: 5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e en 5.1.2.e (beiden LNV; online), 5.1.2.e (CPD), 5.1.2.e (KNMvD), 5.1.2.e (Topigs), 5.1.2.e (VION), 5.1.2.e (vanaf 14u online) en 5.1.2.e (POV). 5.1.2.e (online) voor toelichting op agendapunt 5, onderdeel 'starten'.

1. Opening

5.1.2.e is om privéredenen verhinderd. 5.1.2.e zit de vergadering voor. Gezien de wens om de vergadering om 14.30 te beëindigen, worden bij agendapunt 4 (stand van zaken) alleen de onderwerpen m.b.t. bigvitaliteit en starten behandeld, omdat daar besluitvorming nodig is m.b.t. prioritering onderzoek. Als er wel vragen zijn, kunnen deze separaat aan 5.1.2.e worden meegegeven en worden ze in het verslag opgenomen.

2. Mededelingen

- a) De POV heeft 2 plekken in deze stuurgroep, 5.1.2.e en 5.1.2.e. 5.1.2.e is zonder afmelding afwezig.
- b) Europese PRRS Research Award Boehringer Ingelheim
5.1.2.e geeft een toelichting op de prijs (25.000 euro) die ze gewonnen heeft in het kader van de Boehringer PRRS Award. Deze wordt jaarlijks uitgereikt aan 3 personen/projecten in Europa die baanbrekend zijn in het kader van de PRRS-bestrijding. De kennis die zij hierin gaat opdoen, kan betrokken worden bij het collectieve PRRS-project.

3. Taak en samenstelling Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn

5.1.2.e geeft een toelichting op de bijgevoegde notitie en gaat in op de aansluiting van andere voer- en vleesbedrijven, naar verwachting per 1 januari 2022. De voersector zal dan besluiten of en zo ja welke vertegenwoordiger in deze stuurgroep aansluit. Voornaamste taak van deze stuurgroep is aansturing van de acties uit 'ambitie 4' van het actieplan CoViVa m.b.t. Diergezondheid en Welzijn. Hierbij liggen de nodige raakvlakken naar andere stuurgroepen, m.n. naar ambitie 5: Markt en Verdienmodellen. Er zijn onder CoViVa 4 stuurgroepen ingericht, te weten 'Stallen en Mestverwerking', 'Circulariteit en Klimaat', 'Diergezondheid en Welzijn' en 'Markt en Verdienmodellen'. Middels deze stuurgroepen is het mogelijk om gericht invulling te geven met specifieke expertise en meer stakeholders en bedrijven te betrekken. In de stuurgroep Stallen en Mestverwerking zijn bijvoorbeeld ook de provincies vertegenwoordigd, als ook specialisten van het Nederlands Centrum Mestverwaarding en Nationaal Groenfonds. Per stuurgroep zal er een jaarplan worden opgesteld en is er budget beschikbaar. De stuurgroep heeft een grote mate van eigen bevoegdheid. De Coalitie is eindverantwoordelijk, maar besluit enkel m.b.t budget en bij voorkomende tegengestelde belangen. De eerste vergadering van deze stuurgroep is m.n. gericht op:

- a) 'De klok gelijk zetten' om inzicht te krijgen in hetgeen er op de verschillende deelaspecten is ondernomen de afgelopen jaren en waar de behoeftes m.b.t. verdere kennisvergaring zitten.
- b) Prioriteiten vast te stellen voor het onderzoek voor komende jaren en accordering van werkplannen binnen de PPS Vitale Varkenshouderij.

Naar aanleiding van deze introductie wordt gevraagd hoe je de integraliteit borgt als je uitwerking van het actieplan nu via 4 afzonderlijke stuurgroepen doet?

Verslagen van de stuurgroep worden ter info geagendeerd in de vergaderingen van de Coalitie en ook gedeeld tussen de stuurgroepen. Daarnaast zit 5.1.2.e in elke stuurgroep, om juist ook dit te kunnen bewaken.

4. Stand van zaken deelaspecten Diergezondheid en Welzijn

5.1.2.e geeft een toelichting op de stand van zaken m.b.t. bigvitaliteit aan de hand van de bijgevoegde 'stand van zaken notitie'. Ze schetst kort de ontwikkelde instrumenten van de afgelopen jaren o.b.v. het werkplan en de onderzoeksagenda. Er is een bigvitaliteitsindex (BVI) ontwikkeld, die momenteel gevalideerd wordt door de Faculteit Diergeneeskunde op basis van een door LNV gesubsidieerd onderzoek. Ook zijn er gesprekken gaande met de SDa om de zorg voor jonge dieren, net als de antibiotica aanpak, onder te brengen bij een onafhankelijke autoriteit.

5.1.2.e geeft een toelichting op de tot op heden uitgevoerde activiteiten m.b.t. het stoppen met couperen van staarten. In het kader van de onderzoeksagenda varkenshouderij is de risicobeoordeling voor bijtgedrag ontwikkeld en opgenomen in de Welzijnscheck varkens. Deze is nu verplicht onderdeel sinds 1 juli 2020 in de beide IKB's. Aan de hand van de ervaringen in het eerste jaar is er nu een Welzijnscheck 2.0 ingevoerd. Er is veel ervaring opgedaan via het netwerk van varkenshouders, die actief aan de slag zijn gegaan met het houden van varkens met lange staarten. Er is een brochure hokverrijking gemaakt en een website met belangrijke info. Ook zijn er welzijnscoaches opgeleid.

De stuurgroep neemt kennis van deze toelichting en de stand van zaken bij de overige thema's zoals in de notitie geschetst. Het is belangrijk inzicht te hebben in hetgeen al is gebeurd en ervaren om de prioriteiten voor het onderzoek voor de komende jaren vast te stellen.

5. Projectvoorstellen Diergezondheid en Welzijn binnen PPS Vitale Varkenshouderij

5.1.2.e geeft een toelichting op de PPS Vitale Varkenshouderij en de gevolgde procedure om te komen tot voorliggende prioriteiten en voorstellen. Het totale budget binnen deze PPS is 4 miljoen euro, verdeeld over 4 jaar. De helft van dit bedrag bestaat uit publieke middelen en de andere helft uit private middelen. Deze private middelen betreffen zowel cash-bijdragen als in-kind bijdragen. Jaarlijks is 350k cash begroot en 150k in-kind uren. Binnen CoViVa is de afspraak gemaakt dat er een voorlopige verdeling geldt van 50% voor onderzoeksprojecten voor circulariteit en klimaat en 50% voor onderzoeksprojecten op het vlak van diergezondheid en welzijn. Er is voorzien dat er minder onderzoek nodig is voor de overige ambities binnen CoViVa en zover het raakvlakken heeft met spoor 5 CoViVa (markt en verdienmodellen) dit meegenomen wordt bij een van beide hoofdgroepen. In het projectvoorstel (bijlage 3d) voor een blauwdruk van een robuuste houderij zijn daarom hier voorstellen m.b.t. vermarkting meegenomen.

Om de projecten inhoudelijk voor te bereiden is er een gezamenlijke werkgroep ingesteld van CoViVa-(partners) en GD en WUR. Vanuit CoViVa is hierin deelgenomen door 5.1.2.e en 5.1.2.e (beleidsmedewerkers dierenwelzijn en diergezondheid POV), 5.1.2.e (Topigs Norsvin) en 5.1.2.e (VION food). Tussentijds is afgestemd met 5.1.2.e ,

als verantwoordelijke binnen CoViVa. 5.1.2.e heeft ook gesprekken gevoerd met HAS Hogeschool Den Bosch en Aeres Hogeschool Dronten, om ook deze onderwijsinstellingen actief te kunnen betrekken. Daarom is in het voortraject ook 5.1.2.e (namens beide hogescholen) betrokken geweest. Daarnaast vindt maandelijks afstemming plaats met LNV-medewerkers diergezondheid en Welzijn. Voor welzijnsonderwerpen is 5.1.2.e (LNV) aangehaakt.

In afstemming met de partners van CoViVa zijn een aantal prioriteiten voor onderzoek vastgesteld, om verder richting te kunnen geven aan de uitwerking. Dit zijn zorg voor jonge dieren (bigvitaliteit), stoppen met couperen van staarten en een overall aanpak via het 'blauwdrukproject'.

a) Bigvitaliteit

5.1.2.e geeft een toelichting. Bij het schrijven van de PPS is geconcludeerd dat er geen behoefte is aan meer onderzoek, maar juist aan het verspreiden van de kennis die de projecten tot nu toe hebben opgeleverd en het geven van handelingsperspectief. De Focusgroep heeft aangegeven dat de beslisboom waardevol is en dus doorontwikkeld zou moeten worden. De PPS focust zich dus op:

- Doorontwikkelen beslisboom
- Ontwikkelen Vitale Big Box met tools om varkenshouders te helpen met bigvitaliteit aan de slag te gaan, bijv. de beslisboom, checklist, protocollen, voedingsbrochure etc. Dit met een duidelijke link naar de BVI en de integrale benchmark diergezondheid en dierwelzijn!
- Investeren in een goede communicatie om varkenshouders en erfbetreders te motiveren om met bigvitaliteit aan de slag te gaan. Dit in samenhang met andere projecten binnen de PPS (bijvoorbeeld staarten) en binnen CoViVa.

De stuurgroep stemt in met het werkplan en de voorstellen uit de cover, waarbij 5.1.2.e nog eens het belang benadrukt van het tijdig betrekken van de bedrijfseigen dierenarts. 5.1.2.e verzoekt om op te nemen dat in de loop van het traject nagegaan wordt welke data van het moederdier relevant zijn en verzameld zouden moeten worden, bv. glycogeen. Via Smart Farming en individueel meten komen veel data eenvoudig beschikbaar.

b) Stoppen met routinematige couperen van staarten.

Vanaf dit moment (14.00 uur) sluit 5.1.2.e aan online. 5.1.2.e schetst de belangrijkste punten uit het eerste uur. Vervolgens geeft 5.1.2.e een toelichting op de plannen m.b.t. staarten. Het werkplan voor de komende jaren is meer gericht hoe we de sector en de 'gemiddelde varkenshouder' meekrijgen richting 2030 (houding en gedrag), zonder dat het dierenleed oplevert en/of financiële consequenties. Voor een grote groep varkenshouders is het houden van lange staarten een nachtmerrie. Dit is begrijpelijk aangezien staartbijten ook bij varkens in alternatieven huisvestingssystemen (bio, buiten) voorkomt – het is complex waarbij management en snel signalering (oog ervoor) een belangrijke rol speelt. Met simpelweg informatie zenden, zullen de doelen niet gehaald worden. Daarom wordt er ook gekeken naar communicatie en hoe we de verschillende type varkenshouders kunnen bereiken en in beweging kunnen krijgen. Voor vele zal een grote motivatie financiële vergoeding zijn, wat niet onlogisch is, omdat investeringen nodig zijn en varkenshouders beloond mogen worden voor de inzet. Daarom wordt er door WECr een economisch rekenmodel gemaakt wat een lange staart extra zou moeten opbrengen. Voor andere varkenshouders zal het ook gaan om vertrouwen te krijgen in het houden van intacte staarten en het leren hiermee te werken. Een belangrijke vraag voor de stuurgroep is of zei akkoord kan gaan met het voorstel, waarover de meningen in het voortraject verdeeld waren, om in de loop der jaren de staart steeds minder kort te couperen.

Naar aanleiding van de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e ervaart dat het grootste probleem ligt bij basisverzorging. Zij pleit voor het beginnen met een beperkt percentage lange staarten op het bedrijf, wat feitelijk een verdieping is van de welzijnscheck.
- 5.1.2.e benadrukt dat in de discussie de fysiologische functie van de staart zelf belangrijk is. Bij minder kort gecoupeerde staarten zou dat als eerste uitgangspunt genomen kunnen worden, bv. afdekken vulva.). Daarnaast is het belangrijk dat de ondernemer vertrouwen krijgt, dat moet opgebouwd worden.
- 5.1.2.e geeft aan dat het geen kwestie van kiezen is. Het kan samen (een percentage dieren met hele staarten en overige dieren weliswaar couperen, maar dan minder kort). Ze wijst erop dat dat vanuit huidige wetgeving al zo zou moeten; daar staat immers dat, als blijkt dat er geen aantoonbare problemen zijn, het houden van dieren met lange staart al moet. Belangrijk om altijd uit te gaan van wat er in de wet al voorgeschreven is, anders ben je in overtreding.
- 5.1.2.e benadrukt het financiële aspect. Wat levert een lange staart op voor de slachterij. Dat kan benut worden om de individuele ondernemer mee te krijgen.
- 5.1.2.e pleit om in het project ook de lengte van de staart vast te leggen d.m.v. een slimme camera. Dat kan dan in de terugkoppeling aan de boer worden meegenomen, inclusief de terugkoppeling over eventuele schade.

De stuurgroep stemt in met het werkplan en de daarin opgenomen voorstellen. Het vastleggen van de staartlengte wordt alleen meegenomen als dat past binnen het budget.

- c) Voorstel bijeenkomst gedragsexperts t.b.v. de projecten bigvitaliteit en staarten
De stuurgroep stemt in met het voorstel. 5.1.2.e oppert om hierbij ook 5.1.2.e en 5.1.2.e te betrekken.
- d) Werkplan: “Blauwdruk van een Robuust Houderij Systeem”
5.1.2.e geeft een toelichting. Het voorgenomen werkpakket kent een structuur welke goed past in een promotie onderzoek. Het gaat met name om moderne datatechnologieën. 5.1.2.e vraagt wie het overzicht bewaakt van de data, dat moet meegenomen worden in het plan. 5.1.2.e geeft aan dat het hier dus om smart farming gaat. Zij heeft een ander beeld bij een blauwdruk. Zou goed zijn om dat ook in de titel anders naar voren te laten komen.
De stuurgroep stemt in met voorgenomen onderzoek, waarbij in eerste instantie uitgegaan wordt van één AIO. Als er budgettaire ruimte blijkt te zijn, kan de beoogde tweede AIO ook aangesteld worden. Hierbij is het wel van belang dat deze ook ingezet worden tussen de koppeling van ambities binnen robuuste en gezonde varkens (spoor 4) aan de markt (spoor 5), zodat de borging in spoor 4 (kengetallen etc.) op een goede manier in de keten wordt georganiseerd.

6. Datum volgende vergadering

Hiervoor zal een datumbriefje worden gestuurd. Bedoeling is dat er 4 data per jaar geprikt worden en afhankelijk van de agendapunten wordt besloten of deze doorgaan en of fysiek dan wel digitaal vergaderd wordt.

7. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

8. Sluiting

5.1.2.e sluit om 14.30 de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Vergaderingen
Stuurgroepen

Markt en Verdienmodellen

AGENDA

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Datum: Donderdagmiddag 13 januari 2022
 Aanvang: 13.30 uur
 Plaats: Digitaal via Microsoft Teams

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. (concept) Terms of Reference Stuurgroep Bijlage 1
4. Concretiseren jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022
 - a) Actieplan inrichten Holland Varken Bijlage 2
 - b) Governance Blockchain Holland Varken Bijlage 3;
 - c) Project scale up Blockchain Holland Varken nazending
 - d) Structuur voor beoordeling ketenconcepten voor CoViVa subsidie Bijlage 4
5. Toelichting programma Duurzame Veehouderij en subsidieregeling
 Verduurzaming Dierlijke Producten (VDP) door 5.1.2.e van MinLNV
6. Rondvraag
7. Sluiting

AGENDA

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Datum: Vrijdag 18 februari 2022
 Aanvang: 08.30 uur
 Plaats: Digitaal via Microsoft Teams

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. (concept)besluitenlijst vergadering 13 januari 2022 bijlage
4. Projectplan scale up Block Chain Holland Varken bijlage
5. Concretiseren jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022
6. Structuur voor beoordeling ketenconcepten voor CoViVa subsidie bijlage
7. Rondvraag
8. Datum volgende vergadering
9. Sluiting

Besluitenlijst

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen CoViVa

Datum: Donderdagmiddag 13 januari 2022
 Plaats: digitaal via teams.
 Aanvang: 13.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. De deelnemers stellen zich kort voor.

2. Vaststellen agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. Agendapunt 5 wordt op verzoek naar voren gehaald en als derde agendapunt behandeld.

3. Programma Duurzame Veehouderij en Marktprogramma Verduurzaming Dierlijke Producten

5.1.2.e geeft een uitgebreide toelichting op beide programma's. Hierin is een bedrag beschikbaar van €4 miljoen over twee jaar voor projecten uit alle dierlijke sectoren. De sheets worden nagezonden. De Stuurgroep neemt kennis van beide programma's. Op verzoek van 5.1.2.e zal 5.1.2.e een overleg plannen met COV, POV, 5.1.2.e en 5.1.2.e over efficiënte inzet van middelen. Tevens zal er een apart overleg worden gepland met POV over stand van zaken MOP+.

4. Concept Terms of reference Stuurgroep

De Stuurgroep stelt de werkafspraken vast. In de aanloop zullen we eens per maand vergaderen. 5.1.2.e zal de vergaderingen plannen.

5. Concretiseren jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022

De Stuurgroep heeft nog geen aanvullingen, maar wijst op het belang om goed te prioriteren. 5.1.2.e en 5.1.2.e werken het Jaarplan 2022 voor de volgende vergadering verder uit met concrete acties.

Ook de begroting 2022 zal nader uitgewerkt en onderbouwd worden op basis van huidige inzichten en mogelijke bronnen van externe financiering. 5.1.2.e geeft aan dat de focus nu vooral op Holland Varken en de implementatie van de Blockchain moet liggen. Er zijn nog veel keuzes te maken. Het onderwerp komt volgende keer weer op agenda.

a) Actieplan inrichten Holland Varken

Dit onderwerp wordt samen met het agendapunt Governance Blockchain Holland Varken behandeld. 5.1.2.e licht via een presentatie de voorgestelde integrale aanpak toe om te komen tot één ketenkwaliteitssysteem Holland Varken met een bijbehorende blockchain voor de uitwisseling van informatie. Dit alles onder de vlag van de Stichting Holland Varken met een aangepaste governance.

Doel is Nederlands vlees ijersterk te positioneren. We krijgen de Nederlandse plussen nu nog moeilijk internationaal verwaard. We zullen het huidige normenkader kritisch tegen het licht houden (welke eisen stelt de markt?), de basisinfrastructuur goed neerzetten via Holland Varken en daarnaast integriteit en transparantie van de data-uitwisseling borgen via de blockchain (proof). Dat is totaal een miljoenenproject (inclusief communicatie), waar nu een basis voor wordt gelegd.

We zullen goed moeten nadenken wat we met het beschikbare budget via CoViVa realistisch voor elkaar kunnen krijgen. Het streven is om per april 2023 de infrastructuur gereed te hebben.

5.1.2.e benadrukt het belang om in de systematiek van Holland Varken ook milieuaspecten te borgen. 5.1.2.e stelt voor om snel de concrete business case op te leveren en in het jaarplan de boerenbijdrage aan JoinData voor de eerste 2 jaar mee te nemen. Dit draagt bij aan een snelle opschaling waar de hele keten van profiteert.

De Stuurgroep neemt kennis van de voorgestelde aanpak. Het herziene normenkader wordt voorgelegd zodra dit gereed is. Er wordt een apart overleg georganiseerd met 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e om ze bij te praten over de werkzaamheden tot nu toe (zowel CoViVa als blockchain). De presentatie wordt met het verslag meegestuurd.

b) Project scale up Blockchain Holland Varken

De Stuurgroep neemt kennis van het voorstel en de aanpak om te komen tot een concreet voorstel voor subsidie via de samenwerkingsregeling Groen Economisch Herstel

c) Structuur voor beoordeling ketenconcepten voor subsidie

Vanwege onvoldoende tijd wordt dit onderwerp doorgeschoven naar de volgende vergadering

6. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt

7. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Nr.	Datum	Actie	Wie	Status
1	14-01-2022	Delen presentatie Marktprogramma VDP	5.1.2.e	done
2	14-01-2022	Plannen overleg met POV. COV en 5.1.2.e over efficiënte inzet middelen Marktprogramma VDP	5.1.2.e	
3	14-01-2022	Plannen overleg POV over MOP+	5.1.2.e	
4	14-01-2022	Plannen vergaderingen Stuurgroep 2022	5.1.2.e	done
5	14-01-2022	Uitwerken en prioriteren jaarplan en bijstellen begroting 2022	5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e	
6	14-01-2022	Voorleggen herziene normenkader	5.1.2.e	
7	14-01-2022	Organiseren informatiesessie voor nieuwe deelnemers over CoViVa, Holland Varken en Blockchain	5.1.2.e	done
8	14-01-2022	Delen presentatie Holland Varken en Blockchain	5.1.2.e	done
9	14-01-2022	Opnieuw agenderen onderwerp beoordeling ketenconcepten	5.1.2.e	done

AGENDA

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Datum: Maandag 21 maart 2022
 Aanvang: 16.00 uur
 Plaats: Digitaal via Microsoft Teams

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. (concept)besluitenlijst vergadering 18 februari 2022 bijlage
4. Profiel Kwartiermaker Ketenkwaliteitssysteem & Blockchain Holland Varken
5. Concept jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022 Ter vergaderingf
6. Uitvraag ideeën ketenconcepten voor CoViVa subsidie bijlage
7. Rondvraag
8. Datum volgende vergadering
9. Sluiting

Besluitenlijst

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen CoViVa

Datum: Donderdagmiddag 18 februari 2022
 Plaats: digitaal via teams.
 Aanvang: 08.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e
 , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e , 5.1.2.e en 5.1.2.e
 MKA: 5.1.2.e , 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom.

2. Vaststellen agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Concept besluitenlijst vergadering 13 januari 2022

De stuurgroep stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast. De actielijst wordt doorgenomen. 5.1.2.e heeft contact gehad met 5.1.2.e en zal zorgen dat er bijeenkomst komt met de vraag op welke wijze CoViVa gebruik kan maken van de regeling m.b.t. VDP.

4. Projectplan Scale up Blockchain Holland Varken

5.1.2.e geeft een uitgebreide toelichting op het projectplan. Het doel van dit plan is driedelig. Allereerst wordt de transitie vormgegeven van de huidige private Blockchain van VION naar de generieke en onafhankelijke Blockchain Holland Varken, ondersteund door dataprotectie via Joindata. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor de Stichting Holland Varken die het beheer gaat voeren. Tevens wordt met de deelnemende slachterijen (VION, Westfort en Van Loon) een scale up naar twee extra ketens en in totaal 1.500 varkenshouders beoogd. Het derde doel is het creëren van draagvlak onder alle 3.000 varkenshouders en de overige ketenpartijen via een uitgewerkt communicatieplan en een tijdelijke vergoeding van de abonnementskosten Joindata voor varkenshouders. Het nu beschreven project is de opmaak voor de laatste stap om te komen tot 100% aansluiting van de varkenssector (fase 4).

Deze subsidieregeling is fors overtekend. Er is voor in totaal € 90 miljoen ingediend, terwijl er 15 miljoen beschikbaar is. RVO heeft een maximale beoordelingstermijn van 26 weken. Maar we kunnen en zullen met het project starten zodra CoViVa de herziene meerjarenbegroting van spoor 5 heeft vastgesteld.

5. Concretiseren jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022

5.1.2.e geeft een eerste uitwerking van het effect van het projectplan Blockchain Holland op de begroting van spoor 5 uit het actieprogramma (zie bijlage). In deze uitwerking zijn de collectief te financieren kosten uit de subsidieaanvraag verwerkt in het concept jaarplan 2022. Vooralsnog is daarbij als uitgangspunt gehanteerd dat het totaal budget min of meer gelijk moet blijven. De geleiding vlees is van mening dat in de nieuwe meerjarenbegroting het accent op het kwaliteitssysteem Holland Varken en de Blockchain moet liggen. Zij stellen voor om de benodigde extra kosten te verdisconteren met de post 'Marktconcepten'

De Stuurgroep steunt het belang van Holland Varken en de focus daarop, maar is van mening dat de impact van de voorgestelde verschuiving wel duidelijk moet zijn. Het ontbreekt nog steeds aan een helder beeld van de kosten en opbrengsten van Holland Varken in de beoogde opzet voor de varkenshouder.

5.1.2.e geeft aan dat er ook nog kosten voor CoViVa te verwachten zijn die niet in het project zijn opgenomen. 5.1.2.e stelt vast dat dit een zinvolle eerste exercitie is om te komen tot een concreet jaarplan 2022, inclusief budget. De Stuurgroep hoeft hier deze vergadering nog geen besluit over te nemen. Maar we zullen eind maart wel besluiten moeten nemen om middelen vrij te maken om alvast te starten. Langer uitstel is niet wenselijk.

6. Structuur voor beoordeling ketenconcepten voor subsidie

5.1.2.e licht de aanleiding toe om hier als Stuurgroep nog een keer over te praten. Eerder zijn de toets criteria door CoViVa vastgesteld. Maar de kwalitatieve uitwerking daarvan roept nog een aantal vragen op. 5.1.2.e informeert naar de strekking vernieuwend. Is dat wel reëel als het doel is om 100% deelname aan Holland Varken te bereiken? 5.1.2.e wijst erop dat het logisch is om bij de uitwerking van deze subsidieregeling ook de bijdrage van projecten aan of de verbinding met het realiseren van de doelstellingen in de andere sporen mee te wegen. 5.1.2.e vraagt naar de exacte invulling van het begrip schaalbaar. Is dat schaalbaar binnen een concept of schaalbaar naar andere concepten? 5.1.2.e vraagt of er geen bescherming moet komen voor de varkenshouder binnen het concept? Hij vormt immers de basis. Of anders op zijn minst een intentie vanuit de overige ketenpartijen.

De Stuurgroep is van mening dat het doel is om via samenwerking tussen ketenpartners sterke ketens te bouwen (gebaseerd op Holland Varken) met groeipotentie waarin de positie van de varkenshouder wordt geborgd. Naar aanleiding van een vraag van 5.1.2.e en eerder van 5.1.2.e concludeert de Stuurgroep dat we zelf te weinig informatie hebben over waar de behoefte in de markt exact ligt voor ondersteuning bij het opschalen van marktconcepten. De volgende afspraken worden gemaakt:

1. Eerst gaan we via CoViVa een uitvraag doen binnen de sector welke ideeën er bestaan voor subsidie voor het opschalen van marktconcepten of het oplossen van beperkingen daarin.
2. Tegelijkertijd moet er duidelijkheid komen over de omvang van het budget voor subsidie aan marktconcepten. Dit wordt in de volgende vergadering besproken.
3. In de daaropvolgende vergadering wordt een uitgewerkt voorstel voor de subsidieregeling voorgelegd, inclusief heldere flyer en procedure voor beoordeling en toekenning.

7. Rondvraag

5.1.2.e vraagt of het mogelijk is om een aparte Teams-pagina voor deze Stuurgroep aan te maken, waarop alle documenten worden geplaatst. 5.1.2.e en 5.1.2.e zullen dit bespreken.

8. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering vindt plaats op 21 maart 2022 om 16.00 uur via Teams

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Nr.	Datum	Actie	Wie	Status
1.	14-01-2022	Plannen overleg met POV. COV en 5.1.2.e over efficiënte inzet middelen Marktprogramma VDP	5.1.2.e	
2.	14-01-2022	Uitwerken en prioriteren jaarplan en bijstellen begroting 2022	5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e	
3.	14-01-2022	Voorleggen herziene normenkader	5.1.2.e	
4.	14-01-2022	Opnieuw agenderen onderwerp beoordeling ketenconcepten	5.1.2.e	
5.	18-02-2022	Afronden besprekingen met VION over transitie Blockchain	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	

6.	18-02-2022	Uitvraag ideeën voor subsidie opschalen markt-concepten of het oplossen van beperkingen daarin	5.1.2.e / 5.1.2.e	
7.	18-02-2022	Uitwerken subsidieregeling Marktconcepten + flyer	5.1.2.e / 5.1.2.e	
8.	18-02-2022	Inrichten aparte Teams-pagina voor Stuurgroep	5.1.2.e / 5.1.2.e	

AGENDA

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Datum: Dinsdag 19 april 2022
 Aanvang: 16.30 uur
 Plaats: Digitaal via Microsoft Teams

1. **Opening**
2. **Vaststellen agenda**
3. **Besluitenlijst vergadering 21 maart 2022** bijlage
4. **Governance Ketenkwaliteitssysteem Holland Varken & Blockchain** bijlage
5. **Concept jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022** bijlage
Terugkoppeling discussie CoViVa en voorstel (kleine) verschuiving begroting. POV stelt voor om de kosten voor onboarding varkenshouders anders over de jaren 2022 en 2023 te verdelen: 125 k voor 2022 en 125 k voor 2023. Dit past bij de ambitie dat alle varkenshouders aansluiten en vermijdt eventuele discussies t.a.v. locaties, ubn nrs. etc. Voor 2024 is wel een bedrag voorzien, maar nog niet dit bedrag is nog niet helder. Vooralsnog wordt hiervoor geen bedrag opgenomen..
6. **Terugkoppeling ideeën ketenconcepten voor CoViVa subsidie**
7. **Rondvraag**
8. **Datum volgende vergadering**
9. **Sluiting**

Besluitenlijst

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen CoViVa

Datum: Donderdagmiddag 21 maart 2022
 Plaats: digitaal via teams.
 Aanvang: 16.00 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e
 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e (5.1.2.e)
 MKA: 5.1.2.e

1. Opening

Vanwege zijn afwezigheid heeft 5.1.2.e voorgesteld dat 5.1.2.e deze vergadering voorziet. 5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. 5.1.2.e geeft aan niet aanwezig te kunnen zijn bij de volgende vergadering.

2. Vaststellen agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Concept besluitenlijst vergadering 18 februari 2022

De stuurgroep stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast. De meeste acties uit de actielijst zijn afgerond of staan vandaag op de agenda. Het overleg over de efficiënte inzet van middelen uit het Marktprogramma VDP wordt snel gepland. Het overleg met VION over het beschikbaar stellen en het overdragen van de zeggenschap van de Blockchain vindt begin april plaats. 5.1.2.e wijst op een mogelijk interessante nieuwe subsidiemogelijkheid voor Blockchainprojecten (maximaal 60K). Hij zal onderzoeken of deze ook benut kan worden voor het (verder) opschalen van de Blockchain Holland Varken. De speciale Teams pagina voor deze Stuurgroep is inmiddels aangemaakt en alle deelnemers hebben hier een uitnodiging voor ontvangen. Relevante documenten en vergaderstukken zijn hierin voor deelnemers toegankelijk.

4. Profiel kwartiermaker project Ketenkwaliteitssysteem & Blockchain Holland Varken

Beide acties uit de actieprogramma dienen op korte termijn concreet opgepakt te worden. COV en POV stellen voor om hier een kwartiermaker voor in te schakelen. De Stuurgroep wordt verzocht input te leveren voor de profielschets ten behoeve van de werving van een geschikte kandidaat. De Stuurgroep is van mening dat de kwartiermaker in ieder geval aantoonbare ervaring / affiniteit met kwaliteitssystemen en innovatieve IT-oplossingen moet hebben, naast een uitgebreid en relevant netwerk in de varkensketen. Gezien de complexiteit van de beide acties (met name het samenbrengen van de beide huidige IKB's tot één kwaliteitssysteem Holland Varken), zijn aantoonbare bestuurlijke vaardigheden en draagvlak in de varkensketen ook een vereiste. De kwartiermaker zal bij de uitvoering zoveel mogelijk worden ondersteund door de secretariaten van COV en POV. Op basis van deze input zal gezocht worden naar een geschikte kandidaat.

5. Concept jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022

5.1.2.e geeft een presentatie van de uitgangspunten voor het herziene jaarplan en de voorlopige uitwerking van de begroting voor 2022. Het accent voor het komend jaar komt daarin te liggen op de acties 'inrichten ketenkwaliteitssysteem Holland Varken', 'Scale up Blockchain Holland Varken', 'Communicatie' en 'Ketenconcepten'. In totaal wordt hiervoor voor 2022 een bedrag van circa 1.450K geraamd. Hiervoor is binnen CoViVa ook financiële dekking. De overige posten zoals o.a. markttoegang zijn wel indicatief in de meerjarenbegroting opgenomen, maar daarvan is voor 2022 nog geen dekking.

Besluitvorming hierover is noodzakelijk om de acties en investeringen in gang te kunnen zetten. Om in totaal min of meer gelijk uit te komen in de begroting van Spoor 5, is ten opzichte van de eerder vastgestelde begroting voor 2022 de post Ketconconcepten aanzienlijk teruggebracht.

De Stuurgroep vindt het lastig om een duidelijk oordeel te kunnen vellen over de gepresenteerde begroting. Er bestaat met name behoefte aan een goede omschrijving en onderbouwing van de verschillende begrotingsposten (o.a. Blockchain, Onboarding, Communicatie en Marktoegang). De 5.1.2.e zegt toe om naar aanleiding van de feedback van vandaag nog deze week een uitgewerkt jaarplan (inclusief begroting) aan de Stuurgroep ter instemming voor te leggen. Het streven is om het herziene jaarplan inclusief begroting in de komende vergadering van CoViVa vast te stellen.

6. Uitvraag ideeën ketenconcepten voor CoViVa-subsidie

5.1.2.e licht de stand van zaken toe. POV en COV hebben hun eigen achterban verzocht om ideeën en knelpunten aan te dragen ten behoeve van het ontwerp van een gerichte subsidieregeling. Ook enkele vakbladen hebben hier aandacht aan besteed. Er zijn inmiddels meerdere reacties binnen. De deadline loopt tot 25 maart. Mede aan de hand van deze reacties zal in de volgende vergadering een inhoudelijk kader voor de subsidieregeling worden gepresenteerd.

7. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

8. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering vindt plaats op 19 april 2022 om 16.30 uur via Teams

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Nr.	Datum	Actie	Wie	Status
1.	14-01-2022	Plannen overleg met POV. COV en 5.1.2.e over efficiënte inzet middelen Marktprogramma VDP	5.1.2.e	Gepland op 8/4
2.	14-01-2022	Uitwerken en prioriteren jaarplan en bijstellen begroting 2022	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	Ligt voor bij CoViVa
3.	14-01-2022	Voorleggen herziene normenkader	5.1.2.e	
4.	14-01-2022	Opnieuw agenderen onderwerp beoordeling ketenconcepten	5.1.2.e	Agenda 19/4
5.	18-02-2022	Afronden besprekingen met VION over transitie Blockchain	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	
6.	18-02-2022	Uitwerken subsidieregeling Marktconcepten + flyer	5.1.2.e / 5.1.2.e	
7.	21-03-2022	Werven kwartermaker project (Blockchain) Holland Varken	5.1.2.e / 5.1.2.e	

Besluitenlijst

Stuurgroep Markt en Verdienmodellen CoViVa

Datum: Donderdagmiddag 19 april 2022
 Plaats: digitaal via teams.
 Aanvang: 16.30 uur

Aanwezig:

5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e
 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e, (5.1.2.e en 5.1.2.e

MKA: 5.1.2.e

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. 5.1.2.e kon er vandaag helaas niet bij zijn.

2. Vaststellen agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Concept besluitenlijst vergadering 21 maart 2022

De Stuurgroep stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast. De meeste acties uit de actielijst zijn afgerond of staan vandaag op de agenda. Enkele leden hebben de uitnodiging voor de speciale Teams pagina van de Stuurgroep nog niet ontvangen. 5.1.2.e zal ervoor zorgen dat dit alsnog gebeurt. Het overleg over de efficiënte inzet van middelen uit het Marktprogramma VDP wordt op 19 april a.s. vervolgd.

4. Governance Ketenkwaliteitssysteem Holland Varken en Blockchain

In de notitie is de stand van zaken geschetst. Twee geschikte kandidaten voor de rol van kwartiermaker hebben helaas te kennen gegeven hiervoor niet beschikbaar te zijn. Met VION is een aanpak besproken voor de overdracht van de Blockchain. 5.1.2.e wijst op het belang dat dit proces transparant verloopt. Hij stelt voor dat er - om de onafhankelijkheid te borgen - meer mensen bij betrokken worden dat alleen VION en secretariaat COV. Dit bevordert het draagvlak bij alle partijen. 5.1.2.e geeft aan dat de inventarisatie van de benodigde acties om de governance van de Stichting Holland Varken te formaliseren wordt afgestemd met COV, POV en 5.1.2.e en het resultaat wordt besproken in de Stuurgroep en CoViVa. Het voorstel van VION wordt ter besluitvorming ingebracht in de CoViVa vergadering van 9 juni a.s. 5.1.2.e vult aan dat daarin rekening wordt gehouden met de eerdere discussies. Hij streeft ernaar om een concept over twee weken klaar te hebben. In het concept organogram bij de notitie ontbreekt nog een lijn. Dit wordt nogmaals gezien.

5. Concept jaarplan Markt en Verdienmodellen 2022

POV stelt voor om de kosten voor onboarding varkenshouders anders over de jaren 2022 en 2023 te verdelen: 125 k voor 2022 en 125 k voor 2023. Dit past bij de ambitie dat alle varkenshouders aansluiten en vermijdt eventuele discussies t.a.v. locaties, ubn nrs. etc. Voor 2024 is wel een bedrag voorzien, maar dit bedrag is nog niet helder. Vooralsnog wordt hiervoor geen bedrag opgenomen. De Stuurgroep stemt in met het voorstel van POV voor deze (kleine) verschuiving in de meerjarenbegroting. Het streven is om het herziene jaarplan inclusief begroting 2022 in de komende vergadering van CoViVa vast te stellen.

6. Terugkoppeling ideeën ketenconcepten voor CoViVa-subsidie

5.1.2.e licht de stand van zaken toe. Hij heeft negen schriftelijke reacties en in totaal 11 terugkoppelingen ontvangen. Dit betreft zowel input vanuit varkenshouders als slachterijen, maar ook

van een tweetal adviesbureaus. Een aantal vertegenwoordigers van ketenconcepten heeft nog om een nader gesprek verzocht. Het wordt nog een uitdaging om aan de hand van deze input een subsidieregeling te ontwerpen. Zoals hij het nu kan overzien zal op basis van deze input:

- in de concept-regeling een relatie gezocht worden met het Marktprogramma Verduurzaming Dierlijke Producten (VDP).
- voor kleinere marktconcepten de mogelijkheid geboden worden om aan te sluiten op de Blockchain HV.

Op verzoek van 5.1.2.e wordt daarbij ook kritisch gekeken tot hoever we de infrastructuur binnen deze ketens met behulp van deze subsidie geregeld willen hebben. De uitwerking in een concept subsidieregeling wordt geagendeerd voor de volgende vergadering van de Stuurgroep.

7. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

8. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering vindt plaats op 16 mei 2022 om 16.00 uur via Teams

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.

Actielijst Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

Nr.	Datum	Actie	Wie	Status
1.	14-01-2022	Plannen vervolgoeverleg met POV. COV en 5.1.2.e over efficiënte inzet middelen Marktprogramma VDP	5.1.2.e	Gepland op 29/4
2.	14-01-2022	Bijstellen begroting 2022 en meerjarenbegroting 2022-2024 en formeel vaststellen jaarplan en begroting	5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e	Agenderen CoViVa 28/4 en 9/6
3.	14-01-2022	Voorleggen herziene normenkader	5.1.2.e	
4.	18-02-2022	Afronden besprekingen met VION over transitie Blockchain	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	VION maakt voorstel 6/5
5.	18-02-2022	Uitwerken subsidieregeling Marktconcepten + flyer	5.1.2.e / 5.1.2.e	Agenda 16/5
6.	21-03-2022	Werven kwartermaker project (Blockchain) Holland Varken	5.1.2.e / 5.1.2.e	
7.	19-04-2022	Toegang regelen tot Teamspagina Stuurgroep	5.1.2.e	
8.	19-04-2022	Concept organogram aanpassen	5.1.2.e	

Vergaderingen

Stuurgroepen

Stallen en Mestverwerking

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Datum: Donderdag 15 juli 2021
 Aanvang: 10.00 uur
 Plaats: Digitaal via Teams

1. Opening

2. Kennismaking

Bijlage 1

3. Mededelingen

- a) Berichten van verhindering.
- b) Overige mededelingen

4. Taakstelling Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Bijlage 2

5. Wat is er tot nu toe gebeurd?

Bijlage 3

- a) Subsidie Brongerichte aanpak stalemissies (SBv)
- b) Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen
- c) Roadmap Stallen en Mestverwerking
- d) Stuurgroep Next Level Mestverweaarden

6. Schets situatie op de mestmarkt met doorkijk naar 2030

5.1.2.e zal via een korte presentatie van circa 15 minuten de huidige situatie op de mestmarkt schetsen met een doorkijk naar 2030.

7. Uitrol Stallen

- a) Prestentatie fondsen
 5.1.2.e van Nationaal Groenfonds zal een presentatie geven m.b.t. bestaande fondsen voor uitrol van stallen (en eventueel mestverwerking). Een in te richten fonds binnen CoViVa moet van toegevoegde waarde zijn t.o.v. hetgeen er al is of in de pijplijn zit.

- b) Bouwkosten en vergunningverlening
 Het POV heeft bijgaande notitie ingebracht, welke ter bespreking voorligt.
 5.1.2.e zal een toelichting geven.

Bijlage 4

8. Mestverwerking

Op basis van het Klimaatakkoord is er 33 miljoen euro subsidie beschikbaar de komende jaren voor mestverwerking. In het kader van het stikstofbeleid is in april 2020 nogmaals 15 miljoen euro extra toegezegd voor mestverwerking in de varkenssector. Er is daartoe een subsidieregeling in voorbereiding. 5.1.2.e zal een toelichting geven op de actuele stand van zaken.

**9. Proeftuin Gebiedsgerichte Aanpak Verduurzaming Varkenshouderij
in de Achterhoek**

Bijlage 5

10. Datum volgende vergadering

11. Rondvraag

12. Sluiting

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Datum: Maandag 13 december 2021

Aanvang: 15.30 uur

Plaats: Digitaal via Teams

Aanwezig tijdens vergadering:

5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (Agrifirm), 5.1.2.e en 5.1.2.e (LNV), 5.1.2.e (provincie Noord Brabant), 5.1.2.e (provincie Gelderland), 5.1.2.e (VNG), 5.1.2.e (NCM), 5.1.2.e (Rabobank), 5.1.2.e (Nationaal Groenfonds) en 5.1.2.e (CoViVa).

Gasten: 5.1.2.e en 5.1.2.e (innovatieplatform De Vlier; agendapunt ..)

1. Opening

2. Verslag en actielijst.

a) Verslag stuurgroepvergadering 15 juli 2021	Bijlage 1
b) Actielijst en stand van zaken acties	Bijlage 2

3. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.	
b) Brief ministerie I&W: Onderzoek naar rendement combiluchtwassers	Bijlage 3
c) Overzicht actualiteiten en procesvoorstel monitoring, kpi's en sensor- en datasystemen	Bijlage 4
d) Overige mededelingen	

4. Toelichting nieuwe 'afdeling' stallen binnen directie DAD van LNV

De directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn (DAD) van LNV heeft een apart team Stallen ingesteld. 5.1.2.e geeft 5.1.2.e leiding aan dit team. Hij zal ter vergadering een korte toelichting geven op de taken en structuur en hoe de verbinding wordt gelegd naar de ambities van het actieplan CoViVa.

5. Kwartiermaker Innovatiegezant en regieorgaan Stallen en Mestverwerking

Bijlage 5

6. Knelpunten verduurzaming varkenshouderij (Noord-Brabant)

a) Notitie POV: Knelpunten verduurzaming varkenshouderij Noord-Brabant	Bijlage 6
b) Innovatiepark De Vlier	Bijlage 7
c) Bouwkosten versus verduurzaming varkenshouderij	Bijlage 8

7. Proeftuin Gebiedsgerichte Aanpak Verduurzaming Varkenshouderij in de Achterhoek

Bijlage 9

8. Stand van zaken SBv

Bijlage 10

9. Concept Jaarplan Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Bijlage 11

10. Datum volgende vergadering

11. Rondvraag

12. Sluiting

Verslag van de vergadering Stuurgroep 'Stallen en Mestverwerking' d.d. 15 juli 2021

Aanwezig:

5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (LNV), 5.1.2.e (provincie Gelderland), 5.1.2.e (Rabobank), 5.1.2.e (Nationaal Groenfonds), 5.1.2.e (provincie Noord-Brabant), 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (NCM), 5.1.2.e (Agrifirm), 5.1.2.e (Rabobank; agendapunt 7) en 5.1.2.e (provincie Gelderland)

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en schetst kort het doel van het overleg. Binnen CoViVa zijn 4 stuurgroepen ingesteld die de uitvoering van het actieplan op onderdelen aansturen. Formele start is in september als van alle gedeeltes helder is wie deelneemt.

2. Kennismaking

De deelnemers stellen zich voor. De diervoedersector zal in september de vertegenwoordigers vaststellen. 5.1.2.e zit er daarom nu namens Agrifirm. Vanuit Gelderland wordt aangegeven nu met 2 personen deel te nemen, ook vanwege de actualiteit omtrent de voorgenomen regio initiatieven (agendapunt 9). Er zal nog definitief bepaald worden wie aansluit, ook namens Overijssel. Ook Noord-Brabant en Limburg hebben samen een vertegenwoordiger. Ook dat zal nog onderling goed worden afgestemd. Vanuit LNV zal waarschijnlijk 5.1.2.e als 5.1.2.e verantwoordelijk voor stallen aansluiten en vanuit de directie PAV zal nog bepaald worden 5.1.2.e zal aanschuiven voor mestverwerking. 5.1.2.e neemt in deze vergadering de honneurs namens beide directies waar. Vanuit de vergadering wordt het belang van aansluiting van VNG benadrukt. Zeker bij regionale pilots is dit essentieel. 5.1.2.e zal met 5.1.2.e (bestuurslid VNG, verantwoordelijk voor de intensieve veehouderij) afstemmen of en zo ja wie vanuit VNG gaat deelnemen.

3. Berichten van verhindering

Er zijn geen berichten van verhindering.

4. Taakstelling Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

5.1.2.e schetst de hoofdlijn m.b.t. de taakstelling en gaat in op de sanering en de definitieve resultaten ervan. Sanering is onderdeel van het actieplan en was een regeling gebaseerd op geur. Later zijn in kader van klimaat (Urgenda) en stikstof middelen toegevoegd. Ondanks de krimp van de varkensstapel (circa 7%) is mestverwerking (centraal en op bedrijven) noodzakelijk. Een integrale aanpak van stallen en mestverwerking is voor de varkenshouderij de basis om te voldoen aan klimaat- en stikstofdoelen. Hierbij is het voornemen daar CoViVa fondsen voor in te zetten, als blijkt dat deze meerwaarde hebben t.o.v. reeds bestaande regelingen. Sinds het aanbieden van het actieplan medio 2019 zijn er op dat vlak diverse ontwikkelingen gaande. Een van de eerste acties die in het kader van het actieplan is opgepakt, is de verkenning van de mogelijkheden van een Nationale Mestcoöperatie. Een stuurgroep van CoViVa (inclusief LNV en POV) en AgriNL heeft echter geconcludeerd dat zo'n nationale coöperatie te weinig meerwaarde heeft, maar dat regionale coöperaties een sleutelrol kunnen spelen. Daarbij is het wel nodig dat er een integrale aanpak is gebaseerd op een optimale samenwerking tussen Rijk, regio (provincies en gemeentes) en sector. Deze stuurgroep heeft in februari een rapportage opgeleverd: "Roadmap Versterking Mestketen Varkenshouderij". Voorts vormen de aanbevelingen van de Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen een belangrijke basis. Het is cruciaal dat daar nu voortvarend stappen in worden gezet.

N.a.v. deze toelichting wordt opgemerkt dat er al veel loopt. Het is belangrijk dat we doelgericht te werk gaan, scherp weten waar we op koersen en de tussenliggende resultaten monitoren, zodat successen in beeld zijn en tegelijkertijd in beeld is wat er nog moet gebeuren. In dat kader zijn er nu verschillende activiteiten ontplooid, onder regie van LNV, om duurzaamheidsplannen te monitoren. Het is belangrijk dat we geen dubbel werk doen en ook dat er gedragen kpi's worden vastgesteld. In de volgende vergadering zal dat besproken worden en zal inzicht gegeven worden in de werkzaamheden tot nu toe.

5. Wat is er tot nu toe gebeurd?

- Subsidie Brongerichte Aanpak Stalsystemen (Sbv)

5.1.2.e geeft een toelichting. Binnen de Sbv is er een innovatiemodule en een investeringsmodule. Deze laatste is nog niet opengesteld voor de varkenssector. De innovatiemodule zit nu in de afwikkeling van de tweede openstelling. In de eerste openstelling zijn 10 van de 22 initiatieven gehonoreerd. De derde openstelling is eind dit jaar voorzien. Er is een evaluatie uitgevoerd van de eerste openstelling met de intermediairs. Hiervan is een evaluatieverslag gemaakt, maar deze is nog niet met CoViVa gedeeld. Er wordt nog een evaluatie voorzien waarbij CoViVa betrokken zal worden. Relevante bevindingen worden meegenomen bij de derde openstelling.

5.1.2.e geeft aan dat hij het evaluatieverslag van de eerste ronde wel heeft gezien. Het ging met name om praktische uitvoeringsknelpunten. Naar zijn mening vergt een integrale aanpak dat ook mestopslagen meegenomen moeten worden en vraagt zich af of op dat punt een verandering te verwachten is. 5.1.2.e geeft aan dat dat punt bekend is bij LNV, maar kan niet aangeven of en wanneer dat aspect wordt meegenomen. Dat zal ze nagaan. Tevens geeft ze aan dat er in de Sbv inmiddels ruimte is voor subsidie voor sensor- en datasystemen.

- Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen

5.1.2.e schetst de hoofdconclusies van de rapportage die begin februari is aangeboden aan LNV en I&W. Op donderdag 22 juli is er een bestuurlijk overleg over de voortgang omtrent de uitwerking van de adviezen van de Taskforce. 5.1.2.e geeft aan dat hierbij ook de aangenomen motie Ladders een rol speelt: het werken met een innovatiegezant en dat e.e.a. ook afhankelijk is van wensen van het nieuwe kabinet. Ook is er een overleg geweest van LNV en IenW, waarbij ook 5.1.2.e was betrokken, om verder invulling te geven aan sensor- en datasystemen. 5.1.2.e geeft hierbij aan dat dit een belangrijk onderwerp is en verzoekt dit onderwerp voor de volgende keer te agenderen. Het is belangrijk dat er helderheid aan de markt wordt gegeven m.b.t. technische specificaties en vergunningverlening. Dan breng je innovatie in een stroomversnelling. Er is een werkgroep die hier mee aan de gang gaat. Ook hier is het belangrijk dat VNG betrokken wordt. Er zijn mogelijkheden via de crisis- en herstelwet om nu al actief met metingen aan de slag te gaan in de praktijk. Bij de uitwerking van de adviezen van de Taskforce zou de bestaande Taskforce Stallen in Noord-Brabant ook betrokken kunnen worden om voortgang te realiseren.

5.1.2.e geeft aan dat hij bezig is met een overzicht van perspectievolle stalsystemen. Dat overzicht is weliswaar nog niet compleet, maar al wel bruikbaar voor inzicht. Wel constateert hij dat er (te) weinig gebruik gemaakt wordt van elkaars leerervaringen. Hij is dan ook een voorstander van samenwerking tussen de Brabantse Taskforce en het landelijke regieorgaan. Ook geeft hij aan dat er in Brabant gewerkt wordt aan een project "Brabant Bemest Beter", waar ook NCM een actieve rol speelt. 5.1.2.e zou graag zien dat deze

Stuurgroep Stallen en Mestverwerking voor wat betreft de varkenssector een actieve rol hierin gaat spelen.

- Roadmap Versterking Mestketen Varkenshouderij

De eerder genoemde Stuurgroep Nationale Mestcoöperatie heeft een Roadmap Versterking Mestketen Varkenshouderij opgesteld. De roadmap benoemt concrete acties met verantwoordelijkheden. De acties moeten nog wel weggezet worden in de tijd, maar dat is mede afhankelijk van de verdere invulling van het mestbeleid. De roadmap dient ook het belangrijkste onderdeel te zijn van de routekaart die in kader van klimaatakkoord opgesteld dient te worden per sector. Er zijn 2 belangrijke conclusies getrokken:

- i. Belangrijk is een integrale benadering van stallen en mestverwerking, om doelen m.b.t. stikstof en klimaat te kunnen halen. De wijze van scheiding van mest en/of frequente afvoer van mest uit stallen is bijvoorbeeld mede bepalend voor de verlaging van emissies, maar vooral opbrengst biogas bij vergistingsprocessen.
- ii. Er zal een optimale samenwerking nodig zijn tussen Rijk, regio (decentrale overheden) en sector om bijvoorbeeld versnippering te voorkomen. Mede op basis van deze conclusies is de stuurgroep Stallen en Mestverwerking samengesteld.

- Stuurgroep Next Level Mestverwaarding

5.1.2.e geeft een presentatie, waarin ook de activiteiten van deze stuurgroep zijn meegenomen. Dat komt bij het volgende agendapunt aan de orde.

6. Schets situatie op de mestmarkt met doorkijk naar 2030

Naar aanleiding van de presentatie van **5.1.2.e** worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- **5.1.2.e** geeft aan dat 'De Hoeve Innovatie' een goed voorbeeld is van een bronaanpak van emissies gecombineerd met monovergisting.
- Is de prijskant van kunstmest ook relevant? Naar de mening van **5.1.2.e** niet en is deze relatief klein. **5.1.2.e** geeft aan dat een hogere kunstmestprijs wel meer vraag naar dierlijke mest genereert.
- Er is onzekerheid m.b.t. ontwikkeling van de veestapel de komende jaren.
- Er wordt in de presentatie aangegeven dat de mest van melkkoeien regionaal afgezet dient te worden. Dan is wel de vraag hoe groot de regio is gedefinieerd.
- **5.1.2.e** wil een algemeen punt maken. Er wordt al veel gedaan om mestverwerking te stimuleren. De ervaring leert nu dat de meest bepalende factor voor succes de 100% garantie is dat volumes ook daadwerkelijk geleverd worden, gezien de hoogte van de investeringslast. Hij pleit voor een goede gezamenlijke visieontwikkeling met de vraag welke stimuli daarvoor ingezet kunnen worden.

7. Uitrol Stallen

5.1.2.e van het Nationaal Groenfonds geeft een presentatie, waarin hij ingaat op de taak en werkwijze van de organisatie als ook de bestaande fondsen: klimaatfonds en investeringsfonds duurzame landbouw. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Kunnen varkenshouders die investeren volgens de actielijnen van het actieplan vitalisering varkenshouderij gebruik maken van genoemde fondsen. Dit kan. M.b.t. stallen met bronaanpak van emissies lijkt het erop dat die volledig voldoen aan de criteria van het klimaatfonds. Er kan ook gebruik gemaakt worden van het investeringsfonds duurzame landbouw, mits er sprake is van integrale omschakeling.
- Een van de adviezen van de Taskforce Verdienvermogen is dat er een transitiefonds nodig is. Nu is er nog sprake van achtergestelde leningen, waarbij het nadeel is dat de

ondernemer failliet is als het misgaat. Er is echter eerder een soort garantstelling nodig en pleidooi is dat hier wat aan gedaan wordt. 5.1.2.e geeft aan dat er binnenkort een werkkapitaalregeling met borgstelling landbouw komt, maar ook dat is geen garantieregeling. M.b.t. garantstelling zou er misschien een rol voor CoViVa weggelegd kunnen worden. Insteek zou dan moeten zijn dat er eerst zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van bestaande fondsen en dan richten op het 'gat' wat overblijft.

- 40-60% o.b.v. achtergestelde lening kan helpen, maar je zult altijd subsidies nodig hebben, waarbij je snel tegen staatssteunregels aan zult lopen. Dat wordt door 5.1.2.e bevestigd. Eerst moeten de subsidiabele kosten bepaald worden en van het totaal investeringsbedrag worden afgetrokken.
- Vanaf september is er ook subsidie mogelijk voor advieskosten. Het is wel bijzonder dat dit aan het einde van het traject mogelijk is en niet bij aanvang.

De bevindingen worden ingebracht in CoViVa eind juli, waar een discussie zal moeten plaatsvinden over de inrichting van het CoViVa fonds. Het heeft geen zin om een fonds voor CoViVa in te richten, waarbij de voorwaarden minder aantrekkelijk zijn dan die van bijvoorbeeld het klimaatfonds voor de uitrol van stallen. Fondsen moeten niet met elkaar concurreren, maar elkaar versterken.

Bouwkosten en vergunning verlening

De POV notitie wordt door 5.1.2.e toegelicht. Als gevolg van corona en de verstoring van de logistiek en vraag zijn de bouwkosten nu structureel veel hoger. Dit geldt m.n. voor de materiaalkosten (hout en metaal bijvoorbeeld zijn fors duurder dan voorheen). Dit remt de innovatie. Een ieder onderkent dit en dit aspect zal op diverse plekken ter sprake worden gebracht. Bij subsidieregelingen waar de onrendabele top wordt gefinancierd dient hier terdege rekening mee te worden gehouden. In de volgende vergadering zal het onderwerp opnieuw geagendeerd worden om hier over door te praten, omdat de tijd hiervoor nu ontbreekt.

8. Mestverwerking

5.1.2.e geeft een toelichting. Er is op basis van de klimaatenvolpe 33 miljoen euro gereserveerd en in kader van stikstofbeleid nog eens 15 miljoen euro. Er wordt momenteel een subsidieregeling uitgewerkt door LNV gericht op het produceren van eindproducten die ingezet kunnen worden als kunstmestvervanger. Begin deze week is er een overleg geweest met stakeholders, waaronder POV en NCM. De presentatie die hier is gegeven, zal rondgestuurd worden. 5.1.2.e vraagt of het klopt dat deze regeling alleen opengesteld wordt voor subsidie voor nieuwe mestverwerkingsinitiatieven. Dit is niet het geval, er zijn ook middelen voor versterking van bestaande initiatieven die aan de criteria voldoen.

9. Proeftuin gebiedsgerichte aanpak verduurzaming varkenshouderij in de Achterhoek

5.1.2.e geeft een toelichting op de bijgevoegde concept aanpak. De provincie Gelderland heeft aangegeven met deze pilot verder te willen. Er is contact opgenomen met LNV en vragen zullen worden beantwoord. Ook is contact opgenomen met Rabobank Noordoost Achterhoek (NOA). Hier is nog geen reactie op gekomen. 5.1.2.e biedt aan hier ondersteuning te willen verlenen. 5.1.2.e geeft aan dat er ook initiatieven lopen in Noord-Brabant en dat het goed is dat CoViVa daar ook een actieve rol speelt, zodat krachten gebundeld worden. Hij geeft aan de aanpak in de Achterhoek een goede te vinden. Uitwisseling van ervaringen tussen provincies is erg belangrijk. De verdere uitwerking zal voor de volgende vergadering worden geagendeerd.

10. Datum volgende vergadering

Er zal een datumbriefje verstuurd worden voor een bijeenkomst begin oktober.

11. Rondvraag

- 5.1.2.e spreekt zijn verbazing uit over de vele initiatieven en besprekingen die er zijn, inclusief fondsen. Het is van belang dat het voor varkenshouders die willen investeren volstrekt duidelijk is waar hij dan terecht kan. Daar moet aandacht aan worden besteed.
- 5.1.2.e geeft aan dit een nuttige vergadering te vinden. Goed dat er afstemming is tussen rijk, regio en sector. Hij onderstreept het belang van een integrale aanpak van stallen en mestverwerking. Dat is ook een aandachtspunt voor LNV. De beleidsterreinen vallen onder verschillende directies. Dat is niet erg, zo lang er maar sprake is van goede afstemming daarbinnen en ook met en tussen provincies. In het kader van de Taskforce Stallen in Noord-Brabant wordt er gestart met studiegroepen van ondernemers met investeringsplannen, waarbij voorlopers in contact worden gebracht met deze groep. ZLTO en HAS zijn hierbij betrokken en het zou goed zijn als de verbinding wordt gezocht met POV en CoViVa voor investeringen in de varkenshouderij. 5.1.2.e zal daartoe na zijn vakantie contact opnemen met 5.1.2.e
- 5.1.2.e geeft aan dat zij de vergadering als positief heeft ervaren. Zowel de voorbereiding via de stukken als het leiden van de vergadering waren professioneel. Gelderland blijft graag betrokken.

12. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn of haar inbreng.

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Datum: Maandag 13 december 2021

Aanvang: 15.30 uur

Plaats: POV Nieuwe Kazernelaan 2 Ede

Voor degene die niet fysiek aanwezig kan zijn, is er een teamslink beschikbaar.

Aanwezig tijdens vergadering:

5.1.2.e (POV), 5.1.2.e 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (Agrifirm), 5.1.2.e (LNV), 5.1.2.e (vervangt 5.1.2.e) 5.1.2.e (provincie Noord Brabant), 5.1.2.e (provincie Gelderland), 5.1.2.e (NCM), 5.1.2.e (Rabobank), 5.1.2.e (Nationaal Groenfonds) en 5.1.2.e (CoViVa).

Gasten: 5.1.2.e (t.b.v. pilot Stallen en Mestverwaarding Achterhoek) en 5.1.2.e (NCM) t.b.v. presentatie pilots. Beiden zullen ook deelnemen aan de discussie m.b.t. het jaarplan met de centrale vraag: waar willen we dit jaar het verschil maken? En wat is daar dan voor nodig? Zie hiervoor de discussie bij het jaarplan.

1. Opening

2. Verslag en actielijst.

a) Verslag stuurgroepvergadering 13 december 2021

Bijlage 1

b) Actielijst en stand van zaken acties

Bijlage 2

3. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e en 5.1.2.e zijn niet aanwezig.

b) Overige mededelingen

4. Kwartiermaker Innovatiegezant en regieorgaan Stallen en Mestverwerking

Ter vergadering zal 5.1.2.e de stand van zaken m.b.t. zijn opdracht toelichten.

5. Voortgang interprovinciale werkgroep

In de vorige vergadering heeft 5.1.2.e een toelichting gegeven op de activiteiten van de interprovinciale werkgroep. De stand van zaken zal door 5.1.2.e ter vergadering worden toegelicht.

6. Activiteiten Stuurgroep Stallen en Mestverwerking 2022

Bijlage 3

In de vorige vergadering is een concept jaarplan besproken. Veel van de activiteiten zijn ook afhankelijk van de uitwerking van het regeerakkoord en de gebiedsgerichte aanpakken die genoemd worden. Belangrijke vraag is wat we samen als stuurgroep dit jaar willen bereiken. Daartoe is door 5.1.2.e en 5.1.2.e bijgaande discussienotitie opgesteld. Op vrijdagmiddag 18 februari hebben 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e hierover nog een vervolgoverleg. Belangrijkste lijnen uit de discussie tijdens de stuurgroep zullen meegenomen worden in de CoViVa vergadering komende donderdag en vervolgens in het gesprek tussen CoViVa en minister op 16 maart a.s.

7. Concept aanpak 'Fieldlabs' en stand van zaken Pilot Achterhoek

a) Fieldlabs

LVN heeft CoViVa gevraagd na te denken over invulling van praktijknetwerken voor de varkenshouderij, zoals die ook momenteel al bestaan binnen de melkveehouderij. Dit in kader van de klimaatenvolpe. Er zijn echter diverse regionale initiatieven (waaronder pilot Achterhoek) en ook is het opzetten van enkele gebiedsgerichte pilots een van de aanbevelingen uit de rapportage van de Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen. Van belang is dat goed op elkaar af te stemmen.

NCM, ZLTO en CoViVa hebben bijgaande presentatie opgesteld en besproken met LVN eind januari. Deze aanpak is grotendeels gebaseerd op hetgeen eerder is opgesteld m.b.t. Pilot Achterhoek, Ter vergadering zal 5.1.2.e een toelichting geven.

b) Voortgang Pilot Achterhoek

Eerder is de landelijke pilot verduurzaming varkenshouderij Achterhoek besproken in de stuurgroep. Bijgevoegd zijn de opgestelde projectfiches m.b.t. de 5 deelonderwerpen. 5.1.2.e en 5.1.2.e zullen de stand van zaken mededelen.

8. Datum volgende vergadering

9. Rondvraag

10. Sluiting

Conceptverslag

Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Datum: Maandag 13 december 2021

Aanvang: 15.30 uur

Plaats: Digitaal via Teams

Aanwezig tijdens vergadering:

5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (Agrifirm), 5.1.2.e (LNV), 5.1.2.e (provincie Gelderland), 5.1.2.e (NCM), 5.1.2.e (Rabobank), 5.1.2.e (Nationaal Groenfonds) en 5.1.2.e (CoViVa).

Gasten: 5.1.2.e en 5.1.2.e (innovatieplatform De Vlier; agendapunt 6b)

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. De agendapunten 5 en 6 worden omgedraaid.

2. Verslag en actielijst.

a) Verslag stuurgroepvergadering 15 juli 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

b) Actielijst en stand van zaken acties

De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- Nevedi-leden en COV-leden sluiten per 1 januari 2022 aan bij CoViVa. Er kunnen daarom nog wijzigingen in de samenstelling doorgevoerd worden. VNG zal ook aansluiten, maar zal nog nader bepalen wie. Dit is mede afhankelijk van de ontwikkelingen omtrent de werkzaamheden van 5.1.2.e als kwartiermaker. 5.1.2.e zal in dat kader nog een gesprek hebben met 5.1.2.e.
- Positief dat er nauwere samenwerking komt tussen CoViVa en Taskforce Stallen Noord-Brabant.

3. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e is vanwege privé redenen verhinderd en heeft opmerkingen doorgestuurd. 5.1.2.e is verhinderd en zal nog intern binnen VNG overleggen wie deelneemt.

b) Brief ministerie I&W: Onderzoek naar rendement combiluchtwassers

De brief is ter kennisname bijgevoegd.

5.1.2.e geeft aan dat deze brief bij de POV wel de nodige vragen heeft opgeroepen. Wat betekent dit voor de praktijk? 5.1.2.e vult aan dat er grote onzekerheid is onder veehouders m.b.t. investeringen. De wil is er zeker, maar als via wetenschappelijk onderzoek bewezen emissiefactoren door rechters in twijfel worden getrokken, hoe krijgt een ondernemer dan zekerheid dat investeringen verantwoord zijn? Er is wel langetermijnperspectief nodig. 5.1.2.e verwijst daarbij naar een recente rechtelijke uitspraak m.b.t. emissiearme stalsystemen. En nu in deze brief zegt de overheid weer dat, m.b.t. luchtwassers, deze voor ammoniak wel voldoen. Hoe moeten we daar mee omgaan als overheidsbeleid regelmatig bij de rechter onderuit wordt gehaald?

5.1.2.e geeft aan dat hem niet duidelijk is welke rechtelijke uitspraak nu bedoeld wordt, maar vermoedt dat hij doelt op de rechtszaken in midden Nederland. Het gaat hierbij om 2 stelsels van

regelgeving, namelijk de provinciale natuurvergunning (Wet Natuurbeheer) en de milieuregelgeving van het ministerie van I en W. In de rechtszaak waar waarschijnlijk op gedoeld wordt gaat het om de discussie of de RAV voldoende nauwkeurig is voor de natuurvergunning. Hier zijn ook Kamervragen over gesteld. 5.1.2.e zal de antwoorden daarop delen. 5.1.2.e geeft aan het een opvallende brief te vinden. Deels geruststellend, maar deels ook vragen oproepend en dan met name m.b.t. de zinsnede: “De conclusie van dit onderzoek is dat combiluchtwassers voor ammoniak kunnen voldoen aan de rendementen zoals die in de regelgeving zijn vastgelegd.” Wat betekent dit precies?

5.1.2.e sluit dit punt af met de constatering dat een ieder snapt dat een ondernemer rechtszekerheid wil m.b.t. investeringen, omdat je anders als ondernemer te grote risico's loopt en dat dit een randvoorwaarde is. Dit punt houden we op de agenda en is belangrijk onderwerp m.b.t. kunnen versnellen van innovaties.

- c) Overzicht actualiteiten en procesvoorstel monitoring, kpi's en sensor- en datasystemen
De stuurgroep gaat akkoord met het voorstel om een werkgroep in te stellen van CoViVa, NCM en Taskforce Noord-Brabant om kpi's voor te stellen vanuit actieplan voor stallen en mestverwerking en vervolgens ook een voorstel te maken voor monitoring, waarbij het belangrijk is dat e.e.a. vervolgens wordt opgelijnd naar de Klimaat en Energieverkenning (KEV) van PBL. RVO zal hierbij ondersteuning verlenen en er vindt afstemming plaats met LNV.
Het onderwerp sensor- en datasystemen zal meegenomen worden in het traject m.b.t. kwartiermakerschap (agendapunt 5). Hiervoor lopen aantal gesprekken met LNV en IenW.
De stuurgroep neemt kennis van het overzicht 'actualiteiten'.
- d) Overige mededelingen
Er zijn geen overige mededelingen.

4. Toelichting nieuwe 'afdeling' stallen binnen directie DAD van LNV

5.1.2.e geeft een toelichting op de structuur binnen de directie DAD waar 5.1.2.e is aangesteld voor 5.1.2.e. Hier zijn drie werkvelden te onderscheiden, namelijk transitie naar proefdiervrije innovaties, dierenwelzijn slachthuizen en stalinnovaties. Met betrekking tot het laatste gaat het daarbij ook om de integrale benadering, bijvoorbeeld brandveiligheid. De verbinding met CoViVa wordt gevormd door de directe betrokkenheid bij deze stuurgroep (in afstemming met 5.1.2.e v.w.b. mestverwerking). Daarnaast via 5.1.2.e die zitting heeft in de coalitie en 5.1.2.e die aanspreekpunt is voor de varkenssector binnen LNV.

N.a.v. deze toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- a) Valt dierenwelzijn hier ook onder i.r.t. stalsystemen.
Dierenwelzijn valt onder 5.1.2.e binnen dezelfde directie 5.1.2.e. 5.1.2.e heeft zitting in de stuurgroep Diergezondheid en Welzijn en ook op die manier wordt integraliteit bewaakt. Dierenwelzijn is wel een toets criterium binnen de SBv.
- b) 5.1.2.e geeft aan blij te zijn met de aandacht vanuit LNV specifiek voor stallen en de deelname in deze stuurgroep. Het is belangrijk samen te proberen dubbel werk te voorkomen door zaken goed af te stemmen. Daar zijn nu een aantal belangrijke stappen in gezet.

De stuurgroep neemt kennis van de toelichting.

5. Kwartiermaker Innovatiegezant en regieorgaan Stallen en Mestverwerking

5.1.2.e geeft een toelichting op zijn opdracht als kwartiermaker. Hierbij zijn door LNV 3 vragen gesteld:

1. Innovaties op het boerenerf zijn complex. Wat kan een innovatiegezant doen om deze in de praktijk te versnellen en hoe verhoudt zich dat tot bestaande structuren?
2. Kijkend naar de aanbevelingen van de Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen, wat zijn dan de eerste te ondernemen stappen en betrek daarbij de mestverwerking/mest-verwaarding.

3. Benoem de praktische belemmeringen en probeer die te agenderen om stakeholders in beweging te krijgen. Deze hebben betrekking op implementaties en de mogelijkheden die de crisis- en herstelwet bieden, op een tijdelijk protocol voor sensoren en ook op het breed beschikbaar stellen van kennis m.b.t. de inhoudelijke beoordeling van stallen, die nu bij beperkt aantal personen zit.

In dit kader betreft 5.1.2.e de Roadmap 'Versterking mestketen Varkenshouderij', het resultaat van de CoViVa stuurgroep begin dit jaar (van LNV, sector en AgriNL). Hierin zijn aantal belangrijke zaken m.b.t. governance en aanpak weergegeven, die betrekking hebben op borging op het primaire bedrijf (basis op orde), het werken met regionale mestcoöperaties en professionalisering van de mestverwaarding, inclusief afzet van groene meststoffen op maat. 5.1.2.e voert in dit kader diverse gesprekken met stakeholders en op 13 januari is er een overleg gepland met overheden en sectoren.

N.a.v. de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Goed dat e.e.a. nu gecoördineerd wordt opgepakt. Opvolging van de adviezen van de Taskforce is essentieel om noodzakelijke versnelling te kunnen krijgen. Hierbij moeten ook de genoemde knelpunten (zie 6b) worden meegenomen.
- De stuurgroep die de roadmap Versterking Mestketen Varkenshouderij heeft opgeleverd is de analyse begonnen naar de meerwaarde van een nationale mestcoöperatie. Gedurende het traject bleek unaniem dat die meerwaarde niet ervaren werd, maar dat regionale mestcoöperaties wel een cruciale rol kunnen vervullen. Belangrijk aandachtspunt voor mestverwerking/-verwaarding is de borging dat verwerkers gegarandeerd zijn van voldoende aanvoer. Uit dezelfde analyse bleek ook dat emissiearme stallen en mestverwaarding niet los van elkaar gezien mogen worden, ook niet in de aanpak. Bij die aanpak dienen activiteiten van Rijk, decentrale overheden en sector(en) goed op elkaar afgestemd te worden. Dit is ook de basis geweest voor de keuze om onze stuurgroep zo samen te stellen.
- Er is sprake van zowel publieke als private opgaven. Om die reden is ook een publiek-privaat regieorgaan voorzien.
- Duidelijkheid voor ondernemers voor de langere termijn is een must. Dit is inmiddels ook door de provincies onderkend en die willen daar ook naar handelen volgens 5.1.2.e

5.1.2.e dankt 5.1.2.e voor zijn toelichting en wenst hem veel succes. Daarbij vraagt ze deze stuurgroep te benutten als klankbord. De volgende vergadering zal de voortgang geagendeerd worden, mogelijk met eerste contouren van het in te richten regieorgaan.

6. Knelpunten verduurzaming varkenshouderij (Noord-Brabant)

a) Notitie POV: Knelpunten verduurzaming varkenshouderij Noord-Brabant

5.1.2.e geeft een toelichting. De innovatie komt maar zeer moeizaam van de grond vanwege langdurige trajecten. De rollen en verantwoordelijkheden voor de gemeentes lijken te groot, alsmede tekort aan expertise en capaciteit. Dit is besproken met de provincie. Op deze manier haalt geen enkel bedrijf het om per 1 januari 2024 de gevraagde investeringen te doen. De vraag aan de stuurgroep is of we ons hierin erkennen. E.e.a. is ook in de novembervergadering van CoViVa geweest en er zal nog verdere afstemming plaatsvinden tussen LNV (5.1.2.e) en POV (5.1.2.e).

Diverse aanwezigen herkennen zich hierin. 5.1.2.e heeft schriftelijk aangegeven dit signaal ook te kennen en dat hij aanwezig was bij het werkbezoek met gedeputeerde Lemkes. Gemeenten hebben wettelijke taken uit te voeren en hebben democratisch gekozen besturen. Het aanpassen van bestaande verouderde stallen (15 jaar of ouder) zou geen probleem hoeven te zijn. De casussen die bij 5.1.2.e bekend zijn, zijn omdat een veehouder soms tegelijk het bedrijf wil uitbreiden. Als dit gepaard gaat met het uitbreiden van het bouwblok, dan kunnen het tijdrovende trajecten worden. Daarnaast is 5.1.2.e benieuwd naar hoeveel bedrijven de vergunningaanvraag al klaar hebben liggen of al hebben ingediend. Een aantal veehouders zal ook zeker hebben geanticipeerd op bijstelling van de regels.

5.1.2.e geeft aan dat integraliteit belangrijk is. Innovaties aan stallen kunnen niet los gezien worden van mestverwerking. Dagverse mest of de zogenaamde dikke fractie is essentieel voor bijvoorbeeld de biogasopbrengst en daarmee rendabiliteit van mestverwerking.

5.1.2.e vult hierop aan dat voor mestverwerking ook geldt dat er een spanningsveld zit tussen wensen van Rijk en provincies en daadwerkelijke realisatie van locaties, gezien de weerstanden bij gemeentes of omwonenden. Ook daar is afstemming tussen Rijk, provincies en gemeentes noodzakelijk. Dit is overigens ook een van de afspraken die in kader van het Klimaatakkoord zijn gemaakt, als randvoorwaarde om ambities m.b.t. reductie CO2 te kunnen realiseren. Dit aspect zal verder besproken worden met LNV als nieuwe regeerakkoord bekend is.

5.1.2.e geeft aan dat hij binnen de provincie Gelderland is aangesteld voor regie m.b.t. stallen en mestverwerking. Komende woensdag wordt dit aspect ook binnen de provincie besproken met de vraag hoe gemeentes beter gefaciliteerd kunnen worden. Er is daartoe een interprovinciale werkgroep in oprichting (met Overijssel, Noord-Brabant, Limburg en Utrecht) met name gericht op oplossen procesproblemen. Hij komt hier graag de volgende keer op terug.

5.1.2.e sluit dit punt af. In het kader van het kwartiermakerschap voor Innovatiegezant en regieorgaan om stalinnovaties te versnellen, komt dit punt ook volop aan de orde.

b) Innovatiepark De Vlier

5.1.2.e en 5.1.2.e worden welkom geheten, waarop een voorstelronde volgt.

5.1.2.e geeft een korte presentatie van het Innovatiepark De Vlier, waarbij 6 ondernemers in de varkenshouderij samenwerken aan gebiedsgerichte, integrale oplossingen op het gebied van brongerichte emissie maatregelen. Hierbij is er sprake van 100% mestverwerking. De wens is om samen met gemeente en provincie het werken met doelvoorschriften mogelijk te maken, waarbij er sprake is van transparante monitoring van resultaten, waaronder gemeten emissies. De brongerichte maatregelen hebben betrekking op het reduceren van emissies in de kelder als ook van de stalvloeren. Reductie van emissies heeft zowel betrekking op ammoniak, geur, methaan en fijnstof. 5.1.2.e schetst hierbij de huidige stand van zaken en gaat specifiek in op de volgende door hen ervaren knelpunten:

- De 85% reductie die in Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV) gevraagd wordt is niet haalbaar alleen met brongerichte maatregelen.
- IOV kijkt alleen naar het huisvestingssysteem, niet naar keten
- M.b.t. het verkrijgen van een vergunning voor doelvoorschriften is er alleen een versie 1.0 beschikbaar voor validatieprotocol voor meetsensoren. Er is echter nog geen protocol voor toepassing van een monitoringssysteem in stallen.
- Daarnaast is het essentieel dat bij een vergunning voor doelvoorschriften de voorwaarden van te voren helder zijn. Die zullen de keuze van de ondernemer bepalen. Dit zijn voorwaarden m.b.t. duidelijkheid vooraf bij tegenvallende resultaten, welke termijn er dan voor realisatie van oplossingen wordt geboden en de termijn voor afschrijving van innovaties.
- Ook is er, niet alleen bij De Vlier, sprake van een tijdsdruk m.b.t. de termijn van de IOV (1 januari 2024).

Naar aanleiding van de presentatie worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- 5.1.2.e heeft een aantal technische vragen die verder 1 op 1 zullen worden kortgesloten.
- Voor innovatie(versnelling) zijn dit soort experimenten essentieel, waarbij, bijvoorbeeld via de Crisis- en Herstelwet mogelijkheden geboden kunnen en moeten worden.
- Het systeem is niet alleen voor vleesvarkens, maar geschikt voor alle diercategorieën.
- Hoe werkt e.e.a. ziektekundig als alle mest op één centrale plek komt? Dit is nog een punt van zorg. Via ultrafiltratie kunnen bacteriën tegengehouden worden, maar geen virussen. Waarschijnlijk zal er hiertoe nog een stap ingebouwd worden met een UV-filter.
- Een ander aandachtspunt is nog het spoelen van de vloeren (de mestplaats). Dat wordt lastiger als de dieren ouder zijn en daarmee meer ruimte in beslag nemen, waarbij een en ander ook gevolgen heeft voor de ammoniakreductie. Dit is ook besproken met de WUR.

- De geschetste knelpunten zijn herkenbaar, maar niet alle op voorhand op te lossen. Juist daarom is de experimenteerruimte van belang, om ervaringen op te doen en reële praktijkoplossingen mogelijk te maken. Juridisch is e.e.a. nog lastig. Het zou een oplossing zijn om het project dezelfde voorwaarden toe te kennen als die gelden voor een proefstal, waarbij een termijn van 12 jaar gegund is. Een proefstalstatus alleen is geen oplossing, want juist het realtime meten is essentieel, waarbij dan gelijk validatie van de meting door WUR mogelijk is.

De stuurgroep neemt kennis van de presentatie. 5.1.2.e en 5.1.2.e worden bedankt voor de toelichting. Genoemde knelpunten worden ook opgepakt bij de uitwerking van de aanbevelingen van de Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen.

c) **Bouwkosten versus verduurzaming varkenshouderij**

5.1.2.e geeft een toelichting. Belangrijk dat dit aspect bij een ieder bekend is, zodat een ieder daar ook, waar relevant, aandacht voor kan vragen. Dit moet ook meegenomen worden in de analyse van huidige praktische belemmeringen.

7. Proeftuin Gebiedsgerichte Aanpak Verduurzaming Varkenshouderij in de Achterhoek

De stuurgroep neemt kennis van de stand van zaken. Deze week worden 'fiches' afgerond waarin concreet wordt aangegeven wat van de deelnemende varkenshouders wordt verwacht en wat zij concreet vanuit het project kunnen verwachten. Ook zal er deze week een groslijst opgesteld worden van potentiële deelnemers in overleg met POV-regio Gelderland.

5.1.2.e licht de brief van GS Gelderland toe en memoreert aan het eerder genoemde overleg tussen de direct betrokken provincies, het belang van een gebiedsgerichte aanpak, het belang van langetermijnperspectief en de goede afstemming met Rijk en sector(en). Daartoe wil Gelderland graag samenwerken met CoViVa, maar ook met NCM en de melkveesector (via Jumpstart).

8. Stand van zaken SBv

De stuurgroep neemt kennis van de stand van zaken en de uitgevoerde evaluatie en daar daarna gemaakte afspraken. Waar knelpunten zich voordoen, zullen deze gesignaleerd worden en besproken met het team van 5.1.2.e binnen LNV.

9. Concept Jaarplan Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

De stuurgroep neemt kennis van het concept jaarplan. Deze zal verder worden geconcretiseerd als het nieuwe regeerakkoord bekend is en daarover overleg is geweest vanuit CoViVa met LNV. Ook de afgesproken acties uit het Klimaatakkoord, zover deze betrekking hebben op Stallen en Mestverwerking worden hierin meegenomen. Getracht wordt het plan zodanig aan te scherpen dat er concrete acties per kwartaal worden opgenomen, zodat voortgang gemonitord en geborgd kan worden.

10. Datum volgende vergadering

De volgende vergadering vindt plaats op maandag 21 februari om 15.30 uur in Ede. Indien tegen die tijd blijkt dat fysiek vergaderen geen optie is, zal een Teamslink gestuurd worden.

11. Rondvraag

5.1.2.e wil opnieuw benadrukken dat e.e.a. heel lang duurt. We praten over heel veel onderwerpen samen, maar als de klimaat- en energietransitie succesvol moet worden, moeten er nu echt meters gemaakt worden. Anders wordt 'het kind met het badwater weggegooid'. Er leeft momenteel veel te veel onzekerheid onder de boeren, waardoor het erg lastig ondernemen is. Hij geeft aan zijn hoop te vestigen op het werk van de kwartiermaker en de positieve insteek die hij vandaag heeft vernomen vanuit de provincies, want zonder langetermijnperspectief zal de transitie falen.

12. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn inbreng.

AGENDA

Vergadering Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Datum: Donderdag 28 april 2022
 Aanvang: 12.00 uur
 Plaats: POV Nieuwe Kazernelaan 2 Ede

1. Opening

2. Verslag en actielijst.

- a) Verslag stuurgroepvergadering 21 februari 2022
- b) Actielijst en stand van zaken acties

Bijlage 1
 Bijlage 2

3. Mededelingen

- a) Berichten van verhindering.
- b) Overige mededelingen
 5.1.2.e (RVO) zal als secretaris de Stuurgroep Stallen en Mestverwerking ondersteunen.

4. Kwartiermaker Innovatiegezant en regieorgaan Stallen en Mestverwerking

Bijlage 3

Ter vergadering zal 5.1.2.e de stand van zaken m.b.t. zijn opdracht toelichten.

5. Voortgang interprovinciale werkgroep

In de vorige vergadering heeft 5.1.2.e een toelichting gegeven op de activiteiten van de interprovinciale werkgroep. De stand van zaken zal door 5.1.2.e ter vergadering worden toegelicht.

6. Concept aanpak 'Fieldlabs'

Ter vergadering zal NCM een presentatie geven over de voorgestelde opzet.

7. Doelvoorschriften in de vergunning en monitoring met meetsensoren

Ter vergadering zal 5.1.2.e (omgevingsdienst) digitaal een presentatie geven. Deze presentatie heeft 5.1.2.e ook gehouden afgelopen week bij Vevar. Een werkbezoek voor de ministeries aan de varkenshouderij in Ospel op initiatief van 5.1.2.e.

Bijlage 4

8. Datum volgende vergadering

9. Rondvraag

10. Sluiting

Concept Verslag

Vergadering Stuurgroep Stallen en Mestverwerking

Datum: Maandag 21 februari 2022
 Aanvang: 15.30 uur
 Plaats: **POV Nieuwe Kazernelaan 2 Ede**

Aanwezig tijdens vergadering:

5.1.2.e (POV), 5.1.2.e 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e (namens voersector), 5.1.2.e (LNV), 5.1.2.e (vervangt 5.1.2.e) 5.1.2.e (provincie Noord Brabant), 5.1.2.e (provincie Gelderland), 5.1.2.e (NCM), 5.1.2.e (Rabobank) en 5.1.2.e (CoViVa).

Gast: 5.1.2.e (NCM)

Afwezig: 5.1.2.e (VNG), 5.1.2.e (LNV) en 5.1.2.e (Nationaal Groenfonds)

1. Opening

5.1.2.e opent de vergadering en heet een ieder welkom. Besloten wordt om eerst het verslag, actielijst, mededelingen en de presentatie van 5.1.2.e over fieldlabs te houden alvorens de rest van de agenda te doorlopen.

2. Verslag en actielijst.

a) Verslag stuurgroepvergadering 13 december 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

b) Actielijst en stand van zaken acties

- Overleg met VNG (5.1.2.e) over betrokkenheid VNG bij de stuurgroep vindt plaats op 9 maart a.s. Deelnemers: 5.1.2.e en 5.1.2.e
- Komende woensdag overleg tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e (ondersteuner RVO) over kpi's en monitoring. Daarna volgt contact met NCM en Taskforce Stallen Noord-Brabant om concept voorstellen op te stellen voor kpi's en monitoring. Hierbij is het van belang dat de monitoring aansluit bij PBL t.b.v. de jaarlijkse Klimaat en Energieverkenning (KEV).
- Overleg met LNV over aanwijzing van locaties voor mestverwerking, één van de acties die in Klimaatakkoord, moet nog plaatsvinden. Zal naar verwachting in maart plaatsvinden.

3. Mededelingen

a) Berichten van verhindering.

5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn verhinderd. 5.1.2.e vervangt 5.1.2.e

b) Overige mededelingen

Er zijn geen overige mededelingen.

8. Concept aanpak 'Fieldlabs' en stand van zaken Pilot Achterhoek

a. Fieldlabs

5.1.2.e geeft een toelichting m.b.t. de totstandkoming van dit concept. In navolging op de Pilot in de Achterhoek zijn er ook gesprekken gevoerd in Noord-Brabant (Taskforce Stallen, provincie, ZLTO). De wens om te komen tot pilots/fieldlabs leeft breed. Een van de aanbevelingen in het eindrapport van de Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen betrof ook het opzetten van een aantal pilots. Ook is CoViVa door LNV gevraagd na te denken over praktijknetwerken in de varkenshouderij in het kader van uitwerking van het klimaatakkoord, zoals deze nu ook al in de melkveehouderij lopen. Het is belangrijk versnippering te voorkomen en voor de varkenshouderij, waar mogelijk, de krachten te bundelen. De uitwerking van de

presentatie die 5.1.2.e verzorgt is opgezet in samenwerking tussen CoViVa, NCM en ZLTO. Vervolgens geeft 5.1.2.e de presentatie. Naar aanleiding hiervan worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Er zijn al legio initiatieven die hier inpassen. Denk aan Innovatiepark De Vlier. Zorg dat we wel niet opnieuw uitvinden.
- Het is belangrijk dat comfort aan ondernemers wordt geboden. Ze willen wel innoveren, maar het ontbreekt aan langetermijnperspectief en vertrouwen. Er moet wel rechtszekerheid worden geboden. Innovaties kunnen ook tegenvallen; dan moet de garantie er zijn dat teruggevallen kan worden op de bestaande vergunning.
- Op welk moment ga je opschalen. Is dat in de ontwikkelfase of op het moment dat e.e.a. is gevalideerd?
- 5.1.2.e geeft aan dat de ervaring leert dat er wel veel verantwoordelijkheid ligt op de schouders van de boer. De technologie sector zou hierin meer kunnen en moeten bijdragen. Ook de banken kunnen hier een rol inspelen. Daarnaast is het werken met coaches positief. Die kunnen echte meerwaarde bieden. Ook moeten we nu bewust zijn van hoge bouwkosten. Tenslotte is de ervaring in Noord-Brabant dat er nog sprake is van geuroverlast situaties en de risico's die gemeenten hierbij ervaren. Essentieel is dat er een veilige weg terug is voor deelnemende veehouders, anders krijgen we de innovaties niet van de grond.
- 5.1.2.e heeft aantal vragen:
 1. De ruimte creëren binnen de bestaande regelgeving. Hoe doe je dat en hoe realistisch is dat?
 2. Er is sprake van grote dynamiek tussen sectoren. Moet je niet veel meer per sector uitwerken? In de discussie daaropvolgend wordt ook benadrukt dat er samenhang zit tussen sectoren. Die moet je niet uit het oog verliezen als je sectorale pilots op gaat zetten. Mogelijk zou je dan eerder regionaal e.e.a. uit elkaar moeten trekken.
 3. Er wordt gesproken over zeer veel bedrijven. Is het dan nog wel beheersbaar? Dit zeker in relatie tot een beperkt aantal haalbare oplossingen die er zijn. Het is mogelijk beter om je te richten op de 10 meest kansrijke oplossingen. Een fieldlab betekent focus. Naar zijn mening gaat de zeer brede aanpak die nu wordt voorgesteld onvoldoende opleveren.
- 5.1.2.e is voorstander van een sectorale benadering en focus daarbinnen. Ook voor banken is dit een spannend speelveld. Er worden nu binnen de Rabo wel initiatieven ontplooid om risico's meer bij de boer weg te halen. In een volgende vergadering komt hij daar graag op terug.

Genoemde punten worden meegenomen bij de verdere uitwerking.

b. Voortgang Pilot Achterhoek

De pilot begint vorm te krijgen. Er zijn gesprekken met aantal boeren gevoerd, die mee willen doe en er volgt nog een algemene oproep. Maandagavond is er een overleg met de POV-regio in Wehl. Ook zijn er verkennende gesprekken gevoerd over de inzet van sensoren en de betrokkenheid van de Kunstmestvrije Achterhoek. Belangrijk is nu eerst in overleg met de provincie de rechtszekerheid aan de voorkant te regelen. Dat is nog wel een lastige. Gevraagd wordt of ministerie van I en W aan kan sluiten. Dat zou kunnen. De governance moet nog geregeld worden, waarbij vooralsnog de gedachte is een stuurgroep te vormen met een gedeputeerde, een wethouder uit een van de gemeente, 5.1.2.e POV en een 5.1.2.e (Stallen of Mestverwerking van LNV). Daar zou I en W bij aan kunnen sluiten. Onderwerp wordt ook meegenomen in gesprek met VNG op 9 maart a.s.. Ook is de opzet om keurmest en de mineralenmanager op te nemen in de pilot, om de meerwaarde voor de individuele varkenshouder te bepalen. Dat is tot op heden nog niet ingevuld. Meerwaarde is ook afhankelijk van de uitwerking van het regeerakkoord.

4. **Kwartiermaker Innovatiegezant en regieorgaan Stallen en Mestverwerking**

5.1.2.e geeft een toelichting op de stand van zaken. Hierbij komt het volgende aan de orde:

- i. Stallen en mestverwerking is één onderdeel van de opdracht. In februari zullen één of twee varianten worden uitgewerkt en in maart worden voorgelegd. M.b.t. stallen staan er 3 onderwerpen centraal:
 1. Het gaan van middelvoorschriften naar doelvoorschriften.
 2. Optimaliseren van de huidige regelgeving tot die tijd.
 3. Het opzetten van pilots
- Er zal een regieorgaan ingesteld worden, waarvoor nu voorstellen worden uitgewerkt.
- Het is belangrijk te definiëren wat onder pilots wordt verstaan. Er is daarbij een sterke voorkeur voor het inrichten van sectorale pilots, gezien de grote verschillen in dynamiek en structuur tussen sectoren. Het gaat hierbij om techniek, maar ook om nieuwe regelgeving. Hoe gebruik je de pilots ook voor toetsen van nieuwe regelgeving? Dat is best ingewikkeld. Goed georganiseerde pilots kosten veel tijd. Daar moeten faciliteiten voor komen. De in de presentatie genoemde 10k per veehouder is daarbij veel te laag.
- Mestverwerking is een serieus zorgenkind aan het worden. Beelden hierbij zijn bij iedereen anders. Vooral m.b.t. waar het naar toe gaat op de langere termijn. Het al dan niet be- of verwerken van mest op het boerenland is essentieel voor het traject erna. Ontwikkelingen m.b.t. stallen kun je niet los zien van ontwikkelingen m.b.t. mestverwerking. Het is heel erg belangrijk dat we met zijn allen (centrale overheid, decentrale overheden, veehouderijsectoren en akkerbouw) het eens zijn over de aanpak en ook gezamenlijk onderkennen wat de verschilpunten zijn. Er zijn nog veel te veel vragen.
- Verder is de vraag wat de precieze mogelijkheden zijn van de nieuwe omgevingswet? Hierbij is de afhankelijkheid van lokale overheden erg groot. Is daar wel voldoende capaciteit en expertise?

Naar aanleiding van de toelichting worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Gaat het bij de vragen over mestverwerking over de definitie? Welke vraagpunten zijn er meer? Het gaat hierbij onder andere over de definitie van mestverwerking. De huidige definitie voldoet niet (gericht op export van mest). Maar het gaat ook over definitie van grondgebondenheid en niet-grondgebondenheid. Wat is hierin de regio? Wat doe je met contracten? Als hier geen duidelijkheid over gegeven wordt, krijg je geen energie en snelheid.
- 5.1.2.e geeft aan dat door de lange kabinetsformatie en de daarmee gepaard gaande demissionaire status van het kabinet er het afgelopen jaar weinig voortgang is geboekt. Nu er een nieuwe minister is, is het belangrijk de lijnen kort te houden. M.b.t. de mogelijkheden van de omgevingswet is dat inderdaad lastig te duiden. Het is nu belangrijk kaders te bieden, om grote verschillen op lokaal niveau te voorkomen. In dat kader geeft 5.1.2.e aan dat er nu 3 concrete casussen zijn uitgedacht en die worden voorgelegd aan het ministerie van BZK. Doel is concrete oplossingen te bieden, die vervolgens kunnen worden aangeboden aan het lokale gezag.

Afgesproken wordt dat 5.1.2.e de voortgang blijft melden binnen de stuurgroep en dat bij de uitwerking ook nagegaan zal worden wat deze stuurgroep concreet kan bijdragen aan noodzakelijke oplossingen. Dat wordt ook meegenomen in het jaarplan.

5. Voortgang interprovinciale werkgroep

5.1.2.e ligt de stand van zaken kort toe. Morgen (22 feb.) ligt er binnen GS Noord-Brabant een gezamenlijke brief van de provincies Gelderland en Noord-Brabant voor. Bedoeling is dat vervolgens ook Overijssel, Limburg en Utrecht zich hierbij aansluiten. Het gaat dan om de beleidslijn m.b.t. de gebiedsgerichte aanpak en de programmatische aanpak. Beide provincies zijn voorstander van doelvoorschriften en meten output via sensoren, maar de beschikbaarheid hiervan is op korte termijn nog wel een knelpunt. De provincies zijn daarnaast voor een duidelijke langetermijnstrategie en integrale aanpak (LTI). Ook wordt er gedacht aan instelling van provinciale regieorganen. Het is belangrijk dat beleid en regelgeving van Rijk, provincies en gemeentes op elkaar aansluiten. Eind deze week zal 5.1.2.e de brief delen met de leden van de stuurgroep.

Naar aanleiding van de toelichting worden de volgende vragen gesteld:

- Waar wordt de stellingname m.b.t. beperkte beschikbaarheid van sensoren op korte termijn op gebaseerd? Het zou mooi zijn als provincies de wens m.b.t. doelvoorschriften en output meting via

sensoren ook bij het ministerie van IenW neerleggen. Hiervoor zijn eenduidige protocollen nodig. We moeten daarin samen optrekken.

- 5.1.2.e vraagt of het binnen het provinciaal beleid mogelijk is voor een varkenshouder die in de buurt van een Natura 2000 gebied zit, om via innovaties de emissies vergaand terug te brengen en daarmee toekomstzekerheid te krijgen dat hij kan blijven ondernemen op de eigen locatie. 5.1.2.e geeft aan dat dat mogelijk is, mits e.e.a. wel past binnen de landschappelijke inrichting.

6. Activiteiten Stuurgroep Stallen en Mestverwerking 2022

In de vorige vergadering is een concept jaarplan besproken. Veel van de activiteiten zijn ook afhankelijk van de uitwerking van het regeerakkoord en de gebiedsgerichte aanpakken. Belangrijke vraag is wat we samen als stuurgroep dit jaar willen bereiken? Daartoe is door 5.1.2.e en 5.1.2.e een discussienotitie opgesteld, die nu voorligt. In de daarop volgende discussie komen de volgende punten aan bod:

- 5.1.2.e geeft een aanzet. Zij schetst dat het belangrijk is een duidelijk kader voor de ondernemer te realiseren, op basis van experimenteerruimte en rechtszekerheid. Vraag is of dat vervolgens binnen het vermogen van de stuurgroep ligt om daar oplossingen voor aan te dragen.
- 5.1.2.e voegt 2 zaken toe:
 - i. Hoe creëren we een zodanig politiek commitment dat deze ontwikkelrichting via innovaties omarmd wordt om de opgaves waar te maken. Hierbij zijn maar liefst 5 ministeries betrokken: Landbouw, Natuur en Stikstof, Klimaat, Infrastructuur en Waterstaat en BZK. Zij zullen druk moeten zetten dat er vervolgens ook daadwerkelijk voortgang komt door de juiste randvoorwaarden in te vullen. De rest krijgen we als sector wel geregeld.
 - ii. Hoe krijgen we geframed dat innovaties in stallen en mestverwerking een forse bijdrage kunnen leveren in de grotere brede opgave waar Nederland voor staat? Dus positionering binnen het grote plaatje, met aspecten als bijvoorbeeld leefbaarheid platteland.
- 5.1.2.e geeft aan dat het hier dan met name gaat om vertrouwen in innovaties. Dat vertrouwen wordt er niet groter op gezien de recente gerechtelijke uitspraken. Hoe krijgen we deze politieke bewustwording dat het zowel een oplossing biedt en die ook nog eens kostenefficiënt is. Om die politieke acceptatie te krijgen, zal je je in eerste instantie moeten richten op de beide bewindslieden (Landbouw en Natuur en Stikstof).
- Risicoafwenteling is een apart, maar zeer belangrijk onderwerp. We moeten ons beseffen dat door de regelgeving we op dit moment niet anders kunnen dan innovaties op het boeren erf te testen. Maar staatssteunkaders in deze zijn dan wel beperkend. Om innovaties succesvol te laten landen, moet het risico bij de boer in de experimenteerfase weggehaald worden. 5.1.2.e geeft aan dat de staatssteunkaders in deze momenteel worden herzien. Hiervoor is ook input aangedragen. 5.1.2.e kijkt na of genoemde punten hierin voldoende zijn meegenomen. 5.1.2.e zal de geleverde POV-input op de consultatie met de stuurgroep leden delen.
- 5.1.2.e refereert aan het eerder door hem genoemde transitiefonds, dat ook kan bijdragen aan een oplossing voor het probleem van risicoafwenteling.
- 5.1.2.e vult aan dat het belangrijk is dat de onrendabele top 'wordt weggehaald' als het mis gaat.
- 5.1.2.e schetst de mogelijkheden van het perspectieffonds dat in Gelderland is opgericht. Gaat om combi van een commerciële lening met subsidies.

5.1.2.e en 5.1.2.e zullen op basis van de discussie de komende weken het jaarplan verder concretiseren, zodat het vastgesteld kan worden in de CoViVa vergadering van eind maart.

7. Datum volgende vergadering

Er zal een datumbriefje worden rondgestuurd.

8. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

9. Sluiting

5.1.2.e sluit de vergadering en dankt een ieder voor zijn/haar inbreng.